

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

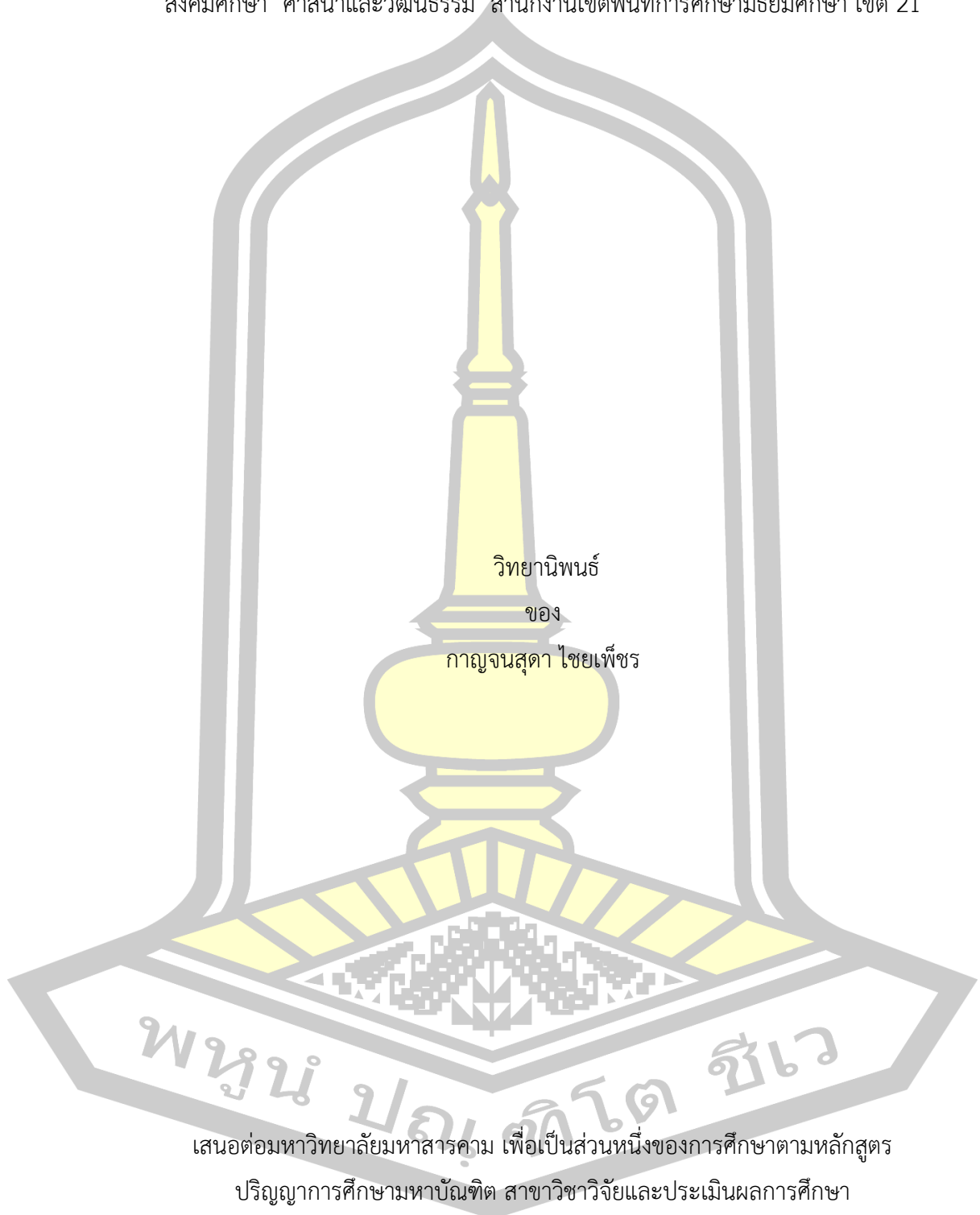
วิทยานิพนธ์
ของ
กาญจนสุดา ไชยเพชร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

สิงหาคม 2562

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

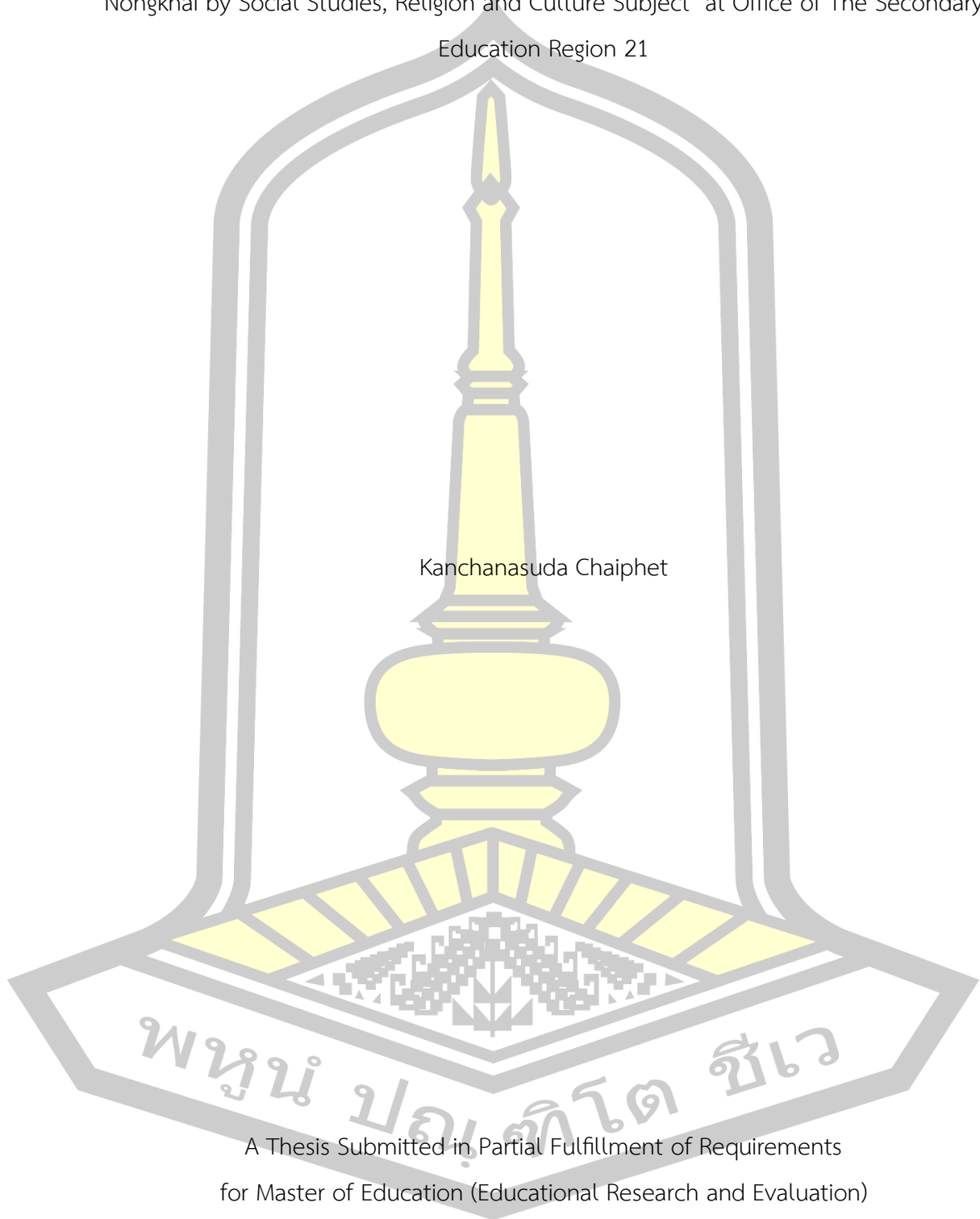
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
สิงหาคม 2562

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Developing a Local Curriculum of Integrated Teaching for Special Economic Zone in Nongkhai by Social Studies, Religion and Culture Subject at Office of The Secondary Education Region 21

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Research and Evaluation)

August 2019

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางกาญจนสุดา ไชยเพชร
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
วิจัยและประเมินผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. ญาณภัทร สีหะมงคล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. บุญชม ศรีสะอาด)

.....กรรมการ

(อ. ดร. ทศน์ศิริรินทร์ สว่างบุญ)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. ไพศาล วรรค้ำ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ของมหาวิทาลัย
มหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสร)

.....
(ผศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21		
ผู้วิจัย	กาญจนสุดา ไชยเพชร		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. บุญชม ศรีสะอาด		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	วิจัยและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2562

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้ 1. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 3.1 ศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 3.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนชุมพลโพธิ์สัย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำนวน 49 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์หลักสูตรท้องถิ่น แผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินหลักสูตรท้องถิ่น แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติทดสอบที่ t-test

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ความจำเพาะเกี่ยวกับการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย การปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
2. หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ 16 ประการ คือ ความนำ วิสัยทัศน์

หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สารและมาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ โครงสร้าง อัตราเวลาเรียน การวัดและประเมินผล และหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นโดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และผลการประเมินแผนการ จัดการเรียนรู้ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

3. ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น พบว่านักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มีประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย $(E_1/E_2) = 81.37/85.10$ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : หลักสูตรท้องถิ่น, เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ, สังคมศึกษา

TITLE	Developing a Local Curriculum of Integrated Teaching for Special Economic Zone in Nongkhai by Social Studies, Religion and Culture Subject at Office of The Secondary Education Region 21		
AUTHOR	Kanchanasuda Chaipheth		
ADVISORS	Associate Professor Boonchom Srisa-ard , Ed.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Research and Evaluation
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2019

ABSTRACT

The research aims as are follows: 1. to study the need for local curriculum development on developing a local curriculum of integrated teaching for Special Economic Zone in Nongkhai Province by Social Studies, Religion and Culture Subject at Office of The Secondary Education Region 21 2. to develop the local curriculum on developing a local curriculum of integrated teaching for Special Economic Zone in Nongkhai Province by Social Studies, Religion and Culture Subject at Office of The Secondary Education Region 21 3. The research instruments were interview, local curriculum, learning plan, a local curriculum evaluation form, learning plan evaluation form, achievement test, performance test, and sufficient attribute test 3.1 to study efficiency for local curriculum development on developing a local curriculum of integrated teaching for Special Economic Zone in Nongkhai Province by Social Studies, Religion and Culture Subject at Office of The Secondary Education Region 21 3.2 to compare achievement of before and after study. The target groups were 49 students from grade 9 student in the first semester of 2018 at Chumpholphonphisai School, The Secondary Education Region 21. The collected data were analyzed by using mean, percentage, standard deviation, and statistically difference average pre-training and post-training test sequence of The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Rank Test.

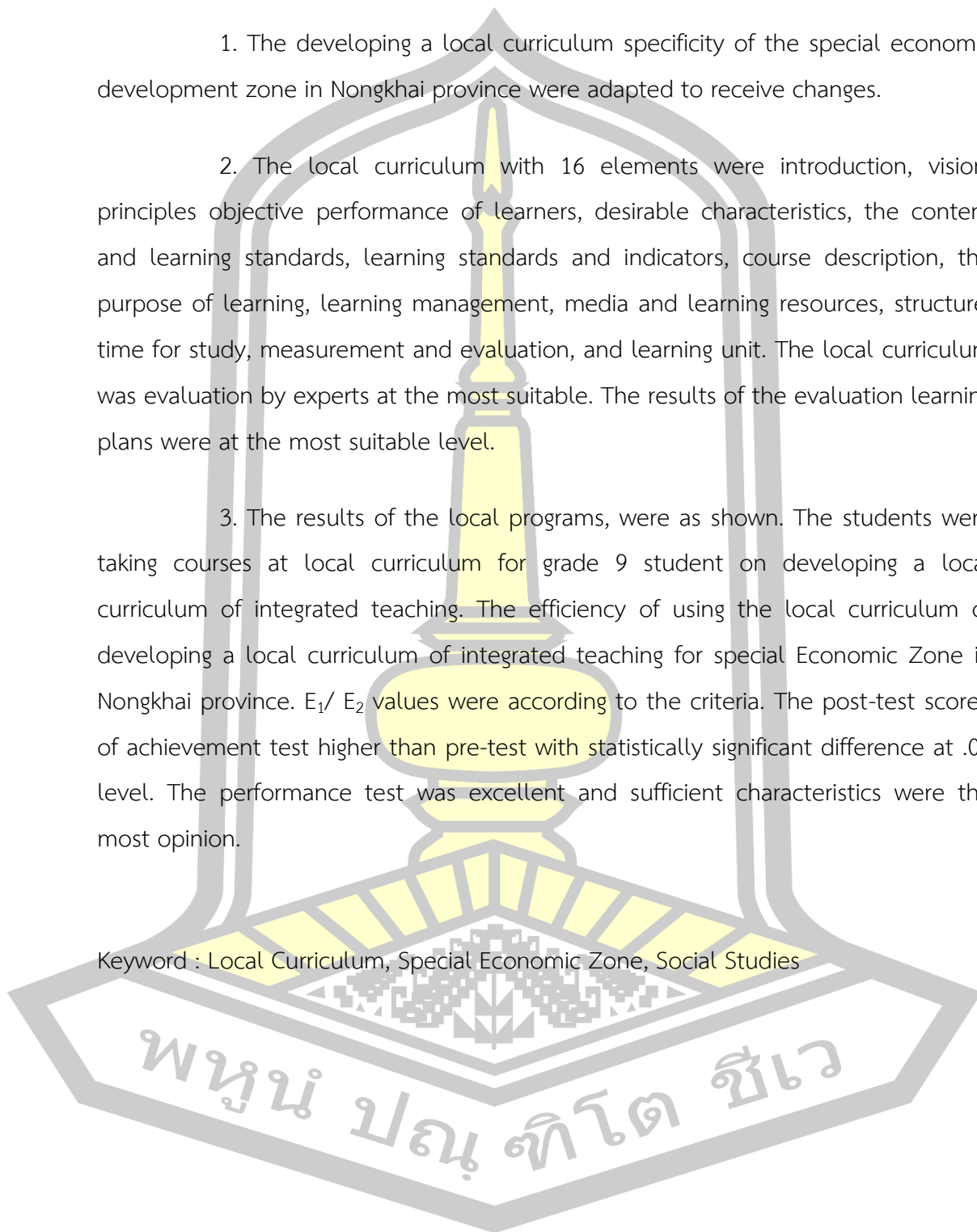
The results were as follows

1. The developing a local curriculum specificity of the special economic development zone in Nongkhai province were adapted to receive changes.

2. The local curriculum with 16 elements were introduction, vision, principles objective performance of learners, desirable characteristics, the content and learning standards, learning standards and indicators, course description, the purpose of learning, learning management, media and learning resources, structure, time for study, measurement and evaluation, and learning unit. The local curriculum was evaluation by experts at the most suitable. The results of the evaluation learning plans were at the most suitable level.

3. The results of the local programs, were as shown. The students were taking courses at local curriculum for grade 9 student on developing a local curriculum of integrated teaching. The efficiency of using the local curriculum of developing a local curriculum of integrated teaching for special Economic Zone in Nongkhai province. E_1/ E_2 values were according to the criteria. The post-test scored of achievement test higher than pre-test with statistically significant difference at .01 level. The performance test was excellent and sufficient characteristics were the most opinion.

Keyword : Local Curriculum, Special Economic Zone, Social Studies

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล ประธานกรรมการสอบ อาจารย์ ดร.ทัศนศิริรินทร์ สว่างบุญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ กรรมการสอบ ที่ให้ความกรุณาเป็นที่ปรึกษาแนะนำ และตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์วิเชียร ชาบุตริบุญตริก นางฉลาด ทองทิพย์ นายจำเนียร โปสาวัง นางมาฆวรรณ คำพูล นางสาวปิยพร ชุมจันทร์ นางบัวพิศ ภัคดีวุฒิ และนายรัชชัชยธรรมจันทร์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการพิพัฒน์ ศรีสุขพันธ์ คณะครู โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ให้การสนับสนุนส่งเสริมในการทำการวิจัยครั้งนี้ด้วยดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณนางบุญเรือน ระดาฤทธิ์ (มารดา) นายประดิษฐ์ ระดาฤทธิ์ (บิดา) นายวิชาไชยเพชร และขอขอบใจเด็กชายศุภวิชญ์ ไชยเพชร ที่สนับสนุนและให้กำลังใจตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณมารดา บิดา และบูรพาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

กาญจนสุดา ไชยเพชร

พนุน ปณฺ ทิโต ชีเว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
สาระสำคัญของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	11
1. ความนำ.....	11
2. วิสัยทัศน์.....	11
3. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน.....	12
4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	12
5. โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา.....	13
หลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	15
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	18
1. ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น.....	18

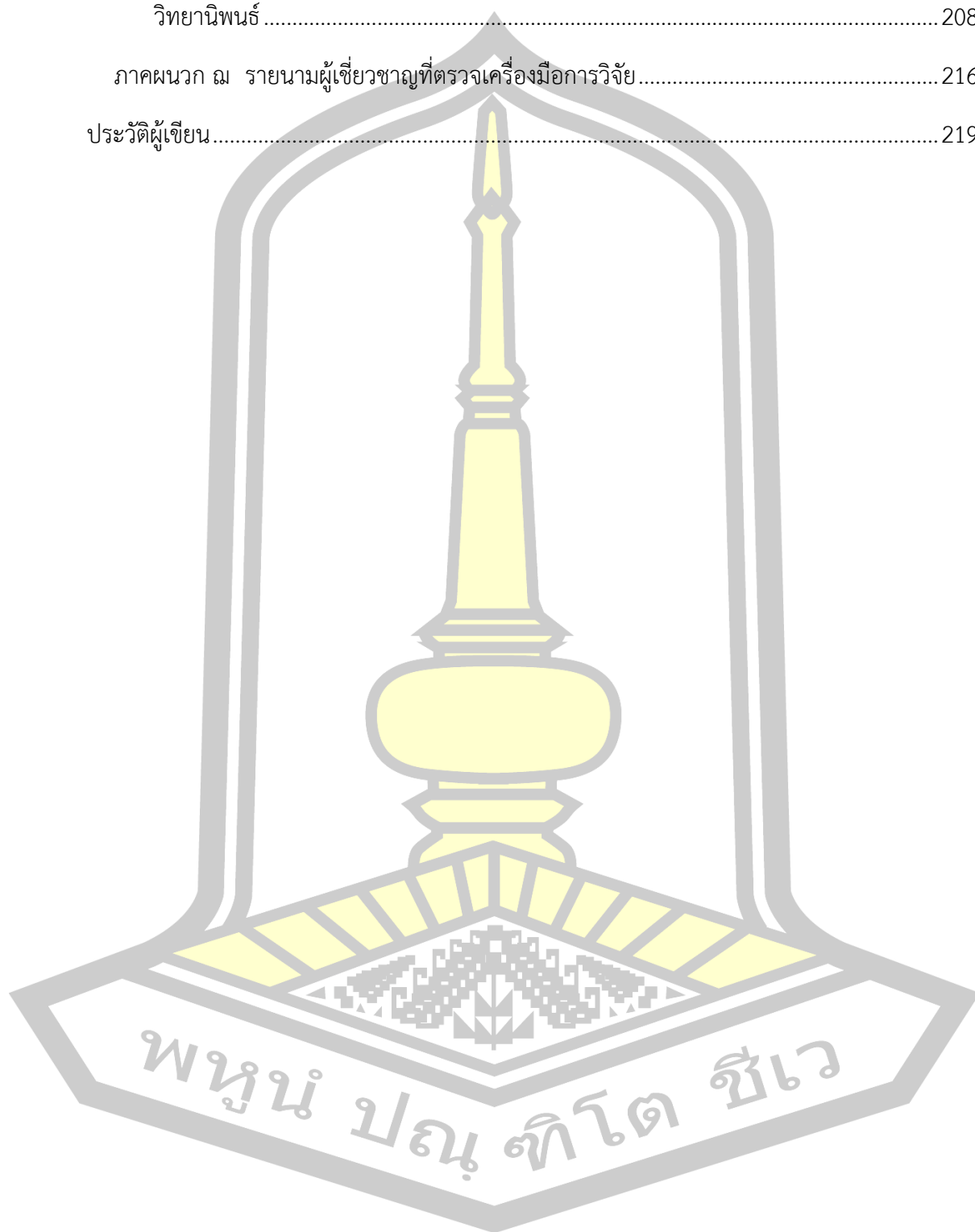
2. ขอบเขตของหลักสูตรท้องถิ่น	19
3. ลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่นที่ดี.....	20
4. ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	21
5. เหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	21
6. ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	23
7. องค์ประกอบของหลักสูตร	26
8. การประเมินหลักสูตร	27
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย.....	31
1. ความนำ.....	31
2. ผลกระทบจากการศึกษาของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ	35
3. ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับจังหวัดหนองคาย	36
4. แนวทางแก้ไขผลกระทบ	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
1. งานวิจัยในประเทศ	39
2. งานวิจัยต่างประเทศ	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	46
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	59
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	60
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	64
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้	71
ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น.....	77
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	81
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	81
สรุปผล	81
อภิปรายผล.....	83
ข้อเสนอแนะ	86
1. ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้	86
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	86
บรรณานุกรม.....	87
ภาคผนวก.....	95
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย.....	96
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย	99
ภาคผนวก ค ตัวอย่างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้	104
ภาคผนวก ง หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย.....	108
ภาคผนวก จ ตัวอย่าง แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย.....	154
ภาคผนวก ฉ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย	184
ภาคผนวก ช การวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	195

ภาคผนวก ซ ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำ
 วิทยานิพนธ์.....208

ภาคผนวก ฉ รายงานผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจเครื่องมือการวิจัย.....216

ประวัติผู้เขียน.....219

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงโครงสร้างเวลาเรียน ระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	14
ตาราง 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชื่อเรื่อง จุดประสงค์ ความคิดรวบยอด และจำนวนข้อสอบ	56
ตาราง 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างเรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน.....	73
ตาราง 4 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย.....	75
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ของแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย	78
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ของแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย	78
ตาราง 7 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย.....	79
ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลัง เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย.....	80
ตาราง 9 ค่าดัชนีความเหมาะสมของข้อความ (IOC) สำหรับแบบสัมภาษณ์เพื่อสำรวจความคิดเห็นในการเปิดสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย.....	196
ตาราง 10 ค่าดัชนีความเหมาะสมของข้อความ (IOC) สำหรับแบบประเมินหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย.....	197
ตาราง 11 ค่าดัชนีความเหมาะสมของข้อความ (IOC) สำหรับแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย	198
ตาราง 12 ค่าดัชนีความเหมาะสมของข้อความ (IOC) สำหรับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย.....	199

- ตาราง 13 ค่าอำนาจจำแนก (B) และ ค่าความยาก (P) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย 201
- ตาราง 14 แสดงคะแนนการทดสอบย่อยและคะแนนกิจกรรมระหว่างเรียนของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย..... 202
- ตาราง 15 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย (n = 49) 205

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน ให้ความสำคัญกับการเตรียมเด็กและเยาวชนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยกระบวนการสร้างคนด้วยการให้การศึกษาและการฝึกอาชีพให้กับเด็กและเยาวชนอย่างทั่วถึงเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน การพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ อันก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง นักเรียนทุกคนที่อยู่ในเขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จะได้รับโอกาสและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพ ทั้งด้านความรู้ และทักษะในการดำรงชีวิต ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (โรงเรียนชุมพลโพธิ์สัย, 2560 : 6)

การจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนในสังคม การจัดการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคมในแต่ละชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตนเอง ครอบครัว และชุมชนในด้านต่างๆ มุ่งให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ ได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามุ่งหาวิธีการในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต และสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามมาตราที่ 6 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 8) และให้อยู่กับสภาพแวดล้อมได้อย่างกลมกลืน มีความก้าวหน้าทางวิทยาการสมัยใหม่ สามารถปรับตัวและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน ที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ อย่างรวดเร็วตลอดเวลาและเป็นโลกแห่งการเรียนรู้ไม่มีวันสิ้นสุด การศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคนให้มีความเข้มแข็งทางปัญญา มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงเกิดการปฏิรูปให้ดีขึ้นมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : คำนำ)

การปฏิรูปการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทุกคนในสังคมตระหนักว่าเป็นเส้นทางนำไปสู่การแก้ไขวิกฤตการณ์ด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นและหวังว่าจะเป็นกระบวนการที่นำไปสู่การพัฒนา

ประเทศที่ยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 1) จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (2560-2564) มีแนวคิด ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทยพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคอนกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ ฟื้นฟูใช้ประโยชน์ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต่อเนื่องมาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 เพื่อให้เกิดบูรณาการการพัฒนาในทุกมิติอย่างสมเหตุสมผล มีความพอประมาณ และมีระบบภูมิคุ้มกันและการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี ซึ่งเป็นเงื่อนไขจำเป็นสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ สังคมไทยเป็นสังคมคุณภาพ สร้างโอกาสและมีที่ยืนให้กับทุกคนในสังคมได้ดำเนินชีวิตที่ดีมีความสุขและอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศก็เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องมีคุณภาพ และมีเสถียรภาพ การกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เป็นการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ชุมชนวิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559 : 4) การปฏิรูปการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากการจัดการศึกษาของไทยเน้นความรู้ ความจำเป็นส่วนมาก ส่วนความสามารถในการปฏิบัติและการพัฒนาทักษะความคิดของผู้เรียนมีค่อนข้างน้อย ซึ่งแสดงถึงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นจึงควรเปลี่ยนแนวทางให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแทน จึงจะนับว่าสนองต่อการจัดการศึกษา (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2543 : 1-2)

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเป็นแผนงานที่สำคัญของประเทศในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจบริเวณพื้นที่ชายแดนเพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค สร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่ประชาชน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและพื้นที่ชายแดนโดยใช้ประโยชน์จากโอกาสของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้กำหนดให้การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของแผนที่นำทางการเตรียมความพร้อมของไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และได้มีคำสั่งที่ 72/2557 เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2557 แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) โดยมีหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (หน.คสช.) เป็นประธานกรรมการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) มีคณะอนุกรรมการ 6 คณะทำหน้าที่ขับเคลื่อนงานด้านต่างๆ ที่เป็นหัวใจสำคัญของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทั้งในส่วนกลางและระดับพื้นที่ ได้แก่

1. คณะอนุกรรมการด้านสิทธิประโยชน์ ขอบเขตพื้นที่และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน

2. คณะอนุกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน สาธารณสุข และความมั่นคง
3. คณะอนุกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร
4. คณะอนุกรรมการด้านการจัดหาที่ดินและบริหารจัดการ
5. คณะอนุกรรมการด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์
6. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระดับพื้นที่

คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ได้กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญพื้นที่ชายแดนที่มีศักยภาพ และเหมาะสมในการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนระยะแรกของไทยโดยให้ความสำคัญกับหลักเกณฑ์ในด้านตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่มีความได้เปรียบ พื้นที่ชายแดนทั้งในฝั่งไทยและในประเทศเพื่อนบ้านมีศักยภาพและความพร้อม ประชาชนและภาคส่วนในพื้นที่ให้การยอมรับและสนับสนุน นอกจากนี้ในบางพื้นที่อาจมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาเป็นพิเศษหรือเร่งด่วนตามนโยบายรัฐบาลหรือตามที่ประเทศไทยได้ตกลงร่วมกับประเทศอื่นไว้ในเวทีระหว่างประเทศ ทั้งนี้ จากการพิจารณาหลักเกณฑ์ดังกล่าวและนโยบายของ ทน.คสช. ที่ต้องการให้มีการเปิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในทุกภาค/ช่องทางที่สำคัญ รัฐบาลจึงมีนโยบายในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน 10 แห่งโดยแบ่งเป็น 2 ระยะ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559 : i)

สำหรับจังหวัดหนองคายได้รับการประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษในระยะที่ 2 (เฟสที่ 2) เนื่องจากมีพื้นที่ติดกับเมืองหลวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และเป็นแนวทางผ่านไปยังประเทศจีน มีทำเลที่ตั้งเหมาะสมเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ การคมนาคมขนส่งทั้งในและต่างประเทศ ศูนย์กระจายสินค้าจุดผ่านแดนเศรษฐกิจการค้าและการลงทุน (ค้าปลีก-ค้าส่ง) ในการบริการระดับภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงสามารถเป็นศูนย์กลางการจัดประชุมกระจายสินค้า อีกทั้งชุมชนที่มีความหนาแน่นปานกลางสามารถพัฒนาเป็นเขตอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ ลานเก็บตู้คอนเทนเนอร์สำนักงานบริการขนส่งทั้งในและต่างประเทศ กิจกรรมศูนย์กระจายสินค้าในประเทศระหว่างประเทศ สถานีขนส่งจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจรและพาณิชย์กรรมแห่งใหม่ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอาจจะมีมากกว่า จากการเปลี่ยนแปลงจากการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษทำให้เกิดปัญหาต่างๆ อาทิ ผลกระทบด้านสังคมและกฎหมายเนื่องจากการย้ายถิ่นของประชากรต่างถิ่นที่เข้ามาอาศัยในจังหวัดหนองคาย ผลกระทบด้านขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมและการสื่อสาร ผลกระทบด้านสาธารณสุขโลก ผลกระทบด้านสาธารณสุขผลกระทบด้านแรงงานและความยากจน ผลกระทบจากความขัดแย้งในเรื่องการจัดการทรัพยากร สิทธิในที่ดิน สิทธิในการทำงาน ผลกระทบด้านงบประมาณรายจ่ายภาครัฐ เป็นต้น

การพัฒนาหลักสูตรในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนสู่ประชาคมอาเซียนเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษามีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้การวิจัยพัฒนาหลักสูตรสื่อกระบวนการเรียนการสอนการวัดและประเมินผล ให้ทันสมัย

ทัดเทียมนานาชาติ การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นสมรรถนะ นอกจากนี้การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยปรับปรุงหลักสูตรให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เทคโนโลยี ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจึงเป็นการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นโดยการพัฒนาหลักสูตร การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านความต้องการความจำเป็นและปัญหาทางสังคมเศรษฐกิจการเมืองและการปกครอง ตลอดจนนโยบายการศึกษาของรัฐข้อมูลทางด้านจิตวิทยา ปรัชญาการศึกษาความต้องการของผู้เรียนตลอดจนวิเคราะห์หลักสูตรเดิมเพื่อพิจารณาข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไข (โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย, 2560 : 8) ในระดับกระทรวง มีแนวทางการพัฒนาโดยจะดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการบูรณาการการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และจัดตั้งศูนย์ประสานงานระดับกระทรวง เพื่อดำเนินงานอำนวยความสะดวก และประสานงาน หลักสูตรการเรียนการสอนมีจำนวนชั่วโมงเรียนด้านการบริหารธุรกิจ และการประกอบการน้อยมาก หากเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแล้ว ต้องเพิ่มจำนวนชั่วโมงที่สอนด้านการบริหารและการประกอบการมากขึ้น เพื่อให้เยาวชนในพื้นที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพในแนวทางที่ดีขึ้นอีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนการศึกษาได้ กระทรวงศึกษาธิการจึงมีแนวทางในการปรับปรุงแผนการศึกษาให้สอดคล้องและรองรับความต้องการของการพัฒนาตามบริบทของแต่ละพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมุ่งเน้นกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน พร้อมทั้งสร้างทักษะทางวิชาชีพด้วยการบูรณาการแผนกลยุทธ์ศาสตร์แห่งชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2574

สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงต้องศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งภาพรวมและภาพเฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในเขตพื้นที่ของตนด้านความต้องการ ความจำเป็นและปัญหาทางสังคมเศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง ตลอดจนนโยบายทางการศึกษาของรัฐ ความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาที่มีอยู่เดิม เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพและบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย, 2560 : 7) ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้คณะกรรมการ กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งต้องระบุดูคุณสมบัติของผู้ที่จะจบหลักสูตรนั้น มุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยคำนึงถึงพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ ตลอดจนปลูกฝังนิสัยที่ดีงามเพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดี โดยศึกษาพิจารณากรอบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความต้องการของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน ดังนี้ ด้านความรู้และทักษะ คือ ผู้เรียนมีความรู้ทักษะ และคุณลักษณะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ดำรงชีวิตทันต่อการ

เปลี่ยนแปลงของ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ อย่างมีเหตุผล ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น ด้านเจตคติ คือ ผู้เรียนมีความตระหนักในความเป็นเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เคารพและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ร่วมกันรับผิดชอบต่อความเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย/ความเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ด้านคุณธรรม คือ ผู้เรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตย ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล สันติวิธี สันติธรรม ยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา ความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรม ด้านภาษา คือ ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาประเทศเพื่อนบ้านที่ติดต่อกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ภาษาในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน และภาษาถิ่น ด้านทักษะอาชีพ คือ ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพและการมีงานทำในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การเป็นผู้ประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และด้านภูมิคุ้มกัน คือ ผู้เรียนตระหนักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวิถีคิดอย่างถูกต้องตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างสันติวิธีและสร้างสรรค์ จัดการกับอารมณ์ ความเครียด เข้าใจและรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของผู้อื่น สร้างสัมพันธภาพที่ดี เข้าใจมุมมองและความรู้สึกของคนอื่น (โรงเรียนชุมพลโพธิ์ชัย, 2560 : 8-9)

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนั้น ส่วนสำคัญคือการตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น การมีความหมายกับผู้เรียนของเนื้อหาหลักสูตร การนำไปใช้ประโยชน์ ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน การพัฒนาและการใช้หลักสูตรโดยจัดทำแผนการสอนและสื่อการเรียนรู้ที่ปรับจากหลักสูตรแกนกลางให้ตรงกับสภาพท้องถิ่น ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงแนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนให้นักเรียนได้คิด ได้ลงมือปฏิบัติจริง จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การสอนบูรณาการเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อชีวิตและสังคมรวมทั้งการวัดและประเมินผล ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการพัฒนาและการใช้หลักสูตรในระดับโรงเรียนเป็นหัวใจของการพัฒนาการศึกษา ซึ่งครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความรับผิดชอบและมีบทบาทอย่างสำคัญและมีความจำเป็นต้องนำกระบวนการวิจัยเข้ามาใช้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 121)

การกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียนใน เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องในรายวิชาพื้นฐาน ทำให้ครูผู้สอนต้องกำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องและพัฒนาผู้เรียนได้ครบทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านความรู้และทักษะ ด้านเจตคติ ด้านคุณธรรม ด้านภาษา ด้านทักษะอาชีพ และด้านภูมิคุ้มกัน ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นเรื่องที่ใหม่ ทำให้ครูเกิดปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตเนื้อหาวิชา เพื่อเป็นพื้นฐานให้นักเรียนสามารถปรับตัวเข้าสู่การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไป

ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านอาชีพ ด้านภาษา ด้านสังคม และด้านวัฒนธรรม จึงเป็นหน้าที่สำคัญของครูทุกคน การส่งเสริมให้ครูเลือกสรรวิธีการสอนและวัดผลและประเมินรูปแบบต่างๆ จัดให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะทุกด้าน และการเรียนสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสม สนับสนุนครูผู้สอนจัดทำสื่อเสริมต่างๆ สำหรับนักเรียนอย่างเหมาะสมและเพียงพอต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน (โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย, 2560 : 11)

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้การพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนและครูในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ครูและนักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนาการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนที่ดีของนักเรียนได้ ซึ่งจังหวัดหนองคายได้รับการประกาศให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนในจังหวัดหนองคาย เพื่อให้นักเรียนสามารถปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลง ควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมความสามารถของนักเรียนอย่างยิ่ง นักเรียนจะเกิดสมรรถนะ เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ได้ดีขึ้นอยู่กับวิธีการ รูปแบบ และแนวทางการส่งเสริมต่างๆ ที่ครูผู้สอนได้เลือกแนวทางให้เหมาะสมกับนักเรียน โดยครูผู้สอนจะต้องยึดความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน แล้วพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการรู้ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของนักเรียนในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงได้และสามารถสร้างอาชีพให้กับตนเองได้ในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

3.1 ศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

3.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่เป็นประโยชน์ในการนำไปใช้สอนนักเรียนในท้องถิ่น
2. ได้แผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
3. นักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ดังนี้
  - 1.1 ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำนวน 11 คน
  - 1.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 49 คน
2. ผู้ร่วมวิจัย ในการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ในครั้งนี้มีผู้ร่วมวิจัย จำนวน 14 คน ดังนี้
  - 2.1 ครูวิชาการโรงเรียน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านวิชาการของโรงเรียน จำนวน 3 คน
  - 2.2 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 11 คน

3. เนื้อหาที่ใช้วิจัย

เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ คือ เนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาโดยจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

4. เวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น คือ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2561 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2561

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง มวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาและชุมชนร่วมกันจัดขึ้น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้คือ ความนำ วิสัยทัศน์ หลักการ สมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ โครงสร้าง ระยะเวลาเรียน การวัดและประเมินผล และหน่วยการเรียนรู้

2. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 การนำหลักสูตรแม่บทมาปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทและกับความต้องการของท้องถิ่น โดยอาศัยกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R & D)

3. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ หมายถึง พื้นที่ที่จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะตามกฎหมายเพื่อประโยชน์ต่อการส่งเสริมสนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งให้สิทธิพิเศษบางประการในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ทางเศรษฐกิจของประเทศ รูปแบบของเศรษฐกิจพิเศษมีหลายประเภท เขตการค้าเสรี เขตอุตสาหกรรมเสรี เขตปลอดภาษี เขตการค้าแดนเสรี และเขตพัฒนาการส่งออก

4. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หมายถึง ครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนชุมพลโพธิ์สัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่ได้รับนโยบายให้จัดการเรียนการสอนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

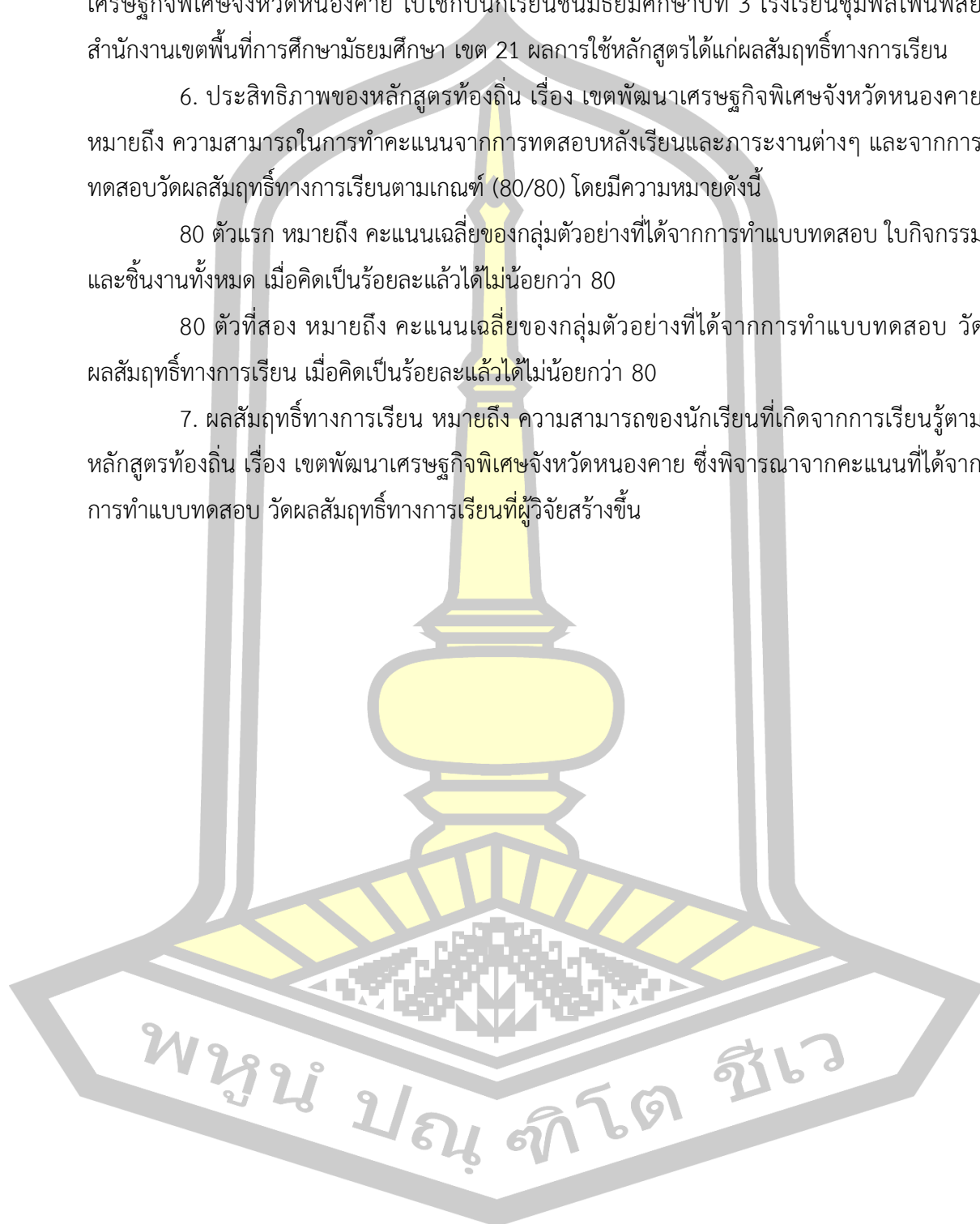
5. ผลการใช้หลักสูตร หมายถึง กระบวนการในการนำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการใช้หลักสูตรได้แก่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

6. ประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย หมายถึง ความสามารถในการทำคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนและภาระงานต่างๆ และจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์ (80/80) โดยมีความหมายดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการทำแบบทดสอบ ใบกิจกรรม และชิ้นงานทั้งหมด เมื่อคิดเป็นร้อยละแล้วได้ไม่น้อยกว่า 80

80 ตัวที่สอง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เมื่อคิดเป็นร้อยละแล้วได้ไม่น้อยกว่า 80

7. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ซึ่งพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการศึกษา โดยนำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. สาระสำคัญของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
  - 1.1 ความนำ
  - 1.2 วิสัยทัศน์
  - 1.3 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
  - 1.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์
  - 1.5 โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา
2. หลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
3. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
  - 3.1 ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น
  - 3.2 ขอบเขตของหลักสูตรท้องถิ่น
  - 3.3 ลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่นที่ดี
  - 3.4 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
  - 3.5 เหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
  - 3.6 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
  - 3.7 องค์ประกอบของหลักสูตร
  - 3.8 การประเมินหลักสูตร
4. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย
  - 4.1 ความนำ
  - 4.2 ผลกระทบจากการศึกษาของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
  - 4.3 ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับจังหวัดหนองคาย
  - 4.4 แนวทางแก้ไขผลกระทบ
  - 4.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สาระสำคัญของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1. ความนำ

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบ ทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถ ในการแข่งขันในเวทีระดับโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการเป็นการสร้างกลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคล สังคมไทยผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในสังคมโลกปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นไปตามเจตนารมณ์ มาตรา 80 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 พร้อมกันนี้ได้ปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าว มุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะโดยได้มีการกำหนด วิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่ชัดเจน กำหนดโครงสร้างเวลาเรียน กระบวนการวัดและ ประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบ การศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ

2. วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษา

ตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

3. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

3.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคมรวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

3.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเองสังคมและสิ่งแวดล้อม

3.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

3.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
  2. ซื่อสัตย์สุจริต
  3. มีวินัย
  4. ใฝ่เรียนรู้
  5. อยู่อย่างพอเพียง
  6. มุ่งมั่นในการทำงาน
  7. รักความเป็นไทย
  8. มีจิตสาธารณะ
5. โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วยโครงสร้างเวลาเรียนและโครงสร้างหลักสูตร
 ชั้นปี

1. โครงสร้างเวลาเรียน เป็นโครงสร้างที่แสดงรายละเอียดในภาพรวม เวลาเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระที่เป็นเวลาเรียนพื้นฐาน เวลาเรียนเพิ่มเติม และเวลาเรียนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกแต่ละชั้นปี ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงโครงสร้างเวลาเรียน ระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน			
	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย
	ม.1	ม.2	ม.3	ม.4-6
กลุ่มสาระการเรียนรู้				
ภาษาไทย	120	120	130	240
คณิตศาสตร์	120	120	130	240
วิทยาศาสตร์	120	120	130	240
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	120	120	130	240
สุขศึกษาและพลศึกษา	80	80	80	120
ศิลปะ	80	80	80	120
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	80	80	80	120
ภาษาต่างประเทศ	120	120	130	240
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	840	840	840	1,560
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120	360
รายวิชา / กิจกรรมที่สถานศึกษาจัด เพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น	ปีละไม่เกิน 240 ชั่วโมง			ไม่น้อยกว่า 1,560
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่เกิน 1,200 ชั่วโมง/ปี			รวม 3 ปี ไม่น้อยกว่า 3,600 ชั่วโมง

โครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551 โรงเรียนดำเนินการ ดังนี้

1. ระดับชั้นมัธยมศึกษา จัดเวลาเรียนรายภาคเรียน โดยมีเวลาเรียนวันละไม่
เกิน 6 ชั่วโมง

1.1 รายวิชาพื้นฐาน

1.1.1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ทั้งหมด 840 ชั่วโมงต่อปี
การศึกษา

1.1.2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ทั้งหมด 840 ชั่วโมงต่อปี
การศึกษา

1.2 รายวิชาเพิ่มเติม

1.2.1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ทั้งหมด 240 ชั่วโมงต่อปี
การศึกษา

1.2.2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ทั้งหมด ไม่น้อยกว่า 1,560 ชั่วโมง
ต่อปีการศึกษา

1.3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.3.1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ทั้งหมด 120 ชั่วโมงต่อปี
การศึกษา

หมายเหตุ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ บูรณาการให้ผู้เรียน
ปฏิบัติกิจกรรมในชั่วโมงลูกเสือ/เนตรนารี และชุมนุม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.3.2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ (1-6) ปีละ 10 ชั่วโมง รวม 6 ปี
จำนวน 60 ชั่วโมง โดยบูรณาการร่วมกับกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี และ ชุมนุม

หลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551 : 117) ได้ระบุถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และ สังคมโลก

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กันและมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่างๆ ไว้ ดังนี้

ศาสนา ศิลปกรรม และจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ระบบการเมืองการปกครองในสังคม ปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

ภูมิศาสตร์ ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่างๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่างๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และ สังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส.3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส.3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่างๆ ความสัมพันธ์ทาง เศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้าน ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถ วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความ รัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผล ต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

คุณภาพผู้เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. ได้เรียนรู้และศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทย เปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคต่างๆในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ได้เรียนรู้และพัฒนาให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้รับการพัฒนาแนวคิด และขยายประสบการณ์ เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศใน ภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก ได้แก่ เอเชีย โอเชียเนีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ในด้าน ศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การเมืองการ ปกครอง ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และสังคมศาสตร์

3. ได้รับการพัฒนาแนวคิดและวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต สามารถนำมาใช้เป็น ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

คุณภาพผู้เรียนจบจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1. ได้เรียนรู้และศึกษาความเป็นไปของโลกอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น
2. ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้พัฒนาตนเองเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีค่านิยมอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีศักยภาพเพื่อการศึกษาต่อในชั้นสูงตามความประสงค์ได้
3. ได้เรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในความเป็นไทย ประวัติศาสตร์ของชาติไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
4. ได้รับการส่งเสริมให้มีนิสัยที่ดีในการบริโภค เลือกและตัดสินใจบริโภคได้อย่างเหมาะสม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ประเพณีวัฒนธรรมไทย และสิ่งแวดล้อม มีความรักท้องถิ่นและประเทศชาติ มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม
5. เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ชี้นำตนเองได้ และสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆในสังคมได้ตลอดชีวิต

สรุป ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คือ ครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 21 ที่ได้รับนโยบายให้จัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

1. ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น

ในการศึกษาความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น มีผู้ให้ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่นไว้ดังนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 15) กล่าวว่า หลักสูตรระดับท้องถิ่น หมายถึง มวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานและบุคคลในท้องถิ่นจัดให้แก่ผู้เรียนตามสภาพและความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2540 : 160) ให้ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่นไว้ว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง มวลประสบการณ์ความรู้ใดๆ ก็ตามที่หน่วยงาน และบุคคลในท้องถิ่นร่วมกันจัดทำขึ้นเป็นเอกสารหลักสูตร เพื่อนำไปถ่ายทอดให้กับผู้เรียนในท้องถิ่นนั้น ๆ

สำลี รักสุทธี (2544 : 11) กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง มวลประสบการณ์ที่จัดขึ้นทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และคุณภาพการดำรงชีวิตโดยพยายามใช้ทรัพยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้บน

พื้นฐานของสภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของตนเองตลอดจนมีส่วนร่วมใน การแก้ปัญหา ต่างๆ ของชาติ บ้านเมือง

นิคม ชมภูหลง (2544 : 89) กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง ประสบการณ์ทั้ง มวลที่โรงเรียนจัดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข โดยพยายามใช้ทรัพยากรท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น ภูมิปัญญา ท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้บนพื้นฐานของสภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่ แท้จริงตลอดจนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตน

ไชยรัตน์ ปราณี (2545 : 68) กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การประมวล ประสบการณ์ต่างๆที่จัดให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการ และปัญหาของผู้เรียน ชุมชน หรือ ท้องถิ่นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง อาชีพ ชุมชนและสังคม

อุดม เขยกิจวงศ์ (2545 : 6) กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง หลักสูตรที่ สถานศึกษาหรือครูหรือผู้เรียนร่วมกันพัฒนาขึ้นเพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้นำไปใช้ในชีวิตจริง เรียนแล้ว เกิดการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้อย่างมีคุณภาพ และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมอย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง มวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาและชุมชนร่วมกัน จัดขึ้น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้คือ ความนำ วิสัยทัศน์ หลักการ สมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สาระและมาตรฐานการ เรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ โครงสร้าง อัตรา เวลาเรียน การวัดและประเมินผล และหน่วยการเรียนรู้

2. ขอบเขตของหลักสูตรท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2540 : 160-161) ได้สรุปถึงขอบเขตของหลักสูตรไว้ ว่า ขอบเขตของหลักสูตรท้องถิ่นที่จะทำการพัฒนาขึ้นใช้สำหรับท้องถิ่นหนึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยบาง ประการเป็นตัวกำหนด เช่น อาจจะใช้ลักษณะการแบ่งเขตการจัดการศึกษาเป็นตัวกำหนดการพัฒนา หลักสูตรขึ้นใช้สำหรับเขตการศึกษานั้นๆ หากดำเนินการพัฒนาหลักสูตรตามลักษณะนี้ หลักสูตร ท้องถิ่นก็จะเป็นหลักสูตรเขตการศึกษาหนึ่งๆ ที่มีความแตกต่างกันไปตามแต่ละเขตการศึกษา หรือ อาจจะใช้จังหวัดเป็นหน่วยกำหนดท้องถิ่น และพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้สำหรับจังหวัดนั้นๆ หลักสูตร ท้องถิ่นกรณีนี้จะเป็นหลักสูตรระดับจังหวัด ในทำนองเดียวกันกับหลักสูตรระดับอำเภอ ตำบล หรือ ชุมชนหมู่บ้านหนึ่งๆ แต่อย่างไรก็ตาม การที่จะกำหนดหลักสูตรท้องถิ่นให้มีขอบเขตเป็นหลักสูตร ระดับใดนั้น นอกจากจะอาศัยพื้นที่เป็นตัวกำหนดแล้ว การพิจารณาถึงลักษณะร่วมที่เหมือนกันหรือ ลักษณะที่แตกต่างกันของสภาพวัฒนธรรม สังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มคนในแต่ละพื้นที่ นับว่าเป็น

ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะกำหนดขอบเขตหลักสูตรท้องถิ่นนั้น กล่าวโดยสรุป ขอบเขตของหลักสูตรท้องถิ่นจึงอาจเป็นได้ทั้งหลักสูตรระดับภาค ระดับเขตการศึกษา ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล ระดับกลุ่มโรงเรียนและระดับชุมชน หมู่บ้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าจะเลือกใช้อะไรเป็นตัวกำหนดขอบเขตของท้องถิ่น

3. ลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่นที่ดี

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (นิคม ชมภูหลง, 2545 : 91 ; อ้างอิงมาจาก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534) ได้กล่าวถึงหลักสูตรท้องถิ่นว่า หลักสูตรระดับท้องถิ่นที่ดีที่โรงเรียนจัดทำและพัฒนาขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ชีวิต สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม ตามที่ปรากฏจริงในท้องถิ่นนั้น ควรมีเนื้อหาสาระและวัตถุประสงค์จำเป็น 5 ประการ คือ

1. เป็นสภาพชีวิต สภาพเศรษฐกิจ และสภาพสังคมจริงของท้องถิ่น
2. เป็นสภาพปัญหา ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนในท้องถิ่น
3. ใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเป็นฐานสำคัญเพื่อพัฒนาชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมของท้องถิ่นให้ดีขึ้น
4. ช่วยให้นักเรียนรู้จักสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น มีความรักถิ่นและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นให้มีสภาพดีขึ้น
5. ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการแก่นักเรียนเฉพาะกลุ่ม ที่มีความต้องการได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพสูงสุด

กล่าวโดยสรุป หลักสูตรท้องถิ่นมีหลายลักษณะ ซึ่งลักษณะที่ดี มีดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่ได้มีการปรับกิจกรรมการเรียนรู้เนื้อหาสาระและสื่อการเรียนการสอน โดยยังคงคำอธิบายรายวิชาและจุดประสงค์หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังตามหลักสูตรแม่บทไว้ไม่เปลี่ยนแปลงในการปรับอาจมีการเพิ่ม ลด หรือเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพชีวิต สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคมจริงของสังคม และสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน และสามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนเอามาพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น เน้นการมีส่วนร่วม ในการแก้ปัญหาของท้องถิ่น และมีแนวโน้มในการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน
2. เป็นหลักสูตรในลักษณะที่จัดทำขึ้นใหม่โดยการจัดทำรายวิชาใหม่จัดทำสื่อการเรียนการสอนใหม่โดยที่ไม่ให้ซ้ำซ้อนกับหลักสูตรแม่บท ซึ่งในการจัดลักษณะนี้ต้องมีการวางแผนในการดำเนินการเป็นอย่างดี มีขั้นตอนการขออนุมัติอย่างเป็นทางการ และเป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด จึงจะสามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้

4. ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ในการศึกษาความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มีผู้กล่าวถึงความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ ดังนี้

จิราภรณ์ ศรีสุฤต (2530 : 18) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การนำหลักสูตรแม่บทระดับชาติมาปรับบางอย่างให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและความต้องการของท้องถิ่นในแต่ละระดับ เช่น ภาค จังหวัด อำเภอ และกลุ่มโรงเรียนเพื่อแก้ปัญหาทางการศึกษาให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

อุดม เขยกิจวงศ์ (2545 : 21) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เป็นหลักสูตรเฉพาะที่สร้างขึ้นเพื่อแก้ปัญหาในท้องถิ่น จะเป็นด้านอาชีพหรือสามัญหรือปรับหลักสูตรที่มีอยู่ก็ได้ แต่ต้องเป็นเรื่องที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนมีความใหม่ทันสมัยและเป็นปัจจุบันเสมอ

นิคม ชมภูหลง (2545 : 13) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การที่ท้องถิ่นปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริม ปรับรายละเอียดของเนื้อหา พัฒนาสื่อการเรียนการสอนและการจัดทำรายละเอียดเนื้อหาวิชาขึ้นมาใหม่ เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น โดยสัมพันธ์กับหลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บท

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การนำเอาหลักสูตรแม่บทระดับชาติมาปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่น และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นนั้น เพื่อให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ใกล้ตัว มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวันและพัฒนาไปสู่อาชีพในอนาคตได้ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยการนำหลักสูตรแม่บทมาปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทและกับความต้องการของท้องถิ่น โดยอาศัยกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R & D)

5. เหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ในการศึกษาเหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ได้มีผู้กล่าวถึงสาเหตุและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเอาไว้ ดังนี้

สงัด อุทรานันท์ (2532 : 311) ได้กล่าวถึง เหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นว่า หลักสูตรท้องถิ่นเป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับหลักการของการพัฒนาหลักสูตรได้มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลดังต่อไปนี้คือ

1. ตามหลักการของหลักสูตรนั้น หลักสูตรที่สร้างขึ้นจำเป็นจะต้องมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและสนองความต้องการของสังคมที่ใช้หลักสูตรนั้น ๆ โดยเหตุนี้หาก

หลักสูตรที่สร้างขึ้นมีจุดมุ่งหมายสำหรับใช้ในชุมชนแห่งหนึ่งแห่งใดโดยเฉพาะก็ย่อมจะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้มากที่สุด

2. ในการพัฒนาหลักสูตรได้มีการยอมรับความสำคัญของผู้ใช้หลักสูตรอย่างมาก และได้มีการยอมรับว่าสมควรจะให้ผู้ใช้หลักสูตรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้วย ในการปฏิบัติถ้าหากหลักสูตรได้พัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ในระดับชุมชนที่ไม่กว้างขวางมากนักก็ย่อมจะสามารถเปิดโอกาสให้ผู้ใช้หลักสูตรได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรได้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2540 : 163) ได้สรุปเหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ว่า เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีหลักสูตรท้องถิ่นเนื่องจากหลักสูตรกลางนั้นได้รับการพัฒนาขึ้นจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบจัดการศึกษาซึ่งอยู่ในส่วนกลาง ภาพของหลักสูตรที่ปรากฏออกมา จึงเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในระดัวกว้างไม่เจาะจงเฉพาะกลุ่มผู้เรียนในภูมิภาคหรือพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ดังนั้นการมีเฉพาะหลักสูตรกลางเพียงอย่างเดียวจึงไม่อาจสอดคล้องกับนโยบายและมาตรการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งไม่อาจสอดคล้องและสนองต่อความต้องการของแต่ละท้องถิ่นภูมิภาคอีกด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุนี้การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจึงมีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้เกิดความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และสอดคล้องสนองต่อความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยเสริมในการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนควบคู่กับหลักสูตรกลางให้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่กำหนดได้ดียิ่งขึ้น

นิคม ชมภูหลง (2545 : 90) ได้กล่าวถึงเหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ว่า เหตุผลที่ต้องมีหลักสูตรท้องถิ่น เพราะการจัดการศึกษาที่ผ่านมาเป็นการจัดตามแนวทางของประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นส่วนใหญ่วิชาความรู้ต่างๆ ที่จัดให้เรียนกันนั้นจึงค่อนข้างโน้มเอียงไปในลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตในสังคมชุมชนเมือง โดยยังมีการประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพการดำรงชีวิตในชุมชนค่อนข้างน้อยประกอบกับเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จนท้องถิ่นและชุมชนปรับตัวตามไม่ทัน บังเกิดผลเป็นปัญหาชุมชน ชนบท ทั้งในด้านเศรษฐกิจสภาพสังคม และวัฒนธรรม ความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปในเชิงลบค่อนข้างมากปัญหาต่างๆ ดังกล่าวน่าจะผ่อนคลายลงบ้างหากมีความคำนึงถึงสภาพปัญหาและความต้องการเฉพาะของแต่ละท้องถิ่น และมีกระบวนการพัฒนาที่เฉพาะเจาะจงสำหรับแต่ละท้องถิ่น และหากยังเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมกันกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นของตนด้วยแล้ว ก็ยังสามารถแก้ปัญหาได้มากขึ้น และตรงตามความต้องการท้องถิ่นมากขึ้น

สรุปได้ว่า เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพราะการจัดการศึกษาที่ผ่านมาเอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตในสังคมชุมชนเมือง ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่แท้จริงของผู้เรียน ทำให้เกิดปัญหาชุมชนชนบท ทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะทุเลาลงเนื่องจากผู้เรียน

ได้เรียนสิ่งที่ใกล้ตัวตามสภาพสังคมจะก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดี และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตหรือประกอบอาชีพในอนาคตได้

6. ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ในการศึกษาขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ได้มีผู้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ ดังนี้

สงัด อุทรานันท์ (2532 : 314-316) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นว่าการปรับปรุงหลักสูตรให้เข้ากับสภาพสังคมของท้องถิ่นหรือการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อเสริมหลักสูตรกลางอาจดำเนินการในระดับเขตการศึกษา ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ หรือระดับโรงเรียนก็ได้ สำหรับกระบวนการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการในระดับใดหากจะให้เป็นอย่างมีระบบและเป็นขั้นตอนก็อาจดำเนินการอย่างเป็นลำดับขั้นดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 จัดตั้งคณะทำงาน

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นที่ 3 กำหนดจุดมุ่งหมายสำหรับหลักสูตรท้องถิ่น

ขั้นที่ 4 พิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรกลางกับสภาพของท้องถิ่น

ขั้นที่ 5 ดำเนินการเลือกเนื้อหาสาระของหลักสูตรกลาง และ/หรือจัดสร้าง

รายวิชาขึ้นมาใหม่

ขั้นที่ 6 ดำเนินการใช้หลักสูตร

ขั้นที่ 7 ประเมินผลการใช้หลักสูตร

ขั้นที่ 8 ทำการปรับปรุงแก้ไข

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542 : 115-116) ได้กล่าวถึงกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ไว้ว่า เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยบุคลากรจำนวนมากในการปฏิบัติงานต้องมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของ สงัด อุทรานันท์ ได้เสนอขั้นตอนไว้ ดังนี้

1. จัดตั้งคณะกรรมการ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

3. การกำหนดจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร

4. การออกแบบหลักสูตร

5. การนำหลักสูตรไปใช้

6. การประเมินหลักสูตร

7. การตัดสินใจตลอดหลักสูตร

นิคม ชมภูหลง (2545 : 111-114) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ว่าในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับโรงเรียน อาจดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนใน 20 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย จำนวน 5-7 คน อาจประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ ปรากฏชาวบ้าน ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นคณะกรรมการและที่ปรึกษาการพัฒนาหลักสูตร
2. ศึกษาหลักสูตรแม่บทหรือหลักสูตรแกนกลาง ให้เข้าใจในหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างของรายวิชาที่จะพัฒนา และศึกษาข้อบกพร่องของหลักสูตรแม่บทในส่วน ที่ไม่เอื้อหรือไม่มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น
3. สำรวจข้อมูลทั่วไปของท้องถิ่น เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น ทรัพยากรมนุษย์หรือภูมิปัญญาในท้องถิ่น วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น แนวโน้มของ การพัฒนา สิ่งที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา ศักยภาพของโรงเรียน และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นแล้วรวบรวมข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร
4. ศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน โดยการสัมภาษณ์ หรือใช้แบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อตัดสินใจเลือกเรื่องที่จะพัฒนา
5. กำหนดเรื่อง/กลุ่มประสบการณ์/วิชา/ระดับชั้นที่จะพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่นและศึกษาข้อมูลภาคสนามเกี่ยวกับเรื่องที่จะพัฒนาโดยละเอียด จากภูมิปัญญาชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. กำหนดรูปแบบหรือลักษณะของการพัฒนาหลักสูตร
7. เขียนหลักสูตรฉบับร่าง ซึ่งประกอบด้วย คำชี้แจง เหตุผลความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร หลักการของหลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหา อัตราเวลาเรียน แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล คำอธิบาย รายวิชาตารางวิเคราะห์หลักสูตร จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และรายละเอียดของเนื้อหา ของแต่ละหน่วยโดยละเอียด พร้อมภาพประกอบทุกขั้นตอน และบรรณานุกรม ซึ่งจะต้องปรึกษากับภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับเรื่องที่จะพัฒนาอย่างจริงจัง แล้วจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม
8. สร้างแบบประเมินหลักสูตรฉบับร่าง ซึ่งประกอบด้วยข้อบ่งชี้ในการประเมิน คือจุดมุ่งหมายโครงสร้าง อัตราเวลาเรียน สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล

9. ประเมินหลักสูตรฉบับร่าง นาหลักสูตรฉบับร่างพร้อมแบบประเมินหลักสูตรให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรด้านเนื้อหา ด้านการวัดประเมินผล รวมทั้งผู้ทรงภูมิปัญญาในท้องถิ่นประเมิน พร้อมทั้งคำแนะนำต่างๆ

10. ปรับปรุงหลักสูตร ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม

11. จัดทำแผนการสอน โดยเริ่มจาก การวิเคราะห์หลักสูตรจากคำอธิบายรายวิชาของเรื่องที่จะพัฒนา แล้วจัดทำกำหนดการสอน แผนการสอน ใบความรู้ ใบงาน สื่อประกอบการเรียนการสอน แบบวัดพฤติกรรมระหว่างเรียนและแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

12. สร้างแบบประเมินแผนการสอน ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญที่จะต้องประเมิน คือ สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผลและความสอดคล้อง

13. ประเมินแผนการสอน นาหลักสูตรที่ปรับปรุงแล้ว และแผนการสอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน

14. ปรับปรุงแผนการสอน ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

15. ทดลองใช้หลักสูตรและแผนการสอน กับนักเรียนกลุ่มเล็กเพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และก่อนที่จะนาหลักสูตรไปใช้กับกลุ่มใหญ่ โดยสอนให้ผู้เกี่ยวข้องทราบรวมทั้งการเชิญวิทยากรซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น จะต้องมีการวางแผนการเชิญให้เรียบร้อย

16. สร้างแบบประเมินผลการใช้หลักสูตร ทั้งระบบโดยประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านการผลิต

17. ประเมินผลการใช้หลักสูตรโดยครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน

18. ปรับปรุงหลักสูตร แผนการสอน สื่อและเครื่องมือวัดผลประเมินผลให้สมบูรณ์และมีคุณภาพ

19. เผยแพร่หลักสูตร ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ทั้งระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนอำเภอ จังหวัด เขตการศึกษา และกรมที่สังกัด

20. รายงานผลการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาสำหรับประเมินคุณภาพภายในและภายนอก ตามมาตรา 47 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หรือเพื่อส่งเป็นงานทางวิชาการขอกำหนดตำแหน่งให้สูงขึ้น

7. องค์ประกอบของหลักสูตร

จากการศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตร นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตร ไว้ดังนี้

สุมิตร คุณานุกร (2520 : 9) กล่าวว่า เมื่อพิจารณาหลักสูตรในแง่ขององค์ประกอบแล้วจะมี 4 องค์ประกอบคือ

1. ความมุ่งหมาย(Objective)
2. เนื้อหา (Content)
3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation)
4. การประเมินผล (Evaluation)

ธำรง บัวศรี (2532 : 8) กล่าวว่า หลักสูตรนั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญและขาดไม่ได้ อย่างน้อย 6 อย่าง คือ

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims)
2. จุดประสงค์ของการเรียนการสอน (Instructional Objectives)
3. เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (Content and Experiences)
4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies)
5. วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน (Instructional Media and Materials)
6. การประเมินผล(Evaluation)

Taba (1962 : 10) หลักสูตรควรมีองค์ประกอบอยู่ 4 อย่าง คือ

1. วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา
2. เนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละวิชา
3. กระบวนการสอนและการเรียนหรือการนำหลักสูตรไปใช้
4. โครงการประเมินผลการสอนตามหลักสูตร

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553 : 14-15) สรุปว่า องค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญ คือ

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims)
2. เนื้อหา (Content)
3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation)
4. การประเมินผลหลักสูตร (Evaluation)

จากการจำแนกองค์ประกอบของหลักสูตรดังกล่าวสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้ผู้ใช้หลักสูตรสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบไปด้วย จุดมุ่งหมายของ

หลักสูตร (Curriculum Aims) เนื้อหา (Content) การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) และการประเมินผล (Evaluation)

8. การประเมินหลักสูตร

8.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร

ชมพินทร์ กุญชร ณ อยุธยา (2540 : 39-40) ได้สรุปว่า การประเมินหลักสูตรเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรในด้านต่างๆ เช่น จุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน อุปกรณ์สื่อการเรียน การประเมินผลการเรียนการสอน รวมทั้งการบริหาร หลักสูตรและการบริการวิชาการ เพื่อดูว่าหลักสูตรนั้นได้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และจะปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้ดีที่สุดอย่างไร

ส.วาสนา ประवालพฤกษ์ (2544 : 15-16) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลไว้ว่า การประเมินผล หมายถึง เป็นกระบวนการที่มีระบบแบบแผนเพื่อที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายเพียงใด การประเมินผลจะบอกทั้งปริมาณและคุณภาพของผู้เรียนร่วมด้วย

บุญชม ศรีสะอาด (2546 : 95) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง การพิจารณาเปรียบเทียบ และตัดสินเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ในระบบหลักสูตรว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีความสอดคล้องระหว่างมาตรฐาน ความมุ่งหวังและการปฏิบัติจริง เพียงใด มีผลกระทบอย่างไร ทั้งนี้เพื่อจะนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ปรับปรุงหลักสูตรนั้นให้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตร โดยอาศัยข้อมูลที่ได้มาจากการรวบรวมด้วยเครื่องมือที่เชื่อถือได้ นำมาวิเคราะห์ อย่างมีระบบแบบแผน ซึ่งผลที่ได้จะทำให้ได้ข้อมูลสะท้อนความเป็นจริง และผลที่ได้จะช่วยในการตัดสินใจในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

8.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

จากการศึกษาจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร นักการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้
วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 218-219) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรโดยทั่วๆ ไปจะมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อหาคูณค่าของหลักสูตร โดยตรวจสอบดูหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมานั้นสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ หรือไม่
2. เพื่อวัดผลดูว่าการวางเค้าโครงและรูปแบบระบบของหลักสูตรรวมทั้งวัสดุประกอบหลักสูตรและการบริหารและการบริการหลักสูตรเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่
3. การประเมินหลักสูตรจากผู้เรียนเอง หรือการประเมินผลผลิตเพื่อตรวจสอบดูว่าลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่เพียงใด

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 192-193) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ 4 ประการดังนี้

1. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร
2. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแลการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปอีกหรือควรยกเลิกการใช้หลักสูตรเพียงบางส่วน หรือยกเลิกทั้งหมด
4. เพื่อต้องการทราบคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตรหลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วหรือไม่ อย่างไร

นิคม ชมพูหลง (2545 : 239) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรดังนี้

1. เพื่อตัดสินคุณค่าของหลักสูตร เมื่อนำไปใช้แล้วสนองวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่
2. เพื่อตัดสินองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดและการประเมินผล มีความสอดคล้องกันหรือไม่ และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนหรือไม่
3. เพื่อตัดสินหลักสูตรว่ามีข้อดีและข้อบกพร่องอะไรบ้างที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข
4. เพื่อตัดสินการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในทิศทางที่ถูกต้องหรือไม่
5. เพื่อการติดตามประเมินและตรวจสอบผลผลิตจากหลักสูตร คือ ผู้เรียนมีการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่หลักสูตรคาดหวังหรือไม่

8.3 รูปแบบของการประเมินหลักสูตร

นิคม ชมพูหลง (2545 : 239) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นการดำเนินงานอย่างมีระเบียบแบบแผน โดยทั่วไปมักกำหนดรูปแบบในการประเมิน โดยเลือกเอารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือหลายรูปแบบ เพื่อจะประเมินได้อย่างครบถ้วนทุกจุดมุ่งหมายของการประเมิน การเลือกใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสม จะทำให้การประเมินหลักสูตรมีความตรง (Valid) และเที่ยง (Reliable) ได้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการประเมินหลักสูตร รูปแบบการประเมินหลักสูตรแต่ละรูปแบบมีข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกัน ฉะนั้นคณะกรรมการหรือผู้ประเมินหลักสูตรจะต้องพิจารณาและเลือกรูปแบบ

การประเมินหลักสูตรที่เห็นว่ามีคุณสมบัติตรงกับวัตถุประสงค์และขอบข่ายของเนื้อหาสาระที่ประเมิน รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่สำคัญได้แก่

1. รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ (Ralp W Tyler Curriculum Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก โดยผู้เรียนว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่จุดมุ่งหมายกำหนดไว้หรือไม่ โดยศึกษาจากความสัมพันธ์ 3 องค์ประกอบคือ จุดมุ่งหมายของการศึกษา ประสบการณ์เรียนรู้ที่จัดให้กับผู้เรียน และผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน (ได้จากการวัดและประเมินผล)

2. รูปแบบการประเมินหลักสูตรของแฮมมอนด์ (Robert L. Hammonds Curriculum Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก เช่นเดียวกับรูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ แต่จะประเมินประสิทธิภาพของพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปตามจุดหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ โดยการเปรียบเทียบข้อมูลพฤติกรรมกับจุดประสงค์ และเน้นการพัฒนาหลักสูตรในระดับท้องถิ่น โดยการประเมิน 3 มิติ ได้แก่ มิติด้านการเรียนการสอน มิติด้านสถาบัน และมิติด้านพฤติกรรม ซึ่งแต่ละมิติจะประกอบไปด้วยตัวแปรอื่นๆ อีกหลายตัว ซึ่งความสำเร็จของหลักสูตรจะขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในมิติต่างๆ เหล่านี้

3. รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสเทค (Robert E. Stake Curriculum Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก ซึ่งเกณฑ์นั้นคือ มาตรฐาน 2 ประการได้แก่ มาตรฐานสมบูรณ์ และมาตรฐานสัมพันธ์ โดยคำนึงถึงข้อมูลเชิงบรรยาย และข้อมูลเชิงตัดสินต้องคำนึงถึงแหล่งที่มาของข้อมูล 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยเบื้องต้น เพื่อสภาพก่อนใช้หลักสูตร ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร และด้านผลผลิตของการใช้หลักสูตร

4. รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวัส (Provuss Curriculum Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ช่วยตัดสินใจหลักสูตรที่กำลังใช้อยู่ว่าควรปรับปรุงหรือใช้ต่อไปหรือยกเลิก ซึ่งการประเมินเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับ 1) การกำหนดมาตรฐานของหลักสูตร ได้แก่ มาตรฐานด้านการพัฒนาและมาตรฐานด้านเนื้อหา 2) การพิจารณาความไม่สอดคล้องระหว่างส่วนต่างๆ ของหลักสูตรกับมาตรฐานที่กำหนดขึ้น 3) การใช้หลักสูตรไม่สอดคล้องกับการหาจุดอ่อนของหลักสูตร

5. รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตัฟเฟิลบีม (Daniel L.Stufflebeams Curriculum Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับ 4 ประการคือ การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้าง การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและการตัดสินใจเมื่อสิ้นสุดโครงการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความสำเร็จของการใช้หลักสูตรจึงเรียกวธีการประเมินว่า การตัดสินใจเกี่ยวกับความสำเร็จในการประเมินเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจทั้ง 4 ประการ ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่มีความครอบคลุมมากที่สุด คือเป็น

การประเมินหลักสูตรทั้งระบบ เรียกว่าการประเมินแบบชิป หรือ ชิปโมเดล (CIPP Model) มีองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

5.1 ประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) คือ การประเมินสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการที่สภาพพื้นฐานทั่วไปของโรงเรียนว่าสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการหรือไม่ รวมทั้งความเป็นไปได้ของการดำเนินงานว่ามีความราบรื่นและอุปสรรคหรือไม่สิ่งที่ควรประเมินได้แก่ สภาพการจัดบริเวณโรงเรียน ห้องเรียน สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง จุกมุงหมายผลกระทบ และนโยบาย

5.2 ประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นกระบวนการประเมินเพื่อตรวจสอบความพร้อมของปัจจัยเบื้องต้นที่เชื่อว่ามีความเป็นไปได้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และคุ้มค่ากับการลงทุนเพียงใด สิ่งที่ควรประเมินได้แก่ บุคลากรเช่น ครู นักเรียน เอกสาร เช่น เอกสารหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ เวลาและเทคนิควิธี

5.3 การประเมินกระบวนการทำงาน (Process Evaluation) เป็นการประเมินวิธีขั้นตอนสภาพการทำงานว่า เป็นไปอย่างราบรื่น เรียบร้อยมีประสิทธิภาพหรือเป็นไปตามขั้นตอนที่วางไว้เพียงใด สิ่งที่ควรประเมินได้แก่ การจัดครูเข้าสอน การจัดทำแผนการสอน กำหนดการสอน ตารางสอน บันทึกการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การติดตามและการประเมินผล

5.4 ประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลที่ได้จากการปฏิบัติงานเพื่อตัดสินคุณภาพของผลผลิต คุณภาพของโครงการ ผลที่ได้อาจเป็นผลที่กำหนดไว้แล้วตามวัตถุประสงค์หรือผลกระทบหรือผลข้างเคียงก็ได้ การประเมินผลผลิตจะช่วยให้ผู้ควบคุมโครงการตัดสินได้ว่าควรจะคงไว้หรือยกเลิกโครงการนั้น สิ่งที่ควรประเมินได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้

6. รูปแบบการประเมินแบบปุยซองค์ (Puissances Curriculum Evaluation Model) เป็นวิธีการประเมินเอกสารหลักสูตรและการสอนที่พัฒนามาก่อนนำไปใช้ว่ามีความสอดคล้องกันมากน้อยเพียงใด มีคุณภาพอยู่ระดับใด โดยการศึกษาความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กิจกรรมการเรียนรู้ของวอลเบสเซอร์กับชนิดการเรียนรู้ของกาเย่

6.1 พฤติกรรมการเรียนรู้ได้แก่ บอกชื่อ บ่งชี้ บอกกฎเกณฑ์ การสร้าง การอธิบาย การบรรยาย การจำแนก การประยุกต์ใช้กฎเกณฑ์ ชนิดของการเรียนรู้ได้แก่ การเรียนรู้จากสัญชาตญาณการเรียนรู้จากสิ่งเร้าและการตอบสนอง เรียนรู้จากปฏิริยาตอบสนองแบบลูกโซ่ การเรียนรู้ความสัมพันธ์ด้านภาษา การเรียนรู้โดยการแยกแยะความแตกต่าง ความคิดรวบยอดของการเรียนการเรี้นรู้กฎหรือหลักการการแก้ปัญหา

6.2 ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร

6.2.1 คณะกรรมการประเมินหลักสูตรศึกษา วิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรม การเรียนรู้และชนิดของการเรียนรู้

6.2.2 ศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรแต่ละด้าน คือ จุดประสงค์ของ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลโดยใช้เกณฑ์ทั้ง 2 ที่กล่าวมาแล้ว และนำ คะแนนไปลงตารางวิเคราะห์เพื่อหาความถี่และค่าน้ำหนักของคะแนน

6.2.3 นำผลคะแนนทั้งหมดมาหาค่า P.M. (Puissances Measure) เพื่อ แปลผลจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ค่า P.M. = $\frac{\text{ผลรวมของค่าน้ำหนักคะแนนจากการวิเคราะห์จุดประสงค์}}{\text{จำนวนข้อของจุดประสงค์ที่วิเคราะห์}}$

ค่า P.M. = $\frac{\text{ผลรวมของค่าน้ำหนักคะแนนจากการวิเคราะห์กิจกรรม}}{\text{จำนวนข้อของกิจกรรม}}$

ค่า P.M. = $\frac{\text{ผลรวมของค่าน้ำหนักคะแนนจากการวิเคราะห์การประเมินผล}}{\text{จำนวนข้อของกิจกรรม}}$

ค่า P.M. ตั้งแต่ 1-4 หมายถึง คุณค่าต่ำ

ค่า P.M. ตั้งแต่ 4-10 หมายถึง คุณค่าปานกลาง

ค่า P.M. ตั้งแต่ 10-18 หมายถึง คุณค่าสูงสุด

จากการศึกษารูปแบบการประเมินหลักสูตร สรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตรสามารถ ประเมินด้วยรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือใช้หลายรูปแบบด้วยกัน และรูปแบบที่เหมาะสมในการ ประเมินหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย คือ การประเมินความ สอดคล้อง เหมาะสมขององค์ประกอบของหลักสูตรท้องถิ่น

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

1. ความนำ

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเป็นแผนงานที่สำคัญของประเทศในการขับเคลื่อน การพัฒนาเศรษฐกิจบริเวณพื้นที่ชายแดนเพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค สร้างความเป็นอยู่ที่ดี ให้แก่ประชาชน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและพื้นที่ชายแดนโดยใช้ ประโยชน์จากโอกาสของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ กำหนดให้การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของแผนที่นำทางการเตรียมความพร้อม ของไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และได้มีคำสั่งที่ 72/2557 เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2557 แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) โดยมีหัวหน้าคณะรักษาความ

สงบแห่งชาติ (หน.คสช.) เป็นประธานกรรมการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) มีคณะกรรมการ 6 คณะทำหน้าที่ขับเคลื่อนงานด้านต่างๆ ที่เป็นหัวใจสำคัญของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทั้งใน ส่วนกลางและระดับพื้นที่ ได้แก่

1. คณะอนุกรรมการด้านสิทธิประโยชน์ ขอบเขตพื้นที่และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน

2. คณะอนุกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน สาธารณสุข และความมั่นคง

3. คณะอนุกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร

4. คณะอนุกรรมการด้านการจัดหาที่ดินและบริหารจัดการ

5. คณะอนุกรรมการด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์

6. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระดับพื้นที่

กนพ. ได้กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญพื้นที่ชายแดนที่มีศักยภาพ และเหมาะสมในการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนระยะแรกของไทย โดยให้ความสำคัญกับหลักเกณฑ์ในด้านตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่มีความได้เปรียบ พื้นที่ชายแดนทั้งในฝั่งไทยและในประเทศเพื่อนบ้านมีศักยภาพและความพร้อม ประชาชนและภาคส่วนในพื้นที่ให้การยอมรับและสนับสนุน นอกจากนี้ในบางพื้นที่อาจมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาเป็นพิเศษหรือเร่งด่วน ตามนโยบายรัฐบาลหรือตามที่ประเทศไทยได้ตกลงร่วมกับประเทศอื่นไว้ในเวทีระหว่างประเทศ ทั้งนี้ จากการพิจารณาหลักเกณฑ์ดังกล่าวและนโยบายของ หน.คสช. ที่ต้องการให้มีการเปิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในทุกภาค/ช่องทาง ที่สำคัญ รัฐบาลจึงมีนโยบายในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน 10 แห่ง โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ได้แก่ ตาก มุกดาหาร สงขลา สระแก้ว และตราด ให้เริ่มดำเนินการได้ในปี พ.ศ. 2558

ระยะที่ 2 ได้แก่ หนองคาย นครราชสีมา เชียงราย นครพนม และกาญจนบุรี ให้เริ่มดำเนินการได้ในปี 2559

ในภาพรวมของการดำเนินงานพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) เปิดโอกาสให้จังหวัดเป็นผู้จัดทำข้อเสนอการพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ซึ่งครอบคลุมขอบเขตพื้นที่ที่จะพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน กิจกรรมที่ต้องการพัฒนาในพื้นที่ โครงสร้างพื้นฐานที่ต้องการได้รับการพัฒนา และสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนที่ต้องการได้รับการสนับสนุน โดยข้อเสนอดังกล่าวต้องผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ ช่วงแรกของการพัฒนาซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมในพื้นที่และกำหนดรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสม ภาครัฐเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการ

พัฒนาให้เป็นไปตามเป้าหมายและอำนวยความสะดวกการลงทุนของภาคเอกชนในพื้นที่ชายแดนทั้ง 10 แห่ง โดยให้การสนับสนุนในเรื่องสำคัญอื่นๆ นอกเหนือจากการกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ได้แก่ การให้สิทธิประโยชน์ในการลงทุนและการจัดตั้งศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service: OSS) ด้านการลงทุน การบริหารจัดการแรงงานและการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน สาธารณสุขและความมั่นคง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านบุคลากร การจัดหาพื้นที่พัฒนาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และการบริหารจัดการผลิตผลทางการเกษตร ซึ่งการสนับสนุนดังกล่าว ถือเป็นองค์ประกอบหลักที่จำเป็นต่อความสำเร็จของการพัฒนา

การขับเคลื่อนการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนของไทยซึ่งได้ดำเนินการอย่างจริงจังตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 จนถึงปัจจุบันมีความก้าวหน้าตามลำดับและเริ่มมีการลงทุนของภาคเอกชนในแต่ละพื้นที่แล้ว โดยหากการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ คาดว่าจะทำให้เกิดการบูรณาการการแก้ปัญหาสำคัญบริเวณชายแดน สร้างพื้นที่ลงทุนใหม่บริเวณชายแดนซึ่งจะช่วยเพิ่มโอกาสการสร้างอาชีพและรายได้ การเข้าถึงคุณภาพด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการทางสังคม และเพิ่มศักยภาพของพื้นที่ชายแดนในการเป็นประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน อย่างไรก็ตาม การพัฒนาอาจส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป และอาจเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแออัดของประชากรและประชากรแฝง ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และสุขอนามัยของประชาชนและสังคม ดังนั้น การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในระยะต่อไปภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 จะเน้นสร้างความสมดุลของการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง เพื่อสนับสนุนให้พื้นที่ชายแดนเป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ของประเทศที่มีการเติบโตอย่างยั่งยืน โดยขับเคลื่อนงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนอย่างต่อเนื่องและให้เกิดผลเป็นรูปธรรมซึ่งหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและจังหวัดต้องประสานกันอย่างใกล้ชิดและดำเนินงานร่วมกันอย่างมีบูรณาการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559 : i-iv)

การเติบโตอย่างรวดเร็วของเมืองชายแดนไทยที่เห็นได้ชัดคือเกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย มูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มขึ้นในอัตราสูงแต่ผลจากการเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้เมืองบางแห่งไม่มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการพัฒนาที่เกิดขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาตามมามากมายไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางสังคม ปัญหาอาชญากรรม ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมของชุมชนเมือง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไม่ทันกับความต้องการเป็นต้น การพัฒนาเมืองชายแดนอย่างมีประสิทธิภาพต้องดำเนินการด้วยความร่วมมือจากหลายฝ่ายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพพื้นที่ชายแดนของไทยและเพื่อนบ้านพร้อมๆ ไปด้วยการรักษาผลประโยชน์และการอยู่ดีกินดีของประชาชนในพื้นที่ด้วย “เมืองชายแดน” นอกจากจะหมายถึง

จังหวัดที่ติดกับชายแดนแล้วเราน่าจะรวมถึงเมืองที่มีลักษณะเป็นเกาะ เช่น เกาะภูเก็ตไว้ด้วยเพราะประเทศไทยมีจุดเชื่อมสู่ประเทศเพื่อนบ้านทั้งทางบกและทางน้ำเมืองชายแดนถือว่ามีความสำคัญในเชิงการค้าการลงทุนที่เห็นได้ชัดคือ อย่างในกรณีของประเทศมาเลเซียให้ความสำคัญกับการจัดระเบียบทั้งด้านระบบโลจิสติกส์ (Logistics) ด้านสภาพแวดล้อมการจัดระบบบริการเพื่อให้เอื้อต่อการค้าขายกับประเทศ ที่มีด่านพรมแดนติดกับประเทศของเขาเป็นอย่างมากแล้ว ประเทศไทยจะมีการจัดระบบอย่างไรที่จะเอื้อต่อการทำมาค้าขายได้บ้างสิ่งหนึ่งที่เราต้องคำนึงถึงและถือเป็นต้นทุนการประกอบการคือเรื่องคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมเพราะจะโยงกับเรื่องสมคูลของการทำมาค้าขายด้วยเพราะถ้าสิ่งแวดล้อมไม่ได้เอื้อต่อการดำรงชีวิต และการทำมาหากินแล้วมันก็จะกลายเป็นเครื่องบั่นทอนความสามารถ ทั้งของคน และระบบการค้าขาย

การจัดการด่านพรมแดนของประเทศไทยสิ่งหนึ่งที่ต้องคิดประเด็นแรก คือคนไทยต้องมีวินัยประเด็นที่สองคือต้องมีทิศทางปฏิบัติที่ชัดเจนต้องอาศัยการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐภาคเอกชนและชุมชนการบริหารจัดการเมืองชายแดนของประเทศไทยในหลายพื้นที่ยังไม่ดีเท่าที่ควร ยกตัวอย่าง ด้านชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ยังมีระบบการจัดการไม่ดี ปล่อยปละละเลยทำให้กลายเป็นพื้นที่ที่มีธุรกิจแอบแฝงมากมายโดยเฉพาะเรื่องยาเสพติดหรือตัวอย่างเมืองภูเก็ต (ซึ่งใน ความหมายของคำว่า “เมืองชายแดน” ภูเก็ตน่าจะอยู่ในข่ายเมืองชายแดนเช่นกัน) มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างประเทศสิงคโปร์ มาเลเซียมีพวกกลุ่มนักธุรกิจชาวต่างชาติที่มาตั้งตัวเป็นมาเพียประกอบธุรกิจต่างๆ เช่น ธุรกิจมัคคุเทศก์ ธุรกิจดำน้ำ ธุรกิจร้านอาหารและเริ่มระบาดหนัก ถึงขั้นภาครัฐต้องสั่งการให้ลงไปตรวจสอบเรื่องการเก็บภาษี ดังนั้นการบริหารจัดการกับความหลากหลายของเมืองชายแดนเป็นอีกเรื่องที่เกี่ยวข้องที่ละเอียดอ่อน ทั้งเรื่องการจัดการกับระบบการวางผังเมือง เรื่องคุณภาพชีวิต เรื่องการทำมาหากิน ระบบโลจิสติกส์ (Logistics) ระบบบริการระบบโครงสร้างพื้นฐานที่อำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวและที่สำคัญเรื่องระบบการจัดการคนการเตรียมคนทำงานที่มองภาพรวมของพื้นที่และคำนึงถึงประโยชน์ที่จะตกอยู่กับพื้นที่และประเทศในระยะยาว (เชียรช่วง กัลยาณมิตร และคณะ, 2558 : 1-2)

ประชากรมีระดับการศึกษาโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นมีจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 324 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 1-2 รวม 267 โรงเรียนและเอกชน 26 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 21รวม 56 โรงเรียน มีจำนวน ห้องเรียน 3,602 ห้อง มีครูจำนวน 4,107 คน แยกเป็นชาย 1,674 คน หญิง 2,433 คน วุฒิการศึกษาจบปริญญาโทหรือสูงกว่า 339 คน ปริญญาตรี 3,645 คน อนุปริญญาหรือเทียบเท่า 120 คน มีนักเรียนจำนวน 112,435 คน เป็นชาย 70,544 คน หญิง 41,891 คน (เชียรช่วง กัลยาณมิตร และคณะ, 2558 : 28)

2. ผลกระทบจากการศึกษาของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

จากนโยบายการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เพื่อสนับสนุนการนำเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กระตุ้นเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำ และรักษาความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้ ได้กำหนดพื้นที่นำร่องในระยะแรก 5 จังหวัดของประเทศไทยโดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนนั้นต้องยอมรับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีทั้งด้านดีและด้านลบควบคู่กันสำหรับผลกระทบทางสังคมวัฒนธรรม และวิถีชีวิตนั้นเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ไม่ควรมองข้าม ได้มีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการวิเคราะห์แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างชุมชนและผู้ประกอบการรวม 300 ตัวอย่างในพื้นที่ 5 จังหวัด สรุปได้ดังนี้

1. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ คาดว่ามีการพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จากรายได้และเศรษฐกิจท้องถิ่น ดีขึ้น

2. ผลกระทบทางด้านสังคมเชิงบวกอาจจะมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจการบริหารจัดการในพื้นที่ลดปัญหาการย้ายถิ่นของคนในพื้นที่ไปทำงานที่อื่น อย่างไรก็ตามก็อาจจะส่งผลเชิงลบ ซึ่งเกิดจากประชาชน ในส่วนที่ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพเศรษฐกิจและสังคมใหม่ ซึ่งอาจจะมีการแข่งขันสูงจากคนในพื้นที่อื่น ที่เข้ามา ขณะเดียวกันแรงงานที่เคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานในพื้นที่มีทั้งเป็นแรงงานต่างด้าวหรือคนในพื้นที่อื่นๆ อาจจะส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดในพื้นที่ได้

3. ผลกระทบทางด้านความมั่นคงและการปกครองในปัจจุบัน การจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษซึ่งทำหน้าที่กำหนดนโยบาย กำกับและติดตามการทำงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วยตัวแทนจากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งภายใต้ระเบียบนี้การบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในระดับนโยบายนี้ ไม่ได้มีผลกระทบต่ออำนาจหน้าที่ในการบริหารปกครองของหน่วยราชการที่มีอยู่เดิมแต่อย่างใด และหากในอนาคตการบริหารงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษในระดับพื้นที่แต่ละแห่งมีลักษณะเป็นคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากภาครัฐในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ตลอดจนภาคเอกชนและภาคประชาชนก็จะสามารถบริหารและดำเนินการได้โดยไม่กระทบต่ออำนาจหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ที่มีอยู่

4. ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม สิ่งที่ประชาชนท้องถิ่นที่ตอบแบบสอบถามกังวลมากที่สุด คือ ปัญหาการจราจร รองลงมาคือปัญหาสิ่งแวดล้อม การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ปัญหาขยะ และของเสียอุตสาหกรรม มลพิษทางน้ำอากาศ และฝุ่นละออง 70 สำหรับจังหวัดหนองคายอยู่ในระยะที่ 2 โดยในเขตจังหวัดหนองคาย อันเป็นหนึ่งในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่สำคัญเนื่องจากมีพื้นที่ติดกับเมืองหลวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และเป็นแนวทางผ่านไปยังประเทศจีนมีทำเลที่ตั้งเหมาะสมเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ การคมนาคมขนส่งทั้งในและต่างประเทศ ศูนย์กระจายสินค้าจุดผ่านแดนเศรษฐกิจการค้าและการลงทุน (ค้าปลีก-ค้าส่ง) ในบริการระดับภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง สามารถเป็นศูนย์กลางการจัดประชุมกระจายสินค้า อีกทั้งชุมชนที่มีความหนาแน่นปานกลาง สามารถพัฒนาเป็น

เขตอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ ลานเก็บตู้คอนเทนเนอร์ สำนักงานบริการขนส่งทั้งในและต่างประเทศ กิจกรรมศูนย์กระจายสินค้าในประเทศระหว่างประเทศสถานีขนส่งจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจรและพาณิชย์ยกรรมแห่งใหม่ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอาจจะมีมากกว่าการสรุปผลจากกลุ่มตัวอย่างข้างต้น อาทิ ผลกระทบด้านสังคมและกฎหมายเนื่องจากการย้ายถิ่นของประชากรต่างถิ่นที่เข้ามาอาศัยในจังหวัดหนองคาย ผลกระทบด้านขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม และการสื่อสารผลกระทบด้านสาธารณสุขโรคผลกระทบ ด้านสาธารณสุขผลกระทบด้านแรงงานและความยากจน ผลกระทบจากความขัดแย้งในเรื่องการจัดการทรัพยากร สิทธิในที่ดินสิทธิในการทำงานผลกระทบด้านงบประมาณรายจ่ายภาครัฐ เป็นต้น

3. ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับจังหวัดหนองคาย

การวิเคราะห์แนวโน้มผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในด้านต่างๆ ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย สามารถจำแนกหรือจัดกลุ่มปัญหาผลกระทบ แบ่งออกได้ดังนี้

1. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจการค้าการลงทุนซึ่งผู้ประกอบการท้องถิ่นยังไม่มีขีดความสามารถเพียงพอ และยังไม่พร้อมที่จะเข้าสู่เวทีการแข่งขัน ทั้งการแข่งขันทางด้านราคา และคุณภาพการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจ และการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ และการค้าขายที่กำลังเติบโต
2. ด้านสังคมและกฎหมาย ได้แก่ ความเข้าใจในบริบททางสังคม หรือกฎหมายที่แตกต่างกันรวมทั้งวิถีชีวิตชุมชนที่แตกต่างกัน อาจก่อให้เกิดปัญหาการปรับตัวและการใช้ชีวิตร่วมกันรวมทั้งระบบ
3. ผลกระทบด้านการเมือง และความมั่นคง ได้แก่ การก่อตัวของกลุ่มแรงงานข้ามชาติจำนวนมากที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มที่มีอำนาจต่อรองและนำไปสู่ปัญหาความมั่นคง และนำไปสู่การมีส่วนร่วมนอกระบบในการแสวงหาประโยชน์ของภาคการเมือง
4. ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ขยะ การบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมการปล่อยน้ำเสียลงในแม่น้ำลำคลอง หนองบึงหรือการปล่อยมลพิษ
5. ผลกระทบด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และการสื่อสาร ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงขนบธรรมเนียมประเพณี หรือวัฒนธรรม รวมทั้งการใช้ภาษาในการสื่อสาร รวมทั้งวิถีในการดำรงชีวิตที่อาจมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงหรือผิดเพี้ยนไปจากเดิม
6. ผลกระทบด้านสาธารณสุขโรค ได้แก่ ความต้องการสาธารณสุขโรคด้านไฟฟ้า ประปา ขนส่ง ถนน ที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น
7. ผลกระทบด้านสาธารณสุข ได้แก่ การรักษาผู้ป่วยที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น และการแพร่ระบาดของโรค รวมทั้งการควบคุมโรค

8. ผลกระทบด้านแรงงานและความยากจน ได้แก่ การขยายตัวของกลุ่มแรงงานผิดกฎหมาย การแย่งชิงงาน ภาวะคนล้นงาน และปัญหาความยากจน หรือตกงาน เป็นต้น

9. ผลกระทบจากความขัดแย้งในเรื่องการจัดการทรัพยากร สิทธิในที่ดินสิทธิในการทำงาน

10. ผลกระทบด้านงบประมาณรายจ่ายภาครัฐ ได้แก่ งบประมาณด้านการบริหารสาธารณสุข การคมนาคม การสาธารณสุขโรค การรักษาพยาบาล การป้องกันอาชญากรรมและการดูแลรักษาความปลอดภัย

4. แนวทางแก้ไขผลกระทบ

สำหรับแนวทางในการแก้ไขผลกระทบข้างต้นจังหวัดหนองคายจะต้องมีการเตรียมการในด้านการลงทุนการเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมวิถีชีวิต ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจควรมีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาผู้ประกอบการเพื่อสร้างความมั่นคงและความมั่นใจให้กับผู้ประกอบการใหม่เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในที่จะเข้าสู่เวทีการแข่งขัน และควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จเพื่อบริการข้อมูลและประสานงานในด้านต่างๆ ให้ผู้ประกอบการในจังหวัดหนองคาย

2. ด้านสังคมและกฎหมาย ควรจัดตั้งศูนย์ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ประสบปัญหาต่างๆ อันเกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ตลอดจนการให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาทางด้านกฎหมายเพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนแก้ปัญหาคความขัดแย้งภายในสังคมและชุมชนอันเกิดจากการอยู่ร่วมกันที่หลากหลายของผู้คนที่เข้ามาทำงานภายในจังหวัดหนองคาย

3. ด้านการเมืองและความมั่นคง ควรให้ความสำคัญกับการเฝ้าระวังปัญหาการรวมกลุ่ม ของแรงงานข้ามชาติที่อาจรวมตัวกันในการสร้างอำนาจต่อรองและนำไปสู่ปัญหาความมั่นคงรวมทั้งอาจนำไปสู่การมีส่วนร่วมในระบบในทางการเมือง

4. ด้านผลกระทบและสิ่งแวดล้อมควรให้ความสำคัญกับการจัดการขยะในชุมชนที่เกิดขึ้นใหม่ การบุกรุกทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบำบัดน้ำเสียภายในพื้นที่โดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและในชุมชนหนาแน่นซึ่งจะเกิดขึ้นใหม่ รวมทั้งการเฝ้าระวังการปล่อยมลพิษในรูปแบบต่างๆ ของอุตสาหกรรม ที่อาจเกิดขึ้นในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ควรประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้กับชุมชน และประชาชนในจังหวัดหนองคายได้เข้าใจถึงการพัฒาที่จะนำความเจริญมาสู่จังหวัดจัดทำแผนผังแบ่งพื้นที่ ให้ชัดเจนเกี่ยวกับโครงการใหญ่ที่อาจกระทบกับสิ่งแวดล้อม และให้มีกองทุนเพื่อบำบัดเยียวยาแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบที่ไม่สามารถแก้ไขหรือช่วยเหลือตัวเองได้

5. ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมและการสื่อสาร ควรให้มีการอนุรักษ์และสืบสาน ประเพณีวัฒนธรรมที่สำคัญในชุมชนท้องถิ่น รมณรงค์การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารควบคู่กันไป

ทั้งในระดับสากลและภาษาประจำถิ่น การใช้ศิลปะประจำถิ่นมากำหนดเป็นรูปแบบอาคารสถานที่ต่างๆที่ปลูกสร้างขึ้นใหม่ภายใน และโดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การวางรากฐานการศึกษาให้แก่เยาวชนได้เรียนรู้เข้าใจ และสืบทอดวัฒนธรรมอันดีที่มีอยู่โดยรอบพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

6. ด้านสาธารณูปโภคนอกจากจะมีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคโดยสมบูรณ์ภายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแล้วควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสาธารณูปโภคแก่ชุมชนโดยรอบ เพื่อรองรับแรงงาน ที่จะเข้ามาพำนักอยู่โดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

7. ด้านการสาธารณสุข ควรปรับปรุงระบบการรักษาพยาบาลการแพรระบาดและการควบคุมโรครองรับประชากรที่จะมีเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลโดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษ

8. ด้านแรงงาน ควรเฝ้าระวังการขยายตัวของกลุ่มแรงงานผิดกฎหมายการแข่งขัน ภาวะคนล้นงาน ปัญหาความยากจนโดยจัดให้มีศูนย์ช่วยเหลือแรงงานที่ประสบปัญหาให้มีความเลือกในการประกอบอาชีพที่หลากหลาย การจัดให้มีการพัฒนาทักษะให้กับชุมชนให้มีทักษะใหม่อาชีพใหม่รองรับบริบทของหนองคายที่เปลี่ยนแปลงไป

9. ด้านความขัดแย้งในเรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิทธิในที่ดินสิทธิในการทำงานควรจัดให้มีศูนย์ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบเพื่อไกล่เกลี่ยแก้ไขปัญหาข้อพิพาท

10. ด้านงบประมาณรายจ่ายภาครัฐ ควรให้ความสำคัญกับการบริหารสาธารณะโดยรอบพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อพัฒนาระบบคมนาคมสาธารณูปโภคการรักษาพยาบาล การป้องกันอาชญากรรมการรักษาความปลอดภัยโดยอาจจัดตั้งเป็นกองทุนในการพัฒนาพื้นที่รอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นต้น

จังหวัดหนองคายจัดตั้งศูนย์พัฒนาผู้ประกอบการ เพื่อสร้างความมั่นคงและความมั่นใจให้กับผู้ประกอบการใหม่จัดตั้งศูนย์ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน ที่ประสบปัญหาต่างๆ อันเกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมีการเฝ้าระวังการรวมกลุ่มของแรงงานข้ามชาติ มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและเฝ้าระวังการปล่อยมลพิษในรูปแบบต่างๆ ของอุตสาหกรรมที่อาจเกิดขึ้นในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีการรณรงค์การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารควบคู่กันทั้งในระดับสากลและภาษาประจำถิ่น นำเอาศิลปะประจำถิ่นมากำหนด เป็นรูปแบบอาคารสถานที่ต่างๆ ที่ปลูกสร้างขึ้นใหม่ภายใน และโดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมประจำจังหวัดให้แก่เยาวชนได้เรียนรู้เข้าใจและสืบทอดวัฒนธรรมอันดีที่มีอยู่ให้สืบทอดไปมีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาสาธารณูปโภคแก่ชุมชน โดยรอบเพื่อรองรับแรงงานที่จะเข้ามาพำนักอยู่โดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษปรับปรุงระบบการรักษาพยาบาล เพื่อป้องกันการแพรระบาดของโรคโดยเฉพาะโรงพยาบาล

หรือสถานพยาบาล ต้องเฝ้าระวังการขยายตัวของกลุ่มแรงงานผิดกฎหมายจัดให้มีศูนย์ช่วยเหลือแรงงานที่ประสบปัญหาให้มีทางเลือกในการประกอบอาชีพที่หลากหลายจัดให้มีศูนย์ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบเพื่อใกล้เคียงแก้ไขปัญหาคือพิพาทในเรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิทธิในที่ดินสิทธิในการทำงาน และให้ความสำคัญกับการบริหารสาธารณะ โดยรอบพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อพัฒนาระบบคมนาคมสาธารณูปโภคการรักษาพยาบาล การป้องกันอาชญากรรม การรักษาความปลอดภัย โดยอาจจัดตั้งเป็นกองทุนในการพัฒนาพื้นที่รอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นต้น (เชียรช่วง กัลยาณมิตร และคณะ, 2558 : 69-74)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ชญาน์พัชร ทีสุทะ (2555 : 71) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ถิ่นนี้ศรีสงคราม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านข่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ถิ่นนี้ศรีสงคราม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านข่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 2) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 3) หาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการ จัดการเรียนรู้ 4) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน 5) ศึกษาความพึงพอใจ ที่มีต่อการเรียนของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบ้านข่า จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิด เลือกตอบ 4 ตัวเลือก 2) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรท้องถิ่น มีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ประสิทธิภาพของแผนการจัดการ เรียนรู้มีค่าเท่ากับ 86.84/84.43 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ กำหนดไว้ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการ จัดการเรียนรู้เท่ากับ 0.7439 คิดเป็นร้อยละ 74.39 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน อยู่ในระดับ มากที่สุด

นพรัตน์ พลเสน (2556 : 126-129) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การวิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง พระเครื่อง เมืองสุพรรณสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง

พระเครื่องเมือง สุพรรณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง พระ เครื่องเมืองสุพรรณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินทักษะการปฏิบัติกิจกรรมและแบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดย การการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบทีและวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 จากการสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหลาย ฝ่าย ทุกฝ่ายมีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ ขึ้นใช้ ในโรงเรียนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับนักเรียน 2) หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องพระเครื่อง เมืองสุพรรณ ประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน แนวการจัดการ เรียนรู้สื่อและแหล่งการเรียนรู้การวัดผลและประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้ 3) การทดลองใช้ หลักสูตรท้องถิ่นกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 พบว่านักเรียนมีความสนใจตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น และ 4) การประเมินผลหลักสูตรพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้สูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การประเมินผลด้านทักษะการปฏิบัติกิจกรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับ คุณภาพดีมาก ส่วนการประเมินด้านความพึงพอใจ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

นิษภัทร์ ผะงาตุนันต์ (2556 : 105-106) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสุรินทร์ถิ่นปราสาท สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 วัดภูประสงค์ ได้แก่เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสุรินทร์ถิ่นปราสาท สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 เพื่อศึกษาคุณภาพของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองสุรินทร์ถิ่นปราสาท สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 1) ประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นตามเกณฑ์ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และ 3) ความ พึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น และ 4) ความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่น ตัวอย่างใน งานวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านสำโรง จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยได้แก่ เอกสารหลักสูตรท้องถิ่น เอกสารประกอบหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้แบบทดสอบวัด

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสุรินทร์ถิ่นปราสาท องค์ประกอบคือวิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ อัตราเวลาเรียน คำอธิบายรายวิชา แนวทางการจัดการเรียนรู้สื่อ และแหล่งเรียนรู้การวัดและประเมินผล คุณภาพของหลักสูตรท้องถิ่นคือ 1) หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนา ขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.60/82.50 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก และความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก

กวินนาฏ กล้าหนองกก (2557 : 124-126) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง การอนุรักษ์โบราณสถานเขตสัมพันธวงศ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการอนุรักษ์โบราณสถาน เขตสัมพันธวงศ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของ นักเรียนที่มีต่อหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคล 2 กลุ่ม ดังนี้ 1) ประชากรที่ให้ข้อมูล พื้นฐาน ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนจำนวน 10 คน และ 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 45 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แผนการ จัดการเรียนรู้แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตร ที่ได้รับการพัฒนามีความสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียน มีองค์ประกอบ ดังนี้หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้สื่อ/แหล่งเรียนรู้และการวัดผลประเมินผล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตรท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอนุรักษ์โบราณสถานเขตสัมพันธวงศ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

จักรพันธ์ ชันอุละ (2557 : 128-131) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ท้องถิ่นอำเภอแม่สาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเวียงพาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ท้องถิ่นอำเภอแม่

สาย เพื่อทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ท้องถิ่นอำเภอแม่สาย และเพื่อประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ท้องถิ่นอำเภอแม่สาย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียน 70 คน ผู้ปกครอง 70 คน กรรมการสถานศึกษา 10 คน ครูผู้สอน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร การสนทนากลุ่มประเมินคุณภาพหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูล

อรรถศรี การสมาน (2559 : 91-96) ได้ศึกษาผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ความมุ่งหมายของการศึกษา 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สรุปลงการศึกษาได้ดังนี้ 1) หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการ เรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.20/ 85.22 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80 2. ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การดำเนินชีวิตแบบ เศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี ค่าเท่ากับ 0.6783 แสดงว่าหลักสูตรท้องถิ่นทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 67.83 92 3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การดำเนินชีวิต แบบเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การดำเนินชีวิตแบบ เศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ความรู้ที่ได้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้รองลงมาคือ ครูจัดบรรยากาศในการเรียนที่ดี ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากกลุ่ม

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Pitts (2007 : 12) ได้ศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่เน้นกิจกรรม โครงการงาน ทำให้นักเรียนได้พัฒนาการทำความเข้าใจในเนื้อหาด้วยวิธีการศึกษาปัญหาอย่างแท้จริง การออกแบบการพัฒนาหลักสูตรที่มีเนื้อหาดึงดูดใจในการเรียนรู้เป็นเป้าหมายหลัก และการเรียนรู้ที่มีการติดตามเนื้อหาอยู่เสมอ จะทำให้มีความเข้าใจในเนื้อหาได้มากกว่า อย่างไรก็ตามงานวิจัยนี้กำหนดโดยทางการศึกษาโครงการงาน (ภาพยนตร์, ละคร, เหตุการณ์) ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการทำกิจกรรมนี้ทุกวันภายใต้หลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์เรื่อง อะไรที่จะมีชีวิตอยู่รอดต่อไป กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 ห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์นักเรียน การสังเกตนักเรียนในชั้นเรียน และแบบสำรวจการเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้รับจากหลักสูตรนี้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่งเสริมการเรียนรู้และเกิดความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นอีกว่า บทละครไม่เพียงแต่ส่งเสริมการเรียนรู้ แต่ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น มีผลต่อความเชื่อ ทศนคติการรับรู้ในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาวิทยาศาสตร์และแหล่งอื่นด้วย

Jay (2009 : 1-168) ได้ศึกษาผลของการตัดสินใจใช้หลักสูตรท้องถิ่นต่อเด็กที่ได้รับการดูแลจากกฎหมาย การจัดการเรียนการสอนและความพึงพอใจของครูในเมืองดาวเสตรัฐอิลลินอยส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการตรวจสอบผลกระทบของสถานที่สำคัญกฎหมายปฏิรูปการศึกษา, เด็กที่ได้รับการดูแลตามพระราชบัญญัติของปี 2001 (NCLB) ใน 4 ประการคือ การตัดสินใจหลักสูตรท้องถิ่นการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน การกวัดขันศักยภาพของหลักสูตรและความพึงพอใจในการทำงานของครู โดยสำรวจความคิดเห็นผ่านระบบออนไลน์ในเว็บไซต์ www.surveymonkey.com แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS นำเสนอข้อมูลด้วยสถิติภาคบรรยายใช้ t-test และ Chi-Square test ทดสอบความแตกต่าง การศึกษาพบว่า NCLB มีผลกระทบที่สำคัญกับการตัดสินใจของหลักสูตรในระดับท้องถิ่นเช่นเดียวกับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนการตัดสินใจทำได้โดยครู ผู้บริหารท้องถิ่นหรือให้บังคับใช้ทุกห้องเรียน การศึกษาายังแสดงให้เห็นว่าผลกระทบนี้จะสามารถขับเคลื่อนโดยความต้องการที่โรงเรียนได้โดยเฉพาะความคืบหน้าในวิชาของคณิตศาสตร์และการอ่านที่วัดผ่านการใช้การทดสอบมาตรฐาน ภายใต้ NCLB ผลการดำเนินงานของโรงเรียนในการอ่านของรัฐและการทดสอบคณิตศาสตร์จะตรวจสอบว่าโรงเรียนและชุมชนทำให้หลักสูตรมีความคืบหน้า โรงเรียนที่ล้มเหลวในการบริหารจัดการอาจต้องมีการกำหนดการลงโทษ การศึกษานี้พยายามที่จะตรวจสอบว่าการตัดสินใจของหลักสูตรที่อำเภอและระดับบริหารที่ได้รับการผลักดันโดย NCLB และส่วนประกอบ AYP การศึกษาพยายามที่จะตรวจสอบว่าการตัดสินใจของหลักสูตรและการปฏิบัติในห้องเรียนในส่วนของครูได้รับอิทธิพลจาก NCLB นอกจากนี้การศึกษาพยายามที่จะตรวจสอบว่า NCLB และส่วนประกอบ AYP ได้ก่อให้เกิดการตีบของหลักสูตรและหาก

ดังนั้นสิ่งที่ขอบเขต ในที่สุดการศึกษานี้พยายามที่จะตรวจสอบว่า NCLB และส่วนประกอบใดๆ ที่มี AYP ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของครูตามที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของการเรียนการสอนในห้องเรียนและครูอิสระ

Mark (2012 : 1-10) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเพื่อหาหลักฐานเพื่อความเป็นเลิศ บทสรุปของการค้นพบจากการวิจัยดำเนินการในอำนาจในท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อระบุการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรและครูการเรียนรู้ระดับมืออาชีพในบริบทของการเรียนรู้เพื่อความเป็นเลิศ (CFE) ผลิตข้อมูลเชิงลึกที่จะแจ้งให้ที่ยั่งยืน การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรขนาดใหญ่และการเรียนรู้ของครูระดับมืออาชีพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ครูจำนวน 14 คน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 4 คน ผู้มีอำนาจในท้องถิ่น 3 คน จาก 9 โรงเรียน (ประถม 2 โรงเรียน และมัธยม 7 โรงเรียน) เครื่องมือที่ใช้วิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสำรวจออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิจัยใช้สถิติพื้นฐานและสถิติภาคบรรยาย ผลการศึกษา พบว่า การพัฒนาทั้งระบบโรงเรียน พบว่าการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนประถมดีกว่าในโรงเรียนมัธยม ด้านการเรียนรู้ การเรียนการสอนและการประเมินผล พบว่าครูยอมรับนวัตกรรมการสอนเพื่อความเป็นเลิศ ด้านการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนตามหลักสูตรเพื่อความเป็นเลิศ พบว่า โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรในเชิงรุก โดยเฉพาะโรงเรียนในชนกลุ่มน้อย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว สรุปได้ว่าหลักสูตรท้องถิ่นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติโดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ที่ต้องการให้มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนและท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นอย่างเต็มศักยภาพและที่ผ่านมามีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยการจัดการศึกษาให้นักเรียน ให้ความสำคัญในการเตรียมนักเรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ อันก่อให้เกิดความภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง และได้หลักสูตรท้องถิ่นในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีคุณภาพ นักเรียนได้รับโอกาส และประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพ

ผู้วิจัยจึงได้มีแนวคิดและเห็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ให้ประสบผลสำเร็จได้นั้น ควรจะมีการนำเอาการเปลี่ยนแปลงทางด้านเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในท้องถิ่นมาสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาหลักสูตร และมีการประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนให้ได้มีส่วน

ร่วมในการพัฒนาหลักสูตร โดยเน้นการพัฒนานักเรียนให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของตนเอง การพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องรองรับกับสภาพหรือบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีพ ปรับตัวได้เท่าทันกับสภาพและบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สำหรับศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา และเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพของนักเรียนที่ได้ศึกษาตามหลักสูตรนี้ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R & D) เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ซึ่งวิธีดำเนินการวิจัย นำเสนอตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้ลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R & D) เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 แบ่งขั้นตอนออกเป็น 4 ขั้นตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จำนวน 6 ข้อ โดยดำเนินการดังนี้

1. การสำรวจความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยการตอบแบบสัมภาษณ์ ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีทั้งหมด 29 คน ประกอบด้วย

- 1.1 ครูวิชาการ จำนวน 3 คน

1.2 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำนวน 11 คน ดังนี้

- 1.2.1 ครูกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา วิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน 1 คน
- 1.2.2 ครูกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ จำนวน 3 คน
- 1.2.3 ครูกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา วิทยฐานะชำนาญการ จำนวน 3 คน
- 1.2.4 ครูกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ครูผู้ช่วย จำนวน 3 คน
- 1.2.5 ครูกลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา พนักงานราชการ จำนวน 1 คน

1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน

2. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาความต้องการ ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 และจัดทำข้อสรุปจากแบบสัมภาษณ์ เพื่อรับรู้ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน

ตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการในขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่าง

1. จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่าง ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 และ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย โดยศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิสัยทัศน์ และเนื้อหาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย แล้วดำเนินการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างเรียงตามหัวข้อ ต่อไปนี้

- 1.1 ความนำ
- 1.2 วิสัยทัศน์
- 1.3 หลักการ
- 1.4 จุดมุ่งหมาย
- 1.5 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
- 1.6 คุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 1.7 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้
- 1.8 มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
- 1.9 คำอธิบายรายวิชา
- 1.10 จุดประสงค์การเรียนรู้
- 1.11 การจัดการเรียนรู้

1.12 สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1.13 โครงสร้าง

1.14 อัตราเวลาเรียน

1.15 การวัดและประเมินผล

1.16 หน่วยการเรียนรู้

2. จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 คู่มือการใช้หลักสูตร จัดทำขึ้นเพื่อให้ครูผู้สอนที่จะนำหลักสูตรไปใช้เกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปได้ ซึ่งองค์ประกอบของคู่มือประกอบด้วยความเป็นมาของหลักสูตร และแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ มีส่วนประกอบดังนี้

2.2.1 หัวเรื่อง

2.2.2 สาระสำคัญ

2.2.3 ตัวชี้วัด

2.2.4 จุดประสงค์การเรียนรู้

2.2.5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.2.6 สาระการเรียนรู้

2.2.7 กิจกรรมการเรียนการสอน

2.2.8 สื่อและแหล่งเรียนรู้

2.2.9 การวัดและประเมินผล

2.2.10 กิจกรรมเสนอแนะ

2.2.11 บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

2.2.12 ข้อคิดเห็นของผู้บริหาร

ขั้นที่ 2 การประเมินหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างและแผนการจัดการเรียนรู้

การประเมินหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างและแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการตรวจสอบหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างและแผนการจัดการเรียนรู้ว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ในขั้นนี้ผู้วิจัยกำหนดผู้ประเมินคือ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการจัดการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ ประกอบไปด้วยรายชื่อดังต่อไปนี้

1. นายจำเนียร โปสาวัง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษโรงเรียนโสภณวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

2. นางมาฆวรรณ คำพูล ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษโรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

3. นางสาวปิยพร ชุมจันทร์ ศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ จังหวัดหนองคาย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

4. นางบัวพิศ ภักดีวุฒิ ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวังหลวงพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา

5. นายธวัชชัย ธรรมจันทร์ ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านแบง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา

6. นางฉลาด ทองทิพย์ ครู วิทยฐานะเชี่ยวชาญ โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

7. รศ.วิเชียร ชาบุดรบุญชริก อาจารย์พิเศษ สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา

หลังจากกำหนดผู้ประเมินหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างและแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วผู้วิจัยดำเนินการจัดทำแบบประเมินหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่าง จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างหลักสูตรการเรียนรู้อิงท้องถิ่น ด้านหน่วยการเรียนรู้ และด้านแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 17 ข้อ และแบบประเมิน แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านสาระการเรียนรู้ ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 24 ข้อ ซึ่งเป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่าง และแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่กำหนดดำเนินการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างและแผนการจัดการเรียนรู้ตามแบบประเมินที่พัฒนาขึ้น เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาให้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 72)

ให้ 5 คะแนน หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ให้ 4 คะแนน หมายถึง เหมาะสมมาก

ให้ 3 คะแนน หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ให้ 2 คะแนน หมายถึง เหมาะสมน้อย

ให้ 1 คะแนน หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

หลังจากที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้แปลระดับความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 แปลว่า เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลว่า เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลว่า เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลว่า เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แปลว่า เหมาะสมน้อยที่สุด

ขั้นที่ 3 ปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างก่อนทดลองใช้

หลังจากที่นำหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างและแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญดำเนินการประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างและแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น

การทดลองใช้หลักสูตรถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่งของขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรในการที่จะชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตรโดยตรง ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยนำหลักสูตรท้องถิ่น และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้วมาดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งการนำหลักสูตรไปทดลองใช้โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงทดลองมีรายละเอียด ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการทดลองใช้หลักสูตร เพื่อประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยประเมินผลจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย กลุ่มเป้าหมายของการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน ชุมพลโพธิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำนวน 49 คน

3. แบบแผนการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลองกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังทดลอง (One-Group Pretest Posttest Design) ดังนี้ (สุนทรพจน์ ดำรงพานิช , 2554 : 47)

E O1 X O2

โดยที่ E แทน การดำเนินการให้ได้กลุ่มตัวอย่างมาจำนวน 1 กลุ่ม

O1 แทน การวัดค่าของคุณลักษณะที่ต้องการศึกษาก่อนใช้ทริทเมนต์

X แทน การใช้ทริทเมนต์กับกลุ่มทดลองตามแผนที่กำหนดไว้

O2 แทน การวัดค่าของคุณลักษณะที่ต้องการศึกษาหลังใช้ทริทเมนต์

4. วิธีการดำเนินการทดลอง

4.1 ทำการทดสอบก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Pretest) โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4.2 หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วดำเนินการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดียวกัน

4.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สถิติทดสอบ t-test

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น

การประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ได้แก่

1. ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นพิจารณาค่าประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นพิจารณาคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ประเภท คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการ (Experimental tool หรือ Research tool) ได้แก่ หลักสูตรท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย 6 แผนการสอน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล (Data collection instrument) ได้แก่

2.1 แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย จำนวน 6 ข้อ สำหรับสัมภาษณ์ ครูวิชาการ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับความต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ข้อ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์

2. สถานภาพ

3. ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

2.2 แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่าง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น ด้านหน่วยการเรียนรู้ และด้านแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 17 ข้อ

2.3 แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านสาระการเรียนรู้ ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 24 ข้อ

2.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือแต่ละชนิดตามลำดับดังต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัย ตำรา และศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนและท้องถิ่นเพื่อกำหนดแนวโครงสร้างคำถาม

1.2 สร้างกรอบแนวคิดในแบบสัมภาษณ์ ให้ครอบคลุมครบทุกประเด็น

1.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา รวมทั้งความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อคำถามโดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน หรือด้านการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบไปด้วยรายนามดังต่อไปนี้

1.3.1 นายจำเนียร โปสาวิง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษโรงเรียนโสภณวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

1.3.2 นางมาฆวรรณ คำพูล ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษโรงเรียนชุมพลโพธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

1.3.3 นางสาวปิยพร ชุมจันทร์ ศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

1.3.4 นางบัวพิศ ภักดีวุฒิ ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวังหลวงพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา

1.3.5 นายธวัชชย ธรรมจันทร์ ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านแบง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา

1.3.6 นางฉลาด ทองทิพย์ ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

1.3.7 รศ.วิเชียร ชาบุตริบุญทริก อาจารย์พิเศษ สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา

1.4 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแนวคำถามในการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้าง ไม่มีข้อเสนอแนะแต่ประการใด นำแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยถือเกณฑ์ความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50-1.00 ถือว่าใช้ได้ พบว่าได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 (รายละเอียดดังภาคผนวก ข) แสดงว่าสามารถสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ดำเนินการจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ ฉบับสมบูรณ์ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายตอบแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 29 คน ประกอบไปด้วยบุคคลดังนี้

1.4.1 ครูวิชาการ จำนวน 1 คน

1.4.2 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำนวน 11 คน ดังนี้

1.4.2.1 ครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา วิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน 1 คน

1.4.2.2. ครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ จำนวน 3 คน

1.4.2.3 ครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา วิทยฐานะชำนาญการ จำนวน 3 คน

1.4.2.4 ครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ครูผู้ช่วย จำนวน 3 คน

1.4.2.5 ครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา พนักงานราชการ จำนวน 1 คน

1.4.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน

2. การสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่าง

2.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างจากตำรา งานวิจัย และกำหนดรูปแบบคำถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 ดำเนินการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างเป็น ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างหลักสูตรการเรียนรู้อท้องถิ่น ด้านหน่วยการเรียนรู้ และด้านแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 17 ข้อ

2.3 นำแบบประเมินโครงสร้างหลักสูตรที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของวิธีการเขียนข้อคำถาม และความสอดคล้องของคำถามกับเนื้อหา

2.4 นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับประเด็นเนื้อหา (IOC) โดยถือเกณฑ์ความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50-1.00 ถือว่าใช้ได้ ผลพบว่าได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 (รายละเอียดดังภาคผนวก ข) แสดงว่านำไปประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่นได้

3. การสร้างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

3.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ และกำหนดรูปแบบคำถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3 ดำเนินการสร้างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประเมินความเหมาะสม 5 ด้าน คือ ด้านสาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 24 ข้อ

3.4 นำแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของวิธีการเขียนข้อคำถาม และความสอดคล้องของคำถามกับเนื้อหา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับประเด็นเนื้อหา (IOC) โดยถือเกณฑ์ความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50-1.00 ถือว่าใช้ได้ ผลพบว่าได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 แสดงว่านำไปใช้ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ได้

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

4.1 ศึกษาหลักสูตรท้องถิ่นและเอกสารประกอบหลักสูตร เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

4.2 แบ่งเนื้อหาสาระทั้งหมดออกเป็น 6 หน่วยการเรียนรู้ คือ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ประวัติและความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
จังหวัดหนองคาย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ลักษณะภูมิประเทศจังหวัดหนองคาย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ระบบเศรษฐกิจ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ประชากร

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 สังคม วัฒนธรรม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การมีภูมิคุ้มกัน

ผู้วิจัยนำเนื้อหาทั้ง 6 หน่วย มาสร้างแบบทดสอบเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ประจําหน่วย โดยจําแนกตามชื่อเรื่องย่อย สาระสําคัญ
และจุดประสงค์การเรียนรู้

4.4 ศึกษาการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากหนังสือการวัดผล
การศึกษา (สมนึก ภัททิยธนี, 2551 : 73-97) และหนังสือการวิจัยเบื้องต้น (บุญชม ศรีสะอาด, 2556
: 65-74) สร้างข้อสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จํานวน 45 ข้อต้องการใช้จริงจํานวน 30 ข้อ เขียน
ข้อสอบให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชื่อเรื่อง จุดประสงค์ ความคิดรวบยอด และจำนวนข้อสอบ

ชื่อเรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	จำนวนข้อสอบ	
			ทั้งหมด	ต้องการ
ประวัติและความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย	1. บอกความหมายของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย 2. อธิบายประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย	เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายถูกจัดตั้งขึ้นจากนโยบายของรัฐบาล เพื่อพัฒนาและกระตุ้นเศรษฐกิจตามแนวชายแดน	5	3
ลักษณะภูมิประเทศจังหวัดหนองคาย	1. อธิบายลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดหนองคาย 2. อธิบายลักษณะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดหนองคาย	จังหวัดหนองคายมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศลาว และสามารถติดต่อกำชายไปยังกลุ่มประเทศในอาเซียนได้ มีลักษณะภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ที่เอื้อต่อการพัฒนา	5	2
ระบบเศรษฐกิจ	1. อธิบายบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลที่มีต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย 2. แสดงความคิดเห็นต่อนโยบายการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย	เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย เกิดจากนโยบายของรัฐบาลเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในจังหวัดและแนวโน้มของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ	15	12

ตาราง 2 (ต่อ)

ชื่อเรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	จำนวนข้อสอบ	
			ทั้งหมด	ต้องการ
	3. อธิบายผลกระทบที่เกิดจากเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย 4. วิเคราะห์ผลดีและผลเสียจากเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายและแนวทางแก้ไข 5. วิเคราะห์แนวทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ			
ประชากร	1. อธิบายการประกอบอาชีพของประชากรในจังหวัดหนองคาย 2. วิเคราะห์ความหนาแน่นของประชากร	ประชากรในจังหวัดหนองคายมีความหลายหลาย และมีความหนาแน่นในบริเวณเมือง	5	2
สังคม วัฒนธรรม	1. อธิบายการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม 2. วิเคราะห์ความหลากหลายของวัฒนธรรม	จังหวัดหนองคายมีวัฒนธรรมที่หลากหลายและรับเอาวัฒนธรรมที่ต่างชาติเข้ามาอย่างรวดเร็วจึงส่งผลกระทบต่อประชากรในท้องถิ่น	5	3

ตาราง 2 (ต่อ)

ชื่อเรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	ความคิดรวบยอด	จำนวนข้อสอบ	
			ทั้งหมด	ต้องการ
การมีภูมิคุ้มกัน	1. ตระหนักถึงการสร้างภูมิคุ้มกันในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย	จังหวัดหนองคายมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นจะต้องเรียนรู้และปรับตัวโดยการสร้างภูมิคุ้มกันในตนเอง	10	8
รวม			45	30

4.5 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นในขั้นที่ 4 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ กับข้อคำถามในแบบทดสอบและภาษาที่ใช้ และขอคำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไข

4.6 นำแบบทดสอบ เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้วยวิธีการหาค่า IOC (Item Objective Congruence) (ภาคทฤษฎีและพัฒนาศึกษา, 2558 : 92) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเป็น ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตามข้อ 1.3

4.7 วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยการหาค่า IOC (Item Objective Congruence) โดยถือเกณฑ์ความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50-1.00 ถือว่าใช้ได้ ผลพบว่าได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 (รายละเอียดตั้งภาคผนวก ข) แสดงว่าข้อสอบข้อนั้นใช้ได้

4.8 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดลองสอบ (Try-out) จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย แล้ววิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ ดังนี้

4.8.1 ตรวจสอบให้คะแนน ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิด ตอบเกินหรือไม่ตอบ ให้ 0 คะแนน

4.8.2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อจากข้อสอบ จำนวน 45 ข้อ โดยใช้วิธีของเบรนนาน (Brennan) คัดข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.47 ไว้ 30 ข้อ ที่ครอบคลุมเนื้อหา

4.8.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ ตามวิธีของโลเวท (Lovett Method) โดยใช้แบบทดสอบ 1 ฉบับทดสอบกับนักเรียน 1 กลุ่ม ครั้งเดียว ผลพบว่าได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.74

4.9 พิมพ์แบบทดสอบเป็นฉบับจริงเพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 49 คน ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลก่อนดำเนินการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น โดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ครูวิชาการ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560
2. ทดสอบเพื่อวัดความรู้พื้นฐานของนักเรียน เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. การเก็บข้อมูลระหว่างการใช้หลักสูตร โดยการสอบวัดความรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561
4. การเก็บข้อมูลหลังการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย โดยการทดสอบวัดความรู้หลังเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการข้อมูลจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อตอบปัญหาการวิจัย มีการดำเนินการดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสัมภาษณ์ ครูวิชาการ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการโดยใช้วิธีตีความสร้างข้อสรุปจากแบบสัมภาษณ์

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากเครื่องมือวิจัย มีดังนี้

2.1 การประเมินหลักสูตรท้องถิ่นโดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 การประเมินแผนการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นโดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.3 การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบ t-test เพื่อดูความก้าวหน้าทางการเรียน

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม นักเรียนดำเนินการโดยใช้วิธีตีความสร้างข้อสรุปจากแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 แบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น แบบประเมินหลักสูตรท้องถิ่น แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความเหมาะสมแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.2.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item Objective Congruence) (สมนึก ภัททิยธนี, 2551 : 220)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ΣR แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2.2 การหาค่าระดับความยากของข้อสอบโดยคำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 97)

$$p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ p แทน ค่าระดับความยาก

R แทน จำนวนผู้ตอบถูกทั้งหมด

N แทน จำนวนคนทั้งหมด

1.2.3 การหาค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบอิงเกณฑ์ตามวิธีของ Brennan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 105)

$$B = \frac{U}{n_1} - \frac{L}{n_2}$$

เมื่อ B แทน ค่าอำนาจจำแนก

U แทน จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก

L แทน จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก

n_1 แทน จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์

n_2 แทน จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์

1.2.4 การหาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของ Lovette (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 112)

$$r_{cc} = 1 - \frac{K \Sigma X_i - X_i^2}{(K-1) (X_i - c)^2}$$

เมื่อ rcc แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

K แทน จำนวนข้อสอบ

X_i แทน คะแนนของแต่ละคน

C แทน คะแนนเกณฑ์หรือจุดตัดของแบบทดสอบ

2. การหาค่าสถิติพื้นฐานเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การหาร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 122)

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ p แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 การหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 :

123)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

2.3 การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (บุญชม

ศรีสะอาด, 2556 : 126)

$$S.D = \sqrt{\frac{\sum(x-\bar{x})^2}{N-1}}$$

เมื่อ S.D แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละตัว

$\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

พูน บัญชีโต ชีเว

3. ค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย โดยใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ E_1/E_2 (ภาควิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, 2558 : 125-126)

$$E_1 = \frac{\sum x}{\frac{N}{A}} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ
 $\sum x$ แทน คะแนนรวมของคะแนนทุกส่วน
 N แทน จำนวนผู้เรียน
 A แทน คะแนนเต็มของทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum Y}{\frac{N}{B}} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
 $\sum Y$ แทน คะแนนรวมของผลลัพธ์หรือการประเมินหลังเรียน
 N แทน จำนวนนักเรียน
 B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. สถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้การทดสอบ t-test (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 133)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
 D แทน ผลต่างระหว่างคู่คะแนน
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่คะแนน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ผู้วิจัย
นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิด
ความเข้าใจในการแปลความและการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
%	แทน	ร้อยละ
N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
t	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤต เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ได้ผลดังนี้
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

การวิเคราะห์ความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย โดยการสัมภาษณ์จากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่
ครูวิชาการ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรากฏผลดังนี้

1.1 ครูวิชาการ

การนำความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม มาจัดทำเป็น หลักสูตรสอนในโรงเรียนเป็นสิ่งที่ดี เพราะเป็นการส่งเสริมและพัฒนาความพร้อมของ นักเรียน และการนำเอาความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด หนองคาย ระบบเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม ประชากร มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน มีความเหมาะสมกับท้องถิ่นมากเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนสร้าง ประสบการณ์ตรง ทั้งในโรงเรียนและในครอบครัว สามารถนำไปปรับใช้กับการดำเนินชีวิตได้จริง

(ครูวิชาการ คนที่ 1, 2561 : สัมภาษณ์)

การเปิดสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัด หนองคาย เป็นการพัฒนานักเรียนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม เป็นเรื่องใกล้ตัวและ กระทบต่อการดำรงชีวิตของนักเรียน นักเรียนสามารถปรับตัวในการดำเนินชีวิตและสามารถสร้าง ภูมิคุ้มกันให้กับตนเองได้เป็นอย่างดี จึงถือว่าเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมมาก

(ครูวิชาการคนที่ 2, 2561 : สัมภาษณ์)

การเปิดสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัด หนองคาย เป็นการนำเอาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นที่กระทบต่อการดำรงชีวิตของคนในสังคมทั้งใน ระยะสั้นและระยะยาว จึงถือว่าเป็นหลักสูตรที่มีความเหมาะสม เพื่อเป็นการสร้างความพร้อมให้กับ นักเรียนที่จะนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

(ครูวิชาการคนที่ 3, 2561 : สัมภาษณ์)

สรุป ครูวิชาการมีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย เพราะนักเรียนจะได้รู้เกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ผลดี และผลกระทบที่เกิดขึ้นครูจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นความสนใจและสร้างความตระหนักให้กับ นักเรียน ผลจากการเรียนหลักสูตรนี้ทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต การเลือกศึกษาต่อในสาขาที่ตนเองชอบหรือการเลือกอาชีพที่เหมาะสมได้ นอกจากนี้ยังสามารถ สร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเองและท้องถิ่น

1.2 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

การนำเอาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชนมาจัดเป็นหลักสูตรท้องถิ่น ให้ นักเรียนได้เรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต เนื่องจากจังหวัดหนองคายถูกประกาศให้เป็น เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อนักเรียนและคนในชุมชน การเปิดสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย จึงความเหมาะสม

(ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คนที่ 1, 2561: สัมภาษณ์)

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มีความเหมาะสมมาก ในการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงให้กับนักเรียนทั้งในด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรมสังคม ตลอดจนอาชีพที่หลากหลาย ทำให้นักเรียนสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม

(ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คนที่ 2, 2561: สัมภาษณ์)

ในการพัฒนาผู้เรียนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม เป็นสิ่งที่มีประโยชน์เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น และทำให้ผู้เรียนสามารถปรับตัว และสามารถสร้างอาชีพที่เหมาะสมได้ในอนาคต จึงมีความเหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียน

(ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คนที่ 3, 2561: สัมภาษณ์)

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มีความเหมาะสมมาก เพราะเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น และสามารถเลือกสายการเรียนที่เหมาะสมได้

(ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คนที่ 4, 2561 : สัมภาษณ์)

การเปิดสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มีความเหมาะสมมาก เพราะเป็นการนำเอาเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น และมีความเหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อจะเลือกแผนการเรียนในระดับที่สูงขึ้น

(ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คนที่ 5, 2561 : สัมภาษณ์)

การเปิดสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มีความเหมาะสมกับนักเรียน โรงเรียนและท้องถิ่น เนื่องจากท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้ประชาชนต้องศึกษาผลดีและผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นต้องเริ่มจากการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนการสร้างความพร้อมและความรู้ให้กับนักเรียนเพื่อเตรียมรับการเปลี่ยนแปลงได้และสามารถสร้างอาชีพได้

(ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คนที่ 6, 2561 : สัมภาษณ์)

การเปิดสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มีความจำเป็นสำหรับพัฒนานักเรียน ท้องถิ่นเพื่อเตรียมรับการเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่น นักเรียนสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ และสามารถพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมเข้าสู่วัยแรงงานได้

(ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คนที่ 7, 2561 : สัมภาษณ์)

การเปิดสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มีความเหมาะสมกับท้องถิ่น เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นจึงต้อง

จัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และสามารถเลือกที่จะเรียนตามความถนัดต่อไปในอนาคตได้

(ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คนที่ 8, 2561 : สัมภาษณ์)

การเปิดสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มีความเหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา เพราะเป็นวัยที่ศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมที่จะเข้าสู่แรงงาน การนำความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นหลักสูตร จึงถือได้ว่าเป็นการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ในด้านต่างๆ ในจังหวัดหนองคาย เพื่อเป็นข้อมูลในการเลือกศึกษาต่อและการสร้างอาชีพ รวมถึงการรองรับการเข้ามาของคนต่างชาติ

(ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คนที่ 9, 2561 : สัมภาษณ์)

การเปิดสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ถือได้ว่าเป็นการพัฒนาและให้ความรู้แก่นักเรียนในท้องถิ่น เพื่อปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม รวมถึงการเดินทางเข้ามาลงทุนจากต่างประเทศ และการเกิดอาชีพใหม่ๆ จึงถือได้ว่าการเปิดสอนหลักสูตรท้องถิ่นมีความเหมาะสมทั้งต่อนักเรียน ชุมชน และมีความทันสมัย

(ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คนที่ 10, 2561 : สัมภาษณ์)

การเปิดสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย เป็นการนำเอาความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมาจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เกิดความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ศึกษาผลกระทบที่มีต่อตนเองและชุมชน ดังนั้นการเปิดสอนหลักสูตรท้องถิ่น จึงมีความเหมาะสมมาก

(ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คนที่ 11, 2561 : สัมภาษณ์)

สรุป ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย เนื่องจากหลักสูตรมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมซึ่งส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับนักเรียน โรงเรียน และท้องถิ่น เนื้อหามีความเหมาะสมกับผู้เรียน เป็นเหตุการณ์ที่เป็นปัจจุบัน มีผลกระทบทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม การเข้ามาของแรงงานต่างด้าว ทำให้ผู้เรียนต้องมีการเตรียมความพร้อม ทั้งทางด้านความรู้ทักษะและสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเปิดสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มีความเหมาะสม เพราะจะทำให้ให้นักเรียนในท้องถิ่นของตนเอง ได้มีความพร้อมในการเตรียมการรับการเปลี่ยนแปลง และยอมรับความหลากหลายทางสังคม และสามารถพัฒนาท้องถิ่น

ของตนเองให้มีความ เจริญก้าวหน้า เป็นการสำนึกรักบ้านเกิดได้นำผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นหรือโอท็อป ของท้องถิ่นตนเอง ไปสู่การพัฒนาที่เป็นหลักวิชาการ จะทำให้สินค้าขายได้มากขึ้นและนำรายได้สู่ ชุมชนของตนเอง

(คณะกรรมการกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คนที่ 1, 2561 : สัมภาษณ์)
 ควรที่จะทำหลักสูตรท้องถิ่นมาใช้กับนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย หรือจังหวัดต่างๆ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของคนใน ท้องถิ่นให้เห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล ดังนั้นโรงเรียนจึง เป็นจักรกลสำคัญในการขับเคลื่อนและเตรียมความพร้อมของคนในท้องถิ่น ให้เข้าใจ เข้าถึง และ สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และเห็นด้วยอย่างยิ่งในการเปิดหลักสูตรท้องถิ่น

(คณะกรรมการกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คนที่ 2, 2561 : สัมภาษณ์)
 การนำหลักสูตรท้องถิ่นมาเปิดสอนในจังหวัดของตนเองมีความเหมาะสม ถูกต้อง และเห็นด้วยอย่างมาก เพราะเป็นการสอนให้นักเรียนรู้จักท้องถิ่นของตนเองได้ลึกซึ้ง เห็น ความสำคัญ ปัญหาและร่วมกันแก้ไขปัญหาาร่วมกันในท้องถิ่น ซึ่งนักเรียนมีความสามารถในการใช้ เทคโนโลยีสามารถเผยแพร่ข้อมูล แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตนได้คืออยู่แล้ว เพราะเป็นเด็กยุค โลกาภิวัตน์และเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้ง่าย ดังนั้น นักเรียนจะเป็นหลักในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ดีที่สุด

(คณะกรรมการกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คนที่ 3, 2561 : สัมภาษณ์)
 ในการเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น รัฐบาลควรเตรียมความพร้อมด้าน การศึกษา ให้คนในท้องถิ่นเตรียมความพร้อมและยอมรับการเปลี่ยนแปลง โดยรัฐบาลจะต้องให้ ความสำคัญต่อเยาวชน และมีหลักสูตรท้องถิ่นซึ่งมีอยู่แล้วมาร่วมในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษตาม จังหวัดต่างๆ ที่รัฐบาลกำหนดขึ้น และเร่งให้โรงเรียนจัดทำหลักสูตรในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง เพื่อให้นักเรียนได้เตรียมความพร้อมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง แต่ทั้งนี้หลักสูตรที่จัดขึ้นควร จะให้นักเรียนเห็นความสำคัญเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และบทบาทหน้าที่ของตนเองด้วย

(คณะกรรมการกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คนที่ 4, 2561 : สัมภาษณ์)
 มีความเหมาะสมอย่างยิ่ง เพราะจะได้เตรียมความพร้อมทั้งด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคม เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น โรงเรียนควรจัดให้มีหลักสูตรท้องถิ่น เขตเศรษฐกิจพิเศษ เพราะจะมีการแข่งขันกันในทุกๆด้านกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้ง แรงงานที่จะ หลั่งไหลเข้ามาสู่จังหวัดหนองคายทำให้คนไทยบางส่วนจะไม่มีงานทำ ดังนั้น ควรเตรียมความพร้อม กับเยาวชน โดยให้การศึกษาและสามารถคิดนวัตกรรมที่จะทำให้สินค้าของตนนั้นสามารถส่งออกไปสู่ ประเทศเพื่อนบ้านได้อีกด้วย

(คณะกรรมการกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คนที่ 5, 2561 : สัมภาษณ์)

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดต่างๆไม่เฉพาะจังหวัดหนองคาย ควรจะมีหลักสูตรท้องถิ่นเพราะจะสามารถเตรียมความพร้อมของคนในจังหวัดนั้น ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และนักเรียนจะเป็นบุคคลที่สำคัญในการเผยแพร่ความรู้ต่างๆที่ได้จากจัดหลักสูตรให้นักเรียนได้เรียนรู้ไปบอกผู้ปกครองและหมู่บ้านของตนเอง เพื่อศึกษา ป้องกันปัญหาต่างๆที่จะเกิดขึ้นจากการเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นมา และรัฐบาลให้ส่งเสริมให้จังหวัดต่างๆ ได้มีความรู้ ความเข้าใจ ต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นด้วย

(คณะกรรมการกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คนที่ 6, 2561 : สัมภาษณ์)

การเปิดสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มีความเหมาะสม เพราะจะได้ให้นักเรียนเตรียมพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

(คณะกรรมการกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คนที่ 7, 2561 : สัมภาษณ์)

มีความเหมาะสมอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการให้ความรู้แก่นักเรียน และเตรียมคนในจังหวัดของตนให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น และนำสินค้าพื้นเมืองของตนไปค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อนำรายได้สู่ประเทศของตน ทั้งนี้ จะต้องจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้มีความชัดเจนสามารถวัดและประเมินได้ ให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับในการเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ และยอมรับและพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้และทั้งนั้น โรงเรียนมีความสำคัญที่สุดที่จะปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ ปรับตัว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

(คณะกรรมการกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คนที่ 8, 2561 : สัมภาษณ์)

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ในการเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการเตรียมคน ดังนั้น หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนจะต้องเน้นให้ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันในการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น และสามารถปรับตัวได้ดี

(คณะกรรมการกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คนที่ 9, 2561 : สัมภาษณ์)

การเปิดสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายมีความเหมาะสมมากที่สุด เพราะนักเรียนจะได้เห็นความสำคัญ จุดเด่น เศรษฐกิจ การพัฒนาจังหวัดของตนเองให้มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน และยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลง โดยใช้หลักสูตรที่โรงเรียนจัดขึ้นให้กับผู้เรียนให้สอดคล้อง เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน และหลักสูตรควรมีการปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัยทุกๆ ปีเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

(คณะกรรมการกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คนที่ 10, 2561 : สัมภาษณ์)

การศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นรากฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ สถานศึกษาจึงต้องดำเนินการปฏิรูปและพัฒนาการศึกษาตามนโยบายของรัฐบาลซึ่งมีหลายสิ่งที่จะต้องเร่งดำเนินการ โดยมุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและยั่งยืน ส่งเสริมให้เด็กมีงานทำหลังสำเร็จการศึกษา ทั้งนี้ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ต้องร่วมมือกันวางแผนให้ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน สามารถแข่งขันกับเวทีโลกได้สถานศึกษาจึงมีแนวทางในการปรับปรุงแผนการศึกษาให้สอดคล้อง และรองรับกับความต้องการของการพัฒนาตามบริบทของแต่ละพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมุ่งเน้นผลิดกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน พร้อมทั้งสร้างทักษะทางวิชาชีพ ดังนั้น การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อเตรียมคนภายในจังหวัดให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่จะเกิดขึ้น

(คณะกรรมการกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คนที่ 11, 2561 : สัมภาษณ์)

มีความเหมาะสม เพราะจะได้ตามทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก สถานศึกษาควรนำเอาความรู้ที่เกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายมาพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงให้กับนักเรียนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และด้านวัฒนธรรม และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ภายใต้ความหลากหลายทาง ภาษา และวัฒนธรรม และเป็นพลโลกที่ดี

(คณะกรรมการกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คนที่ 12, 2561 : สัมภาษณ์)

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มีความเหมาะสม เพราะจะเป็นโล่กำบัง และพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดตนเอง และยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น และ โรงเรียนควรจัดหลักสูตรให้กับนักเรียน เพื่อให้เกิดความตระหนักในความสำคัญ บทบาท หน้าที่ของตนเองต่อการพัฒนาจังหวัดที่ตนเองอาศัยอยู่ และยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

(คณะกรรมการกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คนที่ 13, 2561 : สัมภาษณ์)

มีความเหมาะสม เพราะจะได้ให้คนในจังหวัดหนองคายได้ปรับตัว และยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในการเปิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย และนำความรู้ที่ได้จากหลักสูตรไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

(คณะกรรมการกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คนที่ 14, 2561 : สัมภาษณ์)

การเปิดสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มีความเหมาะสมอย่างยิ่ง เพราะเป็นการเตรียมนักเรียนที่จะก้าวไปสู่การเปลี่ยนแปลงต่างๆที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง และสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม สามารถประกอบอาชีพที่จะนำรายได้เข้า

สู่ตนเองและครอบครัวได้เป็นอย่างดี ดังนั้นหลักสูตรควรสร้างมวลประสบการณ์ที่จะสามารถนำไปใช้ได้จริง

(คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คนที่ 15, 2561 : สัมภาษณ์)

สรุป คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย เนื่องจากเป็นหลักสูตรที่มีความเหมาะสมเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นของโรงเรียน เป็นการเตรียมความพร้อมของนักเรียนให้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง รวมไปถึงการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง และท้องถิ่น

ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย จากการสัมภาษณ์ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในภาพรวมทั้งครูวิชาการ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความต้องการให้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย เนื่องจากบริบทของโรงเรียนเหมาะสม เนื้อหาเหมาะสมกับตัวผู้เรียน และการได้เรียนรู้ทฤษฎีตามหลักวิชาการ ได้ศึกษาความรู้เกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ส่งเสริมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ผู้เรียนยังเกิดการพัฒนาศักยภาพเลือกสาขาที่จะศึกษาต่อในอนาคต และสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้

ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ผลการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่าง

1. ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ ครูวิชาการ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ร่วมกันศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย พุทธศักราช 2557 โดยร่วมกันศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิสัยทัศน์ของโรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย และเนื้อหาเรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ได้ข้อสรุปว่าควรจัดทำหลักสูตรฉบับร่างโดยกรร่างตามองค์ประกอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แล้วดำเนินการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่าง ตามหัวข้อต่อไปนี้

- 1.1 ความนำ
- 1.2 วิสัยทัศน์
- 1.3 หลักการ
- 1.4 จุดมุ่งหมาย
- 1.5 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 1.6 คุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 1.7 สารและมาตรฐานการเรียนรู้
- 1.8 มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
- 1.9 คำอธิบายรายวิชา
- 1.10 จุดประสงค์การเรียนรู้
- 1.11 การจัดการเรียนรู้
- 1.12 สื่อและแหล่งการเรียนรู้
- 1.13 โครงสร้าง
- 1.14 อัตราเวลาเรียน
- 1.15 การวัดและประเมินผล
- 1.16 หน่วยการเรียนรู้

2. จัดทำหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 หลักสูตร จัดทำขึ้นเพื่อให้ครูผู้สอนที่จะนำหลักสูตรไปใช้เกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปได้ ซึ่งองค์ประกอบด้วยความเป็นมาของหลักสูตร และแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ มีส่วนประกอบดังนี้

- 2.2.1 หัวเรื่อง
- 2.2.2 สารสำคัญ
- 2.2.3 ตัวชี้วัด
- 2.2.4 จุดประสงค์การเรียนรู้
- 2.2.5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 2.2.6 สารการเรียนรู้
- 2.2.7 กิจกรรมการเรียนการสอน
- 2.2.8 สื่อและแหล่งเรียนรู้
- 2.2.9 การวัดและประเมินผล
- 2.2.10 กิจกรรมเสนอแนะ
- 2.2.11 บันทึกผลการจัดการเรียนรู้
- 2.2.12 ข้อคิดเห็นของผู้บริหาร

พหุบัณฑิต ชีวะ

ขั้นที่ 2 การประเมินหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างและแผนการจัดการเรียนรู้

การประเมินหลักสูตรท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการตรวจสอบหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างและแผนการจัดการเรียนรู้ว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องมากน้อยเพียงใด ในขั้นนี้ผู้วิจัยกำหนดผู้ประเมินจำนวน 7 ท่าน โดยผู้วิจัยได้พัฒนาแบบประเมินหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างขึ้นเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้ปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างเรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S	ระดับความเหมาะสม
1. โครงสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น			
1.1 ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรท้องถิ่น	4.57	0.78	มากที่สุด
1.2 ความเหมาะสมของโครงสร้างเวลาเรียน	4.57	0.53	มากที่สุด
1.3 ความเหมาะสมของคำอธิบายรายวิชา	4.86	0.38	มากที่สุด
1.4 ความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้	4.43	0.53	มาก
1.5 ความเหมาะสมของการกำหนดการสอน	5.00	0.00	มากที่สุด
1.6 ความเหมาะสมของการวัดผลและการประเมินผล	4.57	0.53	มากที่สุด
โดยรวม	4.66	0.46	มากที่สุด
2. หน่วยการเรียนรู้			
2.1 มีความชัดเจนของหัวข้อ	4.00	0.82	มาก
2.2 การกำหนดเนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียนชัดเจน	4.43	0.53	มาก
2.3 การจัดเรียงลำดับเนื้อหา	4.58	0.53	มากที่สุด
2.4 การกำหนดรายละเอียดได้ครอบคลุมเนื้อหา	4.71	0.49	มากที่สุด
2.5 สามารถนำไปปฏิบัติได้	4.71	0.49	มากที่สุด
โดยรวม	4.49	0.57	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S	ระดับความเหมาะสม
3. แผนการจัดการเรียนรู้			
3.1 การจัดเรียนลำดับเนื้อหาวิชา	4.57	0.53	มากที่สุด
3.2 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับเนื้อหา	4.57	0.53	มากที่สุด
3.3 ความเหมาะสมของคาบเวลาในแต่ละ	4.57	0.53	มากที่สุด
แผนการสอน			
3.4 กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด
3.5 มีความเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของนักเรียน	4.43	0.53	มาก
3.6 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	4.71	0.49	มากที่สุด
โดยรวม	4.64	0.43	มากที่สุด
โดยรวมทั้งหมด	4.60	0.49	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่าการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่าง เรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน มีผลการประเมินรายด้านดังต่อไปนี้ ด้านโครงสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 ด้านหน่วยการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 และโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด แสดงว่าเป็นหลักสูตรที่สามารถนำไปใช้ได้

การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่ง มีผลการประเมินปรากฏผลดังตาราง 8 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน

พูน ปณ ทิโต ชิว

ตาราง 4 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
จังหวัดหนองคาย

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S	ระดับความ เหมาะสม
1. ด้านสาระการเรียนรู้			
1.1 มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.28	0.76	มาก
1.2 มีความเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน	4.28	0.76	มาก
1.3 มีความถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.86	0.38	มากที่สุด
1.4 มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.57	0.53	มากที่สุด
1.5 กำหนดเนื้อหาเหมาะสมกับเวลา	4.67	0.52	มากที่สุด
โดยรวม	4.53	0.59	มากที่สุด
2. ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้			
2.1 มีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4.57	0.53	มากที่สุด
2.2 ข้อความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.71	0.49	มากที่สุด
2.3 มีความเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน	4.57	0.53	มากที่สุด
2.4 สามารถวัดได้	4.57	0.53	มากที่สุด
โดยรวม	4.61	0.52	มากที่สุด
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
3.1 มีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4.71	0.49	มากที่สุด
3.2 มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S	ระดับความเหมาะสม
3.3 มีความเหมาะสมกับเวลาจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.43	0.53	มาก
3.4 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	4.29	0.76	มาก
3.5 กิจกรรมการเรียนรู้น่าสนใจ3.6 เรียงลำดับขั้นตอนกิจกรรมได้เหมาะสม	4.43	0.79	มาก
โดยรวม	4.55	0.58	มากที่สุด
4. ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้			
4.1 มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.71	0.49	มากที่สุด
4.2 มีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4.57	0.53	มากที่สุด
4.3 สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน	4.71	0.49	มากที่สุด
4.4 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้	4.71	0.49	มากที่สุด
4.5 สะดวกต่อการนำมาใช้	4.71	0.49	มากที่สุด
โดยรวม	4.68	0.50	มากที่สุด
5. ด้านการวัดและประเมินผล			
5.1 ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
5.2 มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
5.3 ครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย จิต พิสัยและทักษะพิสัย	4.42	0.53	มาก
5.4 มีความหลากหลายเหมาะสมกับกิจกรรม	4.42	0.53	มาก
โดยรวม	4.60	0.40	มากที่สุด
โดยรวมทั้งหมด	4.59	0.40	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย โดยผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน มีผลการประเมินรายด้าน ดังนี้คือ ด้านสาระการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 4.68 ด้านการวัดและการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 และโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 อยู่ในระดับ คุณภาพดีมากที่สุด แสดงว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้

ขั้นที่ 3 ปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างก่อนทดลองใช้

หลังจากที่นำหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างและแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญดำเนินการประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของหลักสูตรท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรท้องถิ่นดำเนินการแก้ไขข้อความในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 โดยเพิ่มหัวข้อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย การแบ่งประเภทของระบบเศรษฐกิจ ความหมายของอุปสงค์ และอุปทาน

2. หลักสูตรท้องถิ่นดำเนินการแก้ไขข้อความในหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 โดยเพิ่มหัวข้อการส่งเสริมบทบาทครอบครัว องค์กรทางศาสนาโรงเรียน ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชนภาคธุรกิจเอกชน อาสาสมัคร และสื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา

3. แผนการจัดการเรียนรู้ ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีทักษะการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง การศึกษาอาชีพที่มีอยู่ในท้องถิ่นและการอนุรักษ์ เมื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่ได้ประเมินจัดพิมพ์เป็นหลักสูตรท้องถิ่น (ฉบับจริง) เพื่อนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น

ผู้วิจัยนำหลักสูตรท้องถิ่น (ฉบับจริง) และแผนการจัดการเรียนรู้ ไปดำเนินการจัดการเรียนรู้อกับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย อำเภอโพธิ์พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 49 คน นำเสนอผลการศึกษาตามลำดับขั้นตอนของการดำเนินการดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

พูน ปณ ติโต ชีเว

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ของแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

แผนการ จัด การ เรียนรู้	คะแนนเต็ม (N=49)		คะแนนที่ได้					
	ใบ กิจกรรม	ทดสอบ ย่อย	ใบ กิจกรรม	ทดสอบ ย่อย	คะแนน รวม	$\bar{x}$	S.D.	%
1	15	5	581	190	711	15.7	1.34	78.50
2	15	5	596	211	807	16.47	1.36	82.35
3	15	5	610	198	808	16.49	1.42	82.45
4	15	5	604	207	811	16.55	1.58	82.75
5	15	5	587	205	792	16.16	1.55	80.80
6	15	5	604	196	800	16.27	1.65	81.35
รวม	90	30	3,582	1,207	4,908	97.64	8.90	81.37

จากตาราง 5 พบว่าคะแนนจากการทำใบกิจกรรมและคะแนนการทำแบบทดสอบย่อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 97.94 คิดเป็นร้อยละ 81.37 แสดงว่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 81.37

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ของแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

คะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน (คะแนนเต็ม 30)	จำนวนนักเรียน	คะแนนรวม
30	2	60
29	2	58
28	4	112
27	7	189
26	9	234
25	11	275

ตาราง 6 (ต่อ)

คะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (คะแนนเต็ม 30)	จำนวนนักเรียน	คะแนนรวม
24	10	240
23	1	23
21	1	21
20	1	20
19	1	19
รวม	49	1,251
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	25.53	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	2.19	
ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย	85.1	
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	85.1	

จากตาราง 6 พบว่าคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.53 คิดเป็นร้อยละ 85.1 แสดงว่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 85.10

ตาราง 7 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย

ผลการเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	90	97.64	8.90	81.37
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	30	25.53	2.19	85.1
ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (E_1 / E_2) เท่ากับ 81.37/85.10				

จากตาราง 7 พบว่า ประสิทธิภาพของประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 81.37 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 85.1 ดังนั้น แผนการจัดการเรียนรู้ตาม

หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย จึงมีประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (E_1 / E_2) เท่ากับ 81.37/85.1 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	$\bar{X}$	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนเรียน	49	717	3.85	544	6,364	29.89*
หลังเรียน	49	1,251	2.19			

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 8 พบว่านักเรียนที่ได้เรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย จากการวิเคราะห์ค่าสถิติที (t) มีค่าเท่ากับ 28.89 ซึ่งค่ามากกว่าค่า t ตารางที่องศาอิสระเท่ากับ 48 ที่ระดับนัยสำคัญเท่ากับ .05 มีค่า t เท่ากับ 2.68 แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พูน ปณ ทิโต ชีเว

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยเรียงลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
4. เพื่อประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

สรุปผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยการตอบแบบสัมภาษณ์ของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูวิชาการ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ว่า ในภาพรวมทั้งครูวิชาการ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี

ความต้องการให้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ในระดับมากที่สุด

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยดำเนินการดังนี้

2.1 ผลการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น โดยการร่วมกันศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิสัยทัศน์ของโรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย และเนื้อหาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระหว่างผู้วิจัย ครูวิชาการ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ได้ข้อสรุปว่า ควรจัดทำหลักสูตรฉบับร่างโดยการร่างตามองค์ประกอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยเรียงตามหัวข้อต่อไปนี้ ความนำ วิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ โครงสร้าง ระยะเวลาเรียน การวัดและประเมินผล และหน่วยการเรียนรู้ แนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้ มีส่วนประกอบดังนี้ คือ หัวเรื่อง สาระสำคัญ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล กิจกรรมเสนอแนะ บันทึกผลการจัดการเรียนรู้และข้อคิดเห็นของผู้บริหาร

2.2 การประเมินหลักสูตรท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้

2.2.1 ผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างเรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ผลการประเมินทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านโครงสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น 2) ด้านหน่วยการเรียนรู้ 3) ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับการประเมินผลโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 เป็นระดับความเหมาะสมมากที่สุด แสดงว่าเป็นหลักสูตรที่สามารถนำไปใช้ได้

2.2.2 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ผลการประเมินทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านสาระการเรียนรู้ ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและการประเมินผลโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 อยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด แสดงว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้

2.3 การปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างก่อนทดลองใช้

2.3.1 มีการแก้ไขข้อความในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 โดยเพิ่มหัวข้อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย การแบ่งประเภทของระบบเศรษฐกิจ ความหมายของอุปสงค์ และอุปทาน

2.3.2 มีการแก้ไขข้อความในหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 โดยเพิ่มหัวข้อการส่งเสริมบทบาทครอบครัวองค์กรทางศาสนาโรงเรียน ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชนภาคธุรกิจเอกชน อาสาสมัคร และสื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา

2.3.3 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีทักษะการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง การศึกษาอาชีพที่มีอยู่ในท้องถิ่นและการอนุรักษ์ เมื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่ได้ประเมินจัดพิมพ์เป็นหลักสูตรท้องถิ่น (ฉบับจริง) เพื่อนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ปรากฏว่า

3.1 ประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย (E_1 / E_2) เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

3.2 ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มีประเด็นที่จะได้นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สรุปได้ว่า ในภาพรวมทั้งครู วิชาการ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความต้องการให้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย เนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย และถูกประกาศให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จึงมีความเหมาะสม เนื้อหาเหมาะสมกับตัวผู้เรียน และการได้เรียนรู้ทฤษฎีตามหลักวิชาการ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและไม่ลืมท้องถิ่น รักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น และนำเอาความรู้เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายไปใช้ในอนาคตเพื่อการประกอบอาชีพและรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิคม ชมภูหลง (2545 : 90) ได้กล่าวถึงเหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ว่า เหตุผลที่ต้องมีหลักสูตรท้องถิ่น เพราะการจัดการศึกษาที่ผ่านมาเป็นการจัดตามแนวทางของประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นส่วนใหญ่วิชาความรู้ต่างๆ ที่จัดให้เรียนกันนั้นจึงค่อนข้างโน้มเอียงไปในลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตในสังคมชุมชนเมือง โดยยังมีการประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพการดำรงชีวิตในชุมชนค่อนข้างน้อยประกอบกับเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จนท้องถิ่นและ

ชุมชนปรับตัวตามไม่ทัน บังเกิดผลเป็นปัญหาชุมชน ชนบท ทั้งในด้านเศรษฐกิจสภาพสังคม และวัฒนธรรม ความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปในเชิงลบค่อนข้างมากปัญหาต่างๆ ดังกล่าวน่าจะผ่อนคลายลงบ้างหากมีความคำนึงถึงสภาพปัญหาและความต้องการเฉพาะของแต่ละท้องถิ่น และมีกระบวนการพัฒนาที่เฉพาะเจาะจงสำหรับแต่ละท้องถิ่น และหากยังเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมกันกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นของตนด้วยแล้ว ก็ยังสามารถแก้ปัญหาได้มากขึ้น และตรงตามความสามารถต้องการท้องถิ่นมากขึ้น และสอดคล้องกับ สังคอุทรานันท์ (2532 : 311) ได้กล่าวถึง เหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นว่า หลักสูตรท้องถิ่นเป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับหลักการของการพัฒนาหลักสูตรได้มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลดังต่อไปนี้คือ 1) ตามหลักการของหลักสูตรนั้น หลักสูตรที่สร้างขึ้นจำเป็นจะต้องมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและสนองความต้องการของสังคมที่ใช้หลักสูตรนั้นๆ โดยเหตุนี้หากหลักสูตรที่สร้างขึ้นมีจุดมุ่งหมายสำหรับใช้ในชุมชนแห่งหนึ่งแห่งใดโดยเฉพาะก็ย่อมจะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้มากที่สุด 2) ในการพัฒนาหลักสูตรได้มีการยอมรับความสำคัญของผู้ใช้หลักสูตรอย่าง มากและได้มีการยอมรับว่าสมควรจะให้ผู้ใช้หลักสูตรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้วย ในการปฏิบัติถ้าหากหลักสูตรได้พัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ในระดับชุมชนที่ไม่กว้างขวางมากนักก็ย่อมจะสามารถเปิดโอกาสให้ผู้ใช้หลักสูตรได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรียา กำจร (2553 : 108) ได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดนาคานิมิตร พบว่าหลักสูตรสถานศึกษา มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิชาภัทร ณะงาตุนันท์ (2556: 106) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องสุรินทร์ ถิ่นประสาธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่าหลักสูตรท้องถิ่นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เนื่องจากได้รับความร่วมมืออย่างดีจากครูวิชาการ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในการจัดทำหลักสูตรฉบับร่างและผู้วิจัยได้ทำเนื้อหาเรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย อย่างละเอียดเพื่อร่างหลักสูตรตามองค์ประกอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยจัดทำหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ ในการจัดทำหลักสูตรมีองค์ประกอบดังนี้ ความนำ วิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ โครงสร้าง อัตราเวลาเรียน การวัดและประเมินผล หน่วยการเรียนรู้ การประเมิน หลักสูตรท้องถิ่นเป็นการตรวจสอบหลักสูตรท้องถิ่นว่ามีความเหมาะสม ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้าน

หลักสูตรและการสอน และด้านการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย หลักสูตรท้องถิ่นได้รับการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน อยู่ในระดับมากที่สุด ทำให้ผู้วิจัยได้หลักสูตรฉบับร่างที่เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้ได้รับการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน อยู่ในระดับคุณภาพดีมากที่สุด นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญให้แก่ข้อความบางส่วน ซึ่งเพิ่มความสมบูรณ์ของหลักสูตรท้องถิ่นและสามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิคม ชมภูหลง (2544 : 89) กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง ประสบการณ์ทั้งมวลที่โรงเรียนจัดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยพยายามใช้ทรัพยากรท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น ภูมิปัญญา ท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้บนพื้นฐานของสภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่แท้จริงตลอดจนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำลี รักสุทธี (2544 : 11) กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง มวลประสบการณ์ที่จัดขึ้นทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และคุณภาพการดำรงชีวิตโดยพยายามใช้ทรัพยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้บนพื้นฐานของสภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของตนเองตลอดจนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆ ของชาติ บ้านเมือง

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เกิดประโยชน์และความสำคัญของหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้การพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนและครูในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจังหวัดหนองคายได้รับการประกาศให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนในจังหวัดหนองคาย เพื่อให้นักเรียนสามารถปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลง ควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมความสามารถของนักเรียนอย่างยิ่ง นักเรียนจะเกิดสมรรถนะ เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พบว่า ประสิทธิภาพของประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 81.37 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 85.1 ดังนั้น แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย จึงมีประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ $81.37/85.1$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้วางแผนการจัดการกิจกรรมเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเน้นทักษะการปฏิบัติ มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการวัดผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับของ สุริยา กำจร (2553 : 108-109) ได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง

เศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดนาคนิมิตร พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ สากล รัตนพันธุ์ (2552 : 117-125) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเรื่อง การปลูกหน่อไม้ฝรั่งอินทรีย์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้

1.1 ครูผู้สอนที่จะนำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ไปใช้ ควรศึกษาหลักสูตรท้องถิ่นและเอกสารประกอบให้ละเอียดก่อนนำไปใช้ และควรศึกษาบริบทของโรงเรียนว่ามีความพร้อมในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรมากน้อยเพียงใด

1.2 ครูผู้สอนที่จะนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้จะต้องเตรียมความพร้อมในด้านสื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน รวมถึงการนำนักเรียนทัศนศึกษาสถานที่ประกอบการจริงด้วย

1.3 ผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ให้บรรลุผลสำเร็จเนื่องจากตามหลักสูตร ท้องถิ่นจะต้องมีการนำนักเรียนไปศึกษาในสถานที่ประกอบการจริง ซึ่งครูผู้สอนต้องดำเนินการขออนุญาตนำนักเรียนออกนอกสถานศึกษาก่อนทุกครั้ง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

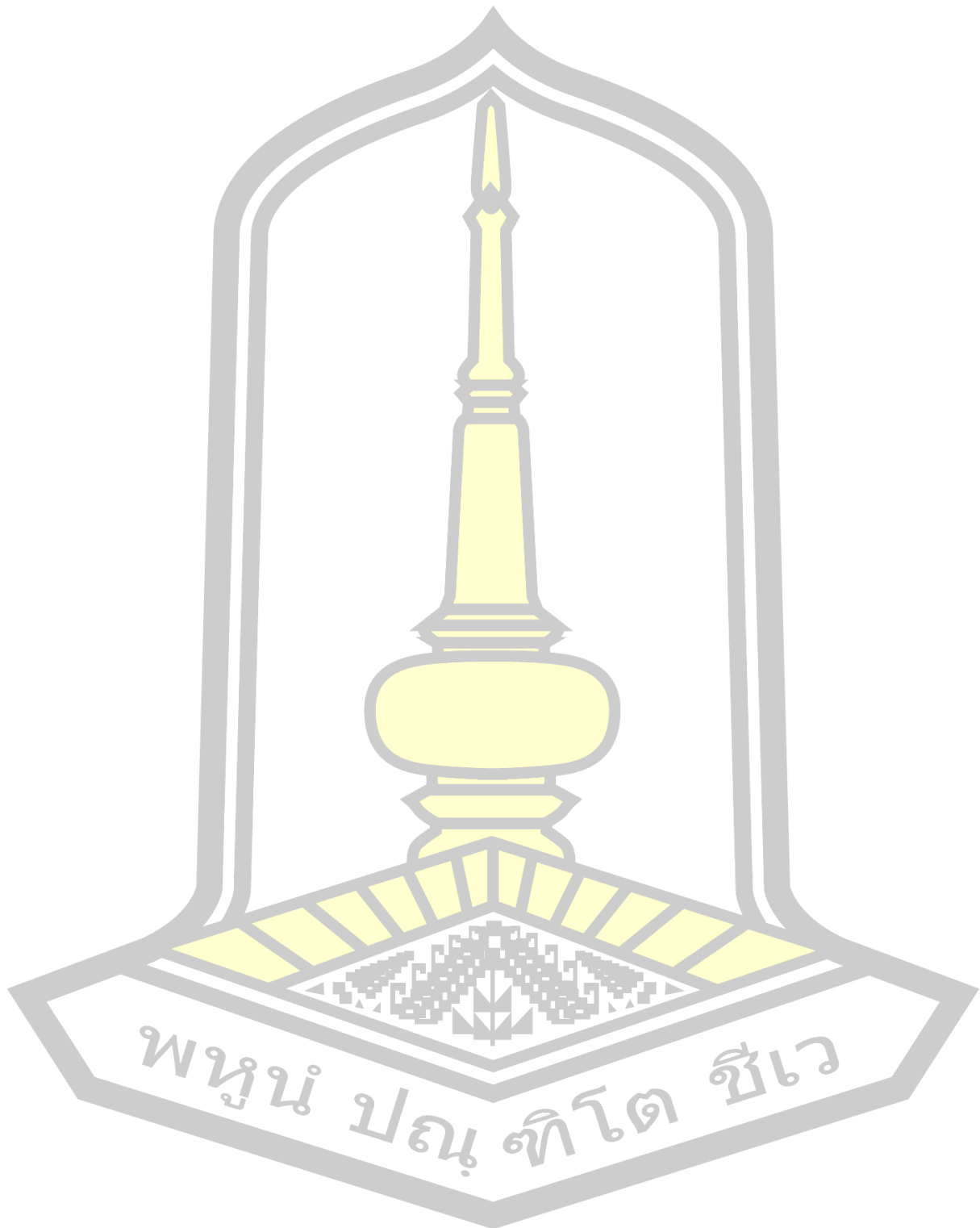
ควรมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมให้หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งมีหลักสูตรท้องถิ่นที่ควร พัฒนาและนำเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอน ดังนี้

2.1 หลักสูตรท้องถิ่น การข้ามวัฒนธรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

2.2 หลักสูตรท้องถิ่น เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2535). *นวัตกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2545). *สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2535). *รายงานการวิจัยการวิเคราะห์รูปแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545ก). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545ข). *คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กวิณนาฏ กล้าหนองกก. (2557). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง การอนุรักษ์โบราณสถาน เขตลัมพินธวงศ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2553). *การออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Design)*. พิมพ์ครั้งที่ 4. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กิตติเทพ เทพพุฒางกูร. (2557). *การพัฒนาชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบางเตือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ขวัญเพชร พลวงศ์. (2551). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องแดนดินถิ่นบั้งไฟพญานาค ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองหมุ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- จรรยาบรรณ เทพศรีเมือง. (2554). *ผลการใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมไทย สำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- จักรพันธ์ ชันอูระ. (2557). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องท้องถิ่นอำเภอแม่สาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเวียงพาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.*
- จิราภรณ์ ศรีสูงคาร. (2530). *ปัญหาและความต้องการในการจัดเนื้อหาหลักสูตรประถมศึกษากลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพแขนงงานเลือกของจังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.*
- จุฑาทิพย์ บุญรอด. (2545). *การสื่อสารเพื่อการปรับตัวในการทำงานของผู้บริหารญี่ปุ่น: กรณีศึกษา บริษัท Daiwa Kasei (Thailand) Co., Ltd. และบริษัท Sankyu Logistics & Engineering Services (Thailand) Co., Ltd. ภาคนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.*
- จุฑาพรรธ (จามจุรี) ผดุงชีวิต. (2551). *วัฒนธรรมการสื่อสาร และอัตลักษณ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร หลักการ และแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ชญาน์พัชร ทีสุกะ. (2555). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องถิ่นนี้ศรีสงคราม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านข่า สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 2(3), 71-77.*
- ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา. (2540). *การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ข่าวทหารอากาศ.*
- ชวลิต ชูกำแพง. (2553). *การวิจัยหลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- ชวาล แพร์ตันกุล. (2518). *เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิชย์.*
- เชียรช่วง กัลยาณมิตร และคณะ. (2558). *รายงานผลการศึกษา เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย. หนองคาย: ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองคาย.*

- ไชยรัตน์ ปรานี. (2545). *การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณรงค์ โชควัฒนา. (2542). *เศรษฐกิจชุมชนทางเลือกเพื่อทางรอดสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2558). *การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- ทิตนา แคมมณี. (2547). *ศาสตร์การสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- চার্গ বৃষ্টি. (2532). *তথ্যপ্রকৌশলগত বৈকল্পিক উদ্ভাবন*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ธิดาทพ ลายนต์. (2547). *การพัฒนาการเรียนการสอนท้องถิ่นของเรา 1(ส 071) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยรูปแบบการสอนแบบบูรณาการ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นพรัตน์ พลเสน. (2556). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- นิคม ชมภูหลง. (2545). *เทคนิคและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น*. มหาสารคาม: อภิชาตการพิมพ์.
- นิชาภัทร ณะงาตุนต์. (2556). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เมื่อสุรินทร์ถิ่นปราสาท สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). *แนวทางการพัฒนาการสอนกระบวนการคิด*. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประเวศ วะสี. (2542). *เศรษฐกิจพอเพียงและประชาคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจและสังคม*. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- พรทิพย์ ทุ่งสะดี. (2553). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้อำเภอสัตหีบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พิสนุ พงศ์ศรี. (2552). *วิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ไพศาล หวังพานิช. (2526). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา. (2558). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 7. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- เยาวภา ประคองศิลป์. (2545). ความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของสังคม: แนวทางการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาในปัจจุบันและอนาคต. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 26(2), 24-31.
- โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย. (2561). *การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย*. หนองคาย: โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2536). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: เซ็นเตอร์ดีสคัฟเวอร์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2533.). *การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีสมพร สุขวงศา. (2551). *การปรับตัวทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทแดงบ้านโพทอง เมืองนาชายทองนะคอนหลวงเวียงจันทร์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ส.วาสนา ประवालพฤษ์. (2544). *หลักการและเทคนิคการประเมินทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.
- สังัด อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2556) *การวัดผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กางสีนธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สากล รัตนพันธุ์. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเรื่องการปลูกหน่อไม้ฝรั่งอินทรีย์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2526). *เอกสารการสอนชุดวิชา 21421 การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 1-7*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). *แนวทางการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). *แนวทางการส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2557). *รายงานการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1-2/2557*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). *รายงานการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1-4/2558*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *รายงานการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1-2/2559*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ. (2559). *เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2557). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สำลี รักสุทธี. (2544). *เทคนิควิธีการเขียนหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: พัฒนาการศึกษา.
- สุนทรพจน์ ดำรงพานิช. (2554). *เอกสารประกอบการสอนวิชา 0504723 การออกแบบการตลาด*. มหาสารคาม: ภาควิชาวิจัยและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุมิตร คุณานุภกร. (2523). *หลักสูตรและการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.

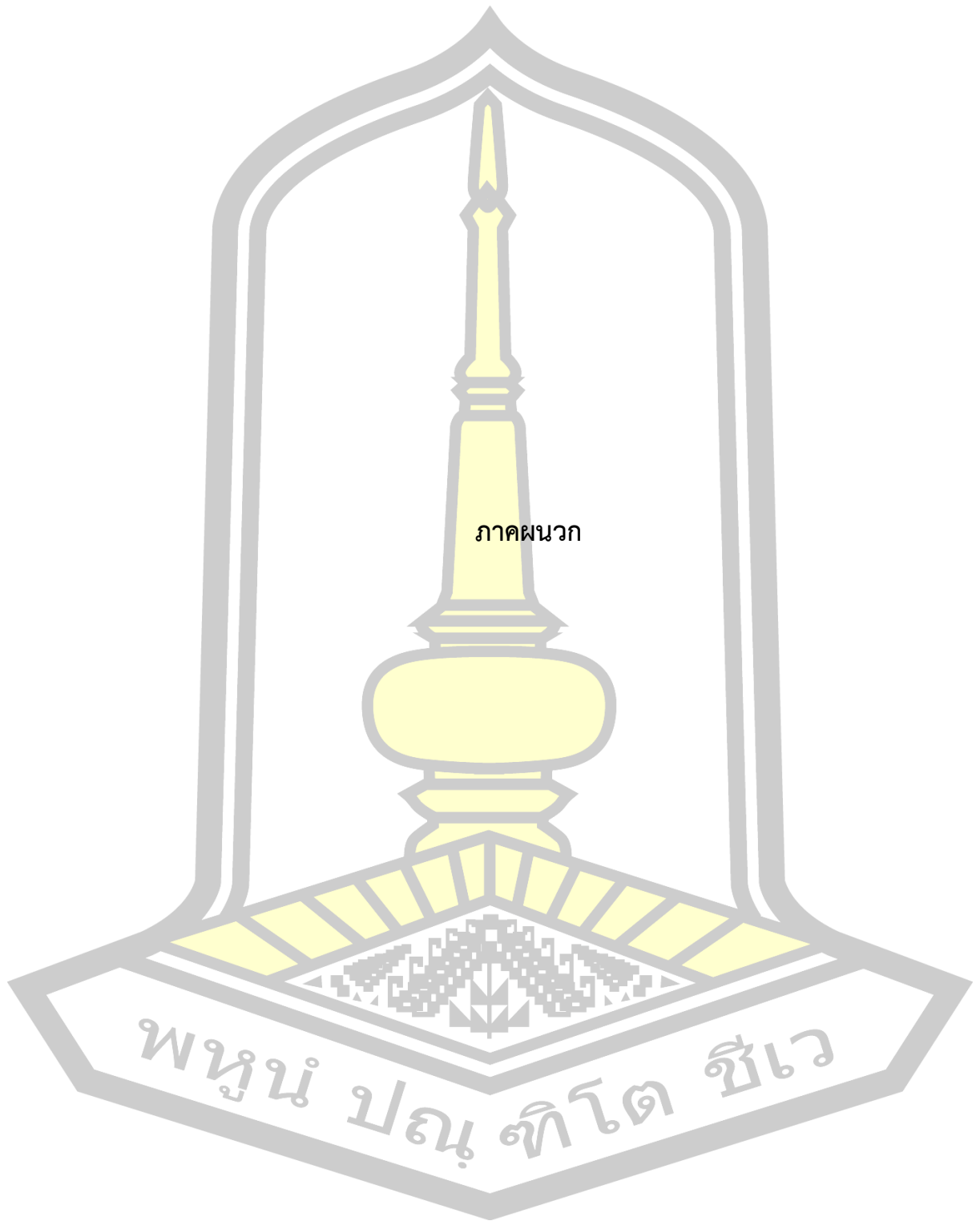
- สุริยา กัจจ. (2553). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดนาคนิมิตร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรศรี การสนาน. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. ระยอง: โรงเรียนเทศบาลอุปกั้นนันทาราม.
- อุดม เขยทิววงศ์. (2545). *หลักสูตรท้องถิ่น: ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ-1991.
- Bogdan, Robert and Biklen, Sari Knopp. (2003). *Qualitative Research for Education: An introduction to Theories and Methods*. 4th ed. New York: Pearson Education.
- D'Elia, George P. (1972). The Determinants of Job Satisfaction Among Beginning Librarians. *Library Quarterly*, 49(7), 283-302.
- Goble, Jay Allen. (2009). *No Child Left Behind Legislation and Its Impact On Local Curriculum Decisions, Classroom Instruction And Teacher Job Satisfaction In Downstate Illinois*. *Dissertation Abstracts International*, 70(5), 254-262.
- Litzenberg, Corinne M. (2005). *An Assessment of Teachers' Views of Local Environmental Education and its Impact on their Curricula and Teaching Methodology in a Maryland Elementary School*. Ph.D. Dissertation in Innovation and Leadership Wilmington University.
- Mark, Priestley. (2012). Developing Curriculum for Excellence: Summary of Findings From Research Undertaken in A Scottish Local Authority. *Journal of University of Stirling School of Education*, 22(8), 178-195.
- Maslow, Abraham Harold and Frager, Robert D. . (1955). *Motivation and Personality*. New York: Harper & Brothers.
- Russell, Pia. (2004). *Information Literacy and Education Policy: An Instrumental Case Study Of the Ontario Public School Curriculum*. Master thesis in Education University of Toronto.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt And World Nic.

Vroom, Victor H. and Deci, Edward L. (1987). *Management and Motivation*. New York: Mc Graw-Hill.

Wolman, Benjamin B. (1973). *Dictionary of Behavioral Science*. Van Nor Strand: Reinhold.

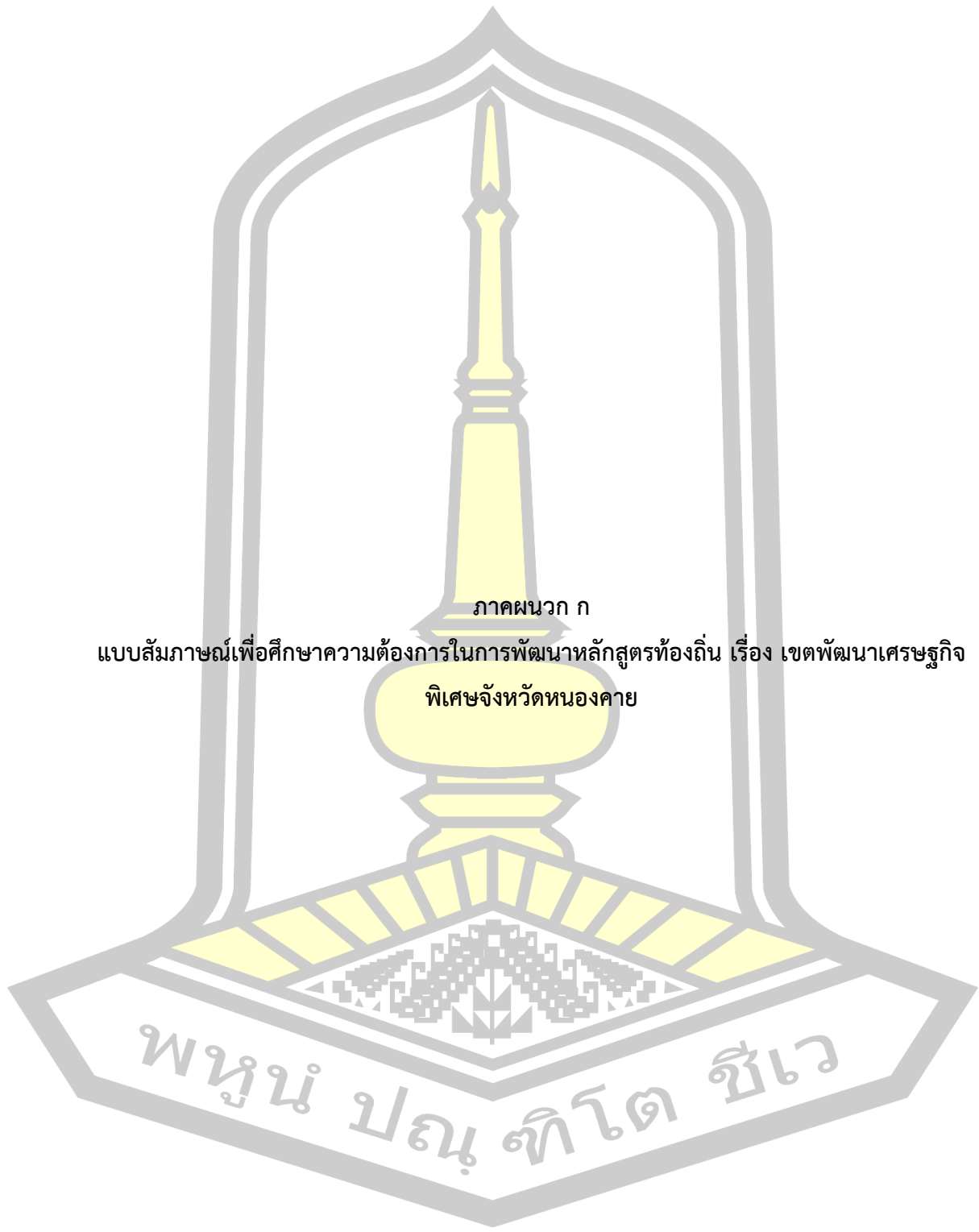
Zhiyuan, Ren. (2012). *A study of Cross-cultural adaptation of Chinese Students in Thailand case study: Burapha University*. Ph.D. Dissertation in Thai Studies Burapha University.

ภาคผนวก

พหุจน์ ปณฺ ทิโต สีเว

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจ
พิเศษจังหวัดหนองคาย

พูนัน ปณฺ ทิโต ชีเว

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์

ชื่อ.....สกุล.....อายุ.....ปี

2. สถานภาพ

- ( ) ผู้วิจัยวิชาการ
( ) ผู้วิจัยผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
( ) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

3.1 การเปิดสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ท่าน
คิดว่าเหมาะสมหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

.....

3.2 การนำเอาความรู้เกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายมาพัฒนาเป็น
หลักสูตรท้องถิ่นมีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

.....

3.3 การจัดหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย เพื่อส่งเสริม
ความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงให้กับนักเรียนมีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

.....

พจนานุกรมศัพท์ สอว

3.4 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มีความเหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

.....

3.5 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มีความเหมาะสมกับท้องถิ่นของท่านหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

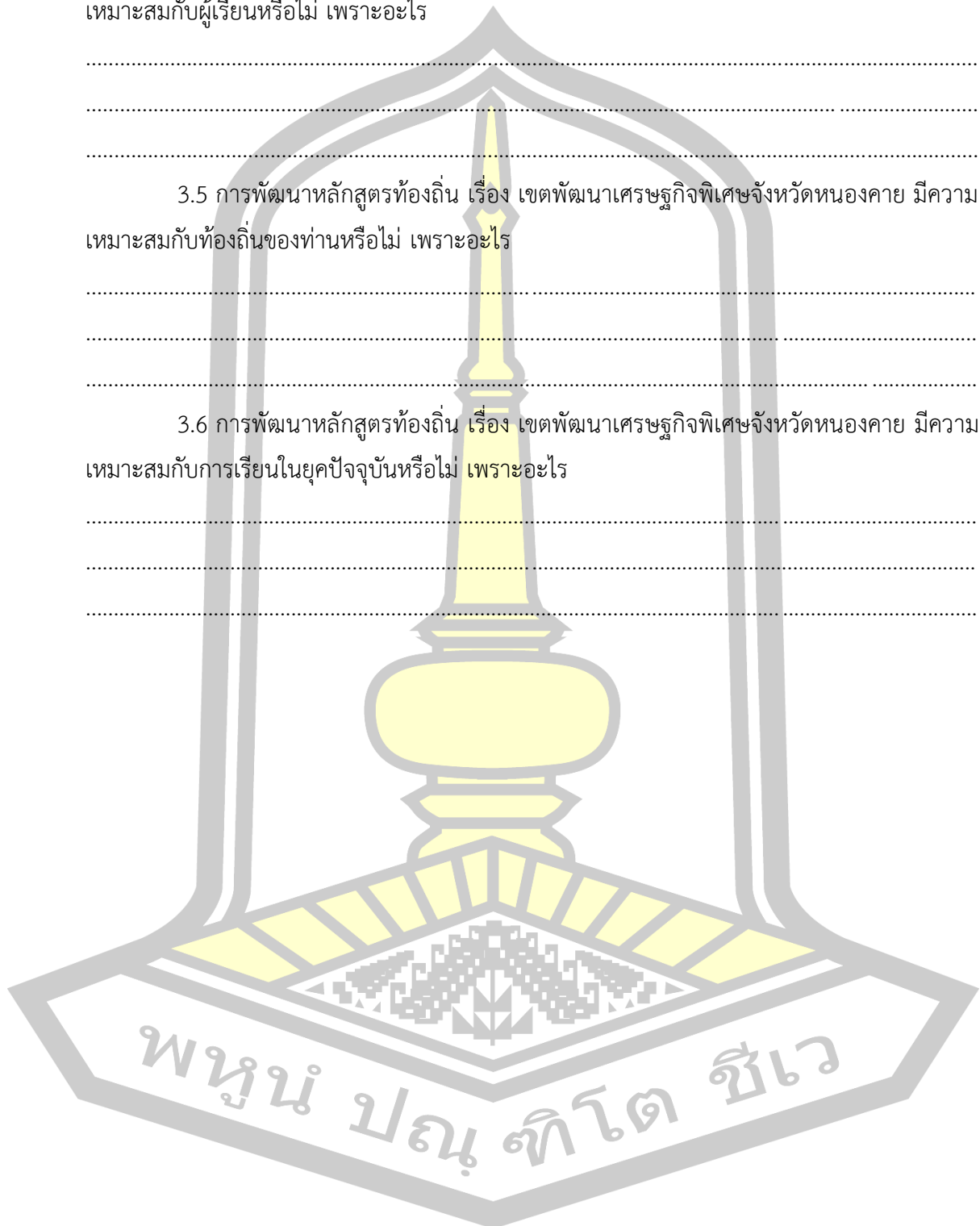
.....

3.6 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มีความเหมาะสมกับการเรียนในยุคปัจจุบันหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
จังหวัดหนองคาย

พหุพันธ์ ปณฺ ทิโต ชีเว

แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่น

เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

กรุณาขีดเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความ ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ ชาย หญิง

ส่วนที่ 2 รายละเอียดของหลักสูตรท้องถิ่น

1. ชื่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรท้องถิ่น

2.1 เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย และเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

2.2 เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมและการปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง และสามารถสร้างอาชีพได้

2.3 เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ และทักษะประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเองได้

3. เนื้อหาการเรียนการสอน

3.1 ประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ขอบเขตของเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

3.2 ลักษณะภูมิประเทศจังหวัดหนองคาย ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.3 ระบบเศรษฐกิจ การค้าตามชายแดน ปัญหาด้านเศรษฐกิจ การกระจายรายได้ การแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

3.4 ประชากรและการกระจายของประชากร

3.5 สังคม วัฒนธรรม การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นการรับวัฒนธรรมต่างชาติ

3.6 การมีภูมิคุ้มกันและการปรับตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

4 การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกระบวนการสำคัญที่นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ หลักสูตรมีเป้าหมายให้พัฒนาผู้เรียนมีคุณภาพ เป็นหลักสูตรที่มีจุดมุ่งหมายมาตฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ ให้เกิดแก่ผู้เรียน จึงได้กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. หลักการเรียนรู้ให้ยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมผู้เรียนให้พัฒนาเต็มศักยภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. กระบวนการเรียนรู้ ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนได้สร้างค่านิยม สร้างความตระหนัก และสร้างภูมิคุ้มกันได้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายตลอดทั้งระบบเศรษฐกิจ และให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ สามารถดำเนินชีวิตอยู่อย่างสันติสุขในสังคมไทย และสังคมโลก ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร
3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ มุ่งเน้นความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และสร้างภูมิคุ้มกันในตัวได้ รวมถึงการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ดีที่สุด
4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน
  - 4.1 บทบาทของผู้สอน ควรจัดให้ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา เรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย จัดเตรียมสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้สอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คุณธรรม จริยธรรม และความภูมิใจในท้องถิ่นของตนในการสอนแต่ละครั้ง ผู้สอนสามารถยืดหยุ่นเวลาเรียนได้ตามความเหมาะสมของเนื้อหาที่เรียน ซ่อมเสริมให้ผู้เรียนที่ไม่ผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จัดแสดงผลงานของผู้เรียนเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง
  - 4.2 บทบาทของผู้เรียน วางแผนกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หาแนวทางการแก้ปัญหา ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นและพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ส่วนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

โปรดพิจารณาแต่ละข้อว่ามีความเหมาะสมเพียงใดแล้วขีดเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่อง “ระดับความเหมาะสม” ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

รายการ	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. โครงสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น					
1.1 ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรท้องถิ่น					
1.2 ความเหมาะสมของโครงสร้างเวลาเรียน					
1.3 ความเหมาะสมของคำอธิบายรายวิชา					
1.4 ความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้					
1.5 ความเหมาะสมของการกำหนดการสอน					
1.6 ความเหมาะสมของการวัดผลและการประเมินผล					
2. หน่วยการเรียนรู้					
2.1 มีความชัดเจนของหัวข้อ					
2.2 การกำหนดเนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน					
ชัดเจน					
2.3 การจัดเรียงลำดับเนื้อหา					
2.4 การกำหนดรายละเอียดได้ครอบคลุมเนื้อหา					
2.5 สามารถนำไปปฏิบัติได้					
3. แผนการจัดการเรียนรู้					
3.1 การจัดเรียงลำดับเนื้อหาวิชา					
3.2 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับเนื้อหา					
3.3 ความเหมาะสมของคาบเวลาในแต่ละเป็นการสอน					
3.4 กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา					
3.5 มีความเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของนักเรียน					
3.6 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

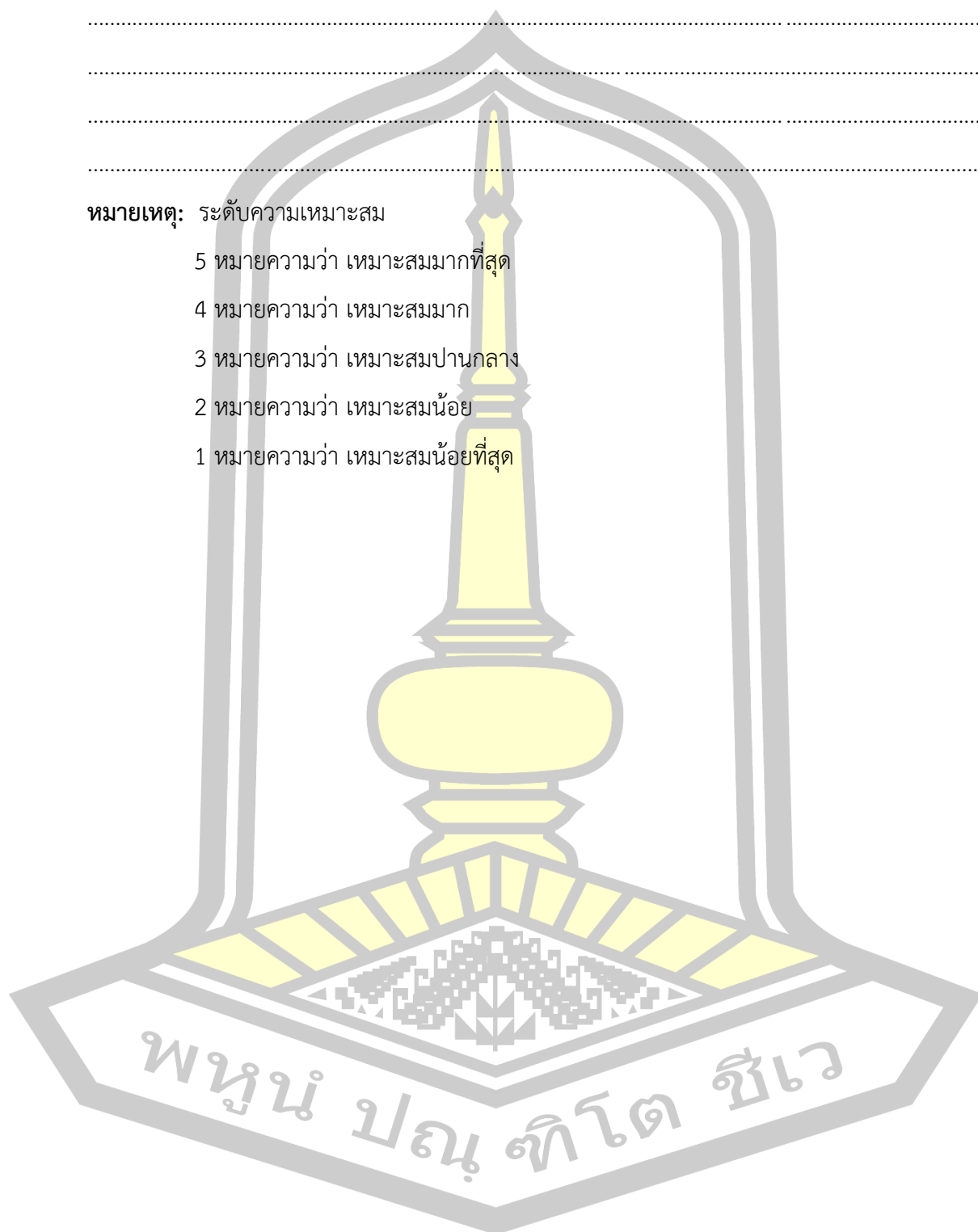
.....

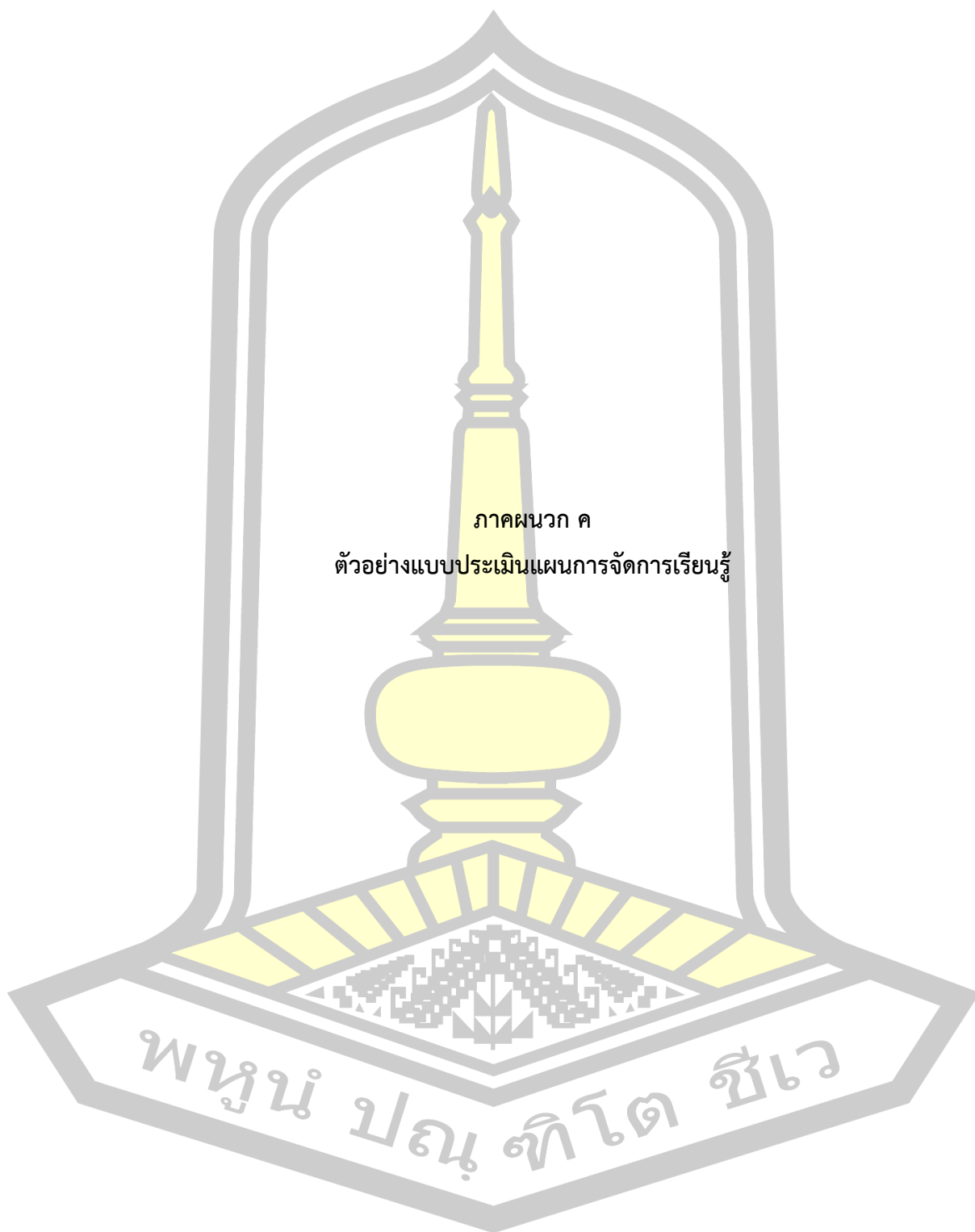
.....

.....

หมายเหตุ: ระดับความเหมาะสม

- 5 หมายความว่า เหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายความว่า เหมาะสมมาก
- 3 หมายความว่า เหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายความว่า เหมาะสมน้อย
- 1 หมายความว่า เหมาะสมน้อยที่สุด

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

พหุ ประจักษ์ โท ชีวะ

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง ประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง โปรดพิจารณาคู่มือการใช้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ที่แนบมาโดยเฉพาะแผนการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณา ใน 5 ด้าน คือ ด้านสาระการเรียนรู้ ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้าน สื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล และพิจารณาว่าแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละ แผนมีความ เหมาะสมหรือไม่ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ระดับความเหมาะสม” ที่ตรงกับ ความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดระดับความคิดเห็น ดังนี้

ให้ 5 คะแนน หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ให้ 4 คะแนน หมายถึง เหมาะสมมาก

ให้ 3 คะแนน หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ให้ 2 คะแนน หมายถึง เหมาะสมน้อย

ให้ 1 คะแนน หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

ขอขอบพระคุณ

นางกาญจนสุดา ไชยเพชร

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปรณ ศึกษาศาสตร์

คำชี้แจง โปรดพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ แล้ว ✓ ลงในช่อง “ระดับความเหมาะสม” ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ ต่อไป

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1.	ด้านสาระการเรียนรู้					
	1.1 มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
	1.2 มีความเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน					
	1.3 มีความถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่าย					
	1.4 มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
	1.5 กำหนดเนื้อหาเหมาะสมกับเวลา					
2.	ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้					
	2.1 มีความสอดคล้องกับเนื้อหา					
	2.2 ข้อความชัดเจน เข้าใจง่าย					
	2.3 มีความเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน					
	2.4 สามารถวัดได้					
3.	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
	3.1 มีความสอดคล้องกับเนื้อหา					
	3.2 มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
	3.3 มีความเหมาะสมกับเวลาจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
	3.4 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้					
	3.5 กิจกรรมการเรียนรู้น่าสนใจ					
	3.6 เรียงลำดับขั้นตอนกิจกรรมได้เหมาะสม					
4.	ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้					
	4.1 มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้					
	4.2 มีความสอดคล้องกับเนื้อหา					
	4.3 สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน					
	4.4 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้					
	4.5 สะดวกต่อการนำมาใช้					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
5.	ด้านการวัดและประเมินผล					
	5.1 ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้					
	5.2 มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้					
	5.3 ครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและ ทักษะพิสัย					
	5.4 มีความหลากหลายเหมาะสมกับกิจกรรม					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

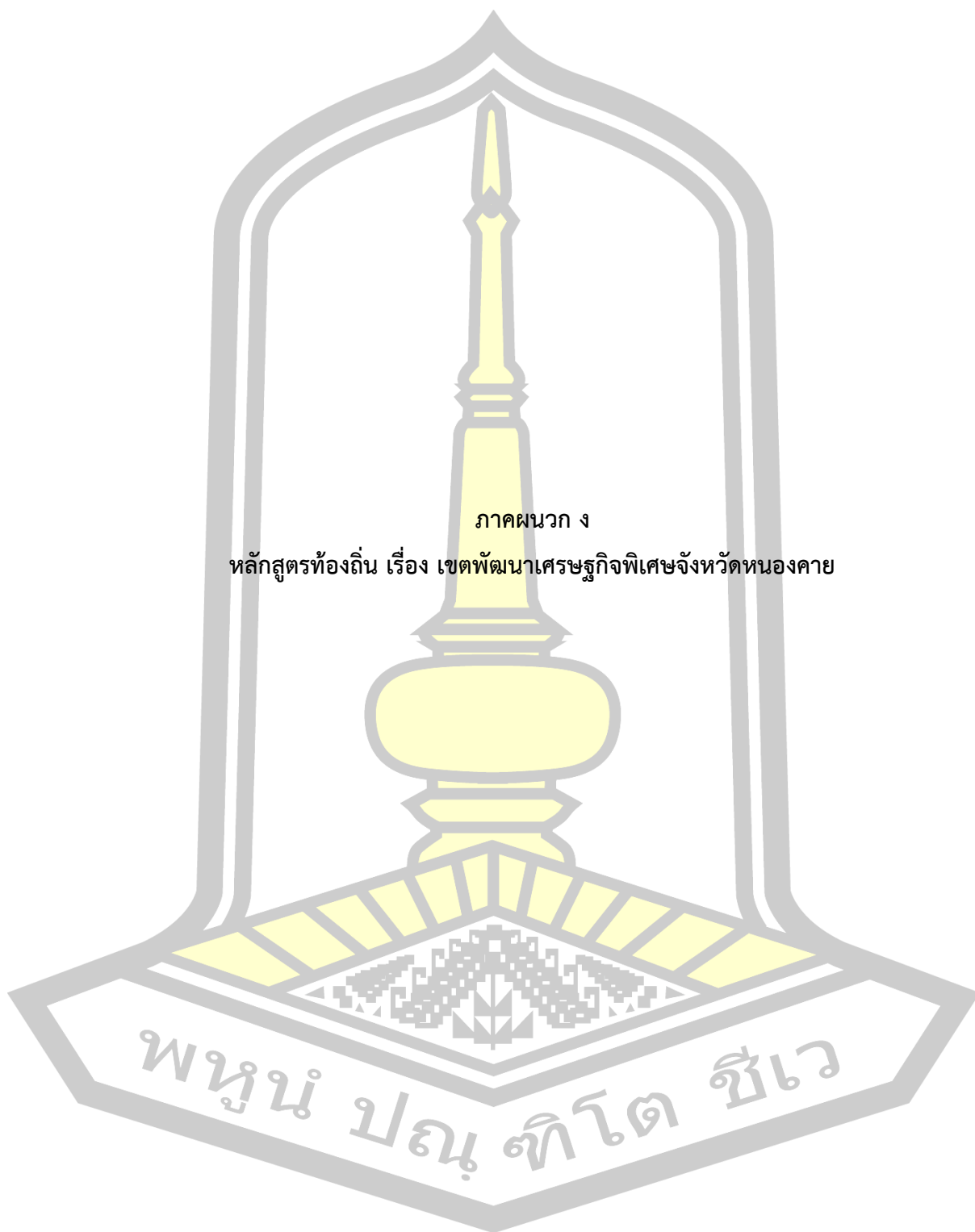
(ลงชื่อ).....ผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

ตำแหน่ง.....

...../...../.....

พูน ปณ ทิโต ชีเว

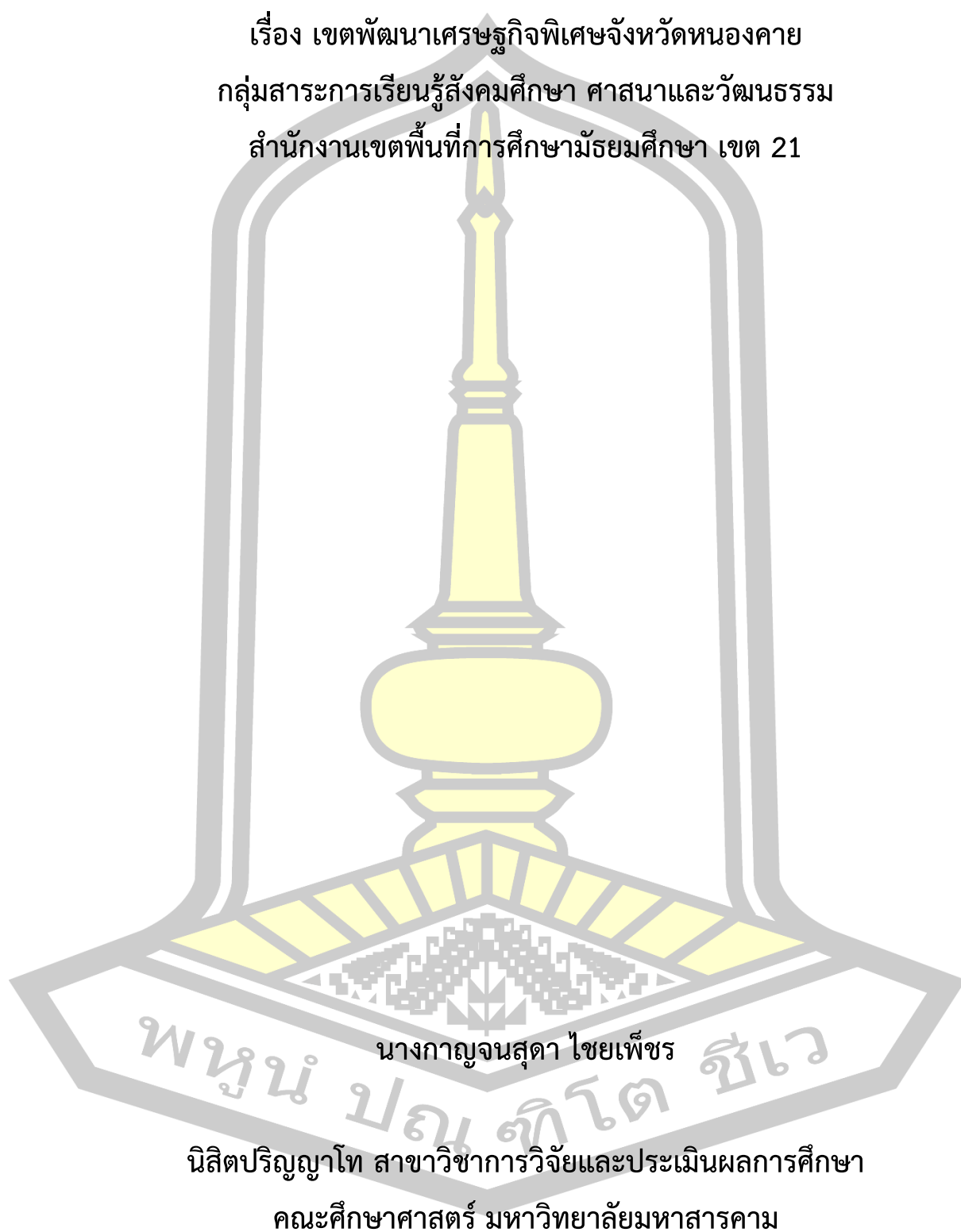
ภาคผนวก ง

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชีเว

หลักสูตรท้องถิ่น

เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

ความนำของหลักสูตร

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเป็นนโยบายในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจบริเวณพื้นที่ชายแดนเพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค สร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่ประชาชน จังหวัดหนองคายได้รับการประกาศเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากมีพื้นที่ติดกับเมืองหลวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และเป็นทางผ่านไปยังประเทศจีน มีทำเลที่เหมาะสมเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ การคมนาคมขนส่งทั้งในและต่างประเทศ ชุมชนที่มีความหนาแน่นปานกลาง สามารถพัฒนาเป็นเขตอุตสาหกรรม เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ และใกล้เคียง การพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ อันก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง นักเรียนทุกคนที่อยู่ในเขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จะได้รับโอกาสและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพ ทั้งด้านความรู้ และทักษะในการดำรงชีวิต ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย เป็นหลักสูตรที่นำเอานโยบายในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจบริเวณพื้นที่ชายแดน ผู้เรียนมีความตระหนักในความเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เคารพและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ร่วมกันรับผิดชอบต่อความเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย/ความเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ด้านคุณธรรม คือ ผู้เรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตย ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล สันติวิธี สันติธรรม ยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา ความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรม ด้านภาษา คือ ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาประเทศเพื่อนบ้านที่ติดต่อกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ภาษาในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน และภาษาถิ่น ด้านทักษะอาชีพ คือ ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพและการมีงานทำในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การเป็นผู้ประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และด้านภูมิคุ้มกัน คือ ผู้เรียนตระหนักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวิธีคิดอย่างถูกต้องตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างสันติวิธีและสร้างสรรค์ จัดการกับอารมณ์ ความเครียด เข้าใจและรู้เท่าทันภาวะ

อารมณ์ของผู้อื่น สร้างสัมพันธภาพที่ดี เข้าใจมุมมองและความรู้สึกของคนอื่น ยืดความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน แล้วพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของนักเรียนในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงได้ และสามารถสร้างอาชีพให้กับตนเองได้ในอนาคต

วิสัยทัศน์ของหลักสูตร

หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มุ่งเน้นการพัฒนาส่งเสริมความสามารถผู้เรียนให้มีความรู้ เจตคติ คุณธรรม ภาษา ทักษะอาชีพ และภูมิคุ้มกัน พัฒนาให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและท้องถิ่น การจัดการเรียนรู้ยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญและพัฒนาตนเองได้ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของนักเรียนในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงได้ และสามารถสร้างอาชีพให้กับตนเองได้ในอนาคต

หลักการของหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีหลักการสำคัญ

1. เป็นหลักสูตรที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเตรียมความพร้อมนักเรียนในการเปลี่ยนแปลงของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย
2. เป็นหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดี รวมทั้งการสร้างภูมิคุ้มกันในตนเอง
3. มีรูปแบบการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย โดยยึดกระบวนการจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย และเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
2. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมและการปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง และสามารถสร้างอาชีพได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ และทักษะประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเองได้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มุ่งพัฒนาความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยี การเรียนรู้ด้วยตนเอง การปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง และสร้างภูมิคุ้มกัน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีดังนี้

1. ใฝ่เรียนรู้
2. อยู่อย่างพอเพียง
3. รักความเป็นไทย
4. มุ่งมั่นในการทำงาน
5. ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข
6. มีจิตสาธารณะ

อัตราเวลาเรียน

สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

อัตราเวลาเรียนของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย หน่วยที่ 1 ประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1.1 ประวัติความเป็นมาของเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1.2 ขอบเขตของเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

หน่วยที่ 2 ลักษณะภูมิประเทศจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2.1 ลักษณะภูมิประเทศจังหวัดหนองคาย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2.2 ทรัพยากรธรรมชาติ

หน่วยที่ 3 ระบบเศรษฐกิจ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3.1 การค้าตามชายแดน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3.2 ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3.3 การกระจายรายได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3.4 การแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

หน่วยที่ 4 ประชากร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4.1 การกระจายของประชากร

หน่วยที่ 5 สังคม วัฒนธรรม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5.1 การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5.2 การรับวัฒนธรรมต่างชาติ

หน่วยที่ 6 การมีภูมิคุ้มกัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6.1 การมีภูมิคุ้มกัน

กิจกรรมการเรียนการสอน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรการเตรียมความพร้อมในการเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ นั้น มุ่งเน้นการใช้กิจกรรมที่หลากหลาย โดยยึดกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น การสืบเสาะหาความรู้ การสำรวจตรวจสอบ การสืบค้นข้อมูลและการอภิปราย กระบวนการกลุ่ม กระบวนการปฏิบัติ และการสร้างชิ้นงาน

คำอธิบายรายวิชา

รายวิชา สังคมศึกษา 6

สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รหัสวิชา ส 23201

เวลา 20 ชั่วโมง

จำนวน 0.5 หน่วยกิต

ศึกษา ความหมาย ความสำคัญ และประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย ขอบเขตของเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ลักษณะภูมิประเทศจังหวัด หนองคาย ทรัพยากรธรรมชาติระบบเศรษฐกิจ การค้าตามชายแดน ปัญหาด้านเศรษฐกิจ การกระจายรายได้ การแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจประชากร การกระจายของประชากร สังคม วัฒนธรรม การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น การรับวัฒนธรรมต่างชาติ การมีภูมิคุ้มกัน การมีภูมิคุ้มกันตัวชีวิต

ทักษะกระบวนการ โดยใช้กระบวนการคิดวิจารณ์ญาณ กระบวนการกลุ่มกระบวนการ ปฏิบัติ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการทางสังคม กระบวนการสร้างเจตคติ กระบวนการสร้าง ค่านิยมกระบวนการสร้างความตระหนัก

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัด หนองคายตลอดทั้ง ระบบเศรษฐกิจ และให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ สามารถดำเนินชีวิตอยู่อย่างสันติสุขในสังคมไทย และสังคมโลก

ผลการเรียนรู้

1. ประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย
2. ขอบเขตของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย
3. ลักษณะภูมิประเทศจังหวัดหนองคาย
4. ลักษณะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดหนองคาย
5. ระบบเศรษฐกิจ การค้าตามชายแดน ปัญหาด้านเศรษฐกิจ การแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย
6. ลักษณะประชากรและการกระจายตัวของประชากรในจังหวัดหนองคาย
7. ลักษณะประเพณี วัฒนธรรม การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น และการรับวัฒนธรรม ต่างชาติ
8. แนวทางในการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง และการปรับตัวในการเปลี่ยนแปลงทาง วัฒนธรรมได้

โครงสร้าง

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนรู้การเปลี่ยนแปลงของสังคม หลักสูตรได้จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อม ซึ่งมีโครงสร้างของเนื้อหาที่จัดให้ผู้เรียน ดังนี้

โครงสร้างรายวิชา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย รหัสวิชา ส 23201
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21

ลำดับ	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน
1	ประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย	1. อธิบายประวัติความเป็นมาของเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย 2. บอกขอบเขตของเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย	เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายเป็นนโยบายของรัฐบาล คสช. (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี) การใช้ประโยชน์จากศักยภาพพื้นที่ชายแดนของไทย มีการติดต่อค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้าน และการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สร้างโอกาสการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดนให้เป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อกระจายความเจริญสู่ ภูมิภาค สร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่ประชาชน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	3	10

ลำดับ	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน
2	ลักษณะภูมิประเทศจังหวัดหนองคาย	3. อธิบายลักษณะภูมิประเทศจังหวัดหนองคาย 4. อธิบายลักษณะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดหนองคาย	ลักษณะภูมิประเทศที่ตั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดหนองคาย	2	10
3	ระบบเศรษฐกิจจังหวัดหนองคาย	5. อธิบายระบบเศรษฐกิจ การค้าตามชายแดน ปัญหาด้านเศรษฐกิจ การแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย	ลักษณะระบบเศรษฐกิจการค้าตามแนวชายแดน ปัญหา การแก้ปัญหา และการกระจายรายได้ ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย	5	20
4	ประชากรจังหวัดหนองคาย	6. อธิบายลักษณะประชากรและการกระจายตัวของประชากรในจังหวัดหนองคาย	ลักษณะประชากรและการกระจายตัวของประชากรในจังหวัดหนองคาย การสร้างอาชีพของประชากร	2	20

ลำดับ	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
5	ประเพณี วัฒนธรรมจังหวัด หนองคาย	7. อธิบายลักษณะ ประเพณี วัฒนธรรม การ อนุรักษ์วัฒนธรรม ท้องถิ่น และการรับ วัฒนธรรมต่างชาติ	ลักษณะประเพณี วัฒนธรรม การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น และการรับวัฒนธรรมต่างชาติ	3	20
6	การมีภูมิคุ้มกัน	8. บอกแนวทาง ในการสร้าง ภูมิคุ้มกันใน ตัวเอง และการ ปรับตัวในการ เปลี่ยนแปลงทาง วัฒนธรรม	แนวทางในการสร้างภูมิคุ้มกัน ในตัวเอง และการปรับตัวใน การเปลี่ยนแปลงทาง วัฒนธรรมของประชากรใน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และใกล้เคียง	5	20
รวม				20	100

การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกระบวนการสำคัญที่นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ หลักสูตรมีเป้าหมายให้พัฒนาผู้เรียนมีคุณภาพ เป็นหลักสูตรที่มีจุดมุ่งหมายมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ ให้เกิดแก่ผู้เรียน จึงได้กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. หลักการเรียนรู้ให้ยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมผู้เรียนให้พัฒนาเต็มศักยภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. กระบวนการเรียนรู้ ตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนได้สร้างค่านิยม สร้างความตระหนัก และสร้างภูมิคุ้มกันได้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้เกิดความ

รู้ ความเข้าใจ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายตลอดทั้ง ระบบเศรษฐกิจ และให้นักเรียนมี คุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่ เรียนรู้ รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ สามารถดำเนินชีวิตอยู่อย่างสันติสุขในสังคมไทย และสังคม โลก ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ มุ่งเน้นความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ และสร้างภูมิคุ้มกันในตัวได้ รวมถึงการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ดีที่สุด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

4.1 บทบาทของผู้สอน ควรจัดให้ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา เรื่องเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย จัดเตรียมสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียน การสอน จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้สอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คุณธรรม จริยธรรม และความภูมิใจในท้องถิ่นของตน ในการสอนแต่ละครั้ง ผู้สอนสามารถยืดหยุ่นเวลาเรียนได้ตามความ เหมาะสมของเนื้อหาที่เรียน ช่อมเสริมให้ผู้เรียนที่ไม่ผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จัดแสดงผลงานของ ผู้เรียนเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

4.2 บทบาทของผู้เรียน วางแผนกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการปรับตัวให้ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หาแนวทางการแก้ปัญหา ทำกิจกรรม ร่วมกับผู้อื่นและพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือจัดกระบวนการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ในการจัดการเรียน การสอนได้มาก ซึ่งเน้นวัสดุอุปกรณ์ที่แสดงความแตกต่างระหว่างการเปลี่ยนแปลง การขยายตัวทาง เศรษฐกิจอย่างรวดเร็วรวมทั้งทักษะกระบวนการ คุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร โดยจัดให้มีประสิทธิภาพแหล่งเรียนรู้เป็นสถานที่ที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ เนื่องจากผู้เรียนอาศัย อยู่ในเขตจังหวัดที่มีการเปลี่ยนแปลง

อัตราเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้สถานศึกษาจัดเวลาเรียนได้ ตามความเหมาะสมในแต่ละชั้นปี โดยกำหนดเวลาเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีเวลาเรียน ไม่เกินปีละ 1,200 ชั่วโมง หลักสูตรท้องถิ่นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

อัตราเวลาเรียนของหลักสูตรท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ

หน่วย ที่	เนื้อหา	ลักษณะเนื้อหา	เวลาเรียน (ชั่วโมง)
1	ประวัติและความเป็นมาของเศรษฐกิจ พิเศษจังหวัดหนองคาย	ทฤษฎี	3
2	ลักษณะภูมิประเทศจังหวัดหนองคาย	ทฤษฎีและบรรยาย	3
3	ระบบเศรษฐกิจ	ทฤษฎีและบรรยาย	5
4	ประชากร	ทฤษฎีและบรรยาย	3
5	สังคม วัฒนธรรม	ทฤษฎีและบรรยาย	3
6	การมีภูมิคุ้มกัน	ทฤษฎีและบรรยาย	3
รวม			20

การวัดผลและประเมินผล

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คณะเน้นที่นำพื่อใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้คือ ร้อยละ 70 ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการในการปฏิบัติงาน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในการวัดผลประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ให้ผู้วิจัยผู้สอนประเมินเมื่อสอนจบแต่ละหน่วยการเรียน ถ้าผู้เรียนไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ใด ต้องสอนซ่อมเสริมและประเมินซ้ำอีกครั้งและเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติให้เป็นกระบวนการ โดยก่อนสอนต้องแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ ส่วนการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนนั้น ให้ประเมินให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัยและเน้นกระบวนการ ผู้เรียนจะต้องมีเวลาเรียนอย่างน้อยร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด และผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ร้อยละ 100 ของจุดประสงค์ทั้งหมด การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีการวัดผลประเมินผลโดยใช้เครื่องมือดังต่อไปนี้

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ในการวัดผลและประเมินผลมี 2 ประการ คือ

1. เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
2. เพื่อตัดสินผลการเรียน

รายละเอียดของการวัดผลและประเมินผล ดังนี้

1. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการวัดด้านความรู้ของผู้เรียนด้วยแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก เกณฑ์ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน แล้วนำคะแนนที่นักเรียนทำได้มาหาร้อยละจากสูตร ดังนี้

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ p แทน ร้อยละ
f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ ในที่นี้คือคะแนนที่นักเรียนทำได้
N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด ในที่นี้คือ จำนวนคะแนนเต็มทั้งหมด

2. แบบสอบถามเพื่อวัดความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น

การวัดผลและการคิดคะแนนระหว่างเรียน

หลักสูตรท้องถิ่นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ได้กำหนดให้มีการวัดระหว่างเรียน คือ ประเมินพฤติกรรม ประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน ทดสอบหลังเรียน โดยในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้กำหนดให้วัด ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ ประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน 1 ชิ้นงาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ ประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน 1 ชิ้นงาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ ประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน 2 ชิ้นงาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ ประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน 2 ชิ้นงาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ ประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน 3 ชิ้นงาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ ประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน 3 ชิ้นงาน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

ประวัติและความเป็นมาของเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

ประวัติและความเป็นมาของเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเป็นแนวคิดการพัฒนาที่มีการริเริ่มดำเนินงานในประเทศไทยมายาวนานกว่า 10 ปี โดยเริ่มแรกของการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนที่มีศักยภาพของไทยเป็นการใช้ประโยชน์จากโอกาสของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขงที่ได้กำหนดแผนการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งและกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ (Economic Corridor) อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในช่วงที่ผ่านมายังไม่เกิดผลที่ชัดเจนมากนัก เนื่องจากมีข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยเฉพาะในประเด็นด้านความต่อเนื่องของงานภายใต้การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยครั้ง และการบริหารจัดการเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินสำหรับจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษซึ่งใช้เวลาค่อนข้างมากในการดำเนินงาน

ในช่วงปี 2556-2557 ประเทศไทยได้เตรียมความพร้อมเพื่อใช้ประโยชน์จากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนซึ่งส่งผลให้พื้นที่ชายแดนมีบทบาทสำคัญในการเป็นประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในภูมิภาค โดยต้องเร่งพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้สามารถรองรับการลงทุนและอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจข้ามพรมแดน เพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการในพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์จากการพัฒนา และบริหารจัดการผลกระทบอันอาจเกิดจากการพัฒนา อาทิ การเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน การลักลอบนำเข้า-ส่งออกสิ่งผิดกฎหมายข้ามพรมแดนเข้าสู่พื้นที่อื่นๆ ของประเทศ ประกอบกับการพัฒนาพื้นที่ชายแดนที่มีศักยภาพให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่เพื่อรองรับการลงทุนจะช่วยลดการกระจุกตัวของการลงทุนในพื้นที่ภาคกลางและสนับสนุนเป้าหมายของไทยในการหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงได้กำหนดนโยบายให้มีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของแผนที่นำทาง (Roadmap) สนับสนุนการพัฒนาประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กระตุ้นเศรษฐกิจลดความเหลื่อมล้ำและช่วยรักษาความมั่นคงของประเทศ และได้มีคำสั่งที่ 72/2557 เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2557 แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) โดยมีหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (หน.คสช.) เป็นประธานกรรมการผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมเป็นกรรมการและเลขาธิการ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้

หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (หน.คสช.) ได้มีดำริให้มีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในทุกภาค/ช่องทางที่สำคัญ ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อย่างจริงจังและต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี 2557 เป็นต้นมา

สรุปได้ว่าองค์ประกอบหลักที่ทำให้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศประสบความสำเร็จ มีดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์โดยรวม ของการพัฒนาประเทศ
2. กิจกรรมทางเศรษฐกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษต้องสอดคล้องกับจุดแข็งและศักยภาพของพื้นที่
3. ที่ตั้งของเขตเศรษฐกิจพิเศษอยู่ในตำแหน่งทางยุทธศาสตร์สำคัญเชื่อมโยงกับโครงข่ายการคมนาคมขนส่งหลัก ตลาดและแหล่งวัตถุดิบ
4. กลไกการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษต้องมีความคล่องตัว
5. มาตรการและสิทธิประโยชน์เพื่อส่งเสริมการลงทุนสามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่ง
6. การบังคับใช้กฎระเบียบต้องมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะในการอำนวยความสะดวกในการลงทุน

นอกจากนี้การขับเคลื่อนและบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศใช้กลไกในส่วนกลางประสานงานกับกลไกในระดับพื้นที่เป็นหลัก แต่มีการกำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ในระดับที่แตกต่างกันเพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับระบบการบริหารจัดการของแต่ละประเทศ สำหรับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนของประเทศไทยได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำของการพัฒนายกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และเสริมสร้างความมั่นคงบริเวณชายแดนรวมทั้งเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อใช้ประโยชน์จากการเข้าสู่ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน และการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านโดยภาครัฐให้การสนับสนุน ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบหลักของการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เพื่อส่งเสริมและอำนวยความสะดวกการลงทุนของภาคเอกชน

องค์ประกอบหลักของการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

1. การกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
  2. การให้สิทธิประโยชน์ในการลงทุน
  3. การจัดตั้งศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service : OSS) ด้านการลงทุน
  4. การบริหารจัดการด้านแรงงานและการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน
- สาธารณสุขและความมั่นคง
5. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน หมายถึง บริเวณพื้นที่ที่คณะกรรมการนโยบาย เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) กำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ซึ่งรัฐจะสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิทธิประโยชน์ด้านการส่งเสริม การลงทุน การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวแบบไป-กลับ การให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จและการอื่นที่จำเป็น นอกจากนี้ นโยบายการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนยังได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรชายแดนโดยสร้างความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่ สนับสนุนให้มีการรวบรวมและรับซื้อสินค้าเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้านเพื่อนำมาปรับปรุงคุณภาพหรือแปรรูปใช้เป็นวัตถุดิบภายในประเทศ เพื่อลดปัญหาการลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรและผลกระทบต่อตลาดสินค้าเกษตรในประเทศ กลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานในแต่ละด้าน และนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ในระดับพื้นที่ เพื่อให้การขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว บนพื้นฐานของการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจสังคมสิ่งแวดล้อมและความมั่นคงอย่างมีสมดุลให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ของประเทศ เป็นที่ยอมรับของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และสร้างโอกาสให้ประชาชนและประเทศไทยได้รับประโยชน์จากการพัฒนามากที่สุด กนพ. จึงได้วางหลักการดำเนินงานการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ดังนี้

1. การดำเนินงานภายใต้กรอบกฎหมายปัจจุบัน โดยมีกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายส่งเสริมการลงทุน กฎหมายศุลกากร กฎหมายแรงงาน กฎหมายการนิคม อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กฎหมายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กฎหมายโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายเกิดผล เป็นรูปธรรมได้โดยเร็ว
2. การกำหนดบทบาทภาครัฐ เอกชน และประชาชนอย่างชัดเจน โดยภาครัฐ เป็นผู้ให้สิทธิประโยชน์ จัดเตรียมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และปรับปรุง กฎระเบียบ ภาคเอกชนเป็นผู้ลงทุน และภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและ ได้รับประโยชน์จากการพัฒนา
3. การพัฒนาต้องไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม และความมั่นคงของประเทศ โดยมีการรักษาพื้นที่ที่มีความอ่อนไหว ด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มงวด และสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้การพัฒนา เป็นที่ยอมรับและเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งมีการบริหารจัดการและเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน
4. การดำเนินการพัฒนาต้องมีความยืดหยุ่น โดยสามารถปรับเปลี่ยนได้ ตามสถานการณ์เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรในการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ
5. การกำหนดพื้นที่พัฒนาตามเขตปกครอง เช่น อำเภอ หรือตำบล เพื่อให้มี จุดยึดโยงทางภูมิศาสตร์ที่ชัดเจน และสามารถตรวจสอบข้อมูลร่วมกันระหว่าง หน่วยงานได้อย่างสอดคล้องตรงกันซึ่งทำให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ

หลักเกณฑ์การกำหนดที่ตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

1. ตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์มีความได้เปรียบ โดยเป็นพื้นที่ชายแดนตามแนวระเบียงเศรษฐกิจที่ประเทศเพื่อนบ้านมีความพร้อมที่จะเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจข้ามพรมแดน ทั้งในด้านการคมนาคมขนส่ง และการอำนวยความสะดวกการผ่านแดน
2. พื้นที่มีศักยภาพและความพร้อมในการพัฒนา ได้แก่
  - 2.1 ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและมีฐานการผลิตและฐานการลงทุนที่โดดเด่น หรือมีโอกาสในการขยายตัวเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภูมิภาค
  - 2.2 มีปัจจัยการผลิตหรือมีความสามารถในการเข้าถึงปัจจัยการผลิต (ที่ดิน วัตถุดิบ แรงงาน) และมีตลาดที่มีศักยภาพ
  - 2.3 มีความพร้อมและมีปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาในระดับดี เช่น โครงสร้างพื้นฐาน ระบบ โลจิสติกส์ เครือข่ายกิจกรรมทางเศรษฐกิจการอำนวยความสะดวกด้านการเงินและการลงทุน และความพร้อมด้านแรงงาน เป็นต้น
  - 2.4 ไม่มีปัญหาภัยพิบัติรุนแรง
  - 2.5 ไม่มีผลกระทบต่อความมั่นคง
3. พื้นที่มีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาเป็นพิเศษหรือเร่งด่วน เพื่อใช้ประโยชน์จากการพัฒนาในภูมิภาคที่เกิดขึ้นหรือมีแผนจะเกิดขึ้นในอนาคต หรือเป็นพื้นที่ที่ไทยได้ตกลงร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อพัฒนาร่วมกัน บนพื้นฐานของความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของแต่ละประเทศ หรือการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในพื้นที่จะช่วยแก้ปัญหา ข้อจำกัดของภูมิภาค ประเทศได้อย่างมีนัยสำคัญ
4. ประชาชนและทุกภาคส่วนในพื้นที่ให้การยอมรับและการสนับสนุน เนื่องจากเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาโดยตรงและเป็นผู้สนับสนุนให้การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนประสบความสำเร็จ โดยมีการจัดทำเวทีหารือและรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่เพื่อประเมินผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบ รวมทั้งเตรียมแนวทางการป้องกันและลดผลกระทบดังกล่าว
5. ประเทศเพื่อนบ้านมีการพัฒนาหรือมีแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งไทยสามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสการเชื่อมโยงภูมิภาคในบริบทประชาคมอาเซียนเชื่อมโยงการค้าการลงทุนกับเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศเพื่อนบ้าน

ประวัติจังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองคาย มีจุดเริ่มต้นของประวัติศาสตร์เมืองหนองคายเริ่มขึ้นเมื่อกว่า 200 ปีมาแล้ว จากชุมชนเมืองเล็กๆ 4 เมืองริมฝั่งแม่น้ำโขง คือ เมืองพรานพร้าว เมืองเวียงคุก เมืองปะโค และเมืองไผ่ (บ้านบึงค่าย) บริเวณเวียงคุกและศรีเชียงใหม่เคยเป็นส่วนหนึ่งของเวียงจันทน์ ปรางค์

เป็นชื่อเมืองเวียงคุก เมืองปะโค เมืองปากห้วยหลวง (อำเภอโพนพิสัยในปัจจุบัน) และนอกจากนี้ยังปรากฏในศิลาจารึกจำนวนมากที่กษัตริย์แห่งเวียงจันทน์ได้สร้างไว้ในบริเวณจังหวัดหนองคาย โดยเฉพาะเมืองปากห้วยหลวงเป็นเมืองลูกหลวง นอกจากนี้ในรัชสมัย พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระราชโอรสในพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช ได้ตั้งสมเด็จพระสังฆราชวัดมกุฏกษัตริยารามอยู่ที่เมืองห้วยหลวงและยังพบจารึกที่วัดจอมมณีลงศักราช พ.ศ. 2098 จารึกวัดศรีเมือง พ.ศ. 2109 จารึกวัดศรีบุญเรือง พ.ศ. 2151 เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบโบราณสถานอิทธิพลล้านช้างจำนวนมาก เช่น พระธาตุต่างๆ โดยเฉพาะพระธาตุบังพวนสร้างก่อน พ.ศ. 2106 จารึกวัดถ้ำสุวรรณคูหา (อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู) พ.ศ. 2106 กล่าวถึงพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชได้อุทิศข้าทาสและที่ดินแก่วัดถ้ำสุวรรณคูหา และได้สร้างพระพุทธรูปไว้ที่พระธาตุบังพวนอีกด้วย

ชาวเมืองเวียงจันทน์บางส่วนก็อพยพมาภาคกลางและบางส่วนก็อยู่ที่บริเวณเมืองเวียงคุก เมืองปะโค (อำเภอเมืองหนองคายในปัจจุบัน) โดยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) เจ้านุวงศ์กษัตริย์ผู้ครองนครเวียงจันทน์ได้ตั้งตัวเป็นกบฏยกกองทัพผ่านหัวเมืองรายทางมาจนถึงนครราชสีมา ทางกรุงเทพฯ ได้โปรดให้เจ้าพระยาบดินทรเดชาหรือต่อมาคือเจ้าพระยาราชสุภาวดี (สิงห์ สิงหเสนี) เป็นแม่ทัพมาปราบโดยมีท้าวสุวอธรรมา (บุญมา) ยกกองทัพมาจากเมืองยโสธรและพระยาเชียงสามมาช่วยเป็นกำลังสำคัญ ในที่สุดสามารถจับตัวเจ้านุวงศ์ไปกรุงเทพฯ จนสำเร็จและได้พระราชทานบำเหน็จ ล่วงมาถึง 21 เมษายน พ.ศ.2371 ให้ท้าวสุวอธรรมเมื่อจัดการบ้านเมืองเรียบร้อย แล้วเจ้าพระยาบดินทรเดชาจึงกราบบังคมทูลพระกรุณาพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) โปรดเกล้าฯ ให้ท้าวสุวอ (บุญมา) เป็น “พระปทุมเทวาภิบาล” ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองหนองคาย คนแรกเป็นเจ้าเมือง ยกบ้านใหม่ (ละแวกเดียวกับเมืองปะโค เมืองเวียงคุก) เป็นเมืองหนองคาย และให้เมืองเวียงจันทน์ขึ้นตรงต่อเมืองหนองคาย มีเจ้าเมืองต่อมาอีก 2 คน คือ พระปทุมเทวาภิบาล (เคน ฌ หนองคาย) ผู้เป็นบุตรและพระยาปทุมเทวาภิบาล (เสื่อ ฌ หนองคาย) ผู้เป็นหลานเมื่อ พ.ศ. 2428 เกิดสงครามปราบฮ่อครั้งที่สองในบริเวณทุ่งไหหิน (ทุ่งเชียงคา) พวกฮ่อกำเริบตีมาจนถึงเวียงจันทน์ เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงทราบข่าวศึกฮ่อ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าทองกองก้อนใหญ่ กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคมขณะดำรงพระอิสริยยศเป็นกรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคม เป็นแม่ทัพปราบฮ่อครั้งนั้นจนพวกฮ่อแตกหนี และสร้างอนุสาวรีย์ปราบฮ่อไว้ที่เมืองหนองคาย เมื่อ พ.ศ. 2429

ต่อมา พ.ศ. 2434 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้านั่งงยาเธอกรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคมดำรงตำแหน่งข้าหลวงมณฑลลาวพวน (ภายหลังเปลี่ยนเป็นมณฑลอุดร) ได้ตั้งที่ทำการที่เมืองหนองคาย ครั้นเกิดวิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 ไทยถูกกำหนดเขตปลอดทหารภายในรัศมี 50 กิโลเมตรจากชายแดน จึงย้ายกองบัญชาการมณฑลลาวพวนมาตั้งที่ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้

โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติปกครองพื้นที่ขึ้นโดยให้ยกเลิกระบบเจ้าปกครองทั่วประเทศ ในวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2458 กระทรวงมหาดไทยจึงได้มีคำสั่งสถาปนาเมืองข้าหลวงปกครอง ซึ่งต่อมาเรียกว่าผู้ว่าราชการจังหวัดและในปี พ.ศ. 2476 ได้มีการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นจังหวัดและอำเภอ หนองคายจึงได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นจังหวัด ในปี พ.ศ. 2554 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้มีพระราชบัญญัติตั้งจังหวัดบึงกาฬ พ.ศ. 2554 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2554) มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 23 มีนาคม 2554 โดยให้แยกอำเภอบึงกาฬ อำเภอปากคาด อำเภอโซ่พิสัย อำเภอพรเจริญ อำเภอเซกา อำเภอบึงโขงหลง อำเภอศรีวิไล และอำเภอบุ่งคล้า ออกจากจังหวัดหนองคาย ไปตั้งเป็นจังหวัดบึงกาฬ

ที่ตั้งและขอบเขตเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย

สำหรับจังหวัดหนองคายอยู่ในระยะที่ 2 ประกาศ กนพ. 2/2558 เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2558 กำหนดให้จังหวัดหนองคายเป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ตั้งและขอบเขตเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย ประกอบด้วย 13 ตำบล ใน 2 อำเภอ ได้แก่

1. อำเภอเมืองหนองคาย 12 ตำบล ได้แก่ ตำบลค่ายบกหวาน ตำบลในเมือง ตำบลบ้านเตื่อ ตำบลพระธาตุบังพวน ตำบลโพธิ์ชัย ตำบลโพนสว่าง ตำบลมีชัย ตำบลเวียงคุก ตำบลสีกาย ตำบลหนองกอมเกาะ ตำบลหาดคำ ตำบลหินโงม

2. อำเภอสระใคร 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลสระใคร

โดยในเขตจังหวัดหนองคายอันเป็นหนึ่งในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่สำคัญเนื่องจากมีพื้นที่ติดกับเมืองหลวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และเป็นแนวทางผ่านไปยังประเทศจีน มีทำเลที่ตั้งเหมาะสมเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์การคมนาคมขนส่งทั้งในและต่างประเทศ ศูนย์กระจายสินค้า จุดผ่านแดนเศรษฐกิจการค้าและการลงทุน(ค้าปลีก-ค้าส่ง) ในบริการ ระดับภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง สามารถเป็นศูนย์กลางการจัดประชุมกระจายสินค้า อีกทั้งชุมชนที่มีความหนาแน่นปานกลางสามารถพัฒนาเป็นเขตอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ ลานเก็บตู้คอนเทนเนอร์ สำนักงานบริการขนส่งทั้งในและต่างประเทศ กิจกรรมศูนย์กระจายสินค้าในประเทศระหว่างประเทศ สถานีขนส่งจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจรและพาณิชยกรรมแห่งใหม่ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอาจจะมีมากกว่าการสรุปผล จากกลุ่มตัวอย่างข้างต้น อาทิ ผลกระทบด้านสังคมและกฎหมายเนื่องจากการย้ายถิ่นของประชากรต่างถิ่นที่เข้ามาอาศัยในจังหวัดหนองคาย ผลกระทบด้านขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม และการสื่อสาร ผลกระทบด้านสาธารณสุขโรคผลกระทบด้านสาธารณสุขสุขภาพผลกระทบด้านแรงงานและความยากจน ผลกระทบจากความขัดแย้งในเรื่องการจัดการทรัพยากร สิทธิในที่ดิน สิทธิในการทำงานผลกระทบด้านงบประมาณรายจ่ายภาครัฐ เป็นต้น

ร่างผังเมืองรวมเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กรมโยธาธิการและผังเมือง ครอบคลุมพื้นที่วางผัง 539.30 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยอำเภอเมืองหนองคาย พื้นที่ 501.30 ตารางกิโลเมตรและอำเภอสระใคร พื้นที่ 38 ตารางกิโลเมตร เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายลงทุนโครงการรถไฟความเร็วสูงไทย-จีน ดังนั้นจึงกำหนดให้พื้นที่เป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ โดยยึดทางรถไฟปัจจุบันเป็นแกนกลางขนานไปกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 หรือถนนมิตรภาพ และสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ตลอดแนวจะทำให้ที่ดินบริเวณนี้กลายเป็นทำเลทองลงทุนโกดัง ศูนย์กระจายสินค้า โลจิสติกส์ต่างๆ ส่งต่อไปยังสปป.ลาว-จีน และประเทศใกล้เคียง ทั้งเขตอำเภอเมืองหนองคาย และสระใคร เริ่มจากบริเวณชุมชนเมืองหนองคาย กำหนดให้เป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ การคมนาคมขนส่งทั้งในและต่างประเทศศูนย์กระจายสินค้าจุดผ่านแดนเศรษฐกิจการค้าและการลงทุน(ค้าปลีก-ค้าส่ง) ในบริการระดับภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางการจัดประชุมกระจายสินค้า ทั้งนี้กิจกรรมที่ส่งเสริมจะเป็นลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทชุมชนที่มีความหนาแน่นปานกลางสามารถพัฒนาเป็นเขตอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ ลานเก็บตู้คอนเทนเนอร์ สำนักงานบริการขนส่งทั้งในและต่างประเทศ กิจกรรมศูนย์กระจายสินค้าในประเทศระหว่างประเทศ สถานีขนส่ง จุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจรและพาณิชย์กรรมแห่งใหม่

นอกจากนี้ยังพัฒนาเป็นธุรกิจประเภทค้าปลีก-ค้าส่ง ย่านพาณิชย์กรรม ห้างสรรพสินค้า อีกทั้งที่อยู่อาศัยแห่งใหม่รองรับการขยายตัวของเมืองในอนาคต เพื่อรองรับแหล่งงานและย่านพาณิชย์กรรม กิจกรรมบริการท่องเที่ยว โรงแรม รีสอร์ท สถาบันการเงินและการลงทุน โรงพยาบาล ศูนย์บริการด้านสุขภาพ และความงามศูนย์จัดแสดงสินค้า ศูนย์การประชุมระดับจังหวัด/นานาชาติ ห้ามเด็ดขาดคืออาคารขนาดใหญ่พิเศษ หรือ 10,000 ตารางเมตรขึ้นไป บริเวณชุมชนสระใคร กำหนดให้เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร สำหรับการใช้นิคมที่ดิน จะเน้นชุมชนที่มีความหนาแน่นปานกลาง ประกอบด้วย อุตสาหกรรมผลิตและคลังสินค้า ที่อยู่อาศัย รองรับบริการขยายตัวของเมืองและรองรับแหล่งงานใหม่ อาคารที่พักอาศัยรวม ย่านพาณิชย์กรรมและการบริการ ธุรกิจการเงินและการลงทุน ห้างค้าปลีกค้าส่ง กิจกรรมทางการเกษตรกรรมและกิจกรรมแปรรูปสินค้าจากการเกษตร กิจกรรมศูนย์กระจายสินค้าในประเทศระหว่างประเทศ ห้ามคือ คลังน้ำมันเชื้อเพลิง โรงมหรสพ โรงงาน ฯลฯ

ศูนย์ ปณ. ที. โตะ ชี. เว

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

ลักษณะภูมิประเทศจังหวัดหนองคาย

ภูมิศาสตร์ที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 27 ของประเทศ เป็นจังหวัดชายแดนริมฝั่ง แม่น้ำโขงที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่ง เพราะเป็นประตูสู่เมืองเวียงจันทน์ เมืองหลวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นที่ตั้งของสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งแรก ที่เชื่อมโยงประเทศไทย-ลาวเข้าด้วยกัน ทำให้หนองคายในวันนี้กลายเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญเมืองหนึ่ง โดยเฉพาะเป็นจุดชมบั้งไฟพญานาคในวันออกพรรษาที่มีชื่อเสียงไปทั่วโลกและด้วยความที่เป็นเมืองสงบ เรียบ เรียบง่าย เต็มไปด้วยบรรยากาศแห่งศาสนา วัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตพื้นบ้าน ที่ผสมผสาน กันได้อย่างลงตัวและมีเสน่ห์ ทั้งยังอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ หลากหลายไปด้วยอาหารการกินและสินค้านานาชนิด มีโรงแรมที่พักมากมายและการคมนาคมสะดวกสบาย เมืองริมโขงแห่งนี้จึงเป็นอีกหนึ่ง เมืองท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวไม่ควรพลาดมาเยี่ยมชมเยือน

จังหวัดหนองคาย มีเนื้อที่ประมาณ 3,026.534 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,891,583 ไร่ (นับเป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็กที่สุดของภาคอีสาน โดยพื้นที่ทั้งหมดก่อนที่จังหวัดบึงกาฬจะแยกตัวไป มีประมาณ 7,332 ตารางกิโลเมตร) ลักษณะเป็นรูปยาวเรียงทอดไปตามลำน้ำโขง ซึ่งเป็นเส้นกันเขตแดนกับประเทศลาว มีความยาวทั้งสิ้น 195 กิโลเมตร ความกว้างของพื้นที่ที่ทอดขนานไปตาม ลำน้ำโขงโดยเฉลี่ย 20-25 กิโลเมตร ช่วงที่กว้างที่สุดอยู่ที่อำเภอเฝ้าไร่ และช่วงที่แคบที่สุดอยู่ที่อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคายมีอำเภอที่อยู่ติดกับลำน้ำโขง 6 อำเภอ คือ อำเภอสังคม อำเภอท่าบ่อ อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอเมือง อำเภอโพนพิสัย และอำเภอรันทนวาปี และมีอาณาเขตติดต่อกับ สปป.ลาว คือ แขวงเวียงจันทน์ นครหลวงเวียงจันทน์ และแขวงบอลิคำไซ เหมาะแก่การทำเกษตรกรรมและประมงน้ำจืด ทั้งยังเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญสามารถเดินทางข้ามไปเที่ยวยังฝั่งลาวได้โดยสะดวกมีวัดวาอารามและวัฒนธรรมวิถีชีวิตชาวบ้านที่น่าสนใจ โรงแรมที่พักที่สะดวกสบายหลากหลายไปด้วยอาหารและสินค้า ห่างจากกรุงเทพมหานครตามทางหลวงแผ่นดินสาย 2 (มิตรภาพ) ประมาณ 615 กิโลเมตรและมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

1. ทิศเหนือ ติดต่อกับกำแพงนครเวียงจันทน์ เขตเมืองหลวงของประเทศลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นแนวพรมแดน
2. ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอปากคาด และอำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ
3. ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร อำเภอเพ็ญ อำเภอสร้างคอม อำเภอบ้านดุง อำเภอนายูง และอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี
4. ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอปากชม จังหวัดเลย

จังหวัดหนองคายมีพื้นที่ 3,026.534 ตร.กม. มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 512,886 คน (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2560)

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง แยกได้เป็น 4 บริเวณ คือพื้นที่ค่อนข้างราบ ได้แก่ เขตอำเภอเมืองหนองคาย อำเภอท่าบ่อ และอำเภอศรีเชียงใหม่ ซึ่งใช้ประโยชน์ในการทำนา และปลูกพืช บริเวณริมน้ำโขงพื้นที่เป็นคลื่นลอนลาดกระจายอยู่ทุกอำเภอเป็นหย่อมๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นที่ทำนาและปลูกพืชไร่ พืชสวนและป่าธรรมชาติพื้นที่เป็นคลื่นลอนชันและเป็นเขาเป็นป่าธรรมชาติ เช่น ป่าไม้เต็งรัง เบญจพรรณ พบในเขตอำเภอสังคม และสภาพพื้นที่เป็นภูเขาที่มีความสูงชันจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 200 เมตร เป็นบริเวณเทือกเขาต่างๆ ทางทิศตะวันตกในเขตอำเภอสังคม เนื่องจากแม่น้ำโขงไหลผ่านอำเภอต่างๆ เกือบทุกอำเภอ จึงก่อให้เกิดประโยชน์ในการเกษตรกรรม ราษฎรได้อาศัยแม่น้ำโขงเป็นแหล่งน้ำที่ใช้เพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค โดยเฉพาะราษฎรที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำโขง จะได้รับประโยชน์มากกว่าราษฎรที่อยู่ลึกเข้าไปจากแม่น้ำโขง นอกจากนี้ สำนักงานพลังงานแห่งชาติได้จัดตั้งสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ในพื้นที่ 9 อำเภอ รวมทั้งสิ้น 82 สถานี เพื่อทำการสูบน้ำจากแม่น้ำโขงและแหล่งน้ำอื่นๆ ขึ้นมาใช้เพื่อการเกษตรกรรม เนื่องจากจังหวัดหนองคายมีภูมิประเทศติดกับแม่น้ำโขง

ลักษณะอากาศจัดอยู่ในจำพวกฝน แปรร้อนและแห้งแล้ง (ธ.ค.-ม.ค.) ในฤดูมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือ อุณหภูมิจะเริ่มลดในเดือน พฤศจิกายนและต่ำสุดในช่วงเดือนธันวาคมถึง มกราคม ส่วนในฤดูร้อนตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเมษายน อากาศจะร้อนจัด อุณหภูมิสูงสุดประมาณ 35 องศาเซลเซียส ในช่วงเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม เป็นช่วง เปลี่ยนฤดู อุณหภูมิจะสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ในเดือนมีนาคม และร้อนจัดในเดือนเมษายน ในฤดูมรสุม ตะวันออกเฉียงใต้ (มิ.ย.-ก.ค.) อุณหภูมิโดยทั่วไปจะลดลง ทำให้มีฝนตกชุกในฤดูฝนระหว่างเดือน พฤษภาคมถึงตุลาคม และในเดือนตุลาคม อุณหภูมิจะเริ่มลดลงจนอากาศหนาวเย็น อุณหภูมิต่ำสุดรายปีอยู่ที่ 9.50 องศาเซลเซียส ในฤดูหนาวราวเดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์จะมีอากาศหนาวเย็นเนื่องจากพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นที่สูงอุณหภูมิ ต่ำสุดประมาณ 11 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดรายปีอยู่ที่ 40.60 องศา เซลเซียสเฉลี่ยรายปีอยู่ที่ 26.46 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนทั้งปีอยู่ที่ 1,843.6 มิลลิเมตรต่อปี

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. ทรัพยากรดินและที่ดินพื้นที่และประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดหนองคายมีสภาพ ภูมิประเทศเป็นที่ราบที่ตื้น เป็นลอนคลื่นผสมที่เนินสูงและภูเขาสูงชันใช้ประโยชน์ในการทำนาและ ปลูกพืชไร่การเกษตร ลักษณะดินเป็นดินปนทรายตลอดชั้นดินทำให้การระบายน้ำได้ดี การไหลบ่าของ น้ำบนผิวดินมีความรวดเร็ว สภาพพื้นที่ดังกล่าวจึงไม่เหมาะสมกับการปลูกพืชในฤดูแล้งและการปลูก

ข้าว จึงต้องมีการปรับปรุงโดยการใช้ระบบชลประทานและการขุดบ่อน้ำที่ต้อง มีกรรมวิธีแบบพิเศษ ในการรองพื้นหน้าดินทำให้การเก็บกักน้ำได้ดีขึ้น เพื่อให้การเพาะปลูกได้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น

จากรายงานสถิติจำนวนหมู่บ้านในพื้นที่จังหวัดหนองคายที่พบปัญหาเกี่ยวกับดิน จะเห็นว่า หมู่บ้านที่พบปัญหาดินจืดมีจำนวนสูงที่สุด คือ 470 หมู่บ้าน รองลงมาคือปัญหาดินกรวดและดินทราย จำนวน ๒๔๔ หมู่บ้าน และปัญหาที่พบต่ำที่สุดคือ ปัญหาดินพรุ จำนวน 7 หมู่บ้าน และยังมีการกัดเซาะพังทลายของตลิ่งแกว บริเวณอำเภอสังคม, เมืองหนองคาย, ท่าบ่อ, โพนพิสัย และสระใคร

2. ทรัพยากรป่าไม้ จังหวัดหนองคายก่อนที่จะแยกบึงกาฬมีเนื้อที่ป่าค่อนข้างมาก เนื่องจาก จังหวัดบึงกาฬ มีป่าสงวนแห่งชาติ และมีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า แต่เมื่อแยกจังหวัดหนองคายออกจาก บึงกาฬแล้วสัดส่วนของป่าไม้ มีแนวโน้มลดลงแต่จะมีป่าชุมชนและป่าไม้อย่างพาราเพิ่มขึ้นในอนาคต

3. ทรัพยากรน้ำ จังหวัดหนองคายมีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำสายหลักกันเป็นอาณาเขตมีลักษณะของภูมิประเทศยาวไปตามลำน้ำซึ่งมีความยาวตั้งแต่อำเภอสังคม (เขตติดต่ออำเภอปากชมจังหวัดเลย) จรดอำเภอรัตนวาปี ทางราชการ ได้จัดให้จังหวัดหนองคายอยู่ในอาณา เขตพื้นที่ลุ่มน้ำโขง (ส่วนที่ 2) ซึ่งมีลำน้ำสาขาย่อยในพื้นที่ จังหวัดหนองคายรวม 7 สาย จึงได้แบ่งเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา จำนวน 7 ลุ่มน้ำ ได้แก่ แม่น้ำโขงส่วนที่ 5, ห้วยน้ำโสม, น้ำโมง, แม่น้ำโขงส่วนที่ 6, น้ำสวย, ห้วยหลวง, และแม่น้ำโขงส่วนที่ 7

1. แหล่งน้ำชลประทาน แหล่งน้ำชลประทาน เป็นแหล่งน้ำที่ได้จัดสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการแหล่งน้ำและนำไปใช้ในการเกษตรกรรมสำหรับพื้นที่ที่มีความแห้งแล้ง หรือเป็นแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญๆ โดยจังหวัดหนองคายได้มีการจัดทำโครงการชลประทานต่างๆ แล้วเสร็จถึงสิ้นปีงบประมาณ 2546 เพื่อใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตรกรรม โดยมีจำนวนแหล่งน้ำจำแนกตามประเภทแหล่งน้ำเป็นรายอำเภอ

2. แหล่งน้ำใต้ดิน บริเวณจังหวัดหนองคาย มีการสะสมตัวของชั้นเกลือหลายชั้น พบว่ามี การเจาะบ่อน้ำบาดาลในพื้นที่ที่อยู่ไกลจากแหล่งน้ำธรรมชาติ จะพบน้ำที่ระดับลึกโดยประมาณ 50-150 เมตร ในส่วนของผลการ วิเคราะห์ทางเคมีพบว่าคุณภาพของน้ำอยู่ในเกณฑ์ไม่ดีนัก เพราะส่วนผสมของสารละลายจากหินเกลือใต้ดิน อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่ยังคงสามารถนำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคได้เมื่อพิจารณาเทียบกับมาตรฐานน้ำบาดาล เพื่อการบริโภค ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับความลึกของชั้นน้ำที่พัฒนาขึ้นมาใช้ด้วย แสดงว่ามีโอกาสที่จะเจาะบ่อน้ำบาดาลคุณภาพน้ำกร่อยถึงเค็มในพื้นที่ดังกล่าว เมื่อพิจารณาถึงภาพรวมของปริมาณการใช้น้ำบาดาลในจังหวัดหนองคาย พบว่ามีอัตราการ ใช้น้ำอยู่ในระดับ 5,000-7,000 ลูกบาศก์เมตรต่อปี จะเห็นว่าอัตราการใช้น้ำบาดาลของจังหวัดหนองคายอยู่ในเกณฑ์ไม่สูงนัก ส่วนใหญ่นำไปใช้ในกิจการเกี่ยวกับอุตสาหกรรม การค้า ธุรกิจการบริการและเกษตรกรรม คิด เป็นสัดส่วนระหว่างการใช้น้ำอุปโภคบริโภค : อุตสาหกรรมการค้าธุรกิจการบริการ และเกษตรกรรมเท่ากับ 1 : 4.5 ผลสืบเนื่องที่ตามมาคือการทรุดตัวของแผ่นดินในบางพื้นที่ การไหล

ซึมของน้ำเค็มรุกล้ำเข้ามาในชั้นน้ำบาดาลชั้นสู่พื้นดินซึ่งตั้งแต่เดิมเคยเป็นแหล่งน้ำจืด ดังนั้นการใช้น้ำบาดาลในจังหวัดหนองคาย ควรจะเพิ่มความระมัดระวังในส่วนของคุณภาพ ปริมาณน้ำที่จะนำขึ้นมาใช้ในบางพื้นที่ เพื่อมิให้ระบบนิเวศของน้ำผิวดินถูกเจือปนและเสื่อมคุณภาพ จังหวัดหนองคายถือได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีค่อนข้างสูง คือประมาณ 1,700 มม. ต่อปี ดังนั้น จึงเป็นจังหวัดที่เหมาะสมแก่การทำการเกษตร การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งตามข้อมูลดังกล่าว จังหวัดหนองคายจึงได้ให้ความสำคัญในการกำหนดให้เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ระบบเศรษฐกิจจังหวัดหนองคาย

ระบบเศรษฐกิจจังหวัดหนองคาย

ข้อมูลทางเศรษฐกิจจังหวัดหนองคาย

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. 2556 มีมูลค่า 38,467 ล้านบาท (ราคาประจำปี) รายได้ต่อหัวของประชากรเท่ากับ 84,828 บาท/คน/ปี

- เป็นลำดับที่ 47 ของประเทศ
- เป็นลำดับที่ 3 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- เป็นลำดับที่ 1 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

1. ผลผลิตด้านเกษตรการเพาะปลูก พื้นที่เพาะปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต ผลผลิตเฉลี่ย/ไร่ และมูลค่าการผลิตข้อมูลพืชเศรษฐกิจสำคัญของจังหวัดหนองคาย ข้าวเหนียวนาปี ข้าวเจ้านาปี ยางพารา ข้าวเหนียวนาปรัง

2. พื้นที่ทำการเกษตร เมืองหนองคาย 293,619 ไร่ โพนพิสัย 270,890 ไร่ ท่าบ่อ 121,139 ไร่

จากตารางข้อมูลพื้นที่ทำการเกษตร แสดงให้เห็นว่าจังหวัดหนองคายมีพื้นที่ ทำการเกษตรในเขต น้ำฝนเป็นส่วนใหญ่ หรือประมาณร้อยละ 80 มีเพียงร้อยละ 20 เท่านั้นที่อยู่ในเขตชลประทาน และเขต พื้นที่รับบริการจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าซึ่งมีจำนวน 83 สถานีแต่ด้วยสภาพภูมิประเทศของจังหวัด หนองคายทอดยาวตามลำแม่น้ำโขง และมีความเหมาะสมในการเพาะปลูกพืชได้หลายชนิด เกษตรกร บางส่วนจึงอาศัยน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติในการเพาะปลูกพืช เช่น ข้าว ข้าวโพด สับปะรด ถั่วฝัก พริก มะเขือเทศ นอกจากนั้น ยังมีพืชที่มีความ สำคัญทางเศรษฐกิจอื่นๆ อีก เช่น ยางพารา มันสำปะหลังอ้อย และปาล์มน้ำมัน

3. การเลี้ยงสัตว์ (สัตว์เศรษฐกิจ 5 ลำดับแรก) โค กระบือ สุกร ไก่ ไข่ไก่ พื้นเมือง
4. การทำประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง (จำนวนผลิตและมูลค่า) การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การอนุบาลลูกพันธุ์สัตว์น้ำ การเลี้ยงสัตว์น้ำในบ่อดิน การเลี้ยงปลานิลในกระชังแม่น้ำโขง
5. การเลี้ยงปลาในกระชังแม่น้ำโขง ในพื้นที่ เมือง หนองคาย ท่าบ่อ ศรีเชียงใหม่
6. ประเภทธุรกิจที่สำคัญ ได้แก่ ธุรกิจขายส่งและขายปลีก ธุรกิจก่อสร้าง ธุรกิจการขนส่ง และสถานที่เก็บสินค้า ธุรกิจการผลิต ธุรกิจไฟฟ้า ก๊าซไอน้ำ และระบบปรับอากาศ ธุรกิจข้อมูล ข่าวสารและการสื่อสาร

ศักยภาพด้านการผลิต

การผลิตข้าวนาปีจังหวัดหนองคาย ผลิตได้ 366 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าค่าเฉลี่ยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (330 กก./ไร่) แต่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ (412 กก./ไร่) การผลิตข้าวนาปรังจังหวัดหนองคาย ผลิตได้ 517 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าค่าเฉลี่ยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (514 กก./ไร่) แต่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ (623 กก./ไร่) การผลิตมันสำปะหลังจังหวัดหนองคาย ผลิตได้ 3,138 กิโลกรัมต่อไร่ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (3,559 กก./ไร่) และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ (3,611 กก./ไร่) การผลิตสับปะรดจังหวัดหนองคาย ผลิตได้ 3,978 กิโลกรัมต่อไร่ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (4,442 กก./ไร่) แต่สูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ (3,966 กก./ไร่) การผลิตยางพาราจังหวัดหนองคาย ผลิตได้ 193 กิโลกรัมต่อไร่ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (200 กก./ไร่) และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ (237 กก./ไร่) การผลิตไข่ไก่จังหวัดหนองคาย ผลิตได้ 297 ฟองต่อตัว สูงกว่าค่าเฉลี่ยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (256 ฟอง/ตัว) และสูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ (251 ฟอง/ตัว) การผลิตสุกรจังหวัดหนองคาย มีสัดส่วนการผลิตสุกรต่อจำนวนการเลี้ยงเท่ากับ 2.81 เท่า สูงกว่าค่าเฉลี่ยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (1.55 เท่า) และสูงกว่าประเทศ (1.73)

แนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. 2559 ภาคเกษตรกรรม คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จจังหวัดหนองคาย ได้กำหนดสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดที่จะดำเนินการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 เป็นต้นไป ประกอบด้วย

1. สินค้าเกษตรหลักของจังหวัด ได้แก่

1.1 ข้าว โดยจะดำเนินการในรูปแบบของแปลงใหญ่ ที่มีคณะกรรมการเข้ามาบริหารจัดการที่ ชัดเจน ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มในสินค้าข้าว และพัฒนาสถาบันเกษตรกรได้เกิดความเข้มแข็ง

1.2 ยางพารา จะดำเนินการโดยการเน้นการลดต้นทุนการผลิตให้กับเกษตรกร ปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตจากยางก้อนถ้วย เป็นยางแผ่นดิบหรือน้ำยางแผ่นดิบแล้วแปรรูปเป็นยาง STR20 การส่งเสริมให้มีกิจกรรมเสริมรายได้ ในพื้นที่ปลูกยางควบคู่ไปกับการพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง โดยในปี 2559 การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดหนองคายมีมาตรการส่งเสริมสนับสนุนการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปลูกพืชคลุมดิน การปลูกพืชแบบผสมผสานการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี เพื่อลดต้นทุนการผลิตรวมถึงสนับสนุนสถาบันเกษตรกรที่มีความพร้อมให้มีการแปรรูปมากขึ้น

1.3 ไข่ไก่ เป็นการปรับปรุงฟาร์มให้ได้มาตรฐานเพื่อป้องกันการระบาดของโรค การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับไข่ไก่ เช่น ไข่ไก่อารมณ์ดีหรือไข่ไก่อินทรีย์ เป็นต้น

1.4 ปลายินลกระชัง เน้นการพัฒนาระบบมาตรฐานการเลี้ยง และพัฒนาระบบการเลี้ยงให้มีรอบการเลี้ยงมากขึ้นเพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร

2. สินค้าเกษตรที่มีโอกาสสูงหรือสินค้าดาวรุ่ง ได้แก่

2.1 กล้วยหอมทอง โดยการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการขยายพื้นที่ปลูกให้มากขึ้น พัฒนาระบบ การผลิตให้ได้มาตรฐาน พัฒนาสถาบันเกษตรกรให้เกิดความเข้มแข็งและพัฒนาระบบ การตลาดให้มีความยั่งยืน โดยเน้นตลาดต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น จีน เป็นต้น และผลิตเพื่อรองรับการ เปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษด้วย

2.2 มะพร้าวน้ำหอม โดยการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการปลูกมากขึ้น ตามเขตความ เหมาะสมของ ดินโดยกำหนดเป็นเขตหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ที่มีความชัดเจน โดยเฉพาะในเขตพัฒนา ระบบชลประทาน เช่น เขตอำเภอเมือง ท่าบ่อ และศรีเชียงใหม่ เป็นต้น เพื่อรองรับการเปิดประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่คาดว่าจะมีประชากรจากหลายประเทศมา ที่จังหวัดหนองคาย โดยเฉพาะประเทศ จีน สปป.ลาว และเวียดนาม

2.3 โควากิว จังหวัดหนองคาย เป็นแหล่งผลิตโควากิวที่ดีมีคุณภาพ เป็นที่รู้จักของ ประชาชนในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน มีเกษตรกรตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จด้านเทคโนโลยี การเลี้ยง และด้าน รายได้ ผลตอบแทนสูง มีตลาดที่ชัดเจน ความต้องการของผู้บริโภคมีจำนวนมาก เป้าหมายการผลิตในอนาคต สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคายร่วมกับจังหวัดหนองคาย ได้จัดทำ โครงการพัฒนาศักยภาพการเลี้ยงโคเนื้อ ในปี 2559-2560 เพื่อให้เกษตรกรผู้เลี้ยงโคได้พัฒนาการ เลี้ยงโควากิวในทุกอำเภอของจังหวัดหนองคาย จำนวน 600 ตัว

2.4 พืชในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร เช่น ผัก มะเขือเทศ พริก ข้าวโพดหวาน เป็น ต้น โดยการประสานกับโรงงานอุตสาหกรรมเกษตรในจังหวัด ประกอบด้วย บริษัทไทยซันฟู้ดส์ จำกัด บริษัท โรซ่า อุตสาหกรรม จำกัด บริษัทศรีเชียงใหม่อุตสาหกรรม จำกัด ในการกำหนดเขต พื้นที่ส่งเสริมในรูปแบบของเกษตรพันธะสัญญา (Contract farming)

3. สินค้าเกษตรที่ต้องรักษาระดับการผลิต ได้แก่ สับปะรด โดยการกำหนดปริมาณ และ พื้นที่ปลูกที่ มีความเหมาะสมกับความต้องการของตลาด พัฒนาระบบมาตรฐานการผลิต (GAP) และ พัฒนาการแปรรูปเพื่อ สร้างมูลค่าเพิ่ม ทั้งนี้การผลิตทั้งระบบจะพัฒนาไปสู่การผลิตแบบแปลงใหญ่

4. สินค้าเกษตรอื่นที่สร้างรายได้ให้กับจังหวัด ได้แก่ ยาสูบ โดยการสนับสนุนความรู้ด้าน วิชาการ เพื่อลดความเสียหายต่อผลผลิตของเกษตรกร

5. ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นให้บุคคลสามารถประกอบอาชีพ ด้าน การเกษตรได้อย่างยั่งยืน เห็นควรส่งเสริมและพัฒนา ส่งเสริมการเกษตรผสมผสาน การใช้ ทางการเงินที่ได้มาอย่าง พอเพียงและประหยัด ปราศจากการกู้หนี้ยืมสิน เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแก่ คราวเรือนยากจน (ตกเกณฑ์ จปฐ.) ลูกหนี้เงินกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน จังหวัดหนองคาย และเกษตรกรที่มี รายได้ไม่ถึง 180,000 บาท /ครัวเรือน/ปี โดยใช้หลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการเพิ่ม รายได้ ลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว ใช้กลไกการผลิตด้านการเกษตร เพื่อให้เป็นภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและ ความยั่งยืนต่อไป

ประเด็นและสาขาการพัฒนาจังหวัด

ด้านเศรษฐกิจ

1. การแก้ไขปัญหาความยากจน ลดปัญหาหนี้สิน และส่งเสริมการออมในครัวเรือน ให้สามารถพึ่งตนเองได้
2. ปรับโครงสร้างการผลิตให้หลากหลายและมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และขยายฐานการผลิต โดยความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน
3. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์ (Logistics) ทั้งด้านข้อมูลและโครงสร้างพื้นฐาน
4. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพของแรงงานทั้งภาคการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ได้รับการพัฒนาต่อยอดทั้งในเชิงพาณิชย์ และใช้ประโยชน์ร่วมกัน เพื่อการดำรงชีวิตที่สงบสุข อย่างมีคุณค่าตามวิถีไทย

ด้านสังคม

1. ยกระดับคุณภาพคนทั้งด้านสุขสภาวะ (ร่างกาย จิตใจ) ให้แข็งแรง ด้านสติปัญญาให้มีความรอบรู้ เท้าทันการเปลี่ยนแปลง และด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยการพัฒนาทั้งคุณภาพครู หลักสูตร และยกมาตรฐานโรงเรียนตึกเกณฑ์ เน้นการดูแลสุขภาพ การป้องกันโรค ลดอัตราการตายของทารก และ ลดพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่เสี่ยงต่อคุณภาพชีวิต
2. สร้างความเข้มแข็งและความอบอุ่นให้กับสถาบันครอบครัวและชุมชนให้สามารถดูแลตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ ลดปัญหาการอพยพแรงงาน
3. สร้างสิ่งแวดล้อมของสังคมให้น่าอยู่ ลดปัญหาข้อร้องเรียนด้วยการสร้างระบบการบริหารจัดการที่มี ธรรมาภิบาลและพัฒนาให้ประชาชนหรือชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน
4. สร้างสวัสดิการและความมั่นคงในชีวิตและรายได้ให้กับผู้ด้อยโอกาส และแรงงานนอกระบบที่ไม่มีหลักประกันชีวิต

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. การอนุรักษ์ใช้ประโยชน์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งดิน น้ำ และป่าไม้ ในระบบลุ่มน้ำ โดยเน้นการลดปัญหาการแพร่กระจายดินเค็ม การชะล้างพังทลายของหน้าดิน ลดการพังทลาย

ของตลิ่งริม แม่น้ำโขง จัดหาน้ำให้พอเพียงกับการผลิต ลดปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก และเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ในเขตต้นน้ำและป่าสงวนเสื่อมโทรม รวมทั้งการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่

2. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมทั่วถึงพอเพียง เพื่อให้เป็นฐานการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคการพัฒนาทุกภาคส่วน โดยเฉพาะชุมชนในพื้นที่

ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับจังหวัดหนองคาย

การวิเคราะห์แนวโน้มผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในด้านต่างๆ ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย สามารถจำแนกหรือจัดกลุ่มปัญหาผลกระทบ แบ่งออกได้ดังนี้

1. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ
2. ผลกระทบด้านสังคมและกฎหมาย
3. ผลกระทบด้านการเมือง และความมั่นคง
4. ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม
5. ผลกระทบด้านขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมและการ
6. ผลกระทบด้านสาธารณสุข
7. ผลกระทบด้านสาธารณสุข
8. ผลกระทบด้านแรงงานและความยากจน
9. ผลกระทบจากความขัดแย้งในเรื่องการจัดการทรัพยากร สิทธิในที่ดิน สิทธิในการทำงาน
10. ผลกระทบด้านงบประมาณรายจ่ายภาครัฐ

แนวทางแก้ไขผลกระทบสำหรับแนวทางในการแก้ไขผลกระทบข้างต้นจังหวัดหนองคายจะต้องมีการเตรียมการในด้านการลงทุนการเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรมวิถีชีวิต ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจควรมีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาผู้ประกอบการเพื่อสร้างความมั่นคงและความมั่นใจให้กับผู้ประกอบการใหม่ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในที่จะเข้าสู่เวทีการแข่งขัน และควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จเพื่อบริการข้อมูลและประสานงานในด้านต่างๆ ให้ผู้ประกอบการในจังหวัดหนองคาย

2. ด้านสังคมและกฎหมายควรมีการจัดตั้งศูนย์ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ประสบปัญหาต่างๆ อันเกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ตลอดจนการให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาทางด้านกฎหมายเพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนแก้ปัญหาความขัดแย้ง

ภายในสังคมและชุมชนอันเกิดจากการอยู่ร่วมกันที่หลากหลายของผู้คนที่เข้ามาทำงานภายในจังหวัดหนองคาย

3. ด้านการเมืองและความมั่นคง ควรให้ความสำคัญกับการเฝ้าระวังปัญหาการรวมกลุ่มของแรงงานข้ามชาติที่อาจรวมตัวกันในการสร้างอำนาจต่อรองและนำไปสู่ปัญหาความมั่นคง รวมทั้งอาจนำไปสู่การมีส่วนร่วมนอกระบบในทางการเมือง

4. ด้านผลกระทบและสิ่งแวดล้อม ควรให้ความสำคัญกับการจัดการขยะในชุมชนที่เกิดขึ้นใหม่การบุกรุกทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบำบัดน้ำเสียภายในพื้นที่โดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและในชุมชนหนาแน่นซึ่งจะเกิดขึ้นใหม่ รวมทั้งการเฝ้าระวังการปล่อยมลพิษในรูปแบบต่างๆ ของ อุตสาหกรรม ที่อาจเกิดขึ้นในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ควรประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้กับชุมชนและประชาชนในจังหวัดหนองคายได้เข้าใจถึงการพัฒนาที่จะนำความเจริญมาสู่จังหวัด จัดทำแผนผังแบ่งพื้นที่ให้ชัดเจนเกี่ยวกับโครงการใหญ่ที่อาจกระทบกับสิ่งแวดล้อมและให้มีกองทุนเพื่อบำบัดเยียวยาแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบที่ไม่สามารถแก้ไขหรือช่วยเหลือตัวเองได้

5. ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมและการสื่อสารควรให้มีการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีวัฒนธรรมที่สำคัญในชุมชนท้องถิ่น รณรงค์การใช้ภาษา เพื่อการสื่อสารควบคู่กันไป ทั้งในระดับสากลและภาษาประจำถิ่น การใช้ศิลปะประจำถิ่นมากำหนดเป็นรูปแบบอาคารสถานที่ต่างๆ ที่ปลูกสร้างขึ้นใหม่ภายใน และโดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การวางรากฐานการศึกษาให้แก่เยาวชนได้เรียนรู้เข้าใจ และสืบทอดวัฒนธรรมอันดีที่มีอยู่โดยรอบพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

6. ด้านสาธารณสุขภูมิภาค นอกจากจะมีการพัฒนาระบบสาธารณสุขภูมิภาค โดยสมบูรณ์ภายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแล้วควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสาธารณสุขภูมิภาคแก่ชุมชนโดยรอบ เพื่อรองรับแรงงานที่จะเข้ามาพำนักอยู่โดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

7. ด้านการสาธารณสุข ควรปรับปรุงระบบการรักษาพยาบาลการแพร่ระบาดและการควบคุมโรครองรับประชากรที่จะมีเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลโดยรอบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

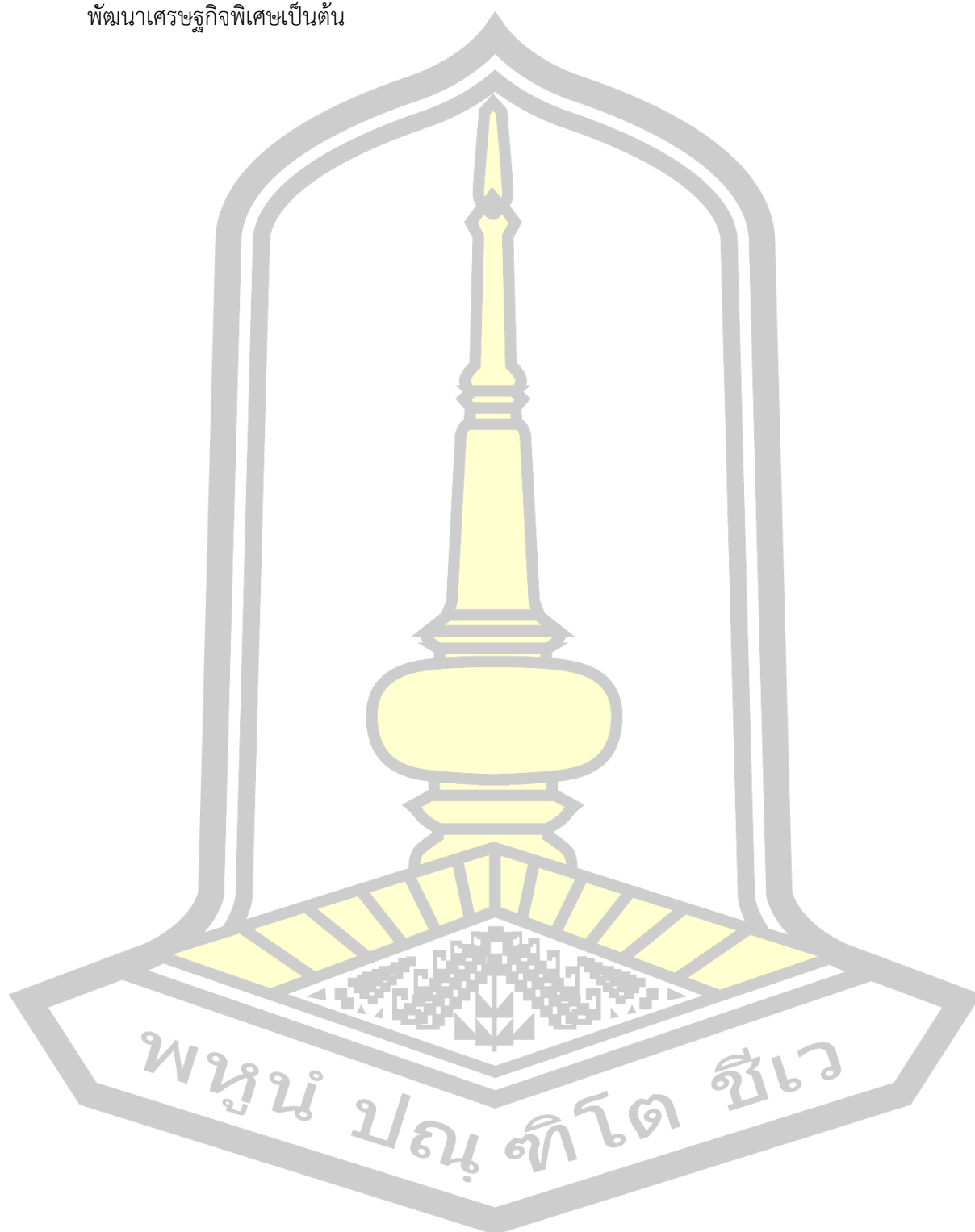
8. ด้านแรงงาน ควรเฝ้าระวังการขยายตัวของกลุ่มแรงงานผิดกฎหมายแย่งชิงงานภาวะคนล้นงานปัญหาความยากจนโดยจัดให้มีศูนย์ช่วยเหลือแรงงานที่ประสบปัญหาให้มีทางเลือกในการประกอบอาชีพที่หลากหลาย การจัดให้มีการพัฒนาทักษะให้กับชุมชนให้มีทักษะใหม่อาชีพใหม่รองรับบริบทของหนองคายที่เปลี่ยนแปลงไป

9. ด้านความขัดแย้งในเรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิทธิในที่ดินสิทธิในการทำงาน ควรจัดให้มีศูนย์ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบเพื่อไกล่เกลี่ยแก้ไขปัญหาข้อพิพาท

10. ด้านงบประมาณรายจ่ายภาครัฐ ควรให้ความสำคัญกับการบริหารสาธารณสุขโดยรอบพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อพัฒนาระบบคมนาคมสาธารณสุขภูมิภาคการรักษาพยาบาล การ

ป้องกันอาชญากรรม การรักษาความปลอดภัยโดยอาจจัดตั้งเป็นกองทุนในการพัฒนาพื้นที่รอบเขต
พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นต้น

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

ประชากร

เนื่องจากจังหวัดหนองคายมีชายแดนติดต่อกับประเทศลาวกว่า 195 กิโลเมตร และเป็นเมืองหน้าด่านในการทำสงครามในสมัยก่อน จึงทำให้มีการกวาดต้อนอพยพผู้คนจากทั้งฝั่งประเทศลาวและไทย (ในปัจจุบัน) ข้ามไปมา จึงทำให้มีกลุ่มคนหลายชาติพันธุ์ในจังหวัดหนองคาย แต่อย่างไรก็ตามในบันทึกทางประวัติศาสตร์ ได้บ่งบอกว่ามีกลุ่มคนที่อาศัยเป็นเมืองอยู่ในบริเวณนี้อยู่เดิม ได้แก่ เมืองพานพร้าว (อำเภอศรีเชียงใหม่) เมืองปากห้วยหลวง (อำเภอโพนพิสัย) ซึ่งเป็นหนึ่งในอาณาจักรล้านช้าง

การอพยพที่สำคัญ ได้แก่

1. เจ้าพระยาจักรี (ร.1) ในสมัยกรุงธนบุรี ได้ตีเมืองเวียงจันทน์ในสมัย พ.ศ. 2321 ได้กวาดต้อนผู้คนจากเวียงจันทน์ มาไว้ที่ พานพร้าว ปะโค เวียงคุก
2. สมัยเจ้าอนุวงศ์ พ.ศ. 2369 มีการกวาดต้อนผู้คนในเขตหัวเมือง ไปไว้ที่เวียงจันทน์
3. พ.ศ. 2371 ท้าวสุวอธรรมมา (บุญมา) รบชนะเจ้าอนุวงศ์ กวาดต้อนผู้คนกลับมาไว้ฝั่งไทย
4. สมัยสงครามอินโดจีน พ.ศ.2436 มีการอพยพมาอยู่ฝั่งไทยเกือบครึ่งเมืองโดยพระยาศรีสุรศักดิ์ เจ้าเมืองบริคัณชนิกม มาอยู่บ้านหนองแก้ว ปัจจุบันคือ อำเภอรัตนวาปี, พระกุประดิษฐ์บดี เจ้าเมืองจันทบุรี อพยพมาบ้านท่าบ่อเกลือ ปัจจุบันคือ อำเภอท่าบ่อ
5. ในปัจจุบันกลุ่มคนที่อพยพมาอยู่ในเขตจังหวัดหนองคาย ได้มีการปรับตัวและปรับเปลี่ยนเอกลักษณ์เฉพาะตัวให้กลมกลืนกับชาวพื้นเมืองที่ตั้งถิ่นฐานอยู่เดิมจนแทบไม่เห็นความแตกต่าง ทั้งการแต่งกาย ที่อยู่อาศัย ประเพณีต่างๆ จะสังเกตได้เฉพาะสำเนียงของภาษาพูด ที่ยังคงเหลือเค้าให้ทราบว่า เดิมเป็นชนเผ่าไหน ซึ่งพอจำแนก ได้ดังนี้
6. กลุ่มชาวไทอีสาน/ลาวอีสาน เนื่องจากเดิมเป็นอาณาจักรล้านช้างจึงนับเป็นกลุ่มลาวล้านช้างด้วยแต่ถึงอย่างไร หน้าตา ผิวพรรณ สำเนียงการพูด ก็แตกต่างจากชาวลาว จึงน่าจะเรียกว่าไทอีสาน ถือว่าเป็นกลุ่มชนที่มากที่สุดในจังหวัดหนองคาย
7. กลุ่มไทพวน มีถิ่นฐานเดิมจากเมืองพวน แขวงเชียงขวาง ประเทศลาว อาศัยอยู่ที่อำเภอศรีเชียงใหม่
8. กลุ่มไทลื้อ/ไทดำ/ไทเหนือ เป็นกลุ่มที่อพยพมาจากเมืองหลวงพระบางและอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ปัจจุบันอยู่ที่อำเภอสังคมและอำเภอโพธิ์ตาก
9. กลุ่มคนญวน อพยพมาในสมัยสงครามอินโดจีน พร้อมกับ เจ้าเมืองจันทบุรี มาอยู่ที่อำเภอ ท่าบ่อ

ตามประวัติศาสตร์เดิม มีกลุ่มคนที่เป็นชาติพันธุ์ต่างๆ อพยพมาที่จังหวัดหนองคายมากกว่านี้ แต่ปัจจุบัน ไม่สามารถหาหลักฐาน หรือ สิ่งบอกเหตุว่าเป็นชนกลุ่มนั้นๆ หรือไม่ เนื่องจากมีการกลมกลืนกันเป็นไทยอีสาน เกือบหมดแล้ว และมีบางส่วนที่เป็นกลุ่มคนที่อพยพมาจากจังหวัดอื่นๆ มาตั้งถิ่นฐานในอำเภอรันทวาปี และอำเภอโพนพิสัย ซึ่งเรียกว่า ไทคร้ว เพราะในหมู่บ้านหนึ่งๆ จะมาจากหลากหลายจังหวัดและไม่สามารถสืบสานชาติพันธุ์ได้และปัจจุบันก็กลมกลืนกับชาวบ้านที่อาศัยอยู่เดิมเกือบหมดแล้ว

ในปัจจุบันกลุ่มคนที่อพยพมาอยู่ในเขตจังหวัดหนองคาย ได้มีการปรับตัวและปรับเปลี่ยนเอกลักษณ์เฉพาะตัวให้กลมกลืนกับชาวพื้นเมืองที่ตั้งถิ่นฐานอยู่เดิมจนแทบไม่เห็นความแตกต่างทั้งการแต่งกายที่อยู่อาศัยประเพณีต่างๆ จะสังเกตได้เฉพาะสำเนียงของภาษาพูดที่ยังคงเหลือเค้าให้ทราบว่าเดิมเป็นชนเผ่าไหน ซึ่งพอจำแนก ได้ดังนี้ กลุ่มชาวไทยอีสาน/ลาวอีสาน เนื่องจากเดิมเป็นอาณาจักรล้านช้างจึงนับเป็น กลุ่มลาวล้านช้างด้วยแต่ถึงอย่างไร หน้าตา ผิวพรรณ สำเนียงการพูดก็แตกต่างจากชาวลาว จึงน่าจะ เรียกว่าไทยอีสาน ถือว่าเป็นกลุ่มชนที่มากที่สุดในจังหวัดหนองคาย กลุ่มไทพวน มีถิ่นฐานเดิมจากเมืองพวน แขวงเชียงขวาง ประเทศลาว อาศัยอยู่ที่อำเภอศรีเชียงใหม่ กลุ่มไทลื้อ/ไทดำ/ไทเหนือ เป็นกลุ่มที่อพยพ มาจากเมืองหลวงพระบางและอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ปัจจุบันอยู่ที่อำเภอสังขม และอำเภอโพธิ์ตาก กลุ่มคนญวน อพยพมาในสมัยสงครามอินโดจีน พร้อมกับเจ้าเมืองจันทบุรี มาอยู่ที่อำเภอท่าบ่อ ตามประวัติศาสตร์เดิมมีกลุ่มคนที่เป็นชาติพันธุ์ต่างๆ อพยพมาที่ จังหวัดหนองคาย มากกว่านี้ แต่ปัจจุบัน ไม่สามารถหาหลักฐาน หรือบอกสาเหตุว่าเป็นชนกลุ่มนั้นๆ หรือไม่เนื่องจากมีการกลมกลืน กันเป็นไทยอีสานเกือบหมดแล้ว และมีบางส่วนที่เป็นกลุ่มคนที่อพยพมาจากจังหวัดอื่นๆ มาตั้งถิ่นฐานใน อำเภอรันทวาปี และอำเภอโพนพิสัย ซึ่งเรียกว่า ไทคร้ว เพราะในหมู่บ้านหนึ่งๆ จะมาจากหลากหลาย จังหวัดและไม่สามารถสืบสานชาติพันธุ์ได้และปัจจุบันก็กลมกลืนกับชาวบ้านที่อาศัยอยู่เดิมเกือบหมดแล้ว

การปกครองแบ่งออกเป็น 9 อำเภอ ดังนี้ อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอท่าบ่อ อำเภอโพนพิสัย อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอสังขม อำเภอสระใคร อำเภอเฝ้าไร่ อำเภอรันทวาปี อำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคายมีพื้นที่ 3,026.534 ตร.กม. มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 512,886 คน (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2560) อำเภอที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอโพธิ์ตาก

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5

ประเพณี วัฒนธรรม

จังหวัดหนองคายประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย เป็นรูปแบบเฉพาะของคนหนองคาย ภายใต้ทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมอันสวยงาม ไม่มี การทะเลาะเบาะแว้งที่รุนแรงในหมู่ประชาชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมที่สืบทอดกันมา ยาวนาน และที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย มีดังนี้

1. บั้งไฟพญานาค เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติตามลำน้ำโขงมานานหลายปีแล้วตามคำร่ำลือของชาวบ้าน แต่บั้งไฟพญานาคเพิ่งจะได้รับส่งเสริมเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยว ของจังหวัดหนองคายไม่กี่ปีมานี้เอง บั้งไฟพญานาคเป็นลูกไฟที่พุ่งขึ้นมาจากใต้แม่น้ำโขง พุ่งลอยขึ้นสู่อากาศ ประมาณ 20-30 เมตร แล้วก็หายไป ลูกไฟไม่จำกัดบริเวณที่เกิดและเกิดไม่บ่อยซ้ำที่บริเวณนั้น ขนาดของลูกไฟก็มีหลายขนาด ขนาดโตเท่าผลส้ม ขนาดกลางเท่าไข่ไก่ ขนาดเล็กเท่าหัวแม่มือ เวลาที่เกิดขึ้นไม่แน่นอน แต่ต้องมีค้ำ แล้วบางปีเกิดตั้งแต่หัวค่ำ ประมาณ 6 โมงเย็น บางปีเริ่มเกิด 2-3 ทุ่ม และจะเกิดไปอีกประมาณ 3-4 ชั่วโมง จึงจะค่อยๆ หดลง จำนวนลูกไฟที่เกิดขึ้นบริเวณหนึ่งๆ มีจำนวนไม่แน่นอน สถานที่เกิดนั้นจะอยู่ใน ท้องที่อำเภอโพนพิสัย และอำเภอรัตนวาปี บั้งไฟพญานาค จะเกิดขึ้นในคืนวันเพ็ญเดือน 11 หรือแรม 11 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี โดยจังหวัดหนองคายได้จัดงานลอยเรือไฟบูชาพญานาค ณ บริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขงใกล้วัดธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เป็นประเพณีทุกปี

2. วันสงกรานต์ เป็นงานประจำปี จัดขึ้นที่วัดโพธิ์ชัย (พระอารามหลวงชั้น 3) มีการอัญเชิญหลวงพ่อบุญรอดพระใสแห่รอบเมือง เพื่อประชาชนได้สรงน้ำมีการทำบุญตักบาตรวันสงกรานต์ เถลิงฉลอง หลวงพ่อบุญรอดที่วัดโพธิ์ชัย มีงานรื่นเริง การละเล่นพื้นเมือง การกีฬาท้องถิ่นและมหรสพครบครัน 5 วัน 5 คืน เริ่มจัดขึ้นในวันที่ 13 เมษายนของทุกปี

3. งานนมัสการหลวงพ่อบุญรอดเจ้าองค์ต่อ ประดิษฐานอยู่ที่วัดศรีชมภูองค์ต่อ บ้านน้ำโมง เป็นพระพุทธรูปขนาดใหญ่หล่อด้วยทองฝีมือของช่างฝ่ายเหนือและช่างล้านช้าง เป็นพระพุทธรูปที่มีลักษณะงดงาม นั่ง ขัดสมาธิปางมารวิชัย เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่ประชาชนทั้งสองฝั่งแม่น้ำโขงเคารพนับถือมาก สร้างเมื่อพุทธศักราช 2105 ผู้สร้างคือ พระไชยเชษฐาภักดีศรีนครเวียง หล่อโดยใช้ทองคำทองเหลืองและเงินผสมกันรวมน้ำหนักได้ 1 ตัน (ต่อเป็นมาตราโบราณของอีสาน) ใช้เวลาในการสร้าง 7 ปี 7 เดือน ทางจังหวัดได้จัดงานนมัสการหลวงพ่อบุญรอดเจ้าองค์ต่อเป็นประจำทุกปี ในวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 4

4. งานอนุสาวรีย์ปราบฮ่อ จัดประมาณเดือนมีนาคมของทุกปี ณ บริเวณอนุสาวรีย์ปราบฮ่อภายในงานจะมีการแสดง และการละเล่น มีการออกร้านจำหน่ายสินค้าราคาถูก

5. งานบุญบั้งไฟ เป็นประเพณีเก่าแก่ที่ได้ปฏิบัติกันมานาน เกี่ยวกับการบูชาเทวดาขอฟ้าขอฝน ตามความเชื่อและโบราณกาล เป็นงานใหญ่โตมาก มีการจัดประกวดบั้งไฟประเภทตกแต่งสวยงาม ความคิดสร้างสรรค์ ประกวดขบวนแห่ และการจุดขึ้นสูงสุด จัดขึ้นในวันเพ็ญเดือน 7 ของทุกปี จังหวัดหนองคายได้จัดเป็นการแสดงแสงสีเสียงตำนานบั้งไฟพญานาค เกี่ยวกับเรื่องพระพุทธเจ้าเสวยชาติเป็นพญาคันคาก (คางคก) แล้วมีเรื่องราว ไม่ถูกใจกับพญาแถน (พระอินทร์) จึงสาปให้แผ่นดินแห้งแล้งจนพญาคันคาก แนะนำให้ชาวบ้านจุดบั้งไฟถวายจนฝนตกลงมาในที่สุด

6. งานแห่เทียนเข้าพรรษา เป็นงานประเพณีท้องถิ่นที่จัดขึ้นก่อนวันเข้าพรรษา ประชาชนตามคุ้มต่างๆ ได้จัดทำต้นเทียนขี้ผึ้งล้วน ทำลวดลายสวยงามประดับดอกไม้มีการประกวดลวดลายสวยงามของต้นเทียนขบวนแห่มีรางวัล จัดให้มีในวันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 8 ของทุกปี

7. งานแข่งเรือ เป็นงานประเพณีของท้องถิ่นที่จัดขึ้นก่อนวันออกพรรษา จัดให้มีการแข่งเรือยาวในลำน้ำโขง โดยประชาชนในคุ้มต่างๆ ได้จัดเรือแข่งจากอำเภอ และบางปีก็มีเรือจากสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) มาร่วมการแข่งขันด้วย เป็นการแสดงถึงความสามัคคีไมตรีที่มีต่อกัน มานานโดย จัดให้มีขึ้นในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี

8. งานแห่ปราสาทผึ้ง เป็นประเพณีของท้องถิ่นเก่าแก่ ซึ่งทางจังหวัดได้จัดให้มีขึ้นควบคู่กันกับงานแข่งเรือ มีการจัดทำปราสาทผึ้งประกวด และนำลงเรือยนต์ล่องไปตามลำน้ำโขง กลางคืนมีการไหลเรือไฟประดับดวงไฟมากมาย และดูทิวทัศน์แสงไฟกระทบพื้นน้ำยามค่ำคืนสวยงามมาก เพื่อนมัสการพระธาตุ กลางแม่น้ำโขง (วัดและองค์มหาเจดีย์ได้พังลงน้ำโขงไปนานแล้ว) อยู่หน้าวัดสิริมหากัจจาย อำเภอเมืองหนองคาย จัดขึ้นในวันเพ็ญเดือน 11 จัดพร้อมกันกับงานแข่งเรือประจำปี

9. งานวันออกพรรษา จัดเป็นงานต่อจากวันแห่ปราสาทผึ้งและแข่งเรือ เป็นวันทำบุญประจำ ของท้องถิ่น มีการตักบาตรเทโวภายในเขตอำเภอเมือง ประชาชนท้องถิ่นถือเป็นวันสำคัญยิ่งไม่ว่าจะไปประกอบอาชีพอยู่ต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ เมื่อถึงกำหนดวันทำบุญออกพรรษาแล้ว คนส่วนมากจะเดินทางกลับบ้านเพื่อทำบุญอุทิศกุศลแก่บรรพบุรุษตามประเพณีนิยมที่ได้ปฏิบัติต่อเนื่องมาแต่โบราณกาล

ผลกระทบจากกาเปลี่ยนแปลงทางสังคม

การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและมีผลกระทบต่อเนื่องกัน เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งย่อมส่งผลไปถึงสิ่งอื่นๆ ด้วย การเปลี่ยนแปลงบางเรื่องเป็นไปอย่างช้าๆ บางเรื่องเป็นไปอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ส่งผลต่อสังคมวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น ดังเช่นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจตามกรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) แม้จะไม่มีเนื้อหาที่กล่าวถึงประเด็นด้านสังคมโดยตรง ทว่าก็ก่อให้เกิดผลกระทบทางสังคมในแง่มุมต่างๆ อย่างไม่ต้องสงสัยการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในฐานะส่วนหนึ่งของโลกาภิวัตน์ ตอกย้ำให้เห็น

บทบาทของการขยายตัวทางการค้า การลงทุนและการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต ฯลฯ ขณะเดียวกันก็ย้ายเตือนให้เราตระหนักถึงผลกระทบทางสังคม อาทิ ปัญหาสิ่งแวดล้อม แรงงานเกิดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ฯลฯ ที่จะเกิดขึ้นตามมา ในเวลาที่ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศมีแนวโน้มลดลง ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจภายในประเทศ ทั้งกลุ่มประเทศที่ร่ำรวยและยากจนกลับเพิ่มสูงขึ้นอย่างน่าประหลาดใจ ปรากฏการณ์ข้างต้น มักถูกโจมตีว่าเป็นผลด้านลบประการหนึ่งของโลกาภิวัตน์ และหากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเป็นส่วนหนึ่งกระบวนการดังกล่าวจำเป็น อย่างยิ่งที่จะต้องกลับมาทบทวนว่าอาเซียนจะได้รับผลกระทบอย่างไร จากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า

ดังนั้นประชาชนในพื้นที่จะต้องมีการปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลง แบบก้าวกระโดด บางครั้งประชาชนในพื้นที่อาจไม่สามารถปรับตัวได้ทันตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น รัฐหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องมีมาตรการรองรับการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดดดังกล่าวที่ชัดเจนเพื่อป้องกันปัญหาหรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อไป ผลกระทบจากการศึกษาของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

จากนโยบายการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียนกระตุ้นเศรษฐกิจลดความเหลื่อมล้ำและรักษาความมั่นคงของประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับเศรษฐกิจการค้าและการลงทุน การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีทั้งด้านดีและด้านลบควบคู่กันสำหรับผลกระทบทางสังคมวัฒนธรรม และวิถีชีวิตนั้นเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ไม่ควรมองข้าม สรุปได้ดังนี้

1. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ คาดว่ามีการพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากรายได้ และเศรษฐกิจ ท้องถิ่นดีขึ้น
2. ผลกระทบทางด้านสังคม เชิงบวกอาจมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจการบริหารจัดการในพื้นที่ลดปัญหาการย้ายถิ่นของคนในพื้นที่ไปทำงานที่อื่นอย่างไรก็ดีอาจส่งผลกระทบเชิงลบซึ่งเกิดจากประชาชนในสถานที่ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพเศรษฐกิจและสังคมใหม่ ซึ่งอาจจะมีการแข่งขันสูงจากคนในพื้นที่อื่นที่เข้ามาขณะเดียวกันแรงงานที่เคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานในพื้นที่มีทั้งเป็นแรงงานต่างด้าวหรือคนในพื้นที่อื่นๆ อาจส่งผลกระทบต่อปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดในพื้นที่ได้
3. ผลกระทบทางด้านความมั่นคงและการปกครอง ในปัจจุบันการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบาย เขตเศรษฐกิจพิเศษซึ่งทำหน้าที่กำหนดนโยบาย กำกับ และติดตามการทำงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วยตัวแทนจากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งภายใต้ระเบียบนี้การบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในระดับนโยบายนี้ ไม่ได้มีผลกระทบต่ออำนาจหน้าที่ในการบริหารปกครองของหน่วยราชการที่มีอยู่เดิมแต่อย่างใด และหากในอนาคตการบริหารงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษในระดับพื้นที่แต่ละแห่งมีลักษณะเป็น คณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากภาครัฐใน

ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ตลอดจนภาคเอกชนและภาคประชาชน ก็จะสามารถบริหาร และดำเนินการได้โดยไม่กระทบต่ออำนาจหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ที่มีอยู่

4. ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมสิ่งทีประชาชนท้องถิ่นที่ตอบแบบสอบถามกังวลมากที่สุด คือ ปัญหาการจราจร รองลงมาคือปัญหาสิ่งแวดล้อม การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ปัญหาขยะ และของเสีย อุทสาหกรรมมลพิษทางน้ำ อากาศ และฝุ่นละออง

โครงสร้างของปัญหาทางสังคมวัฒนธรรม วิถีชีวิต อันเกิดจากการมีเขตเศรษฐกิจพิเศษ

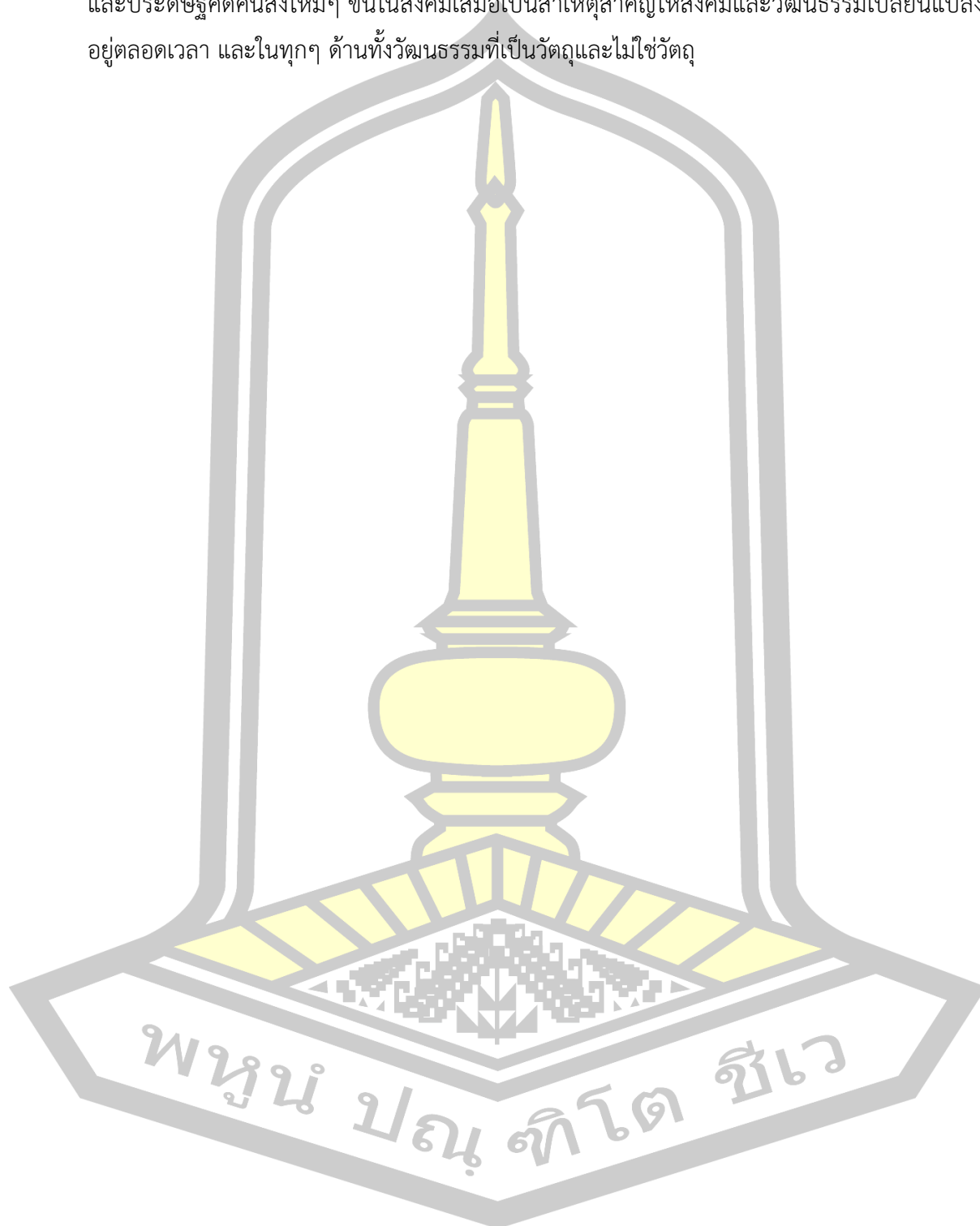
เนื่องจากสังคมและวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่จะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์อยู่ตลอดเวลาจนแทบจะแยกออกจากกันไม่ได้ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมมนุษย์จึงยากที่จะแยกออกให้เห็นได้ชัดเจนว่า อะไรคือการ เปลี่ยนแปลงทางสังคม และอะไรคือการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม แต่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมกับการ เปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมไม่ใช่เรื่องเดียวกันกล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นการเปลี่ยนแปลงในด้านบรรทัดฐานและสถานภาพบทบาท ซึ่งเกิดขึ้นในระบบสังคมหรือโครงสร้างของสังคม ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านชีวิตความเป็นอยู่หรือวิถีแห่งการ ดำรงชีวิต ซึ่งครอบคลุมวัฒนธรรมทั้งที่เป็นวัตถุและมีใช้ วัตถุของมนุษย์การเปลี่ยนแปลงทั้งสองอย่าง จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเพราะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมก็จะทำให้วัฒนธรรมของสังคมแห่งนั้นเปลี่ยนแปลงไปด้วย ในทำนองเดียวกัน เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมควบคู่ไปด้วย สำหรับโครงสร้างปัญหาจำแนกแยกย่อยได้ดังนี้

1. ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลง สิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ เช่น ที่ตั้ง ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ถ้าสิ่งเหล่านี้ เกิดการเปลี่ยนแปลงก็จะทำให้สังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงด้วย

2. ปัจจัยทางประชากร การเปลี่ยนแปลงทางคุณภาพขนาดของประชากรการเพิ่มการลดจำนวนประชากร การย้ายถิ่น การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนของเพศชายและหญิงอัตราส่วนของคนหนุ่มและคนสูงอายุ ซึ่งเพิ่มภาวะทางประชากรจะมีผลอย่างสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการจัดระเบียบทางสังคม การเปลี่ยนแปลงด้านขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ

3. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ คือ การผลิต การบริโภค การจำหน่าย และการแบ่งปันผลประโยชน์รวมทั้งระบบเศรษฐกิจและโครงสร้างทางเศรษฐกิจมีผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม กล่าวคือ สังคมและวัฒนธรรมจะเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

4. ความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เกิดการศึกษาค้นคว้าวิจัย และประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ๆ ขึ้นในสังคมเสมอเป็นสาเหตุสำคัญให้สังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลา และในทุกๆ ด้านทั้งวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุและไม่ใช่วัตถุ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6

การมีภูมิคุ้มกัน

การสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมในประเทศไทย เพื่อให้บรรลุการเสริมสร้างขีดความสามารถของประชาชนจากฐานรากของสังคมให้เข้มแข็งจึงกำหนดวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคมไว้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สุขภาพแข็งแรง คิดเป็น ทำเป็น มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีวิถีชีวิตอย่างมี เหตุผล มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบต่อส่วนรวม รวมทั้งสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมผสานให้เกิดความสมดุลในการยกระดับคุณภาพชีวิต
2. เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมรวมทั้งช่วยเหลือและพัฒนาคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสให้สามารถพึ่งตัวเองได้มากขึ้น
3. เพื่อเสริมสร้างความสงบสุขในสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
4. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและบทบาทของครอบครัวและชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันทางสังคมในการพัฒนาด้านต่างๆ รวมทั้งปลูกจิตสำนึกในความรักชาติและความเป็นไทย

การพัฒนาคุณภาพคน

1. ขยายการประกันสุขภาพให้ครอบคลุมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
2. ลดอัตราการเจ็บป่วยด้วยสาเหตุที่ป้องกันได้ เช่น โรคหัวใจ โรคมะเร็ง อุบัติเหตุ
3. ให้ประชาชนมีการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาเพิ่มขึ้น
4. ให้ประชาชนมีการศึกษาอย่างทั่วถึงและเสมอภาค
5. เพิ่มคุณภาพการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทุกระดับให้โดยมาตรฐาน
6. ยกระดับการศึกษาของกำลังแรงงานไทยให้ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
7. เพิ่มโอกาสให้ประชาชนได้มีงานทำภายในประเทศให้มากขึ้น

การสร้างความมั่นคงทางสังคมและความเข้มแข็งของครอบครัว

1. ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางสังคมของกลุ่มคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสให้ครอบคลุมทุกคน

2. ลดสัดส่วนคดีที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น คดียาเสพติด คดีอาชญากรรม เป็นต้น

3. เพิ่มแหล่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ดูแลโดยชุมชนให้ทั่วถึง

เพื่อให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาศักยภาพทุกด้านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและเกิดความสุขสูงสุดในสังคม แนวทางการพัฒนาในระยะ 5 ปี ของแผนต้องให้ความสำคัญกับการสร้างระบบสุขภาพที่ทำให้ ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม การพัฒนาคุณภาพครูอาจารย์ที่มีอยู่ ควบคู่กับการปรับกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ครูที่มีคุณภาพและคุณธรรม การปรับหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนปฏิบัติได้จริงและสามารถที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การผลิตกำลังคนและฝึกอบรมทักษะฝีมือแรงงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน เทคโนโลยีสมัยใหม่และพร้อมเข้าสู่เศรษฐกิจยุคใหม่ การคุ้มครองแรงงานทั้งในและนอกระบบ และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นและชุมชนจัดสวัสดิการสังคมให้ครอบคลุมกลุ่มคนยากจนและผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งการเข้มงวดการป้องกันแก้ไขและปราบปรามปัญหา ยาเสพติดให้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนการปลูกจิตสำนึกความรักชาติและความเป็นไทยอย่างกว้างขวางและจริงจัง โดยมีแนวทางการพัฒนาตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

การพัฒนาคนให้มีคุณภาพและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

โดยพัฒนาให้ประชาชนสามารถสร้างเสริมสุขภาพด้วยตนเองภายใต้ระบบสุขภาพที่มีความหลากหลายเป็นองค์รวมมีคุณภาพประสิทธิภาพและเป็นธรรม มีการปฏิรูปการศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิต การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะที่ทำให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างสมดุลทั้งด้านคุณธรรม วิชาการ คุณภาพและมาตรฐานฝีมือแรงงาน รวมทั้งตระหนักในความสำคัญที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพ

การปฏิรูประบบสุขภาพ

1. ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยให้ประชาชนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพให้เหมาะสม โดยเฉพาะมีการบริโภคที่ถูกต้องและมีการออกกำลังกายสม่ำเสมอ มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและสถานที่ทำงานให้ถูกสุขลักษณะรวมทั้งมีการใช้อุปกรณ์ป้องกันเพื่อลดความเสี่ยงต่ออันตรายจากการทำงาน ตลอดจนมีการให้ความรู้และควบคุมการใช้สารพิษ สารอันตรายอย่างถูกวิธีไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

2. ปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันสุขภาพให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและครอบคลุมกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ควบคู่กับการสร้างความตระหนักและแรงจูงใจทั้งระดับบุคคลและองค์กรที่นำไปสู่การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในระบบประกันสุขภาพ

3. ส่งเสริมการคุ้มครองผู้บริโภคโดยการสร้างและพัฒนาระบบการให้ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงได้สะดวก โดยเฉพาะในเรื่องผลิตภัณฑ์เสริมสุขภาพการใช้ยาเทคโนโลยี ราคาของสินค้าและบริการควบคู่ไปกับการพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน อาสาสมัคร องค์กร พัฒนาเอกชน ภาคธุรกิจเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสื่อมวลชน

4. พัฒนาคุณภาพบริการด้านสุขภาพ โดยส่งเสริมการพัฒนาและรับรองคุณภาพสถานพยาบาล ทั้งภาครัฐและเอกชนให้ครอบคลุมเพิ่มขึ้น รวมทั้งสนับสนุนให้สถานพยาบาลมีบริการส่งเสริมสุขภาพและ ป้องกันโรคในชุมชน และมีระบบการส่งต่อผู้ป่วยฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. พัฒนาแพทย์ทางเลือก แพทย์แผนไทยและสมุนไพรไทยให้ได้มาตรฐานทางการแพทย์ รวมทั้งให้มีการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้แก่บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข

การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1. ปฏิรูปกระบวนการพัฒนาครูที่มีอยู่ควบคู่ไปกับการปรับปรุงกระบวนการผลิตครูเพื่อให้ได้คนดี คนเก่ง มาเป็นครู โดยพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่ไปกับการพัฒนาวิชาการและทักษะในการถ่ายทอดความรู้ที่มีระบบการประกันคุณภาพที่ได้มาตรฐานทุกขั้นตอน พร้อมทั้งสนับสนุนให้ครูพัฒนาตัวเองให้รู้เท่าทันความก้าวหน้าทางวิทยาการอย่างต่อเนื่อง

2. จัดให้มีระบบและกลไกส่งเสริมให้ครูที่มีผลงานดีเด่นด้านการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเรียนรู้อย่างมีความสุข และครูภูมิปัญญาไทยให้ได้รับการยกย่องเชิดชูและมีกองทุนสนับสนุนให้สามารถขยายผลงานได้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง

3. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและกำหนดแนวทางปฏิบัติชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ได้ทดลองปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ สามารถแสวงหาและสร้างความรู้ด้วยตนเองที่นำไปสู่การรู้จักคิดวิเคราะห์ กลั่นกรองเลือกรับข้อมูลข่าวสาร และวัฒนธรรมใหม่ๆ อย่างรู้เท่าทัน ควบคู่ไปกับการปรับปรุงวิธีการสอบและการวัดผลให้สะท้อนถึงความรู้ ความเข้าใจ และสติปัญญาของนักเรียนนักศึกษา

4. ปรับปรุงการจัดหลักสูตรให้มีความหลากหลาย ยืดหยุ่นสามารถปรับให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่นโดยเพิ่มเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ เช่น ภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยี สารสนเทศเป็นต้น รวมทั้งเนื้อหาสาระทางด้านศิลปกรรม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์อย่างจริงจัง

5. สนับสนุนให้ครอบครัว ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชนและสถาบันทางศาสนามีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น เพื่อสร้างทางเลือกที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพ และความพร้อมของผู้เรียนในแต่ละพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายได้อย่างหลากหลายและเหมาะสม

6. ปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์และเสริมสร้างพื้นฐานความคิดตามหลักวิทยาศาสตร์ทั้งในและนอกระบบโรงเรียนควบคู่กับการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้อย่างเพียงพอ เพื่อให้ นักเรียนและประชาชนมีวิธีคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมทั้งการแก้ไขปัญหาสังคม

7. ใช้สื่อเพื่อการศึกษาทุกรูปแบบให้กระจายสู่ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่ม ผู้ด้อยโอกาส เช่น คนพิการคนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล เป็นต้น รวมทั้งการพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศที่เชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

8. ผลิตและพัฒนาบุคลากรและนักวิจัย โดยเฉพาะในสาขาที่มีศักยภาพสูงและมีความ จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ เช่น การเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร การแพทย์และสาธารณสุข พลังงาน เทคโนโลยีชีวภาพ และเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

9. เสริมสร้างความพร้อมของสถาบันการศึกษาและฝึกรวมทั้งในด้านโครงสร้างการบริหาร จัดการ ด้านระบบการเรียนการสอนและหลักสูตร และด้านบุคลากรให้ได้มาตรฐานและเป็นสากล มากขึ้น เพื่อสนับสนุนบทบาทของประเทศในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาและวิทยาการของภูมิภาค

การเตรียมความพร้อมและยกระดับทักษะฝีมือคนไทยให้มีคุณภาพได้มาตรฐานและสอดคล้องกับ โครงสร้างการผลิตและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

1. ผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลางโดยผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ทักษะชีวิตกับ ความรู้พื้นฐาน เช่น ภาษา คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ การจัดการ เป็นต้น รวมทั้งให้มีบริการการ ทดสอบมาตรฐาน ฝีมือแรงงานที่หลากหลายและทั่วถึง

2. สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและฝึกรวมกับสถาน ประกอบการทั้ง ในประเทศและที่ต่างชาติเข้ามาลงทุนในการแลกเปลี่ยนทรัพยากร การประสาน พัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการปรับหลักสูตร และการกำหนดเป้าหมายการผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

3. สนับสนุนและเปิดโอกาสให้มีการนำประสบการณ์ในการทำงานมาเทียบโอนเพื่อเข้ารับ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นและส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพที่เน้นสมรรถนะในการ ปฏิบัติงานควบคู่กับการส่งเสริมให้แรงงานในสถานประกอบการมีพื้นฐานการศึกษาไม่ต่ำกว่า มัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเฉพาะสายอาชีพเพื่อให้สอดคล้องกับสมาคมอาเซียน

4. ส่งเสริมให้ภาครัฐและเอกชนร่วมมือกันจัดการฝึกรวมเพิ่มเติมให้กับผู้ที่กำลังทำงานอยู่ ในสถานประกอบการในสาขาต่างๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพให้แรงงานมีผลิตภาพสูงขึ้นมีทักษะทันต่อการ เปลี่ยนแปลงของการค้าเสรีและนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

5. ส่งเสริมให้ภาครัฐ และเอกชนทำการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ มาพัฒนาการเรียนและการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจยุคใหม่และการพัฒนาเทคโนโลยีในอนาคต บนพื้นฐานการพึ่งตนเอง

การส่งเสริมให้คนมีงานทำ

โดยมุ่งสร้างอาชีพแก่แรงงานให้สามารถประกอบอาชีพส่วนตัวและเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็กกระจายโอกาสการมีงานทำในทุกๆ พื้นที่ทั่วประเทศส่งเสริมการจ้างงานนอกภาคเกษตร และส่งเสริมให้เกิดการจ้างงานในต่างประเทศเป็นการขยายตลาดแรงงานใหม่ๆ ให้แก่แรงงานไทยควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบ ข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงานและตัวชี้วัดด้านแรงงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สร้างผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัวและผู้ประกอบการขนาดเล็ก

1. ส่งเสริมให้ผู้ที่ตกงานและผู้ว่างงานโดยเฉพาะผู้ที่สำเร็จอาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษามีความรู้ในการประกอบอาชีพส่วนตัวหรือธุรกิจขนาดเล็ก โดยให้การฝึกอบรมเพิ่มความรู้ด้านเทคนิค การทำธุรกิจ การเงิน การตลาด การจัดการ แหล่งเงินทุนและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
2. เพิ่มทักษะความรู้ความสามารถแก่ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ตลอดจนแรงงานที่อยู่ในตลาดแรงงานที่มีฝีมือและกึ่งฝีมือให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง
3. สนับสนุนแหล่งเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ชุมชนรวมกันจัดตั้งกองทุนหรือสหกรณ์
4. สนับสนุนให้แรงงานไทยทำงานในภาคการผลิตที่ขาดแคลนแรงงาน โดยกำหนดมาตรการจูงใจให้มีการจ้างแรงงานไทยเพิ่มขึ้น ควบคู่กับการจัดระบบการทำงานของแรงงานต่างด้าวให้เป็นไปตามกฎหมาย ความมั่นคงของประเทศ และการมีงานทำของแรงงานไทยโดยคำนึงถึงข้อผูกพันระหว่างประเทศ

กระจายโอกาสการมีงานทำ

1. ขยายการจ้างงานนอกภาคเกษตร โดยส่งเสริมการฝึกอาชีพที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่และตามศักยภาพให้แก่เกษตรกรและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร โดยเฉพาะพื้นที่นอกเขตชลประทาน
2. สร้างโอกาสการจ้างงานเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส โดยกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในกิจกรรมทางธุรกิจที่ใช้แรงงานมีทักษะฝีมือน้อย และกระจายไปในพื้นที่ต่างๆ

ส่งเสริมการจ้างงานในต่างประเทศ

โดยการฝึกอบรมทักษะอาชีพใหม่ๆ ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศให้กับแรงงานไทย โดยเฉพาะอาชีพในภาคบริการ เช่น พนักงานดูแลเด็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ประกอบการอาหารไทย เป็นต้น เพื่อสร้างโอกาสให้คนไทยมีงานทำในต่างประเทศมากขึ้นสนับสนุนเงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำแก่แรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ และหาช่องทางเปิดตลาดแรงงานใหม่ๆ ในต่างประเทศรวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับข้อพึงปฏิบัติในการไปทำงานในแต่ละประเทศด้วย

พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงานและดัชนีชีวิต

1. พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงานและระบบจัดหางานให้มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยจัดทำทะเบียนผู้ว่างงานทั่วประเทศและเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงาน และระบบจัดหางานทั้งภาครัฐและเอกชนในระดับประเทศ ภาค จังหวัด อำเภอ และชุมชนพร้อมทั้งสร้างความเข้มแข็งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนสามารถรวบรวมข้อมูลด้านแรงงานได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้น

2. พัฒนาระบบตัวชี้วัดด้านแรงงานเพื่อสร้างระบบเตือนภัยล่วงหน้าและใช้ในการกำหนดนโยบาย โดยการวิเคราะห์และจัดทำตัวชี้วัดด้านตลาดแรงงาน รายได้ ประสิทธิภาพการผลิตของแรงงานในทุกระดับ

การปรับระบบภูมิคุ้มกันทางสังคมให้มีประสิทธิภาพ

โดยพัฒนาหลักประกันทางสังคมที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพในการสร้างความมั่นคงด้านรายได้และคุณภาพชีวิตแก่ประชาชน โดยเฉพาะการคุ้มครองและช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสให้พึ่งตนเองได้ในระยะยาว โดยให้ความสำคัญ

การปรับปรุงระบบบริหารจัดการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

โดยปรับเปลี่ยนแนวคิดและกระบวนการดำเนินการให้เป็นไปในเชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพควบคู่กับการเพิ่มบทบาทของทุกฝ่ายในสังคมให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาทุกชั้นตอน

1. ให้ครอบครัวองค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคธุรกิจ เอกชนและสื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชนด้วยกระบวนการประชาสังคมและชุมชนเข้มแข็งโดยเฉพาะการเฝ้าระวังปัญหาการผลิตการเสพและการค้ายาเสพติด ตลอดจนเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน โดยให้ความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสมในการป้องกันตนเองแก่เด็กและเยาวชนที่ไม่เคยใช้ยาเสพติด

2. ให้มีการคัดกรองกลุ่มผู้เสียหายเสพติดที่ไม่ใช่ผู้ค้าออกมาบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมทั้งช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้ที่ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อให้มีโอกาสได้รับการฝึกอาชีพ สร้างรายได้และดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

3. เร่งรัดการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการปราบปรามที่รวดเร็ว เด็ดขาดจริงจัง และเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนประสานความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อสกัดกั้นขบวนการผลิตและค้ายาเสพติดโดยเฉพาะพื้นที่รอยต่อบริเวณชายแดน

การปรับระบบบริหารจัดการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

1. ปรับปรุงและพัฒนาการจัดองค์กรและระบบการบริหารงานกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและเป็นเอกภาพ รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพและคุณธรรม โดยเน้นการเร่งรัดบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบที่สร้างหลักประกันความเป็นธรรมในสังคมเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยเฉพาะการคุ้มครองสิทธิเด็ก เยาวชน สตรี และการคุ้มครองผู้บริโภคที่ถูกละเมิดสิทธิจากสื่อและ อาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีผลบังคับใช้ทางปฏิบัติอย่างจริงจัง

2. สร้างความรู้ความเข้าใจและเปิดโอกาสให้หน่วยงานภาครัฐ เอกชน ประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรพัฒนาเอกชนมีส่วนร่วมในกระบวนการออกกฎหมายมีบทบาทในการพัฒนา และตรวจสอบการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมบางขั้นตอน รวมทั้งสนับสนุนการระงับข้อพิพาทในภาคประชาชน

3. พัฒนาระบบการป้องกันและการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุและปัญหาอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพในการสนองตอบปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่ภายใต้กลไกการมีส่วนร่วมและประสานการดำเนินงานของทุกฝ่าย โดยมีฐานข้อมูลที่ทันสมัยและมีเครือข่ายเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ

การส่งเสริมบทบาทครอบครัว องค์กรทางศาสนาโรงเรียน ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชนภาคธุรกิจ เอกชน อาสาสมัครและสื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา

เพื่อให้เป็นกลไกเกื้อหนุนให้คนไทยเป็นคนดี มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต มีความสามัคคี ความรักชาติ มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและลดปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบ รวมทั้งมีส่วนร่วมสนับสนุนการสร้างหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิตของประชาชนตลอดทุกช่วงอายุ

1. สร้างและปลูกจิตสำนึกในความรักชาติและความเป็นไทยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยเน้นการรณรงค์ให้ทุกฝ่ายในสังคม รวมทั้งส่งเสริมบทบาทอาสาสมัครในการกระตุ้นให้คนไทยมีระเบียบวินัย รู้จักหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความสามัคคี และความรักชาติ มีจิตสำนึกรับผิดชอบ

ต่อส่วนรวม ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมที่สำคัญ

2. ใช้กลไกที่มีอยู่ในการสนับสนุนบทบาทชุมชน ธุรกิจเอกชนสถาบันต่างๆ ในสังคมและสื่อมวลชนในการทำนุบำรุง และพัฒนาแหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งเชิดชูเอกลักษณ์และค่านิยมความเป็นไทยอย่างต่อเนื่องและจริงจัง โดยเฉพาะการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง การรณรงค์แต่งกายประจำชาติและการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติและท้องถิ่น

3. ส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็งในการดูแลและพัฒนาคุณภาพของสมาชิกในทุกมิติ โดยเน้นการเสริมสร้างความรู้และทักษะในการสร้างรายได้ ควบคู่ไปกับการมีพฤติกรรมกรออมและการบริโภคที่เหมาะสม การจัดบริการทางสังคมแบบเบ็ดเสร็จแก่ครอบครัวตามความเหมาะสมของชุมชน เช่น การส่งเสริมอนามัยการเจริญพันธุ์ การให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย และช่วยเหลือแก่เด็กและสตรีที่ถูกกระทำรุนแรงจากสังคม

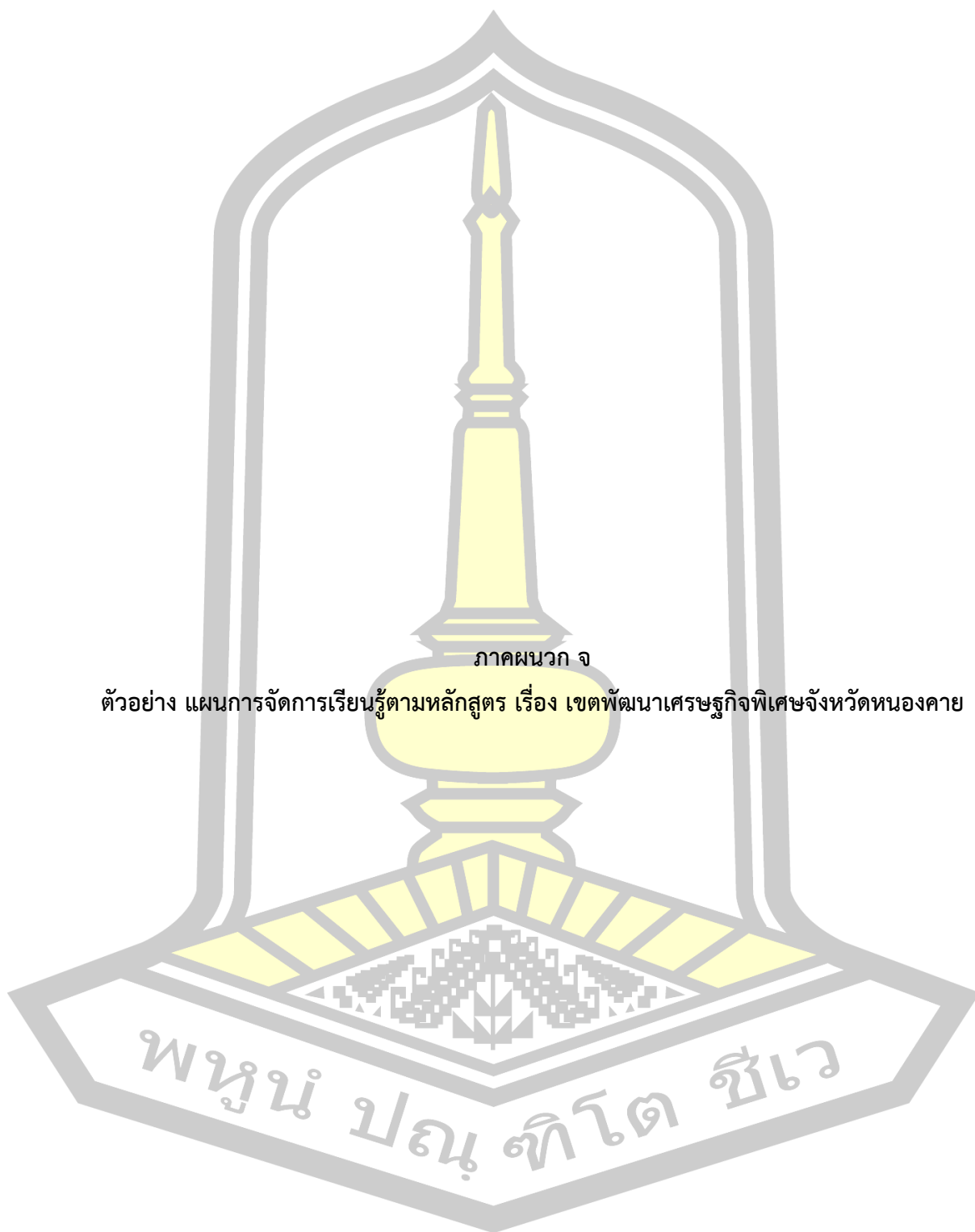
4. ให้องค์กรวิชาชีพมีบทบาทในการกำกับดูแลและตรวจสอบสื่อมวลชนทุกประเภทอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และให้มีการกระจายเงินจากกองทุนเพื่อพัฒนากิจการวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์และ โทรคมนาคมเพื่อสาธารณะมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรด้านสื่อและการผลิตสื่อที่มีคุณภาพ รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อชุมชนที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

5. พัฒนาบุคลากรทางศาสนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องให้มีความรู้และทักษะในการถ่ายทอด หลักธรรมสู่การปฏิบัติได้อย่างมีคุณภาพ และสนับสนุนให้บุคลากรทางศาสนาที่มีคุณภาพได้มีโอกาสเผยแผ่ศาสนาธรรมผ่านสื่อต่างๆ รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพให้องค์กรทางศาสนาทำหน้าที่ตรวจสอบกำกับดูแลพฤติกรรมของบุคลากรทางศาสนาอย่างเคร่งครัด

6. ส่งเสริมการวิจัย การรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยในทุกพื้นที่อย่างเป็นระบบและเลือกสรรวัฒนธรรมสากลและวัฒนธรรมไทยที่ดีงามมาผสมผสานเพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาประเทศ

พหุ ม ปณ ทั โต ชี เว

ภาคผนวก จ

ตัวอย่าง แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

พหุ ประจักษ์ วิทยา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

รหัสวิชา ส 23203 รายวิชา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย
 เวลา 3 ชั่วโมง

ผลการเรียนรู้

1. ประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย
2. ขอบเขตของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

สาระสำคัญ

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายเป็นนโยบายของรัฐบาล คสช. (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี) การใช้ประโยชน์จากศักยภาพพื้นที่ชายแดนของไทย มีการติดต่อค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้าน และการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สร้างโอกาสการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ บริเวณชายแดนให้เป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค สร้างความอยู่ที่ดีให้แก่ประชาชน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

สาระการเรียนรู้

นักเรียนรู้อะไร

1. ความรู้ (K) ประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

นักเรียนทำอะไรได้

2. ทักษะ/กระบวนการ (P) สาเหตุที่ทำให้เกิดการพัฒนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

นักเรียนมีคุณลักษณะฯ อะไร

3. คุณลักษณะฯ (A) ตระหนักถึงความสำคัญของการเปลี่ยนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A character)

1. มีวินัย
2. ใฝ่รู้เรียน

สมรรถนะสำคัญของนักเรียน (C competency)

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด

คำถามสำคัญ

1. นักเรียนคิดอย่างไรกับการประกาศเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
2. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคายด้านใดบ้าง

ภาระชิ้นงาน

1. ค้นคว้าเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทย สรุปรูปเป็นผังมโนทัศน์
2. สรุปรประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

กิจกรรมที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวัฒนธรรม (เวลา 3 ชั่วโมง)

ชั่วโมงที่ 1

1. แจงผลการเรียนรู้ โดยใช้ Power Point
2. ทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ
3. ครุณาข่าวอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับการอาชีพในจังหวัดหนองคายมาให้แก่นักเรียนวิเคราะห์

และถามว่า

- นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคายด้านใดบ้าง
- นักเรียนคิดอย่างไรกับการประกาศเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กระจายรายได้ สร้างอาชีพ

อาชีพ

4. ร่วมกันสรุป ปัจจุบันจังหวัดหนองคายได้ถูกประกาศให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อสร้างโอกาสการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ บริเวณชายแดนให้เป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค สร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่ประชาชน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

5. ให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง ประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

6. ทำใบกิจกรรมที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของจังหวัดหนองคาย

7. ครูเฉลยใบกิจกรรมที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของจังหวัดหนองคายโดยใช้

Power Point

8. ร่วมกันสรุปประวัติความเป็นมาของจังหวัดหนองคายเป็น เป็นผังมโนทัศน์

ชั่วโมงที่ 2

9. ร่วมกันทบทวนประวัติความเป็นมาของจังหวัดหนองคาย

10. ให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง ประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

11. ให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง ประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย (นอกเวลาเรียน)

12. ทำใบกิจกรรมที่ 2 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

13. ครูเฉลยใบกิจกรรมที่ 2 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายโดยใช้ Power Point

14. ร่วมกันสรุปประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

ชั่วโมงที่ 3

15. ทบทวนสรุปประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

16. ให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง ประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

17. ทำใบกิจกรรมที่ 3 เรื่อง ขอบเขตของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

18. ครูเฉลยใบกิจกรรมที่ 3 เรื่อง ขอบเขตของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายโดยใช้ Power Point

19. ร่วมกันสรุปขอบเขตของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายเป็นผังมโนทัศน์

20. ทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ

พูน ปณ ทิโต ชีเว

สื่อและแหล่งเรียนรู้

ที่	รายการ	จำนวน
1	ข่าวอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับการอาชีพในจังหวัดหนองคาย	1 ข่าว
2	เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง ประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย	1 ชุด
3	ใบกิจกรรมที่ 1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดหนองคาย	1 ชุด
4	ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย	1 ชุด
5	ใบกิจกรรมที่ 3 เรื่อง ขอบเขตของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย	1 ชุด
6	เฉลยใบกิจกรรมที่ 1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดหนองคาย	1 ชุด
7	เฉลยใบกิจกรรมที่ 2 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย	1 ชุด
8	เฉลยใบกิจกรรมที่ 3 เรื่อง ขอบเขตของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย	1 ชุด

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

เป้าหมาย	หลักฐาน(ชิ้นงาน/ ภาระงาน)	วิธีวัด	เครื่องมือ วัดผล	เกณฑ์การ วัดผล
สาระสำคัญ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัด หนองคายเป็นนโยบายของรัฐบาล คสช. (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี) การใช้ประโยชน์ จากศักยภาพพื้นที่ชายแดนของไทย มีการติดต่อค้าขายกับประเทศเพื่อน บ้าน และการเป็นประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน สร้างโอกาสการพัฒนาพื้นที่ เศรษฐกิจใหม่ บริเวณชายแดนให้เป็น ประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศ เพื่อนบ้าน เพื่อกระจายความเจริญสู่ ภูมิภาค สร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่ ประชาชน และเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ	1. ค้นคว้าเขต พัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษในประเทศ ไทยสรุปเป็นผัง มโนทัศน์ 2. สรุปประวัติ ความเป็นมาของ เขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย	ทดสอบ	แบบทดสอบ ก่อนเรียน แบบทดสอบ หลังเรียน	ร้อยละ 80
ผลการเรียนรู้ 1. ประวัติความเป็นมาของเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัด หนองคาย 2. ขอบเขตของเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษจังหวัดหนองคาย		ทดสอบ	แบบทดสอบ ก่อนเรียน แบบทดสอบ หลังเรียน	ร้อยละ 80
คุณลักษณะฯ 3. คุณลักษณะฯ (A) ตระหนักถึง ความสำคัญของการเปลี่ยนเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย		สังเกต	แบบสังเกต	4 ดีมาก 3 ดี 2 พอใช้ 1 ปรับปรุง

เป้าหมาย	หลักฐาน(ชิ้นงาน/ ภาระงาน)	วิธีวัด	เครื่องมือ วัดผล	เกณฑ์การ วัดผล
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 1. มีวินัย 2. ใฝ่รู้เรียน		ประเมิน	แบบสังเกต	4 ดีมาก 3 ดี 2 พอใช้ 1 ปรับปรุง

การประเมินผล

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง				
2. มีความคิดสร้างสรรค์				
3. มีมนุษยสัมพันธ์กับกลุ่มที่ร่วมงาน				
4. กระตือรือร้นในการแสดงความคิดเห็น				
5. ให้ความร่วมมือกับการสอน				
6. ผลการปฏิบัติงาน				
7. มีส่วนร่วมในการประเมินตนเองและเพื่อน				

คะแนนที่ได้

คะแนนเต็ม

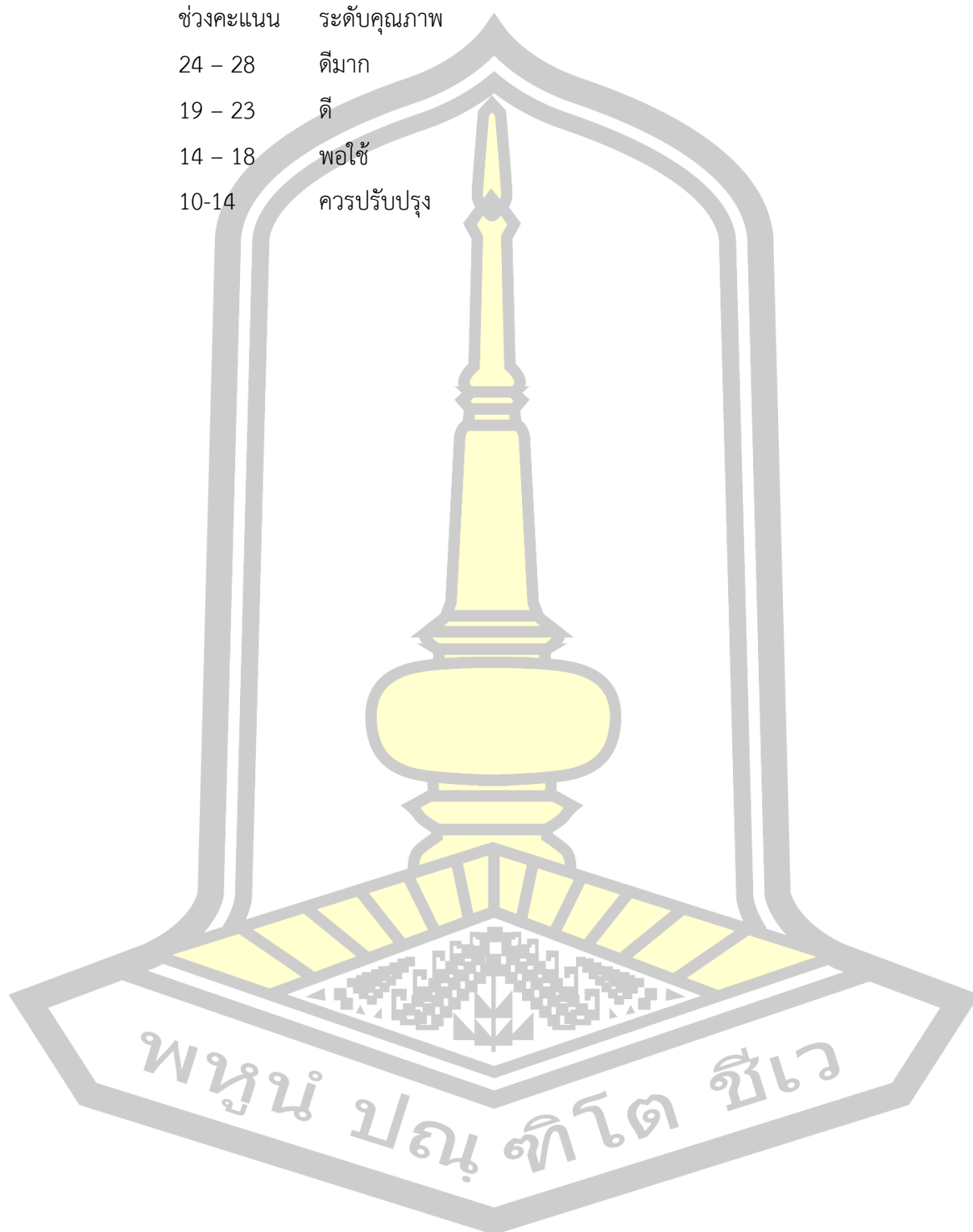
28

เกณฑ์การให้คะแนน

- 4 ดีมาก เมื่อแสดงพฤติกรรมโดดเด่น ชัดเจนเป็นกิจนิสัย
- 3 ดี เมื่อละเลยการแสดงพฤติกรรมเป็นบางครั้ง และมีข้อบกพร่องเล็กน้อย
- 2 พอใช้ มีความพยายามที่จะแสดงพฤติกรรม โดยต้องคอยกระตุ้นเป็นบางครั้ง
- 1 ควรปรับปรุง เมื่อแสดงพฤติกรรมน้อยครั้งมากหรือไม่แสดงเลย

เกณฑ์การจัดอันดับคะแนน

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
24 – 28	ดีมาก
19 – 23	ดี
14 – 18	พอใช้
10-14	ควรปรับปรุง

แบบประเมินสมรรถนะผู้เรียน

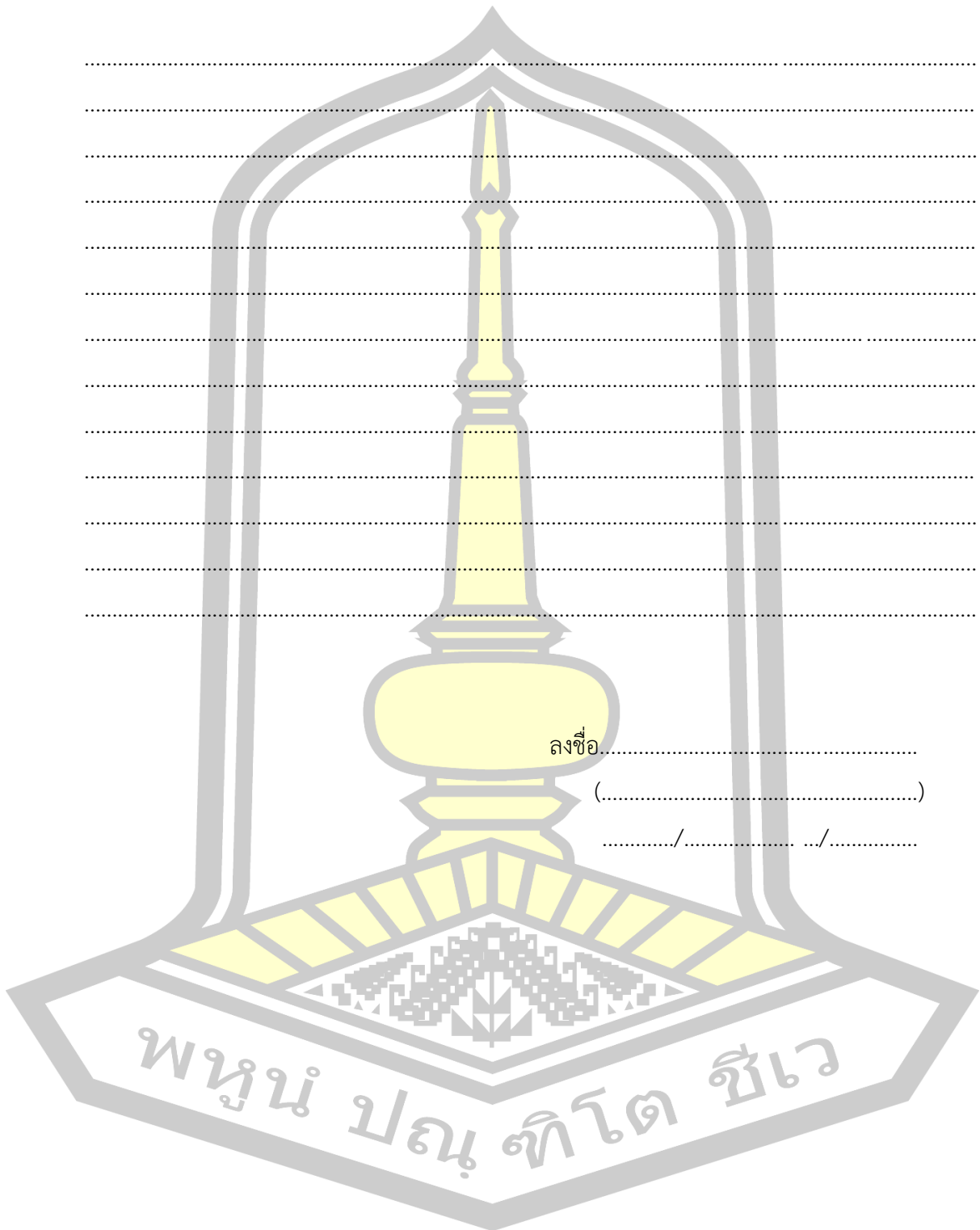
คำชี้แจง: ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลง
ในช่องที่ตรงกับระดับคุณภาพ

สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	ตัวชี้วัด/พฤติกรรมบ่งชี้	ระดับคุณภาพ			
		3	2	1	0
1.ความสามารถ ในการสื่อสาร	1.1 ใช้ภาษาถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึก และทักษะของตนเองด้วยการพูดและการเขียน				
	1) พูดถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจจากสารที่อ่าน ฟัง หรือดู ด้วยภาษาของตนเองได้				
	2) พูดถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และทักษะของ ตนเองจากสารที่อ่าน ฟัง หรือดูด้วยภาษาของตนเองได้				
	3) เขียนถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจจากสารที่อ่าน ฟัง หรือดูด้วยภาษาของตนเองได้				
	4) เขียนถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และทักษะของ ตนเอง จากสารที่อ่าน ฟัง หรือดูด้วยภาษาของตนเองได้				
	1.2 พูดเจรจาต่อรอง				
	1) พูดเจรจาโน้มน้าวได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ เพื่อประโยชน์ต่อตนเองและสังคม				
	2) พูดเจรจาต่อรองได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ เพื่อประโยชน์ต่อตนเองและสังคม				
	1.3 เลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสาร				
	1) รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์				
	2) ตัดสินใจเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารได้อย่างมี เหตุผล				
	1.4 เลือกใช้วิธีการสื่อสาร				
	1) เลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึง ผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม				

สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	ตัวชี้วัด/พฤติกรรมบ่งชี้	ระดับคุณภาพ			
		3	2	1	0
2. ความสามารถในการคิด	2.1 คิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)				
	1) จำแนก จัดหมวดหมู่ จัดลำดับความสำคัญ และเปรียบเทียบข้อมูลในบริบทของการดำเนินชีวิตประจำวัน				
	2) หาความสัมพันธ์ของส่วนประกอบต่างๆ ของข้อมูล ที่พบเห็นในบริบทของการดำเนินชีวิตประจำวัน				
	3) สามารถระบุหลักการสำคัญ แนวคิด หรือความรู้ที่ปรากฏในข้อมูล ที่พบเห็นในบริบทของการดำเนินชีวิตประจำวัน				
	2.2 คิดขั้นสูง (การคิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ)				
	1) คิดสังเคราะห์เพื่อนำไปสู่การวางแผน ออกแบบ คาดการณ์กำหนดเป็นเป้าหมายในอนาคต เพื่อประกอบการตัดสินใจต่อตนเองและสังคม				
2) คิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการ คิดในทางบวก และสามารถประยุกต์สร้างสรรค์สิ่งใหม่ เพื่อประโยชน์ต่อตนเองและสังคม					
3) คิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อตัดสินใจเลือกทางเลือกที่หลากหลายโดยใช้เกณฑ์ที่เหมาะสม					

พหุ ประถมศึกษา

ความเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้อำนวยการสถานศึกษา

ลงชื่อ.....
(.....)
...../...../.....

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1. สรุปผลการเรียนรู้

1.1 ความรู้ (K: Knowledge).....

.....

1.2 ทักษะ/กระบวนการ (P: Process).....

.....

1.3 คุณธรรม จริยธรรม (A:Attitude).....

.....

1.4 สมรรถนะผู้เรียน (C: Competence).....

.....

2. ปัญหา อุปสรรค และข้อค้นพบ

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไข และผลการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติและความเป็นมาของเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนชุมพลโพธิพิสัย อำเภอโพธิพิสัย จังหวัดหนองคาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบชุดนี้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง ประวัติและความเป็นมาของเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ข้อสอบมีทั้งหมด 15 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ก ข ค และ ง
- 2.ให้อ่านคำถามให้เข้าใจก่อนเลือกตอบ
3. คำตอบในแต่ละข้อมี 4 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
4. ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 10 นาที
5. ห้ามทำเครื่องหมายหรือขีดเขียนลงในแบบทดสอบ
6. ห้ามนำแบบทดสอบออกนอกห้องสอบ

ตัวอย่างการตอบข้อสอบ

ข้อ 0. เกิดสงครามปราบฮ่อครั้งที่สองในบริเวณทุ่งไหหิน (ทุ่งเชียงคา) เมื่อไร

ก. พ.ศ. 2428   ข. พ.ศ. 2430

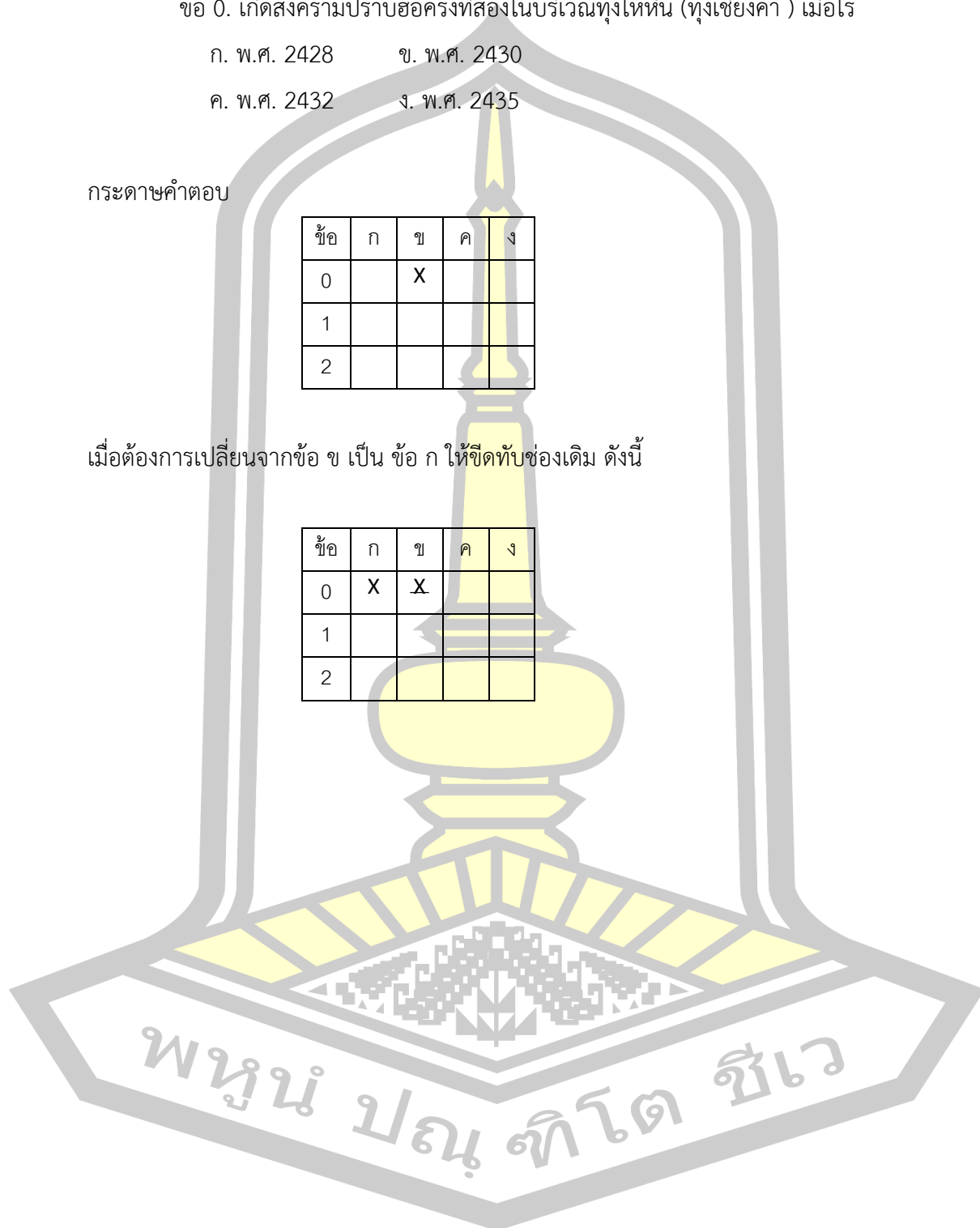
ค. พ.ศ. 2432   ง. พ.ศ. 2435

กระดาษคำตอบ

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0		X		
1				
2				

เมื่อต้องการเปลี่ยนจากข้อ ข เป็น ข้อ ก ให้ขีดทับช่องเดิม ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0	X	X		
1				
2				

1. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 2 มีจังหวัดใดบ้าง
  - ก. ตาก สงขลา มุกดาหาร สระแก้ว ตราด
  - ข. เชียงราย กาญจนบุรี หนองคาย นครพนม นครราชสีมา
  - ค. สตูล นครราชสีมา ยะลา ปัตตานี มุกดาหาร
  - ง. เชียงใหม่ บึงกาฬ ภูเก็ต นครพนม หนองคาย
2. รัฐบาลชุดปัจจุบันมีมติกำหนดการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจภาคใต้โดยวิธีกำหนดเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจแบบใด
  - ก. เขตการค้าเสรี
  - ข. เขตเศรษฐกิจพิเศษ
  - ค. เขตเศรษฐกิจจำเพาะ
  - ง. เขตเศรษฐกิจพิเศษฉุกเฉิน
3. จังหวัดเขตเศรษฐกิจพิเศษกำหนดพื้นที่ที่จำเป็นต้องเร่งพัฒนาออกเป็นกี่ระยะ
  - ก. 1 ระยะ
  - ข. 2 ระยะ
  - ค. 3 ระยะ
  - ง. 4 ระยะ
4. คณะรักษาความสงบแห่งชาติกำหนดนโยบายให้มีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และได้มีคำสั่งที่ 72/2557 ประกาศเมื่อไร
  - ก. 15 มิถุนายน 2557
  - ข. 17 มิถุนายน 2557
  - ค. 19 มิถุนายน 2557
  - ง. 20 มิถุนายน 2557
5. ข้อใดไม่ใช่องค์ประกอบหลักของการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
  - ก. การกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสม
  - ข. การพัฒนาการท่องเที่ยว
  - ค. การให้สิทธิประโยชน์ในการลงทุน
  - ง. การจัดตั้งศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ

6. หลักเกณฑ์ในการกำหนดการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ข้อใดไม่ถูกต้อง
- ตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์
  - มีผลกระทบด้านความมั่นคง
  - พื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างเร่งด่วน
  - ประเทศเพื่อนบ้านมีแผนการพัฒนา
7. เจ้าเมืองคนแรกของจังหวัดหนองคายนามว่าอะไร
- พระปฐมเทวภิบาล
  - พระยาพิสัยสรเดช
  - กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม
  - เจ้าพระยาราชสุภาวดี
8. ข้อใดไม่ใช่การกำหนดนโยบายให้มีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของแผนที่นำทาง (Roadmap)
- การพัฒนาประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
  - กระตุ้นเศรษฐกิจลดความเหลื่อมล้ำ
  - การพัฒนาความเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจในอาเซียน
  - รักษาความมั่นคงของประเทศ
9. จังหวัดหนองคายมีชุมชนริมฝั่งน้ำโขงที่สำคัญ ข้อใดถูกต้อง
- เมืองพรานพร้าว เมืองเวียงคุก เมืองปะโค เมืองไผ่
  - เมืองเวียงคุก เมืองปะโค เมืองพรานพร้าว เมืองห้วยหลวง
  - เมืองพรานพร้าว เมืองเวียงคุก เมืองปะโค เมืองห้วยหลวง
  - เมืองพรานพร้าว เมืองเวียงคุก เมืองห้วยหลวง เมืองไผ่
10. ศิลปินที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดหนองคาย ปรากฏหลายแห่งข้อใดไม่ใช่
- จารึกที่วัดจอมมณีลงศักราช พ.ศ. 2098
  - จารึกวัดศรีเมือง พ.ศ. 2109
  - จารึกวัดถ้ำสุวรรณคูหา พ.ศ. 2106
  - ถูกทุกข้อ

11. เกิดสงครามปราบฮ่อครั้งที่สองในบริเวณทุ่งไหหิน (ทุ่งเชียงคา) เมื่อไร

- ก. พ.ศ. 2428
- ข. พ.ศ. 2430
- ค. พ.ศ. 2432
- ง. พ.ศ. 2435

12. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงทราบข่าวศึกฮ่อ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใครเป็นแม่ทัพปราบฮ่อ

- ก. พระปฐมเทวาภิบาล
- ข. พระยาพิชัยสรเดช
- ค. กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม
- ง. เจ้าพระยาราชสุภาวดี

13. อนุสาวรีย์ปราบฮ่อสร้างเมื่อ พ.ศ.ใด

- ก. พ.ศ.2419
- ข. พ.ศ.2429
- ค. พ.ศ.2439
- ง. พ.ศ.2449

14. คำว่า หนองคาย มาจากคำว่าอะไร

- ก. หนองคันคาย
- ข. หนองค้าย
- ค. หนองไผ่
- ง. บ้านไผ่

15. ข้อใดคือสัญลักษณ์ประจำจังหวัดหนองคาย

- ก. พญานาค
- ข. ต้นไผ่
- ค. ต้นชิงชัน
- ง. หนองน้ำ

ใบกิจกรรมที่ 1

เรื่อง ประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้สมบูรณ์

1. นโยบายหลักในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ คืออะไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. จังหวัดหนองคายถูกประกาศให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในระยะใด มีกี่จังหวัด อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. อธิบายองค์ประกอบหลักของการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

พจนานุกรมศัพท์โต ชีว

ใบกิจกรรมที่ 2

เรื่อง ประวัติความเป็นมาของจังหวัดหนองคาย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้สมบูรณ์

1. ในสมัยพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระราชมารดาในพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช มีเหตุการณ์สำคัญอะไร และพบศลจารึกที่ใดบ้าง

.....

.....

.....

2. สมัยกบฏเจ้าอนุวงศ์ เกิดเหตุการณ์สำคัญอย่างไร

.....

.....

.....

3. จังหวัดหนองคายถูกยกฐานะให้เป็นจังหวัดเมื่อใด

.....

.....

.....

4. ตราประจำจังหวัด มีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

พูน ปณ กิโต ชเว

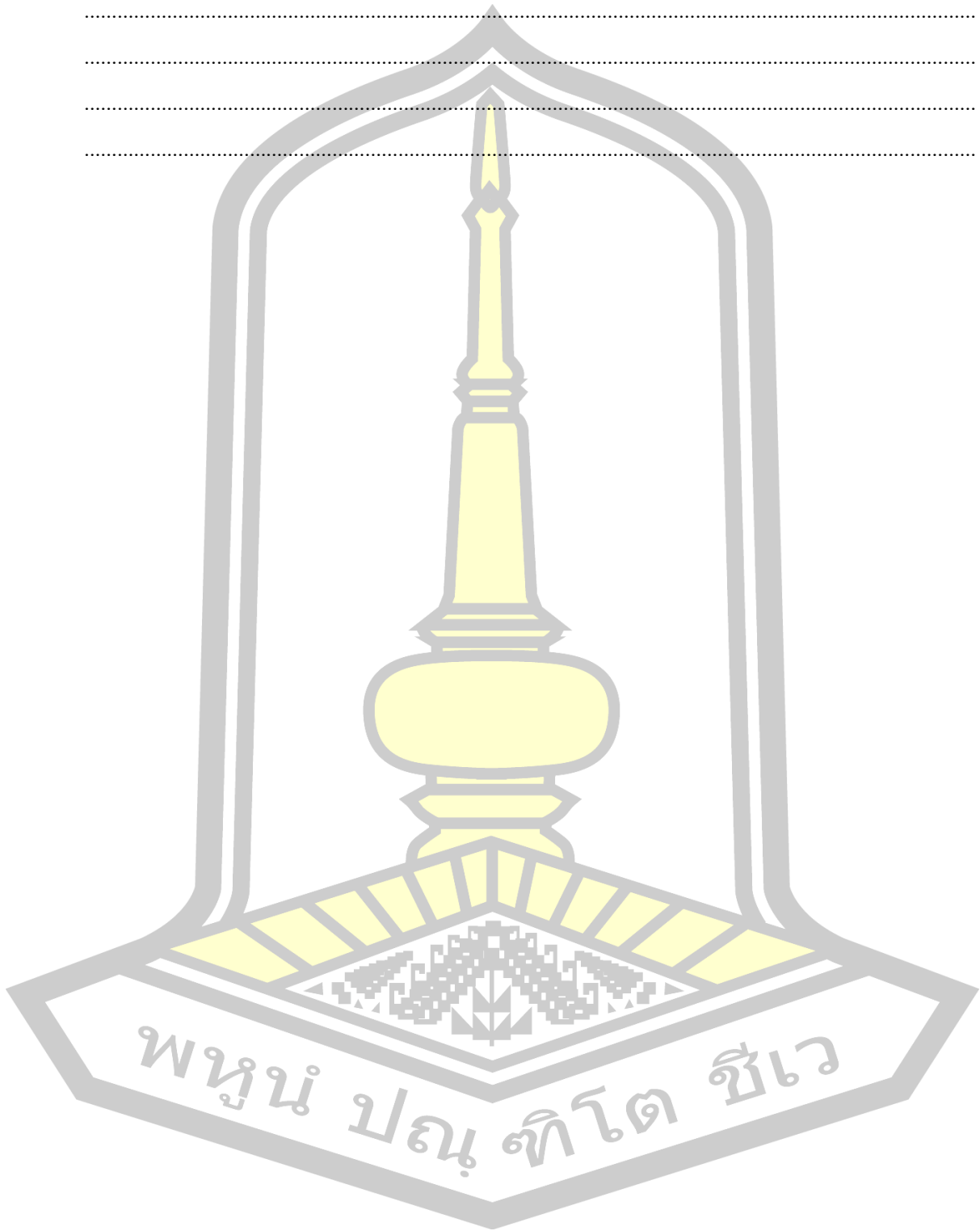
5. บอกคำขวัญประจำจังหวัด

.....

.....

.....

.....

ใบกิจกรรมที่ 3

เรื่อง ขอบเขตของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้สมบูรณ์

1. อธิบายที่ตั้งและขอบเขตเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย

.....

.....

.....

.....

.....

2. บอกจุดเด่นของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

.....

.....

.....

.....

.....

3. การพัฒนาเศรษฐกิจในจังหวัดหนองคาย มีแนวโน้มจะขยายพื้นที่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

พจนานุกรม ปณ. ที. โตะ สี. เว

เฉลยใบกิจกรรมที่ 1

เรื่อง ประวัติความเป็นมาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้สมบูรณ์

1. นโยบายหลักในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ คืออะไร
 ตอบ การพัฒนาประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กระตุ้นเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำ และช่วยรักษาความมั่นคงของประเทศ
2. จังหวัดหนองคายถูกประกาศให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในระยะใด มีกี่จังหวัด อะไรบ้าง
 ตอบ ระยะที่ 2 มี 5 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย หนองคาย นครพนม นราธิวาส กาญจนบุรี
3. อธิบายองค์ประกอบหลักของการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
 ตอบ
  1. การกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
  2. การให้สิทธิประโยชน์ในการลงทุน
  3. การจัดตั้งศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service : OSS) ด้านการลงทุน
  4. การบริหารจัดการด้านแรงงานและการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน สาธารณสุข และความมั่นคง
  5. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร

พูน ปณ ทิโต ชีเว

เฉลยใบกิจกรรมที่ 2

เรื่อง ประวัติความเป็นมาของจังหวัดหนองคาย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้สมบูรณ์

1. ในสมัยพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนภานุชนามะลิ พระราชโอรสในพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช มีเหตุการณ์สำคัญอะไร และพบศลจารึกที่ใดบ้าง

ตอบ ได้ตั้งสมเด็จพระสังฆราชวัดมกุฏกษัตริยารามอยู่ที่เมืองห้วยหลวงและยังพบจารึกที่วัดจอมมณี ลงศักราช พ.ศ. 2098 จารึกวัดศรีเมือง พ.ศ. 2109 จารึกวัดศรีบุญเรือง พ.ศ. 2151

2. สมัยกบฏเจ้าอนุวงศ์ เกิดเหตุการณ์สำคัญอย่างไร

ตอบ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) โปรดเกล้าฯ ให้ท้าวสุวอ (บุญมา) เป็น “พระปฐมเทวาภิบาล” ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองหนองคายคนแรก และยกบ้านไผ่ (ละแวกเดียวกับเมืองปะโค เมืองเวียงคุก) เป็นเมืองหนองคาย และให้เมืองเวียงจันทน์ขึ้นตรงต่อเมืองหนองคาย

3. จังหวัดหนองคายถูกยกฐานะให้เป็นจังหวัดเมื่อใด

ตอบ พ.ศ. 2476

4. ตราประจำจังหวัด มีลักษณะอย่างไร

ตอบ รูปกอไผ่และหนองน้ำมีภูเขาหัวน้ำอันอยู่เบื้องหลัง เพราะที่ตั้งเมืองหนองคายนี้เดิมซื้อบ้านไผ่ เพราะมีกอไผ่อยู่ทั่วไป และมีหนองน้ำใหญ่ซึ่งชาวบ้านเรียกว่าหนองคาย

5. บอกคำขวัญประจำจังหวัด

ตอบ วีรกรรม ปราบฮ่อ หลวงพ่อพระใส สะพานไทย-ลาว

พูน ปณ ภิโต ชีเว

เฉลยใบกิจกรรมที่ 3

เรื่อง ขอบเขตของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้สมบูรณ์

1. อธิบายที่ตั้งและขอบเขตเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย

ตอบ ขอบเขตเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย ประกอบด้วย 13 ตำบล ใน 2 อำเภอ ได้แก่

1. อำเภอเมืองหนองคาย 12 ตำบล ได้แก่ ตำบลค่ายบกหวาน ตำบลในเมือง ตำบลบ้านเตี๋ย ตำบลพระธาตุบังพวน ตำบลโพธิ์ชัย ตำบลโพนสว่าง ตำบลมีชัย ตำบลเวียงคุก ตำบลสีกาย ตำบลหนองกอมเกาะ ตำบลหาดคำ ตำบลหินโงม

2. อำเภอสระใคร 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลสระใคร

2. บอกจุดเด่นของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

ตอบ มีพื้นที่ติดกับเมืองหลวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และเป็นแนวทางผ่านไปยังประเทศจีน มีทำเลที่ตั้งเหมาะสมเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์การคมนาคมขนส่งทั้งในและต่างประเทศ ศูนย์กระจายสินค้าจุดผ่านแดนเศรษฐกิจการค้าและการลงทุน(ค้าปลีก-ค้าส่ง) ในบริการ ระดับภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขงสามารถเป็นศูนย์กลางการจัดประชุมกระจายสินค้า

3. การพัฒนาเศรษฐกิจในจังหวัดหนองคาย มีแนวโน้มจะขยายพื้นที่อย่างไร

ตอบ จังหวัดหนองคายมีชัยภูมิที่ได้เปรียบติดแม่น้ำโขงและมีรถไฟความเร็วสูงพาดผ่านทะลุไทย - ลาว-จีน ส่งผลให้ กรมโยธาธิการและผังเมืองได้วางผังใช้ประโยชน์ที่ดินเพิ่ม ครอบคลุม 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอโพนพิสัย อำเภอท่าบ่อและอำเภอศรีเชียงใหม่ เพื่อรองรับความเจริญและพื้นที่ลงทุนในอนาคต

พูน ปณ ทิโต ชีเว

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติและความเป็นมาของเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนชุมพลโพธิ์ชัย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบชุดนี้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง ประวัติและความเป็นมาของเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ข้อสอบมีทั้งหมด 15 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ก ข ค และ ง
- 2.ให้อ่านคำถามให้เข้าใจก่อนเลือกตอบ
3. คำตอบในแต่ละข้อมี 4 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
4. ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 10 นาที
5. ห้ามทำเครื่องหมายหรือขีดเขียนลงในแบบทดสอบ
6. ห้ามนำแบบทดสอบออกนอกห้องสอบ

พูนุ ปณุ ทิโต ชีเว

ตัวอย่างการตอบข้อสอบ

ข้อ 0. เกิดสงครามปราบฮ่อครั้งที่สองในบริเวณทุ่งไหหิน (ทุ่งเชียงคา) เมื่อไร

ก. พ.ศ. 2428   ข. พ.ศ. 2430

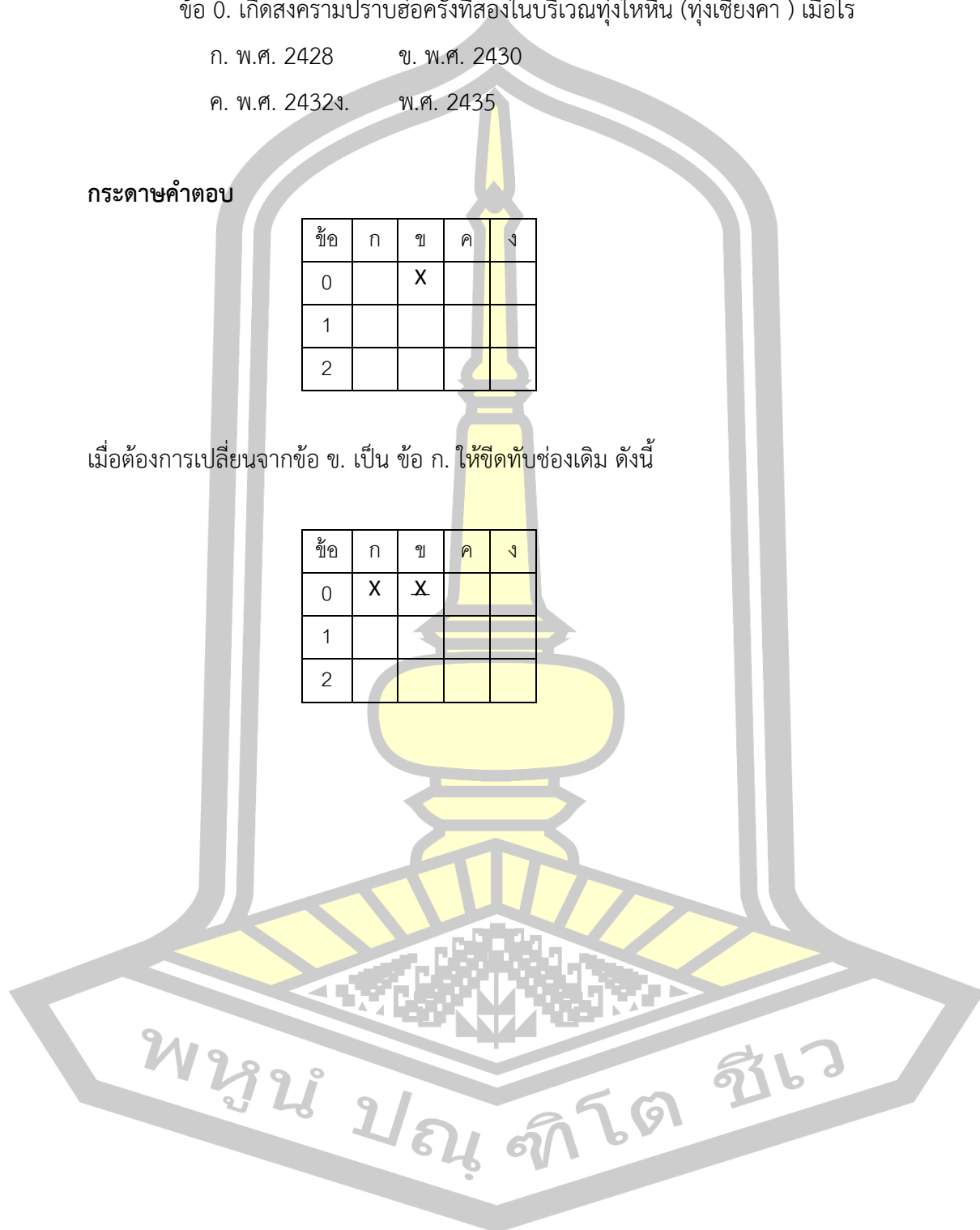
ค. พ.ศ. 2432ง.   พ.ศ. 2435

กระดาษคำตอบ

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0		X		
1				
2				

เมื่อต้องการเปลี่ยนจากข้อ ข. เป็น ข้อ ก. ให้ขีดทับช่องเดิม ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0	X	X		
1				
2				

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชิเว

1. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 2 มีจังหวัดใดบ้าง
  - ก. ตาก สงขลา มุกดาหาร สระแก้ว ตราด
  - ข. เชียงราย กาญจนบุรี หนองคาย นครพนม นครราชสีมา
  - ค. สตูล นครราชสีมา ยะลา ปัตตานี มุกดาหาร
  - ง. เชียงใหม่ บึงกาฬ ภูเก็ต นครพนม หนองคาย
2. รัฐบาลชุดปัจจุบันมีมติกำหนดการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจภาคใต้โดยวิธีกำหนดเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจแบบใด
  - ก. เขตการค้าเสรี
  - ข. เขตเศรษฐกิจพิเศษ
  - ค. เขตเศรษฐกิจจำเพาะ
  - ง. เขตเศรษฐกิจพิเศษฉุกเฉิน
3. จังหวัดเขตเศรษฐกิจพิเศษกำหนดพื้นที่ที่จำเป็นต้องเร่งพัฒนาออกเป็นกี่ระยะ
  - ก. 1 ระยะ
  - ข. 2 ระยะ
  - ค. 3 ระยะ
  - ง. 4 ระยะ
4. คณะรักษาความสงบแห่งชาติกำหนดนโยบายให้มีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และได้มีคำสั่งที่ 72/2557 ประกาศเมื่อไร
  - ก. 15 มิถุนายน 2557
  - ข. 17 มิถุนายน 2557
  - ค. 19 มิถุนายน 2557
  - ง. 20 มิถุนายน 2557
5. ข้อใดไม่ใช่องค์ประกอบหลักของการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
  - ก. การกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสม
  - ข. การพัฒนาการท่องเที่ยว
  - ค. การให้สิทธิประโยชน์ในการลงทุน
  - ง. การจัดตั้งศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ

6. หลักเกณฑ์ในการกำหนดการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ข้อใดไม่ถูกต้อง
- ตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์
  - มีผลกระทบด้านความมั่นคง
  - พื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างเร่งด่วน
  - ประเทศเพื่อนบ้านมีแผนการพัฒนา
7. เจ้าเมืองคนแรกของจังหวัดหนองคายนามว่าอะไร
- พระปฐมเทวภิบาล
  - พระยาพิสัยสรเดช
  - กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม
  - เจ้าพระยาราชสุภาวดี
8. ข้อใดไม่ใช่การกำหนดนโยบายให้มีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของแผนที่นำทาง (Roadmap)
- การพัฒนาประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
  - กระตุ้นเศรษฐกิจลดความเหลื่อมล้ำ
  - การพัฒนาความเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจในอาเซียน
  - รักษาความมั่นคงของประเทศ
9. จังหวัดหนองคายมีชุมชนริมฝั่งน้ำโขงที่สำคัญ ข้อใดถูกต้อง
- เมืองพรานพร้าว เมืองเวียงคุก เมืองปะโค เมืองไผ่
  - เมืองเวียงคุก เมืองปะโค เมืองพรานพร้าว เมืองห้วยหลวง
  - เมืองพรานพร้าว เมืองเวียงคุก เมืองปะโค เมืองห้วยหลวง
  - เมืองพรานพร้าว เมืองเวียงคุก เมืองห้วยหลวง เมืองไผ่
10. ศิลปินที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดหนองคาย ปรากฏหลายแห่งข้อใดไม่ใช่
- จารึกที่วัดจอมมณีลงศักราช พ.ศ. 2098
  - จารึกวัดศรีเมือง พ.ศ. 2109
  - จารึกวัดถ้ำสุวรรณคูหา พ.ศ. 2106
  - ถูกทุกข้อ

11. เกิดสงครามปราบฮ่อครั้งที่สองในบริเวณทุ่งไหหิน (ทุ่งเชียงคา) เมื่อไร

- ก. พ.ศ. 2428
- ข. พ.ศ. 2430
- ค. พ.ศ. 2432
- ง. พ.ศ. 2435

12. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงทราบข่าวศึกฮ่อ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใครเป็นแม่ทัพปราบฮ่อ

- ก. พระปฐมเทวาภิบาล
- ข. พระยาพิชัยสรเดช
- ค. กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม
- ง. เจ้าพระยาราชสุภาวดี

13. อนุสาวรีย์ปราบฮ่อสร้างเมื่อ พ.ศ.ใด

- ก. พ.ศ.2419
- ข. พ.ศ.2429
- ค. พ.ศ.2439
- ง. พ.ศ.2449

14. คำว่า หนองคาย มาจากคำว่าอะไร

- ก. หนองคันคาย
- ข. หนองค้าย
- ค. หนองไผ่
- ง. บ้านไผ่

15. ข้อใดคือสัญลักษณ์ประจำจังหวัดหนองคาย

- ก. พญานาค
- ข. ต้นไผ่
- ค. ต้นชิงชัน
- ง. หนองน้ำ

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติและความเป็นมาของเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

ข้อ	คำตอบ
1	ก
2	ข
3	ข
4	ค
5	ค
6	ง
7	ก
8	ง
9	ก
10	ง
11	ก
12	ค
13	ข
14	ข
15	ค

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก ฉ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
จังหวัดหนองคาย

พหุจน์ ปณฺ ทิโต ชีเว

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบชุดนี้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง ประวัติและความเป็นมาของเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ข้อสอบมีทั้งหมด 30 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ก ข ค และ ง
- 2.ให้อ่านคำถามให้เข้าใจก่อนเลือกตอบ
3. คำตอบในแต่ละข้อมี 4 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
4. ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 60 นาที
5. ห้ามทำเครื่องหมายหรือขีดเขียนลงในแบบทดสอบ
6. ห้ามนำแบบทดสอบออกนอกห้องสอบ

พหุ ประ โท ชีวะ

ตัวอย่างการตอบข้อสอบ

ข้อ 0. เกิดสงครามปราบฮ่อครั้งที่สองในบริเวณทุ่งไหหิน (ทุ่งเชียงคา) เมื่อไร

ก. พ.ศ. 2428   ข. พ.ศ. 2430

ค. พ.ศ. 2432ง.   พ.ศ. 2435

กระดาษคำตอบ

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0		X		
1				
2				

เมื่อต้องการเปลี่ยนจากข้อ ข. เป็น ข้อ ก. ให้ขีดทับช่องเดิม ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0	X	X		
1				
2				

พหุบัน ปณุ ทิโต ชีเว

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

1. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 2 มีจังหวัดใดบ้าง
  - ก. ดาก สงขลา มุกดาหาร สระแก้ว หนองคาย
  - ข. เชียงใหม่ บึงกาฬ ภูเก็ต นครพนม หนองคาย
  - ค. สตูล นราธิวาส ยะลา หนองคาย มุกดาหาร
  - ง. เชียงราย กาญจนบุรี หนองคาย นครพนม นราธิวาส

2. คณะรักษาความสงบแห่งชาติกำหนดนโยบายให้มีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และได้มีคำสั่งที่ 72/2557 ประกาศเมื่อไร
  - ก. 15 มิถุนายน 2557
  - ข. 17 มิถุนายน 2557
  - ค. 19 มิถุนายน 2557
  - ง. 20 มิถุนายน 2557

3. หลักเกณฑ์ในการกำหนดการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ข้อใดไม่ถูกต้อง
  - ก. ตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์
  - ข. มีผลกระทบด้านความมั่นคง
  - ค. มีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างเร่งด่วน
  - ง. ประเทศเพื่อนบ้านมีแผนการพัฒนา

4. ข้อใดไม่ใช่การกำหนดนโยบายให้มีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของแผนที่นำทาง (Roadmap)
  - ก. รักษาความมั่นคงของประเทศ
  - ข. กระตุ้นเศรษฐกิจลดความเหลื่อมล้ำ
  - ค. การพัฒนาประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
  - ง. การพัฒนาความเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจในอาเซียน

5. ขอบเขตของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย คือข้อใด

- ก. 1 อำเภอ 10 ตำบล
- ข. 2 อำเภอ 10 ตำบล
- ค. 2 อำเภอ 12 ตำบล
- ง. 2 อำเภอ 13 ตำบล

6. ข้อใดไม่ใช่เขตพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

- ก. ตำบลสีกาย
- ข. ตำบลท่าบ่อ
- ค. ตำบลค้ายบกวาน
- ง. ตำบลหนองกอมเกาะ

7. ด้านใดเป็นผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

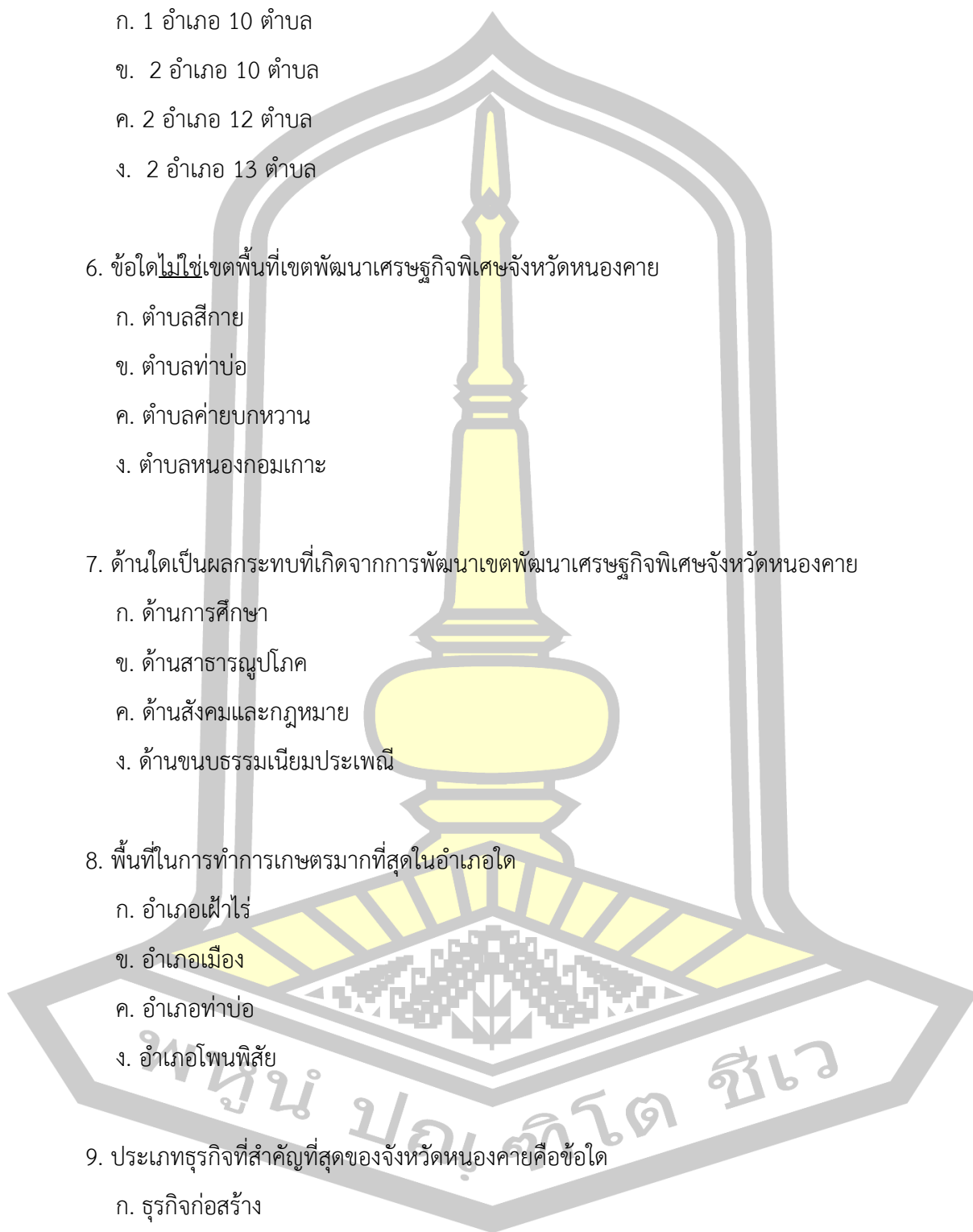
- ก. ด้านการศึกษา
- ข. ด้านสาธารณสุขภาค
- ค. ด้านสังคมและกฎหมาย
- ง. ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี

8. พื้นที่ในการทำการเกษตรมากที่สุดในอำเภอใด

- ก. อำเภอเฝ้าไร่
- ข. อำเภอเมือง
- ค. อำเภอท่าบ่อ
- ง. อำเภอโพนพิสัย

9. ประเภทธุรกิจที่สำคัญที่สุดของจังหวัดหนองคายคือข้อใด

- ก. ธุรกิจก่อสร้าง
- ข. ธุรกิจการขนส่ง
- ค. ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์

ง. ธุรกิจขายส่งและขายปลีก

10. ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดหนองคายจัดเป็นลำดับที่เท่าไรของประเทศ

- ก. ลำดับที่ 50
- ข. ลำดับที่ 49
- ค. ลำดับที่ 48
- ง. ลำดับที่ 47

11. ข้อใดไม่ใช่ กิจกรรมที่มีศักยภาพของจังหวัดหนองคาย

- ก. การทูต
- ข. การท่องเที่ยว
- ค. ศูนย์โลจิสติกส์
- ง. การค้าระหว่างประเทศ

12. การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีผลดีต่อประชาชนในพื้นที่อย่างไร

- ก. เกิดการจ้างงาน
- ข. เกิดอาชีพที่หลากหลาย
- ค. การแย่งงานจากคนต่างชาติ
- ง. ถูกทุกข้อ

13. ข้อใดคือจุดยืนทางยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดหนองคาย

- ก. ส่งเสริมเกษตรยั่งยืน
- ข. ส่งเสริมการท่องเที่ยว
- ค. ส่งเสริมการค้าชายแดน การลงทุน ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ
- ง. ถูกทุกข้อ

14. ผลกระทบอันดับแรกที่เกิดขึ้นเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากรมนุษย์คือข้อใด

- ก. ปัญหาสังคม
- ข. ปัญหามลภาวะต่างๆ
- ค. ปัญหาการประกอบอาชีพ
- ง. ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ

15. ข้อใดที่ไม่ใช่ สาเหตุที่ทำให้ประชากรมีอายุยืนมากขึ้น

- ก. มีการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตร
- ข. การรู้จักรักษาสุขภาพอนามัยส่วนบุคคล
- ค. การแพทย์และวิทยาศาสตร์เจริญก้าวหน้ามากขึ้น
- ง. คิดค้นยาอายุวัฒนะได้มากขึ้นและมีการใช้แพร่หลาย

16. การกระจายตัวของประชากร มีแนวโน้มกระจายตัวในทิศทางใด

- ก. แหล่งชุมชนหนาแน่น
- ข. แหล่งชนบทเพื่อทำการเพาะปลูก
- ค. แหล่งที่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิต
- ง. แหล่งที่สามารถเพิ่มศักยภาพสูงสุดทางชีวภาพได้มากที่สุด

17. ประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นบริเวณใดในจังหวัดหนองคาย

- ก. ที่ราบสูง
- ข. ที่ราบเชิงเขา
- ค. ที่ราบลุ่มแม่น้ำ
- ง. ที่ราบตะกอนรูปพัด

18. ข้อใดคือกลุ่มคนที่รวมตัวกันเป็นเมืองในจังหวัดหนองคาย

- ก. เมืองโพนพิสัย เมืองลำน้ำซ่าง
- ข. เมืองเวียงจันทร์ เมืองโพนพิสัย
- ค. เมืองพานพร้าว เมืองโพนพิสัย

ง. เมืองพานพร้าว เมืองเวียงจันทน์

19. ในสมัยเจ้าพะยาจักรี (ร.1) ในสมัยกรุงธนบุรี ได้กวาดต้อนผู้คนจากเวียงจันทน์มาไว้หลายเมือง ยกเว้นเมืองใด

- ก. เมืองปะโค
- ข. เมืองเวียงคุก
- ค. เมืองโพนพิสัย
- ง. เมืองพานพร้าว

20. วัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดหนองคาย มีความสำคัญอย่างไร

- ก. เป็นประเพณีที่สืบทอดกันมา
- ข. เป็นประเพณีที่รับมาจากถิ่นอื่น
- ค. เป็นประเพณีที่เกิดจากคนสมัยใหม่
- ง. ถูกทุกข้อ

21. ปัจจุบันเป็นยุคแห่งเทคโนโลยีคนทั่วโลกสามารถติดต่อสัมพันธ์กันได้อย่างรวดเร็วด้วยระบบข้อมูลสารสนเทศ จากข้อความดังกล่าวเป็นการเลือกรับวัฒนธรรมอย่างไร

- ก. การเลือกรับวัฒนธรรมที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต
- ข. การเลือกรับส่วนที่แสดงถึงการพัฒนาวัฒนธรรม
- ค. การเลือกรับวัฒนธรรมส่วนที่แสดงถึงการร่วมมือกันของมนุษย์
- ง. การเลือกรับในด้านการศึกษาแนวคิดที่สำคัญและระบบเทคโนโลยี

22. ข้อใดเป็นผลดีของการดำเนินชีวิตตามวัฒนธรรมไทยมากที่สุด

- ก. เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ
- ข. การพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นไปอย่างต่อเนื่อง
- ค. สมาชิกในสังคมมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง
- ง. คนในสังคมมีลักษณะคล้ายคลึงกัน มีความผูกพันกัน

23. การปฏิบัติของสมาชิกในสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตที่ยึดถือมาแต่อดีต และยังคงปฏิบัติกันอยู่จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตทางสังคม เรียกว่าอะไร

- ก. จารีต
- ข. ระเบียบ
- ค. ข้อบังคับ
- ง. ประเพณี

24. ข้อใดคือผลกระทบที่เกิดจากนโยบายการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

- ก. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ
- ข. ผลกระทบทางด้านสังคม
- ค. ผลกระทบทางด้านความมั่นคงและการปกครอง
- ง. ถูกทุกข้อ

25. การสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมข้อใดไม่ใช่วัตถุประสงค์หลักในการพัฒนา

- ก. เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ
- ข. เพื่อส่งเสริมสถาบันการศึกษา
- ค. เสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมแก่ประชาชน
- ง. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและบทบาทของครอบครัวและชุมชน

26. ข้อใดไม่ใช่การสร้างความมั่นคงทางสังคมและความเข้มแข็งของครอบครัว

- ก. เพิ่มแหล่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ดูแลโดยชุมชนให้ทั่วถึง
- ข. ลดสัดส่วนคดีที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- ค. เพิ่มโอกาสให้ประชาชนได้มีงานทำภายในประเทศให้มากขึ้น
- ง. ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางสังคมของกลุ่มคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสให้ครอบคลุมทุกคน

27. การสนับสนุนให้ครอบครัว ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชนและสถาบันทางศาสนามีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้นเพื่อสร้างทางเลือกที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพเป็นการปฏิรูปด้านใด

- ก. การศึกษา
- ข. การเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ค. การจัดระบบการศึกษา
- ง. การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

28. การเพิ่มศักยภาพให้แรงงานมีผลิตภาพสูงขึ้นมีทักษะทันต่อการเปลี่ยนแปลงของการค้าเสรีและนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เป็นบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานใด

- ก. ภาครัฐ
- ข. ภาคเอกชน
- ค. ภาครัฐและเอกชน
- ง. องค์กรปกครองท้องถิ่น

29. ข้อใดคือความหมายของการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

- ก. มีความพอดี ไม่เบียดเบียนตนเองและคนอื่น
- ข. มีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน
- ค. พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้น
- ง. มีเหตุผลในการตัดสินใจ โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

30. ข้อใดคือคำจำกัดความของคำอธิบายที่ว่า “ความพอดี ไม่น้อยเกินไป ไม่มากเกินไป จนต้องเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น”

- ก. ความพอเพียง
- ข. ความพอประมาณ
- ค. ความมีเหตุผล
- ง. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติและความเป็นมาของเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

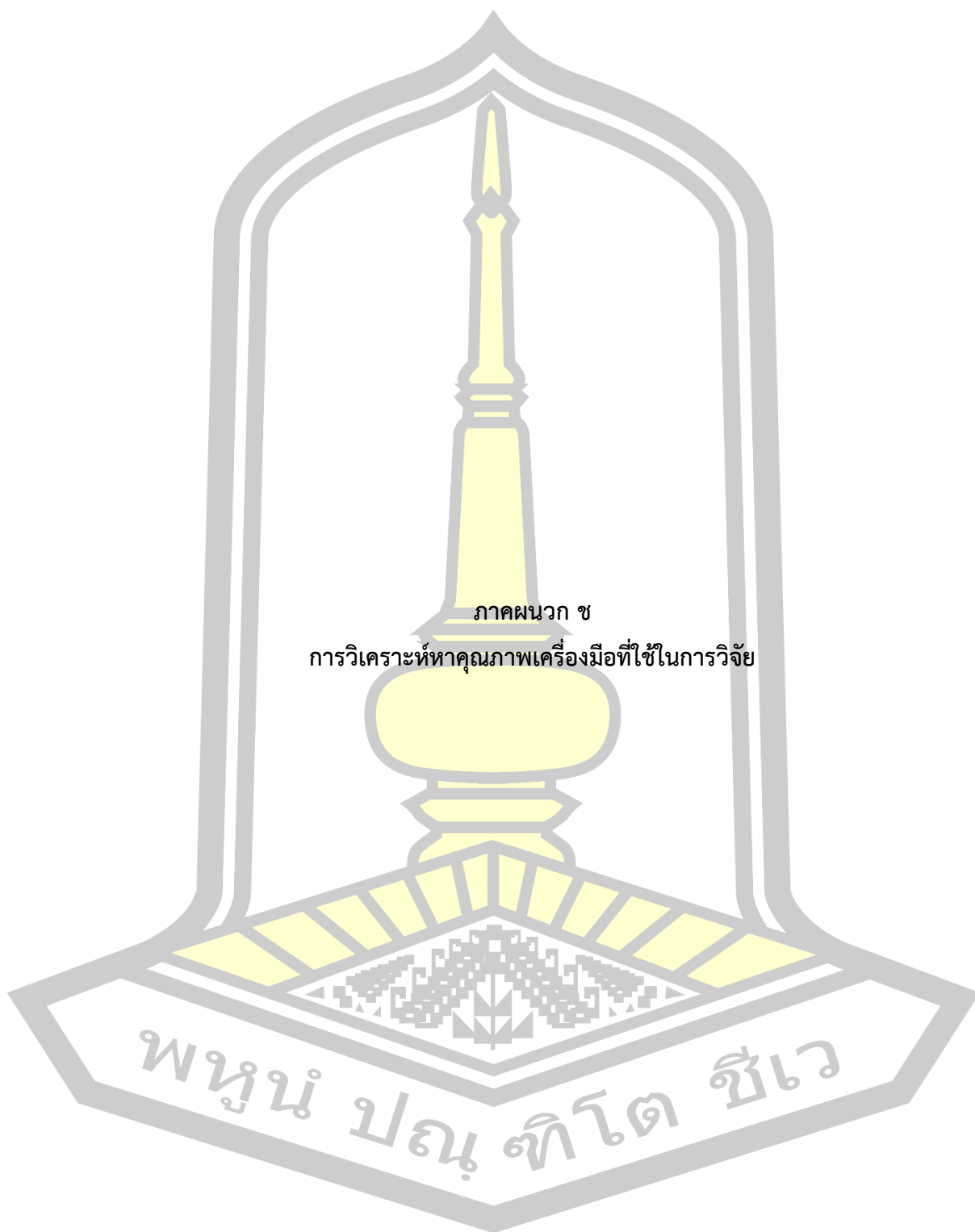
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนชุมพลโพธิ์สัย อำเภอโพธิ์สัย จังหวัดหนองคาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

ข้อ	ตอบ	ข้อ	ตอบ
1	ง	16	ก
2	ค	17	ค
3	ข	18	ค
4	ง	19	ค
5	ง	20	ง
6	ข	21	ง
7	ง	22	ค
8	ง	23	ก
9	ง	24	ง
10	ง	25	ค
11	ก	26	ค
12	ง	27	ง
13	ง	28	ค
14	ก	29	ค
15	ค	30	ก

พูน ปณุ ทิโต ชีเว

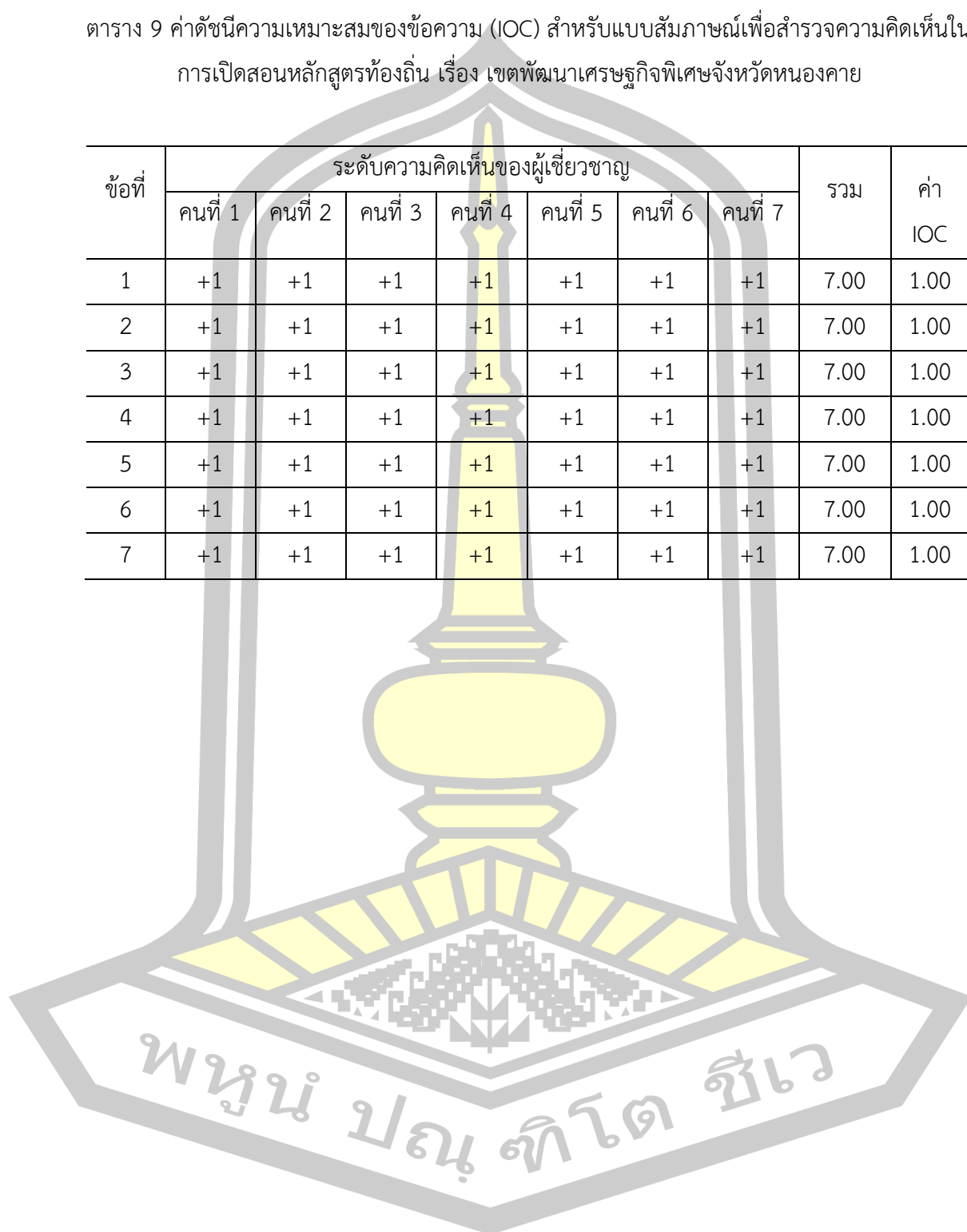
ภาคผนวก ข

การวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุจน์ ปณฺ ทิโต ชีเว

ตาราง 9 ค่าดัชนีความเหมาะสมของข้อความ (IOC) สำหรับแบบสัมภาษณ์เพื่อสำรวจความคิดเห็นในการเปิดสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

ข้อที่	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ							รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7		
1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
3	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
6	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
7	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00

ตาราง 10 ค่าดัชนีความเหมาะสมของข้อความ (IOC) สำหรับแบบประเมินหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขต
พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

ข้อที่	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ							รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7		
1.1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
1.2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
1.3	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
1.4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
1.5	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
1.6	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
2.1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
2.2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
2.3	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
2.4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
2.5	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
3.1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
3.2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
3.3	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
3.4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
3.5	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
3.6	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 11 ค่าดัชนีความเหมาะสมของข้อความ (IOC) สำหรับแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ตาม
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

ข้อที่	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ							รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7		
1.1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
1.2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
1.3	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
1.4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
1.5	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
2.1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
2.2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
2.3	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
2.4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
3.1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
3.2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
3.3	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
3.4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
3.5	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
3.6	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
4.1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
4.2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
4.3	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
4.4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
4.5	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
5.1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
5.2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
5.3	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
5.4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00

ตาราง 12 ค่าดัชนีความเหมาะสมของข้อความ (IOC) สำหรับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

ข้อที่	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ							รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7		
1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
3	+1	+1	0	0	+1	0	0	3.00	0.43
4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
6	+1	0	0	+1	0	+1	0	3.00	0.43
7	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	6.00	0.86
8	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
9	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
10	0	0	+1	0	+1	+1	0	3.00	0.43
11	0	0	0	+1	0	+1	+1	3.00	0.43
12	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	6.00	0.86
13	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
14	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
15	0	+1	0	0	0	0	+1	3.00	0.43
16	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
17	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
18	+1	0	0	0	+1	0	+1	3.00	0.43
19	0	0	+1	0	0	+1	+1	3.00	0.43
20	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
21	+1	+1	0	+1	0	0	0	3.00	0.43
22	+1	0	0	+1	+1	0	0	3.00	0.43
23	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
24	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00

ตาราง 12 ต่อ

ข้อที่	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ							รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7		
25	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
26	0	0	+1	+1	0	0	+1	3.00	0.43
27	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
28	+1	0	0	+1	0	0	+1	3.00	0.43
29	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
30	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
31	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
32	0	+1	0	0	0	+1	+1	3.00	0.43
33	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	6.00	0.86
34	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
35	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
36	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
37	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
38	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
39	+1	0	+1	0	0	0	+1	3.00	0.43
40	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
41	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
42	0	+1	0	+1	0	+1	0	3.00	0.43
43	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
44	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7.00	1.00
45	+1	0	+1	0	0	+1	0	3.00	0.43

หมายเหตุ: ข้อที่ตัดทิ้งได้แก่ 3,6,10,11,15,18,19,21,22,26,28,32,39,42,45

ตาราง 13 ค่าอำนาจจำแนก (B) และ ค่าความยาก (P) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (B)	ค่าความยาก (P)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (B)	ค่าความยาก (P)
1	0.20	0.73	16	0.40	0.70
2	0.14	0.77	17	-0.07	0.73
3	0.20	0.73	18	0.47	0.73
4	0.12	0.70	19	0.18	0.67
5	-0.01	0.70	20	0.26	0.70
6	0.10	0.63	21	0.47	0.73
7	-0.03	0.63	22	0.32	0.67
8	0.10	0.63	23	0.26	0.70
9	-0.09	0.67	24	0.04	0.67
10	0.04	0.67	25	0.45	0.67
11	0.24	0.63	26	-0.01	0.70
12	0.20	0.73	27	0.20	0.73
13	0.20	0.73	28	0.31	0.67
14	-0.11	0.60	29	0.36	0.57
15	-0.30	0.63	30	0.20	0.50

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ .74

ตาราง 14 แสดงคะแนนการทดสอบย่อยและคะแนนกิจกรรมระหว่างเรียนของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน		รวม (120)
	ทำใบกิจกรรม (90)	ทดสอบย่อย (30)	
1	76	26	102
2	69	24	93
3	73	24	97
4	72	24	96
5	74	24	98
6	74	23	97
7	74	24	98
8	66	24	90
9	71	24	95
10	73	28	101
11	75	23	98
12	67	22	89
13	77	26	103
14	74	23	97
15	71	24	95
16	71	24	95
17	72	24	96
18	69	25	94
19	75	27	102
20	75	24	99
21	75	26	101
22	74	25	99
23	73	25	98
24	73	21	94
25	74	26	100

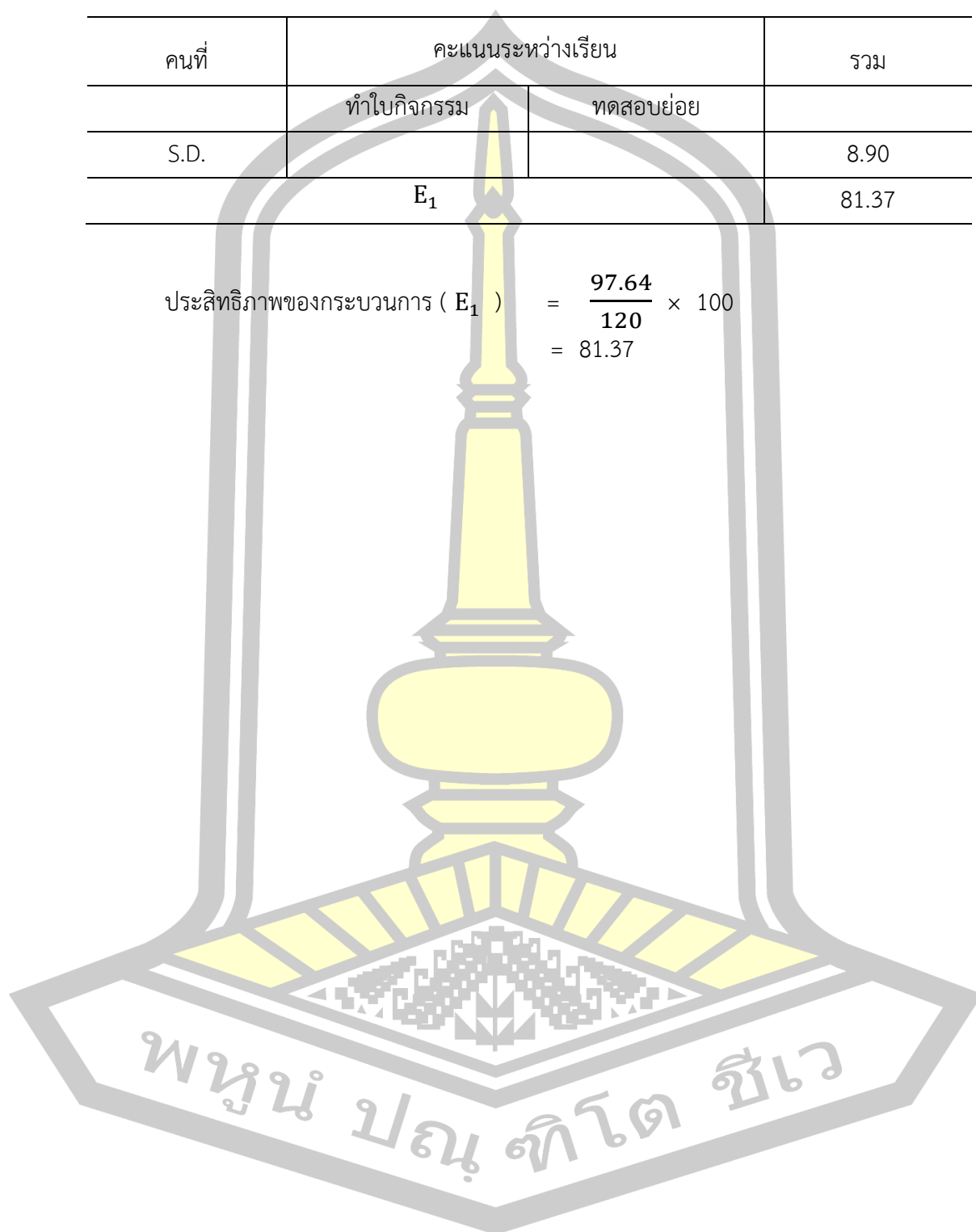
ตาราง 14 ต่อ

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน		รวม
	ทำใบกิจกรรม	ทดสอบย่อย	
26	72	26	98
27	78	26	104
28	69	24	93
29	69	26	95
30	70	26	82
31	80	27	88
32	70	23	79
33	76	22	81
34	78	26	88
35	70	25	95
36	73	25	98
37	76	26	102
38	75	22	97
39	73	25	98
40	76	25	101
41	75	23	98
42	73	25	98
43	77	26	103
44	67	25	92
45	74	23	97
46	71	23	94
47	75	28	103
48	75	25	100
49	73	25	82
รวม	3,582	1,207	4,789
เฉลี่ย	73.1	24.63	95.78

ตาราง 14 ต่อ

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน		รวม
	ทำใบกิจกรรม	ทดสอบย่อย	
S.D.			8.90
	E ₁		81.37

$$\begin{aligned} \text{ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)} &= \frac{97.64}{120} \times 100 \\ &= 81.37 \end{aligned}$$

ตาราง 15 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย (n = 49)

คนที่	คะแนนหลังเรียน (30 คะแนน)	คะแนนก่อนเรียน (30คะแนน)	ผลต่าง D	(ผลต่าง) ² D ²
1	26	14	12	144
2	25	13	12	144
3	26	13	13	169
4	26	14	12	144
5	24	8	16	256
6	24	9	15	225
7	27	15	12	144
8	25	9	16	256
9	25	14	11	121
10	28	15	13	169
11	25	11	14	196
12	27	14	13	169
13	26	14	12	144
14	24	10	14	196
15	29	16	13	169
16	27	15	12	144
17	27	14	13	169
18	25	14	11	121
19	26	15	11	121
20	24	12	12	144
21	24	13	11	121
22	23	13	10	100
23	25	14	11	121
24	28	16	12	144

ตาราง 15 (ต่อ)

คนที่	คะแนนหลังเรียน (30 คะแนน)	คะแนนก่อนเรียน (30คะแนน)	ผลต่าง D	(ผลต่าง) ² D ²
25	27	16	11	121
26	25	15	10	100
27	25	14	11	121
28	27	16	11	121
29	26	16	10	100
30	26	15	11	121
31	25	14	11	121
32	20	12	8	64
33	21	11	10	100
34	24	20	14	196
35	30	24	6	36
36	19	8	11	121
37	24	15	9	81
38	25	14	11	121
39	27	23	4	16
40	26	14	12	144
41	24	14	10	100
42	24	13	11	121
43	30	25	5	25
44	25	13	12	144
45	24	9	15	225
46	28	19	9	81

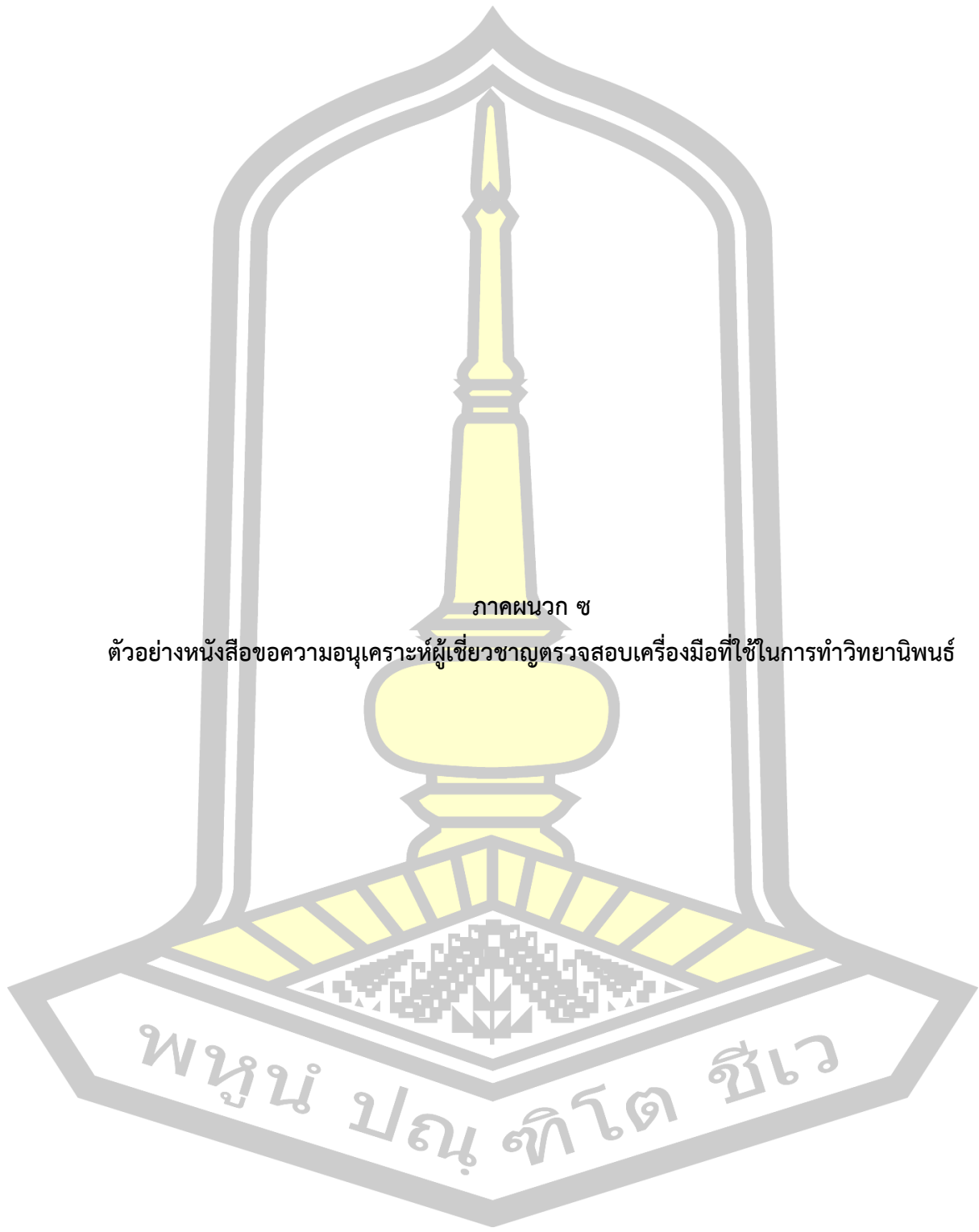
ตาราง 15 (ต่อ)

คนที่	คะแนน หลังเรียน (30 คะแนน)	คะแนน ก่อนเรียน (30คะแนน)	ผลต่าง D	(ผลต่าง) ² D ²
47	26	18	8	64
48	29	21	8	64
49	28	23	5	25
โดยรวม			544	6,364

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

$$\begin{aligned}
 t &= \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} \\
 &= \frac{544}{\sqrt{\frac{(49)(6,364) - (544)^2}{49-1}}} \\
 &= \frac{544}{\sqrt{\frac{311,836 - 295,936}{48}}} \\
 &= \frac{544}{\sqrt{331.25}} \\
 &= \frac{544}{18.20} \\
 &= 29.89*
 \end{aligned}$$

พหุบัน ปอู ทิโต ชีเว

ภาคผนวก ซ

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

พหุจน์ ปณฺ ทิโต สีเว

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว1628

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

14 สิงหาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางบัวพิศ ภักดีวุฒิ

ด้วย นางกาญจนสุดา ไชยเพชร นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) วิจัยและประเมินผลการศึกษา โดยมี รศ.ดร.บุญชม ศรีสะอาด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โนมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0899400597

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว1628

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

14 สิงหาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เรียน นางสาวปิยพร ชุมจันทร์

ด้วย นางกาญจนสุดา ไชยเพชร นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) วิจัยและประเมินผลการศึกษา โดยมี รศ.ดร.บุญชม ศรีสะอาด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โมทยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0899400597

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ๖1628

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

14 สิงหาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางมาฆวรรณ คำพูล

ด้วย นางกาญจนสุดา ไชยเพชร นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) วิจัยและประเมินผลการศึกษา โดยมี รศ.ดร.บุญชม ศรีสะอาด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โมทยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0899400597

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ๖1628

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

14 สิงหาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เรียน นายจำเนียร โปสาวัง

ด้วย นางกาญจนสุดา ไชยเพชร นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กค.ม.) วิจัยและประเมินผลการศึกษา โดยมี รศ.ดร.บุญชม ศรีสะอาด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0899400597

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ๖1628

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

14 สิงหาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เรียน รศ.วิเชียร ขาบุตรบุญทริก

ด้วย นางกาญจนสุดา ไชยเพชร นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) วิจัยและประเมินผลการศึกษา โดยมี รศ.ดร.บุญชม ศรีสะอาด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0899400597

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ๖1628

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

14 สิงหาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางฉลาด ทองทิพย์

ด้วย นางกาญจนสุดา ไชยเพชร นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) วิจัยและประเมินผลการศึกษา โดยมี รศ.ดร.บุญชม ศรีสะอาด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0899400597

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ๖1628

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

14 สิงหาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายธวัชชัย ธรรมจันทร์

ด้วย นางกาญจนสุดา ไชยเพชร นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) วิจัยและประเมินผลการศึกษา โดยมี รศ.ดร.บุญชม ศรีสะอาด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

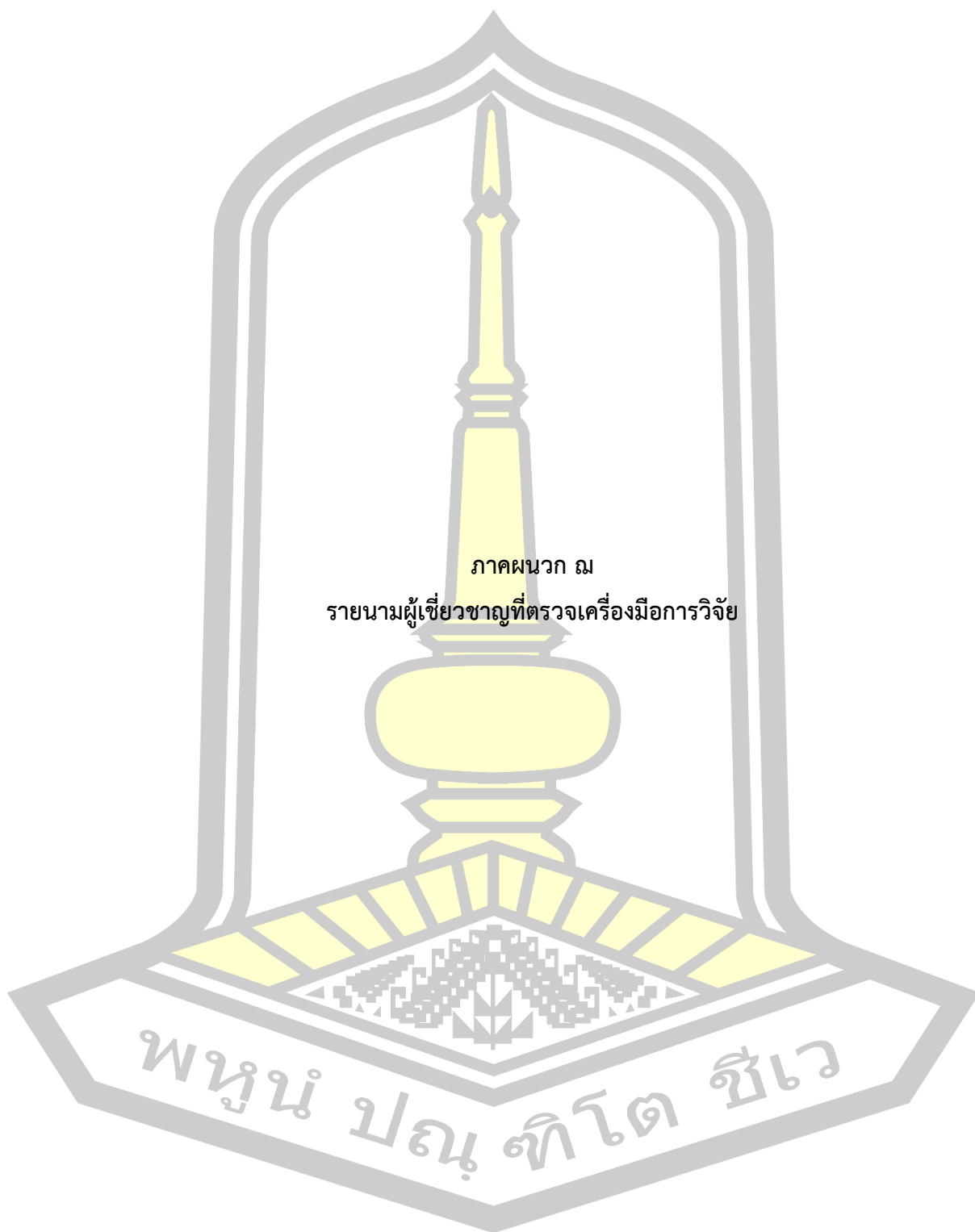
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0899400597

ภาคผนวก ฅ

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจเครื่องมือการวิจัย

พหุบัน ปณุ ทิโต ชีเว

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจเครื่องมือการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจเครื่องมือวิจัยประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ 2 กลุ่มดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจความเหมาะสมของข้อความของเครื่องมือดังต่อไปนี้ คือ แบบสอบถามเพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น แบบประเมินหลักสูตรท้องถิ่น แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้และเป็นผู้ซึ่งประเมินหลักสูตรท้องถิ่นและประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1.1 นายจำเนียร โปสาวัง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษโรงเรียนโสภณวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

1.2 นางมาฆวรรณ คำพูล ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

1.3 นางสาวปิยพร ชุมจันทร์ ศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ จังหวัดหนองคาย

1.4 นางบัวพิศ ภักดีวุฒิ ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวังหลวงพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

1.5 นายธวัชชัย ธรรมจันทร์ ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านแบง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

1.6 นางฉลาด ทองทิพย์ ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ โรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

1.7 รศ.วิเชียร ชาบุตรบุญทริก อาจารย์พิเศษ สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจความเหมาะสมของข้อความของเครื่องมือดังต่อไปนี้ คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย

2.1 นายจำเนียร โปสาวัง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษโรงเรียนโสภณวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

2.2 นางมาฆวรรณ คำพูล ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษโรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

2.3 นางสาวปิยพร ชุมจันทร์ ศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ จังหวัดหนองคาย

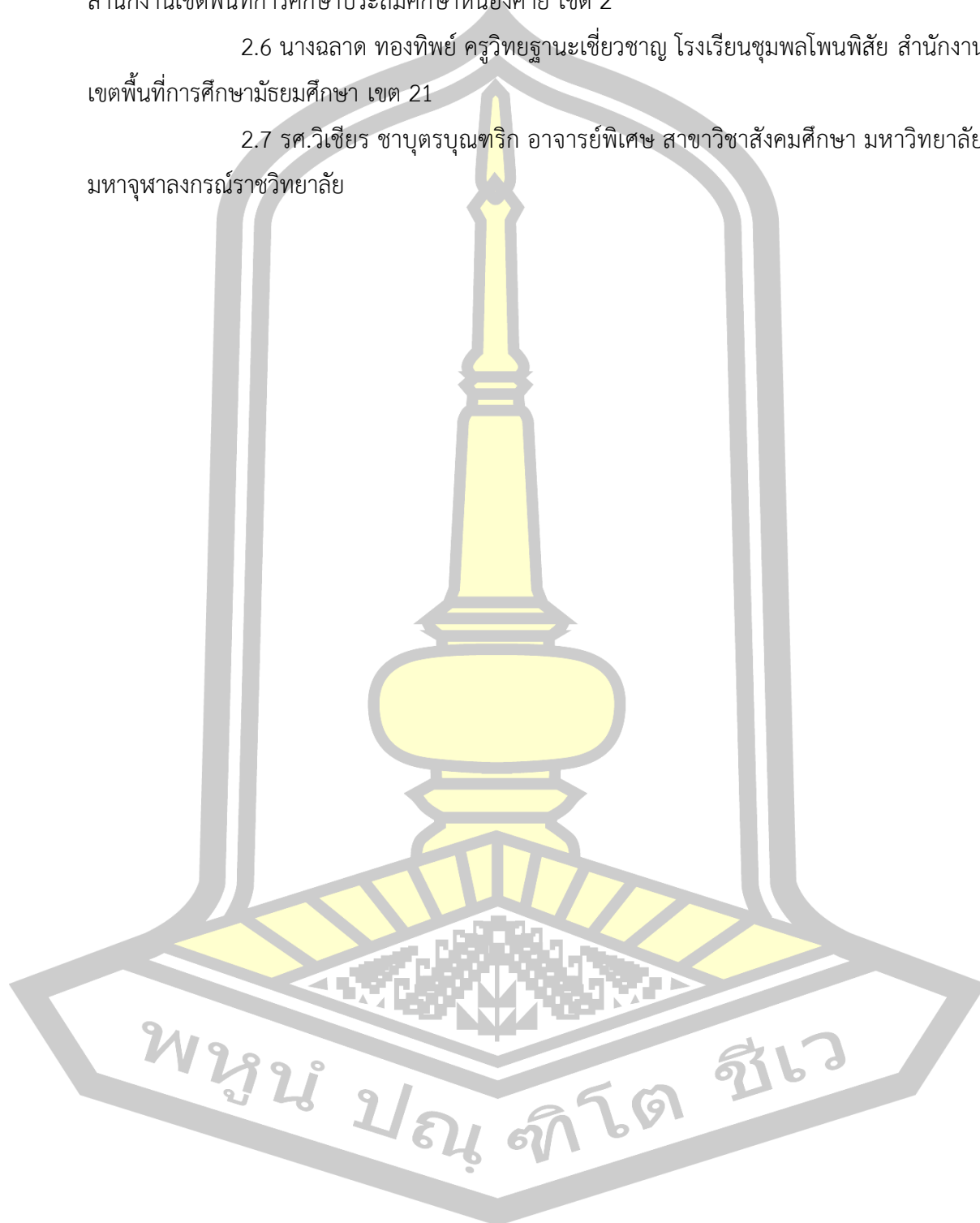
2.4 นางบัวพิศ ภักดีวุฒิ ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวังหลวงพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา

2.5 นายธวัชชัย ธรรมจันทร์ ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านแบง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

2.6 นางฉลาด ทองทิพย์ ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ โรงเรียนชุมพลโพธิ์สัย สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

2.7 รศ.วิเชียร ชานุกรบุญตริก อาจารย์พิเศษ สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางกาญจนสุดา ไชยเพชร
วันเกิด	วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2518
สถานที่เกิด	อำเภอโพธารมย์ จังหวัดหนองคาย
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 21 หมู่ 7 ตำบลหนองหลวง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย รหัสไปรษณีย์ 43120
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู คศ. 3
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนชุมพลโพธารมย์ ตำบลชุมพล อำเภอโพธารมย์ จังหวัดหนองคาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 รหัสไปรษณีย์ 43120
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2530 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมพลโพธารมย์ อำเภอโพธารมย์ จังหวัดหนองคาย พ.ศ. 2540 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พ.ศ. 2562 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ทัโต ชีเว